

A 75 éves
MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG
múltja és jelene
1917—1992

Kiadja:
a Magyar Hidrológiai Társaság, Budapest

A 75 éves
MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG
múltja és jelene
1917—1992

Kiadja:
a Magyar Hidrológiai Társaság, Budapest

A rajzokat *Honfi Jánosné* készítette

Szerkesztő:

Vitális György dr.

A kézirat lezárva: 1992. április 30.

Felelős kiadó: *Raum László*

Készült: a MTESZ Házi Nyomdában, Budapest

92.0332 — Felelős vezető: *Boncza Gábor*

TARTALOM

Előszó (<i>Juhász József dr.</i>)	7
A szerkesztő előszava (<i>Vitális György dr.</i>)	11
A hazai vízügyek történetének rövid áttekintése (<i>Fejér László</i>)	13
A Magyar Hidrológiai Társaság megalakulása, története és szakmai tevékenysége (<i>Bognár Győző dr.</i>)	21
A Magyar Hidrológiai Társaság szakosztályai	69
Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Szakosztály (<i>Zorkóczy Zoltán</i>)	69
Balneotechnikai Szakosztály (<i>Horváth József</i>)	72
Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztály (<i>Starosolszky Ödön dr. — Molnár Tibor dr.</i>)	74
Hidrogeológiai és Balneotechnikai Szakosztály (<i>Geszler Ödönné — Pataki Nándor dr.</i>)	78
Ipari Vizgazdálkodási Szakosztály (<i>dr. Taxner Ernőné</i>)	81
Közgazdasági Szakosztály (<i>Molnár László dr.</i>)	82
Limnológiai Szakosztály (<i>Entz Béla dr. — Andrikovics Sándor dr. — Bíró Péter dr.</i>)	83
Mezőgazdasági Vizgazdálkodási Szakosztály (<i>Váradi József dr. — Pálfai Imre dr.</i>)	88
Szennyvíz Szakosztály (<i>Kőrösmezey László dr.</i>)	90
Vízellátási Szakosztály (<i>Bukovszky András — Csernyánszky László</i>)	94
Vízépítőipari Szakosztály (<i>Ivicsics Ferenc dr.</i>)	98
Vizgazdálkodási Szakosztály (<i>Domokos Miklós dr. — Kardos Mária dr.</i>)	100
Vizkémiai és Víztechnológiai Szakosztály (<i>Sellyey Gyula</i>)	103
A Magyar Hidrológiai Társaság területi szervezetei	109
Baranya megyei Területi Szervezet, Pécs (<i>Hernády Alajos dr. — Szappanos Ferenc</i>)	109

Bács-Kiskun megyei Területi Szervezet, Baja (<i>Simor József — Rónay István</i>)	111
Dél-Bács-Kiskun megyei Vízmű Vállalat Üzemi Szervezete, Kiskunhalas*	
Békés megyei Területi Szervezet, Gyula (<i>Goda Péter dr. — Obert Ferenc — Réti László</i>)	115
Borsodi Területi Szervezet, Miskolc (<i>Pados Imre dr.</i>) ...	118
Dunaújvárosi Területi Szervezet, Dunaújváros (<i>Fejes László — Almási Mária</i>)	125
Győri Területi Szervezet, Győr (<i>Pannonhalmi Miklós — Markó László</i>)	127
Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezet, Debrecen (<i>Molnár László — Pádár István dr.</i>)	131
Heves megyei Területi Szervezet, Eger (<i>Hegedűs Sándor — Tóth Zoltán</i>)	135
Komárom-Esztergom megyei Területi Szervezet, Tata (<i>Nyárády Géza — Németh Eszter</i>)	139
Középdunántúli Területi Szervezet, Székesfehérvár (<i>Karászi Kálmán — Szabó Mátyás — Török Tiborné</i>)	144
Tolna megyei Körzeti Csoport, Szekszárd*	
Nógrád megyei Területi Szervezet, Salgótarján (<i>Pálfalvai Kálmán — Hajék Sándor — Márkus Pál</i>)	150
Nyugatdunántúli Területi Szervezet, Szombathely (<i>Horváth Ferenc</i>)	153
Zala megyei Körzeti Csoport, Zalaegerszeg*	
Pest megyei Területi Szervezet, Budapest (<i>Radványi Rudolf</i>)	158
Duna menti Regionális Vízmű Üzemi Szervezete, Vác (<i>Timár Mátyás — Márkus István</i>)	161
Ráckevei Körzeti Csoport, Ráckeve (<i>Bohák Imre</i>) ...	163
Somogy megyei Területi Szervezet, Kaposvár (<i>Holl Lajos — Orosz Ottó</i>)	164
Dunántúli Regionális Vízmű Üzemi Szervezete, Siófok*	

* Az anyag az anyaszervezetbe beépítve.

Soproni Területi Szervezet, Sopron (<i>Havas András — Németh Kálmán</i>)	168
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területi Szervezet, Nyíregyháza (<i>Szlávik Lajos dr. — Király István — Barta István</i>)	170
Szegedi Területi Szervezet, Szeged (<i>Vágás István dr. — Török Imre György</i>)	172
Szentesi Körzeti Csoport, Szentes*	
Szolnoki Területi Szervezet, Szolnok (<i>Hegedűs Lajos dr. — Tóthné Szöllösi Irén — Kovácsné Pék Ildikó</i>)	177
Veszprémi Területi Szervezet, Veszprém (<i>Kaliczka László dr. — Stein Judit</i>)	182
A Magyar Hidrológiai Társaság központi bizottságai ...	185
Hidrológiai Közlöny Szerkesztő Bizottsága (<i>Vágás István dr.</i>)	185
Hidrológiai Tájékoztató Szerkesztő Bizottsága (<i>Környei László</i>)	188
Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (<i>Csekő Géza dr. — Starosolszky Ödön dr.</i>)	191
Oktatási Bizottság (<i>Szablya Ferenc — Wisnovszky Iván dr. — Dulovics Dezsőné dr.</i>)	197
Ifjúsági Tanács (<i>Buzás Zsuzsanna — Juhász József — Oelberg Gusztáv</i>)	200
Vízügyi Történeti Bizottság (<i>Marczell Ferenc — Tokár Tiborné dr. — Fejér László</i>)	204
Környezetvédelmi Bizottság (<i>Konkoly János — Bratán Mária dr. — Simor József</i>)	205
Kitüntetések Bizottsága (<i>Csermák Béla dr.</i>)	207
Gazdasági Bizottság (<i>Fekete Zoltán — Kőhidi Andor</i>)	209
Fegyelmi Bizottság (<i>Szalai György dr.</i>)	210
Szakértő Bizottság (<i>Szalai György dr.</i>)	211
Szeniorok Tanácsa (<i>Barna Aladár</i>)	211

* Az anyag az anyaszervezetbe beépítve.

A Magyar Hidrológiai Társaság vezető és ellenőrző testületei	215
Közgyűlés	215
Elnökség	216
Intéző Bizottság	216
Felügyelő Bizottság	217
Titkárság	218
Függelék (<i>Herke Paula — Geszler Ödönné</i>)	221
A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának alapító tagjai (1917. február 7.)	221
A Magyar Hidrológiai Társaság elnöksége és alapító tagjai a II. világháború utáni újjáalakuló ülésén (1949. január 26.)	222
A jogi tag vállalatok névsora	223
A tiszteleti tagok névsora	230
Külföldi tiszteleti tagok névsora	231
A társasági kitüntetettek névsora	233
A Bogdánfy Ödön-pályadíj nyertesei	240
A Lászlóffy Woldemár diplomaterv-pályázat helyezettjei	242
A Sajó Elemér-pályázat (1982—1990), illetve a Sajó Elemér Alapítvány pályázatának (1991—) nyertesei	247
Vitális Sándor szakirodalmi nivódíjjal kitüntetettek ...	250
MTESZ-díjasok	251
A Magyar Hidrológiai Társaság közgyűlései	252
A Magyar Hidrológiai Társaság nagyrendezvényei (1949—1992)	253
A Hydrologia Hungarica Alapítvány	278
A Magyar Hidrológiai Társaság szervezete és szervezeti egységei az 1992. évben	280

ELŐSZÓ

A Magyar Hidrológiai Társaság 75 éves. A legrégebbi tíz magyar szakmai egyesület között van Társaságunk. Átvészelt két világháborút. Minden probléma után újra és újra megújulva, megerősödve folytatta munkáját, és végzi ma is.

Hetvenöt évvel ezelőtt a szakmai közvélemény felismerte ennek, az akkor kibontakozó szakmai területnek növekvő fontosságát, és azokat a szakmai specialitásait, amelyek megkülönböztetik másoktól. Ez a felismerés sarkallta a legjobbakat arra, hogy megalapítsák szakmájuk egyesületét. Ma már tudjuk, hogy jól látták a jövőt, hiszen Társaságunk már évtizedek óta az egyre növekvő fontosságú vízzel foglalkozó szakemberek meghatározó szakmai fóruma lett.

A Társaság történetét figyelve, néhány alapvető gondolatot tudunk belőle kiolvasni.

Az egyik az, hogy a vízzel foglalkozó szakemberek a kezdettől fogva, de főleg az utolsó fél évszázadban megtalálták egymást a Társaságon belül. Világosan látták és látják, hogy csak a mindenoldalú megközelítés, a részeket egységbe foglaló látásmód viheti előbbre a víz ügyét. Ez a felismerés egyesítette Társaságunkban a hidrológust, a hidrogeológust, a vízkémikust, a hidrobiológust, a halászt, az egészségügyi szakembert, a balneológust, a vízépítő és közműépítő mérnököt, az egészségügyi mérnököt, az öntözési szakembert, az árvízzel, belvízzel foglalkozó mérnököt, és még számos, a vízzel foglalkozó szakembert. Társaságunk komplexitása munkánk alapvető értéke. Ez azonban a második világháború után létünk egyik nehézsége is volt. Amíg az 1950 körül, és után alakult tudományos egyesületek valamely minisztérium meghosszabbított csápjai voltak, addig Társaságunk mindig több minisztérium munkaterületén dolgozó szakmai egyesület volt. Bár voltak kezdeményezések, amelyek az egyetlen főhatósághoz való tartozást keresték, jólétünk szempontjából sokkal előnyösebbnek látszó megoldást, tagjaink józansága azonban ezt a végzetes beszűkülést soha nem engedte meg. Így utódainkra is ráhagyhatjuk Társaságunk egyik alapvető szakmai előnyét, a komplexitást.

A fejlődés során Társaságunk szakterülete az ország fejlődésével és a víz felértékelődésével együtt terebélyesedett. Ez a szakmai szélesedés megkívánta a Társaságban dolgozó szakemberek szűkebb szakmai csoportjának gyorsabb együttműködését. Megalakultak a szakosztályok. Ezek voltak, és vannak a Társaság legmagasabb szakmai igényeket is kielégítő egységei, amelyekben mindenki — a legspeciálisabb rész szakterületet művelő tagunk is — megtalálja azokat a társait, akikkel gondolatait ki-cserélheti, eredményeit megvitathatja. Érthető, hogy szakosztályainkban folyik a Társaság szakmai munkájának jelentős része. A szakosztályi munka, és az átfogó, szakosztályközi központi munka aránya érzékeny mérője Társaságunk eredményes, szakmai munkájának. Volt idő, amikor a szakosztályok alárendelt szerepet játszottak a komplex, központi munkához képest. A legutóbbi évtizedek a szakosztályok elöretörését, a központi munka háttérbe szorulását mutatták. Jelenleg a tagság véleményének megfelelően a speciális, és az átfogó témafeldolgozások egyensúlyának megtartására törekszünk.

Budapest, a századfordulón Magyarország fővárosává fejlődött. A kétharmadával megcsonkított ország számára aránytalanul nagy. Ez jelentkezik minden szakmai munka Budapest középpontúságában is. Jó tudni, hogy Társaságunk tagjainak kétharmad része nem a fővárosban és környékén lakik. Ez a megoszlás véleményem szerint Társaságunk erőssége. Egyrészt azért, mert szakembereink nagyobb része közvetlenül hat a vízre az ország minden részén, együtt él, és védi, alakítja a vízi környezetet. Másrészt azért, mert a létszámarányuk megfelelően a társasági munka jelentős része is területi szervezeteinkben folyik. Ezekben a munkákban folyamatosan együtt jelentkezik a speciális és az átfogó szakmai munka. Ugyanakkor igen nagy értéke, hogy közvetlenül ott folyik, ahol eredményeit felhasználják, és minden kívülálló érdekelt számára közvetlenül megismerhető, vitatható teljesen nyílt tevékenység. Közel hozza Társaságunkat a szakmai munkánkat felhasználókhöz, ezzel eredményeinek széles körben való megismertetését biztosítja.

Az átfogó, és a speciális együttélése mellett a Társaság belső szakmai életének, és a laikusok — elsősorban a felhasználók — felé történő kifordulásának kérdéspárja is a kezdetek óta jelentkezik. Sok kiváló tagunk egyértelműen a belső szakmai munkát, mások pedig a kifelé fordulást látták elsősorban fontosnak. Úgy vélem, hogy Társaságunk történetéből az a helyes törekvés látszik, hogy mindkét munkaformát arányosan lássuk el. Az utóbbi

évtizedekben talán kissé a befelé fordulás kapott nagyobb súlyt. Ezért jelenleg és a közeljövőben e két szempont egységes egyensúlyára törekszünk.

A társasági munka önkéntes, kollektív munka. Ezért a jó társasági életnek egyik alapja az önkorlátozás és a tolerancia. Ezt a kötetet forgatva, és a munka eredményeit nézve, úgy látom, hogy mindkét feltétel léte végigkíséri Társaságunk életét, reményt nyújtva arra, hogy a jövőben is alapja lesz a társasági életnek.

A Társaság történetét olvasva megnyugtatónak látszik az, hogy gyakorlatilag teljes léte során aktív védelmezője volt a víznek, a vízi környezetnek, a méltó emberi környezet biztosításának a víz oldaláról. Vízkészleteink, a víz kártételei elleni védelem hetven évnél is régebbre nyúlik vissza. De a szennyvizek kezelése, elvezetése, tisztítása, kártétel nélküli elhelyezése, fél évszázadnál hosszabb idő óta jelentkezik Társaságunk munkájában. Olvassuk, hogy felszíni és felszín alatti vízkészleteink védelme mellett például nagy tavaink (Fertő, Balaton, Velencei) egységes környezetünk megvédése érdekében Társaságunk tagjai évtizedek óta hatalmas munkát végeztek. Sajnos, a hatalom nem gyakran vette figyelembe szakmailag megalapozott javaslatainkat, hanem tudatlanságból vagy politikai megfontolásokból figyelmen kívül hagyta azt. Eredménye például a mai Balaton vagy a Bakony tönkrement karsztvízháztartása. Nem tudjuk igazán tiszta örömmel venni azt, hogy gyakorlatilag minden vízi környezetvédelmi kérdésben Társaságunknak volt igaza, amint a későbbi gondok, problémák tömege azt visszaigazolta. Reméljük, hogy a jövőben értelmesebb kapcsolat alakul ki Társaságunk és a vízi környezetvédelem felelősei között.

Társaságunk szakmai egyesület, ezért 75 éves fennállása során soha nem politizált. Külön érdeme az elmúlt negyven év egyesületi vezetőinek, hogy ezt az alapszabályt végig igyekeztek minden nyomás ellenére betartani. Társaságunk biztos jövőjének egyik alapvető biztosítója az, hogy továbbra is megtartjuk tisztán szakmai profilunkat, és nem állunk be semmi politikai érdek szekértolói közé. Csak a világos, megalapozott, szakmai munka eredménye lehet egyesületi életünk alapja. Ezzel az elvi magatartással természetesen kötelességünknek érezzük a nemzetgazdaság segítségét, a múltó szakmai, politikai divatok, netán tévedések kivédését.

A víz az egész világon az élet alapja. Nem ismer határokat, és lefolyásának, készleteinek megváltozása az odott terület éle-

tét, életkörülményeit alapvetően befolyásolja. A vízzel kapcsolatos fizikai, kémiai és biológiai kutatások általában hosszú időt és nagy anyagi ráfordítást igényelnek.

Ezért alapvető feladata Társaságunknak a nemzetközi kapcsolatok tartása és felújítása. Társaságunk történetéből kiolvasható, hogy nemzetközi kapcsolatainkat a lehetőségek határáig, gyakran erőnkön felül építettük ki Tudjuk, hogy az elmúlt fél évszázadban csak irányított, ellenőrzött és engedélyezett kapcsolataink lehettek. Ezek megszűntével — anyagi lehetőségeink figyelembevételével — újra éllesztjük, illetve továbbfejlesztjük nemzetközi kapcsolatainkat.

Társaságunk hetvenöt éves története összeforrott hazánk és Európa történetével. A tudatos fékezés ellenére azzal együtt ingott jobbra és balra. Hiszem és remélem, hogy a következő hetvenöt esztendőben a Magyar Hidrológiai Társaság szakmai munkájának, és ennek alapján tekintélyének növekedése mellett — ingadozás nélkül — tud az Alapszabályában kitűzött céloknak, tagjainak kívánsága szerint mindenben eieget tenni.

A SZERKESZTŐ ELŐSZAVA

A Magyar Hidrológiai Társaság fennállásának 1987. évi 70. évfordulója alkalmából közzétette "A 70 éves Magyar Hidrológiai Társaság múltja és jelene 1917—1987" című kiadványt. A Társaság fennállásának 1992. évi 75. évfordulója alkalmából a Magyar Hidrológiai Társaság Elnöksége elhatározta, hogy a fenti kiadványt az eltelt öt esztendő eredményeivel kiegészítve ismét megjelenteti.

A jelen kiadvány követi a 70 éves kiadvány tartalmi felépítését, de emellett erőteljesen megvilágítja a Magyar Hidrológiai Társaság szakmai munkáját és a függelékben is újabb adatokat tesz közzé.

Azok a Szakosztályok és Területi Szervezetek, amelyek nem kimélték a fáradságot, valóban reprezentatív összeállítást közöltek tevékenységükről.

Az egyes fejezetek végén megadtuk a *Hidrológiai Tájékoztató*ban megjelent vonatkozó irodalmat, melyből további részletes tájékozódás nyerhető az egyes egységek munkásságáról. A Társaság megalakulásával, történetével és szakmai tevékenységével kapcsolatban közölt irodalom pedig bő tárházat adja mind a korabeli események leírásának, mind a visszaemlékezéseknek.

A jelen kiadvány teljes egészében kollektív társadalmi munkában készült, melyet a szerkesztés során a szerkesztő több-kevesebb eredménnyel közös nevezőre igyekezett hozni. A hiányosságok ellenére mégis úgy érezzük, hogy ez az összeállítás — a lehetőségekhez mérten — méltóképpen reprezentálja a Magyar Hidrológiai Társaság eredményes tevékenységét, illetve történetét, és alapját, valamint forrását képezi a Magyar Hidrológiai Társaság múltja és tevékenysége iránt érdeklődő szakemberek búvárkodásának.

The first part of the book deals with the early history of the United States, from the time of the first European settlers to the end of the American Revolution. It covers the exploration of the continent, the establishment of the first colonies, and the struggle for independence from British rule. The second part of the book deals with the early years of the new nation, from the signing of the Declaration of Independence to the end of the War of 1812. It covers the development of the federal government, the growth of the economy, and the expansion of the territory. The third part of the book deals with the middle years of the nation, from the beginning of the 19th century to the end of the Civil War. It covers the rise of the industrial revolution, the growth of the middle class, and the struggle for reform. The fourth part of the book deals with the late years of the nation, from the end of the Civil War to the present. It covers the reconstruction of the South, the rise of the Progressive movement, and the challenges of the 20th century.

A HAZAI VÍZÜGYEK TÖRTÉNETÉNEK RÖVID ÁTTEKINTÉSE

Elég csak rápillantanunk a vízszabályozások előtti természeti viszonyokat bemutató térképre, hogy megértsük a folyó- és állóvizek mindenkori állapotának meghatározó jelentőségét a Kárpát-medence népeinek történetében, a terület gazdasági fejlődésében.

A medencét övező hegyvonulatokat nyugatról az európai kontinens második legnagyobb folyója, a Duna töri át, s medrében gyűjti össze három irányból is a környező magasabb vidékek feléje siető víztömegeit.

A szerencsés fekvésnek köszönhetően, a Kárpátok által övezett zárt medencében a külső szélsőséges éghajlati hatások megtörnek, keverednek az ott talált viszonyokkal, s így a csapadékszegény zóna határán fekvő területet a közepes csapadékoság jellemzi. Az évi középhőmérséklet 2 °C-kal nagyobb, mint azt a földrajzi helyzet indokolná.

A történelem során ezen a tájon a vízzel való tudatos gazdálkodásról csak az utóbbi 200 évben beszélhetünk, az ezt megelőző időkben a mezőgazdaság és a technikai fejlettség szintjének megfelelő *vízhasználatokkal* (halászat, ártéri gazdálkodás, vízi közlekedés, vízenergia hasznosítása stb.) találkozunk, amelyek elsősorban az álló- és folyóvizek természetének, az általuk nyújtott lehetőségeknek kihasználását jelentette.

A legkorábbi időkből meg kell említeni a rómaiaknak Pannoniában létrehozott magasszintű városi kultúráját, a települések vízellátásának, illetve csatornázásának rendszerét, amelyet azonban a népvándorlás hullámai elsöpörtek és megsemmisítettek. Jó néhány évszázadnak kellett ahhoz eltelnie, míg a magyar királyok budai, visegrádi és esztergomi váraiban és palotáiban újra találkozhatunk a külföldi utazók által is megcsodált vezetékes vízhálózat különféle megoldásaival. Meg kell azonban jegyezni, hogy más várak és települések vezetékes vízzel való ellátása ekkortájt (XIV—XVI. század) egyáltalán nem volt általánosan elterjedt.

Sokkal gyakoribb volt a magyar középkorban a vizenyős területeken, a folyók holtmedreiben halastavak kialakítása, amelyekről a királyi adománylevelekben találhatunk utalásokat.

A középkor embere számára az emberi és állati energia mellett az egyik legfontosabb energiaforrást a vízi energia jelentette. A vízimalmok és duzzasztógátjaik megépítése komoly vízépítési ismereteket követelt. Általában elmondható, hogy a középkor építőmesterei nemegyszer bámulatos építményeiket nem bonyolult statikai számítások, hanem elődeik és saját tapasztalataik alapján építették meg. A középkor természettudásai gyakran a — közvetlenül nem érzékelhető — valósággal ellentétes végkövetkeztetésekre jutottak, amelyeket a mindennapi gyakorlat nem tudott hasznosítani.

A népesség szaporodása — mint Európában általában — Magyarországon is újabb termőterületek bekapcsolását igényelte a mezőgazdasági termelésbe. E területeket azonban nem a mocsarak körülményes lecsapolásával, hanem az erdők irtásával hasították ki.

A vizek mellett élő ember az évszázadok során megtanulta hasznosítani a több-kevesebb rendszerességgel jelentkező árvizeket, s sajátos gazdálkodási formát alakított ki. A magyar történelem háborúkkal súlyosbított időszakában a sokfelől sanyargatott nép gyakran talált menédeket az ellenség által nem háborított ingóványokban, mocsarokban — amelyek számára nem lecsapolási feladatot, hanem az élet, a megélhetés mindennapos területét jelentették.

A török hódítás megszűnte utáni békésebb évszázad (XVIII. sz.) gazdasági fejlődése tűzte először napirendre a hazai vízbályaózási munkák kérdését.

Az első nagyobb szabású lecsapolási és folyószabályozási feladatot a Délvidéken végezték el, az ottani kiterjedt, betegséget terjesztő mocsarak megszüntetésével és a Béga folyó regulázásával. A munkák 1718-ban kezdődtek, és több évtizedig tartottak.

A XVIII. század második felében az Európában dúló háborúk a mezőgazdasági termények árát alaposan felverték, s a többlettermények elszállítását a gyakran hónapszámra járhatatlan közutak helyett a víziutak kiépítésével vélték megoldani.

Az első ilyen céllal megépített hajócsatorna a *Kiss József és Gábor* által tervezett *Ferenc-csatorna* nemcsak a Bezdán és Óbecse közötti vízi út megrövidítését szolgálta, hanem hatalmas

földterületek megművelését is lehetővé tette, elősegítve ezzel a bácskai vidék népének meggazdagodását.

Az ország legnagyobb folyóinak (Duna, Tisza, Körösök, Dráva, Rába stb.) szabályozását nemcsak a part menti birtokosok és városok kezdték egyre inkább szorgalmazni, hanem a merkantilista *Habsburg* uralkodók is, mivel belátták: a szabályozási munkák az udvari kincstár érdekeit is szolgálják.

Az eddig csak katonai szempontból felmért folyók vízrajzi felvétele hatalmas feladatot jelentett. A feladat elvégzéséhez a szükséges szakembereket 1782-től a budai egyetem mérnöki intézete, az *Institutum Geometricum* képezte ki. A reformkor híressé vált mérnöknemzedékének legtöbb képviselője (*Vedres István, Beszédes József, Huszár Mátyás, Vásárhelyi Pál, Lányi Sámuel, Keczkés Károly* és társaik) itt szerezte mérnöki oklevelét.

A XIX. század első évtizedeiben elkezdett, s csaknem egy negyedszázadon át (1822—1845) végzett *Duna-felmérés* az ún. "Duna Mappáció" nemcsak hazai, hanem nemzetközi szemmel is kimagasló műszaki alkotás volt.

A dunai és tiszai felvételek lehetővé tették, hogy a korábbi, helyi jellegű munkákkal szemben átfogó folyószabályozási tervek készülhessenek.

Nemzetgazdasági szempontból akkoriban a Duna vaskapui szakaszának hajózhatóvá tételét és a Tisza teljes szabályozását tekintették a legsürgetőbbnek. *Széchenyi István* kitartó szervező munkájának eredményeképpen *Vásárhelyi Pál* vezetésével megépült az *aldunai hajóvontató út* (1835), ami lehetővé tette, hogy a még kezdő lépéseit megtevő hazai ipar a balkáni piacokra vízi úton szállíthassa termékeit.

Már a múlt század elején létrejöttek a közös teherviselésen és közös hasznon alapuló szervezetek, a *vízszabályozási társulatok*, amelyek egy-egy folyószakasz szabályozásában, vagy mocsaras terület lecsapolásában érdekelt birtokosok önkéntes társulásából alakultak.

A Tisza-szabályozás érdekében *Széchenyi* fáradhatatlan agitációba kezdett, s munkájának eredményeképpen a Tisza csaknem teljes hosszában megalakultak a különféle Tisza-szabályozási társulatok, amelyek azután 1845-ben a Központi *Tiszavölgyi Társulatban* tömörültek.

A folyó szabályozásának megkezdésére 1846-ban került sor, az ünnepélyes tiszadobi kapavágással. A szabályozási terveket

az időközben elhunyt *Vásárhelyi Pál* és a külföldi szakértőként meghívott *Pietro Paleocapa* elképzeléseinek megfelelően alakították ki. A kezdetben állami támogatást is maga mögött tudó vállalkozást a szabadságharc elbukása után feloszlatták, s a munkálatok császári nyílt parancs alapján folytatódtak. Hosszú időbe telt azonban, míg a több mint száz átvágás elkészülte után a nem egészen kétharmadára csökkent, gátak közé szorított Tisza-meder megfelelően kifejlődött.

A vízszabályozási munkák a magyar Alföld képét visszavonhatatlanul megváltoztatták. A hajdani vízivilágból élő, kenyerüket vesztett emberek nagyrésze beállt kubikusnak, s munkájuk nyomán nem egészen fél évszázad alatt csaknem 40 000 km²-nyi árterület mentesült az árvizek elöntéseitől.

Az árvédelmi gátak megépítése azonban új, korábban nem ismert sajátos feladatot is magával hozott. Az ártereken összegyűlt felszíni vizek a gátak által elzárva nem tudtak közvetlenül a befogadó folyóba ömleni. Már a XIX. század közepén megkezdődött a *belvízcsatornák* hálózatának kiépítése, s a hosszan tartó árvízi időszak alatt a folyammederbe közvetlenül nem ereszhető belvizek áttemelésére 1878-ban a *Sajfoki-csatorna* torkolatában megépült az első *belvízi szivattyútelep*.

Ahogy az 1838-as, de méginkább az 1876-os pesti árvizek sietteték a budapesti Duna-szakasz, az 1879-es szegedi árvíz pedig a Tisza—Maros szögének szabályozását, ugyanúgy serkentőleg hatott az 1860-as évek aszályos időjárása a hazai öntözésügy kifejlődésére.

Megtörténtek az első lépések az Alföld aszály sújtotta vidékeinek öntözésére, és ezzel párhuzamosan a rizstermesztés szélesebb körben történő elterjesztésére, de e téren lényeges eredményt csak a *Kvassay Jenő* által megszervezett kultúrmérnöki hivatalok szivós munkája hozott.

A *kultúrmérnöki hivatal* életrehívását (1879) az is indokolta, hogy a nagy vízszabályozási munkák az ország sík területén befejezésükhöz közeledtek, s gondoskodni kellett az immár megmentett területek talajának javításáról, amire egyébként a mezőgazdaságot az ország lélekszámának gyarapodása és az európai gabonakonjunktúra is készítette. A hivatal egyre kiterjedtebb vízrendezési és talajjavítási munkáinak végrehajtása során nem kevés gondot okoztak az engedélyezési és igazgatási rendelkezések hiányosságai.

Az 1885-ben megalkotott vízjogi törvény a vizek kizárólagos magántulajdonát megszüntette, s meghatározta a hatósági, il-

letve a szabadrendelkezés körébe vonható vizeket. Ettől kezdve a kultúrmérnöki hivatalok hatósági szakértői feladatokat is elláttak, s az intézmény nagymértékben bekapcsolódott a vízügyi közigazgatásba.

A vízügyi közigazgatás hosszú évtizedeken át a földművelésügyi minisztérium folyam- és kultúrmérnöki hivatalain, valamint halászati felügyelőségén keresztül működött, korántsem az egész vízügyi ágazatra kiterjedő hatáskörrel. Nem tartozott a minisztériumhoz a mesterséges vízi utakkal, a vízerőkkel és 1911-től a települések vízellátásával — csatornázásával kapcsolatos ügyek felügyelete sem.

A fontosabb települések *vízellátása* évszázadokon át a környező vízfolyások, források, kutak vizének segítségével történt, de vízvezetéki vízellátásról az elmúlt század végéig alig beszélhetünk. A nagyvárosok, iparvidékek kialakulása a vízigény és a szennyvíztömeg ugrásszerű emelkedését hozta. Az ezzel kapcsolatos gondok megoldását nehezítette, hogy a vidéki városok jelentős része — csakúgy mint a bánya- és iparvidékek — a megfelelő vízszerszési lehetőséget nyújtó nagy folyóktól jelentős távolságra esett.

Az alföldi városok vízellátásának fellendítésében kimagasló szerep jutott *Zsigmondy Vilmos*nak (és utódainak), aki a XIX. század 80-as éveiben megkezdte a felszín alatti bőséges vízkincs artézi fúrásokkal történő feltárását. Az igények kielégítésére napjainkban mintegy 30 ezer kút csapolja meg a készleteket.

A fejlődő ipar nemcsak a gyártási technológiához szükséges vízigényével adott feladatot a vízügyi ágazatnak, hanem az olcsó vízenergia fokozottabb kihasználására is törekedett. Az ország *vízerőkészletének számbavétele* (1897—1902 között) nemzetközi tekintetben is úttörő vállalkozás volt.

A magyar vízügyi szolgálat az I. világháború kitöréséig jelentős eredményeket tudhatott maga mögött. A *Felső-Duna közép-vízi szabályozása*, az aldunai hajóút, a *Vaskapu-csatorna* kiépítése, az elfajult tiszai átvágások kijavítása és bővítése, a Dráva, valamint más kisebb folyók szabályozása, a kultúrmérnöki hivatalok vízrendezési és talajjavítási munkái stb. mind-mind hozzájárultak a gazdasági fellendülés feltételeinek erősödéséhez, de az elavult, tőkeszegény mezőgazdaság (a maga idejétmúlta külterjes gazdálkodásával, nagybirtok rendszerével) nem volt képes a megváltozott körülményeket a társadalom javára hasznosítani. Ennek közvetlen következményeként a nincstelenné

vált — főleg paraszti — tömegek addig nem tapasztalt méretekben vándoroltak ki az országból.

A vesztes világháború területi következményei az ország addigi egységes vízrajzi helyzetét megbontották, ettől kezdődően folyóvizeink 96%-a már a határokon kívülről érkezik. A megváltozott helyzetnek megfelelően Magyarország kezdeményezésére a trianoni békeszerződés a Duna-völgy vízügyeinek egységes kezelése érdekében egy nemzetközi szervezetet, a *Dunai Vízügyi Műszaki Bizottságot* hozott létre.

Az ellenforradalmi rendszer uralomra jutása konzerválta a már korábban is elmaradottnak számító gazdasági-társadalmi viszonyokat. A mezőgazdaság igen lassú korszerűsítése a vízügyi szolgálat lehetőségeit is beszűkítette, a vízgazdálkodási tevékenység fejlődését egyenetlenné tette. A szolgálat belső tehetetlenségéhez hozzájárult, hogy az elcsatolt területekről Magyarországra menekülő műszaki értelmiség felduzzasztotta a vízügyi állami apparátust, s a vesztes háborút követő tőkehiány nem tette lehetővé a szellemi kapacitás kihasználását.

Az 1920-as évek végén bekövetkező gazdasági válság a nagyobb befektetést igénylő, lassabban megtérülő, de a nemzet jövője szempontjából nagy jelentőségű vízi munkálatok elvégzésére nem adott módot. A helyzet a gyors megtérüléssel kecsegtető, de a távolabbi jövővel nem mindig számot vető (így nem egy esetben a későbbiekben kifejezetten káros) befektetéseknek kedvezett.

A korszak kiemelkedő képességekkel rendelkező vízügyi vezetőjének, *Sajó Elemér*nek ebben a helyzetben nem maradt más lehetősége, mint a jövő vízügyi politikájának átgondolt tervekkel és tanulmányokkal történő megalapozása. Az általa lefektetett elvek és elgondolások haszná a háború utáni tervgazdálkodás vízügyi politikájának kijelölésekor kamatozott.

A korszak talán legjelentősebb vízügyi létesítményei a Tiszántúli öntözési munkálataival kapcsolatosak. Az 1930-as évek aszályos időjárása irányította a figyelmet az öntözéses gazdálkodás gyors fejlesztésére. Az ún. "öntözési törvény" (1937) életbe léptetése után országos hivatalt szerveztek, amely kialakította előbb a tiszántúli öntözések, majd az átmenetileg magyar fennhatóság alá helyezett Kárpátalja és Észak-Erdély víztározási koncepcióit. Befejezték a tisaörvényi szivattyútelep (1939), majd a békésszentandrás duzzasztómű építését (1943), amely a hozzá tartozó öntözőrendszerek kialakításával a Körös-völgy öntözését tette lehetővé.

A II. világháborút követő társadalmi-gazdasági változások a vízgazdálkodás elé is új feladatokat állítottak. A nagy ütemű (és vízigényes) ipari fejlődés szükségessé tette az ország vízkészleteinek mindaddig hiányzó felmérését. Világossá vált, hogy a víz az ország egyik legfontosabb természeti kincse, mellyel való ésszerű gazdálkodás létérdeke az iparnak, a mezőgazdaságnak és az egész lakosságnak.

A mezőgazdaság — kényszertől sem mentes — szocialista átalakítása és az ipari termelés erőltetett felfuttatása a lakosság életkörülményeiben is jelentős változást hozott. Míg korábban a vízügyi szolgálat előtt álló fő feladatokat az árvédekezésen túl a folyók szabályozása és a vízrendezések, tehát zömmel a mezőgazdasági célok által megszabott munkák jelentették, addig az utóbbi 30 évben a hangsúly fokozatosan áttevődött a *vizellátási-csatornázási, szennyvíztisztítási, valamint környezetvédelmi* gondok megoldására. Ettől függetlenül az elmúlt fél évszázad vízi munkálatai — nem ellentmondások nélkül, de a vízgazdálkodás valamennyi területén előrelépést jelentettek.

Az 50-es években nagy lendületet kaptak a vízenergia hasznosítására irányuló törekvések. Néhány kisebb vízerőmű mellett 1956-ban üzembe helyezték az ország akkori legnagyobb vízügyi létesítményét, a *tiszalöki vízerőművet*, amely egyúttal a Tisza adott szakaszán és a Bodrogon biztosította a hajózás lehetőségét. A duzzasztóművel kapcsolatban épült ki az öntözési célokat szolgáló Keleti- és Nyugati-Főcsatorna is. Mindezen létesítmények lényegében *Sajó Elemér, Lampl Hugó, Trummer Árpád, Németh Endre* és társaiknak még a 30-as években megfogalmazott öntözés- és víziútfejlesztési elképzeléseinek megfelelően valósultak meg — noha erre abban az időben kevésbé hivatkoztak.

A Tisza folyócsatornázáson alapuló hasznosításának következő jelentős lépése a *Kiskörei Vízlépcső* és tározó kiépítése volt az 1970-es években. Ma már kiderült, hogy az öntözési célú tározás messze túltervezett volt, így a tározó kiépítésének utolsó ütemét már nem is valósították meg. A tározó tó (Tisza tó) hasznosításában az idegenforgalom és a természetvédelem érdekei dominálnak.

A legtöbb politikai és szakmai vitát váltotta ki a csehszlovák—magyar közös beruházásnak induló komplex nagylétesítmény, a *dunai vízlépcsőrendszer* megvalósítása. Az ökológiai kockázatra hivatkozva, a magyar kormányzat elállt a nagyberuházás kivi-

telezésétől, amely az ellentétes szlovák érdekek miatt politikailag terheli meg a két ország viszonyát.

Közép-Európa legnagyobb tavának, a *Balatonnak vízminősége* az 1960-as évektől rohamosan *romlott*, elsősorban az idegenforgalom ugrásszerű növekedése, a part menti települések tóba eresztett szennyvizeinek tisztítatlansága, valamint a környező mezőgazdasági üzemek nagy mennyiségű vegyszerhasználata következtében. Csak az utóbbi években sikerült a társadalom nem csekély anyagi áldozata mellett az egykori *Kis-Balaton* vízsűrő funkciójának visszaállításával és más intézkedésekkel a további vízromlást megállítani.

Az utóbbi évtizedek nagyarányú lakásépítkezései lehetővé tették, hogy a vízgazdálkodás korábban legelmaradottabb területe, a *vízellátás és csatornázás* fejlődésnek induljon. Az eddig elért eredmények mellett meg kell állapítani, hogy a vízellátással a *csatornázás* és a *szennyvíztisztítás* nem tudott lépést tartani, s a nagyüzemek szennyvizeinek számottevő része is tisztítás nélkül károsítja a felszíni és felszín alatti vízkészletet.

Napjaink egyik legfontosabb vízügyi feladata, hogy a nehéz helyzetbe jutott nemzetgazdaság beruházásokat visszafogó tendenciái mellett az említett feszültségeket és a vízkárok kockázatát csökkentse, a társadalom ésszerű vízigényeinek kielégítését a természetes vizek tisztaságának védelmével biztosítsa.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG MEGALAKULÁSA, TÖRTÉNETE ÉS SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

Egy tudományos társaságot azért hoznak létre, hogy szakmai munkát végezzen, méghozzá a lehető legmagasabb fokon a szakma, a tudomány és a társadalom számára hasznosítható módon.

Kérdés, hogy tegye ezt és a sok — egyre növekvő számú — tudományos műhely között milyen szerepet vállaljon? Egy társadalmi egyesületnek — szemben a kutatóintézmények fizetett munkatársaival — tagjai vannak, akik a munkájukért bért nem kapnak. Tőlük számonkérni csak az adott szavukat lehet, illetve az egyesületbe lépésük alkalmával vállalt szabályzat betartását. Az egyesületnek sem állnak rendelkezésére az egyre költségesebb kutatási feltételek, modellek, terepi munkák eszközei stb.

Mi adja hát a társaság erejét, súlyát, mellyel eléri, hogy a munkája tőle független szervezetek tevékenységében hasznos hatásként megjelenjen? Mitől és kiktől függ a hatékonysága?

A felsorolt és még felmerülő kérdésekre célszerűen úgy lehet választ adni, hogy a Társaság megalakulásának körülményein kezdve készül egy áttekintés céljairól, működéséről, meghirdetett és gyakorolt munkamódszereiről; a társadalom szakmai és azon kívüli részeivel kialakított, majd fenntartott kapcsolatairól, eredményeiről; tudós, fejlődését elősegítő vezetőiről, tagjairól. Végül érdemes megemlékezni néhány messzire ható eredményéről.

A háromnegyed évszázados születésnap alkalmas idő a számvetésre, az eredmények áttekintésére és az esetleges változtatnivalók felismerésére.

Az áttekintés vagy számvetés az egységes gondolatmenet megtartása érdekében helyenként átnyúlik az előző vagy a következő fejezetekbe. Lehetnek ismétlések, de talán éppen ezért lesz azokkal egységes egész.

Hogyan alakult ki a tudományos társadalmi munka a vízügy területén?

Ismeretes, hogy a 75 éves Magyar Hidrológiai Társaság 1949-ben, 43 évvel ezelőtt alakult meg a mai nevével és alakjával.

Ezt 32 évvel előzte meg a Hidrológiai Szakosztály megalakítása a Magyarhoni Földtani Társulatban és ettől kezdve számoljuk a korát.

Válaszolni kellene azokra a kérdésekre, hogy miért akkor és ott? Mi előzte meg? Volt-e előtte magyar tudományos tevékenység a hidrológiában, ami akkor olyan tág jelentőségű volt, hogy gyakorlatilag minden vízzel kapcsolatos szakmai és tudományos területet magábafooglalt.

Tudományos munka már régóta folyt Magyarországon, hiszen a reformkorban erőteljes pezsgés jellemezte a korábban sokszor remeteként, de mindenképpen elkülönülten dolgozó tudósok kölcsönös — és rendszeres — tájékoztatását, együttműködését. A folyamatra a koronát *gróf Széchenyi István* tette fel a "Magyar Tudós Társaság" alapítására tett javaslatával. A javaslatból 1827-ben törvény lett és 1830-ban a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) megkezdte működését. Szervezeti felépítésében már indulásakor a hat osztálya közül az egyik a matematikai, egy másik pedig a műszaki tudományok osztálya volt.

Az MTA működését számos tudományos egyesület megalakulása kísérte, köztük — mint az előző fejezetben már szerepelt is — 1848-ban a Magyarhoni Földtani Társulat (MFT), amely szervezetében nevelte a Társaságunkat is. Ezek célja a tudomány fejlesztése mellett a gyakorlat tudományos színvonalának az emelése volt.

Örvendetes fejlődésnek indult a szakirodalom is. A Földtani Közlönyt pl. 1870-ben indították és *Kvassay Jenő* kezdeményezésére 1879 óta él a magyar vízimérnökök szaklapja, a Vízügyi Közlemények.

Hidrológiai, hidraulikai és vízépítési kutatások korábban is folytak hazánkban. Ezek ismerete nélkül ugyanis sem *Beszédes József* dunai átvágásai, sem *Vásárhelyi Pál* Tisza-szabályozása nem jöhetett volna létre, hogy csak két példáról essen szó a sok felsorolásra egyaránt méltó közül.

Azok a tudósok, tanárok, mérnökök, akik a vízzel kapcsolatos tudományok terén működtek, a Magyarhoni Földtani Társulaton kívül a Magyar Mérnök Egyletben, melynek vízépítési szakosztálya is volt és a Magyar Földrajzi Társaságban találtak ott-hont a tudományos közéleti tevékenységük részére. Így egymástól független irányzatok alakultak ki, amelyeknek nem volt szervezett lehetőségük arra, hogy eredményeiket összehasonlítsák, egymás munkáit a sajátjuk során hasznosítsák. Vélhető ugyanakkor, hogy ez a közvetett, mégis kölcsönös tájékoztatás

létrehozta azt az igényt, hogy a hasonló munkát végzők nem hivatalos körülmények között is keressék egymás társaságát.

A vízzel kapcsolatos tudományos fejlődés iránt bizonyos társadalmi igények is megjelentek, melyek előbb talán nem is voltak tudatosak, de később egyre több gondolkodó elme ismerte fel a tapasztalatok és tudományok közös hasznosításának az előnyeit, sőt szükségességét.

Fel is sorolható néhány, olyan országos méretű vagy hatású tényező, amely időszerűvé tette a vízzel kapcsolatos tudományok művelésének erősítését:

- a reformkori szabályozási és mentesítési munkák során erőteljesen fejlődött a hidrológia és a vízgazdálkodás tudománya, az azt művelők szemlélete;
- a honfoglalás ezredfordulóját kísérő turisztikai program — Budapest fürdőváros gondolata — előtérbe helyezte a hidrogeológiát;
- az örvendetesen fejlődő települések és növekvő városok vízellátásához újabb vízforrásokra, vízkészletekre volt szükség, melyeket fel kellett tární és velük gazdálkodni (Budapest, alföldi települések);
- hasonló céllal merült fel a karszthidrológia és felszíni hidrológia jelenségei közötti összefüggések ismerete iránti igény;
- a bányaművelésben olyan akadályok jelentkeztek, amelyek elhárításához hidrológiai, elsősorban hidrogeológiai vizsgálatokra volt szükség;
- végül zárja ezt a teljességet egyáltalán nem kereső felsorolást az, hogy a talajvíz gazdasági tényezővé vált, elsősorban mint a mezőgazdasági termelés feltétele.

A felsorolt néhány tényező különböző erővel követelte meg, hogy a víz természetes körforgásának és a különféle körülmények közötti mozgásának a törvényszerűségeit feltárják. Számbevegyék a hazai éghajlati, földrajzi, társadalmi, termelési stb. sajátosságokat a nemzetközi ismeretek alapján alkalmazott törvényszerűségeket felhasználásánál. Az új ismeretek a lehető leggyorsabban hatoljanak be a tudományos élet más műhelyeibe, a gyakorlatba és az oktatásba.

Ezekhez a késztetésekhez már csak olyan alkotó erővel megáldott néhány ember kellett, akik meg tudtak felelni a kor követelményeinek és meg tudták alapozni egy napjainkig növekvő

fontosságú tudomány hazai társadalmi szervezetét. Ezek az emberek: *örgróf Marenzi Ferenc Károly*, báró *Eötvös Loránd*, id. *Lóczy Lajos*, *Szontagh Tamás*, *Schafarzik Ferenc*, *Bogdánfy Ödön*, *Kovács-Sebestyén Aladár*, *Kövesligethy Radó*, *Vendl Aladár*, *Papp Károly*, kiknek támogatása és erőfeszítései nélkülözhetetlenek voltak.

A Hidrológiai Szakosztály megalakítása

Nagyon érdekes, hogy a gondolat olyan szakembernek vagy tudósnek, de mindenképpen remek szervezőnek a felismerése, akiről ma azt mondanánk, hogy kívülről jött. Ez az új szem, aki talán többet látott, *Marenzi Ferenc Károly örgróf*, 56 évesen nyugalomba vonult császári és királyi tábornok, aki "hadigeológiai és hidrológiával is" foglalkozott. Ez a kiváló katona, társasági ember és a tudományok művelője megérdemli, hogy személynéknél néhány mondatot szenteljünk.

Az édesapja is tábornok volt. Emellett a geológia és a geodézia művelője. A lehetséges legkorábbi nyugdíjba vonulása után még 25 éven át művelte a tudományt. Eredményeit több kiadást megért könyvében tette közzé.

Az ifjú *Marenzi* 1859-ben született. Már 19 évesen hadnagyként részt vett a boszniai háborúban. Gyorsan haladt a ranglétrán és katonai beosztásokban egyaránt. Csapatoknál, majd vezérkari tisztként és többször diplomáciai beosztásokban is teljesített szolgálatot, majd 1916-ban nyugalomba vonult, hogy a tudományos munkájának élhessen.

Munkával telt nyugdíjas éveit Budapesten töltötte és rövidesen bekapcsolódott a tudományos életbe. A Magyarhoni Földtani Társulatba lépésekor *Schafarzik Ferenc* volt az ajánlója. Már 1916-ban, a november 8-án történt felvétele előtt a hírlapokban megjelentetett cikkeiben javasolta a hidrológiai társaság felállítását. A magyar geológusok, bányászok és mérnökök nagy helyesléssel fogadták a gondolatot.

Szontagh Tamás, a M. Kir. Földtani Intézet igazgatója, aki az Intézetben a vízügyi feladatokkal foglalkozókat irányította és a MFT elnöke volt, támogatta a javaslatot. A háború kellős közepén levő országban azonban a helyzet nem volt alkalmas egy újabb tudományos társaság létrehozására. Ezért felajánlotta, hogy a hidrológusok kapjanak egy szakosztályt a Társaságban. Ez bátorította *Marenzit* és jó barátját, báró *Eötvös Lorándot*, hogy a Társaság választmányához forduljanak a javaslatukkal.

Ami pedig ezután következett, azt nagy valószínűséggel nem tudnánk megismételni. Hogy miért nem, azt a mindennapi szervezőmunkánk fejlesztése érdekében célszerű lenne egy másik tanulmányban elemezni. Figyeljük a dátumokat!

Marenzi és Eötvös 1916. november 8-a után a választmányhoz fordult. A választmány 1917. január 31-én meglehetősen élénk vita során megtárgyalta a javaslatot. A választmányi tagok egy része úgy vélte, hogy a hidrológia mint a Föld felszínének alakulásával foglalkozó tudomány, inkább a Magyar Földrajzi Társaságban lenne a helyén. Mások szerint, mint nagyobb mértékben mérnöki tudomány, illetve munka, jobb lenne a Mérnök- és Építész Egyletben hidrológiai osztályként. A vitát *id. Lóczy Lajos* tiszteleti tag döntötte el felszólalásával, melynek hatására egyhangúlag elhatározták a Hidrológiai Szakosztály létrehozását. Az ügyrend kidolgozására *Papp Károly* egyetemi tanárt, a MFT első titkárát kérték fel.

A következő héten, február 7-én tartott közgyűlésre az ügyrend tervezete elkészült! Ennek alapján ismertette *Szontagh Tamás* elnök az új szakosztály célját és tárgykörét. Az ülésen *Bogdánfy Ödön* rámutatott a szakosztály tudományos fontosságára, és a tagok nevében elismeréssel adózott *Marenzi ögróf*-nak, akit a hidrológiai tudományos kutatások nagy pártolójának mondott.

A közgyűlés tehát döntött a szakosztály megalapításáról és évi 1000 Korona segély rendszeres nyújtásáról. Feladatul adta:

”... hazánk hidrológiai és hidrogeológiai viszonyait tanulmányozni és hidrológiai tudományokat tovább fejleszteni. E szakosztályban találkozhatnak a vízépitéssel foglalkozó mérnökeink és geológusaink egymást kölcsönösen támogatva és tanítva, eszmecseréik úgy a mérnöki, mint a földtani tudományoknak nagy hasznára legyenek.” (*Mauritz B.*, 1928.).

Ezután három nappal, február 10-én a szakosztály megtartotta első ülését, amelyen *Marenzi Ferenc Károly* elnökölt és *Roller Dezső* mérnök vezette a jegyzőkönyvet. Ezen az ülésen *br. Eötvös Loránd* sürgette a szakosztály tényleges megalakulását. Ehhez kellett az ügyrend véglegesítése, ami két lépcsőben történt.

Először az anyatársulat választmánya foglalkozott vele május 9-én, *Szontagh Tamás* elnökletével. Ezen az ülésen *báró Nopcsa Ferenc* mégegyszer kifejtette azt az aggályát, hogy a Magyarhoni Földtani Társulatba várhatóan nagy számban belépő mér-

nökök a gyakorlat irányába fogják terelni a munkát. Ezzel szemben a Társulatnak elméletinek (teoretikusnak mondta) kell maradnia. A jelenlevő *Marenzi* szembeszállt ezzel az állásponttal és hosszasan érvelt a szakosztály megalakítása mellett. Utalt arra a nagy népszerűsége, amelyet a MFT élvez tudományos és társadalmi körökben egyaránt. Ez a felszólalás háritotta el az utolsó ellenvetést.

A Társulat 1917. június 6-án rendkívüli közgyűlést tartott és ezen véglegesen jóváhagyta az ügyrendet.

Az új, most már működőképes szakosztály június 16-án tartotta első választó ülését. Ezen *Szontagh Tamás* elnököt, aki a jelenlevő 44 társulati tagot a Hidrológiai Szakosztály tagjainak nyilvánította és így azok az ülésen a szavazati jogukat gyakorolhatták.

Az ülés végére kialakult a Szakosztály tisztségviselői kara:

elnök: *Kovács-Sebestyén Aladár*,

társelnök: *Kövesligethy Radó* és *Schafarzik Ferenc*,

titkár: *Bogdánfy Ödön*;

a választmány 11 tagú, köztük *Marenzi Ferenc Károly*, *Eötvös Loránd* és *id. Lóczy Lajos*.

Egy évvel később történt ugyan, de miután a Szakosztály életére jelentős hatása volt, most kell megemlékezni, hogy a tehetősebb tagok alapítványt hoztak létre a biztosabb anyagi meg-alapozás céljából. Az alapítvány összege 1000 Korona volt, melyből *Marenzi gróf* és *Roller Benő* 200—200 K-t jegyzett és 150 K-át *Schréter Zoltán*, *Szontagh Tamás*, *Papp Károly* és *Zielinszky Szilárd*.

Az anyaegyesület lehetővé tette, hogy a Szakosztály tudományos munkáját a Földtani Közlöny mellékleteként közzétegyék. Ezt a lehetőséget három évig élvezte, majd 1921-től a *Hidrológiai Közlöny* lett a hidrológusok magyar és német nyelvű szaklapja.

Az új vezetőség július 1-én ülést tartott, amelyen megbízta a titkárt, hogy készítsen egy értekezést a Szakosztály munkájáról. Ennek a határozatnak köszönhetjük azt a rövid *Bogdánfy*-művet, amely máig ható érvénnyel fogalmazta meg a hidrológiához tartozó tudományokkal foglalkozók feladatkörét, valamint a hidrológia és más tudományok viszonyát.

Ebben a Szerző megkülönbözteti a *múlt hidrológiáját* a *jelenkori hidrológiától*.

Az előbbi meghatározás alatt azt értette, hogy a víz a geológiai korok során alakította a Föld szerkezetét. Mozgásával lerakódások, üledékek keletkeztek, egyes kőzeteket a felszínen mozgatta, oldotta, másutt kicsapatta azokat. A víz tehát geológiai tényező volt (és ma is az). A víznek ezt a régi mozgását vizsgálni, a jelenségek miértjét és mikéntjét megállapítani nem könnyű. Ennek ellenére programba veszi a letűnt korok hidrológiáját és ezért keresi itt, a Hidrológiai Szakosztályban a helyét.

Könnyebb a helyzet a víz mai körforgásának a vizsgálatával. Azt figyelni, értékelni és mérni kell. Az adatokból lehet következtetéseket levonni. A víz körforgása során alakítja a Földet. A hidrológiát tekinthetjük tehát *alkalmazott geológiának*.

A tudománykört három alapvető csoportba sorolta:

- oceánográfia — tengeri hidrológia;
- meteorológia — légköri hidrológia, csapadékok, párolgás, felhők mozgása;
- szárazföldi hidrológia — föld árja és források, felszíni vízmozgások;

Ezután — főképpen a szárazföldi hidrológia mentén — fejti ki annak más szakmákhoz, illetve tudományokhoz való viszonyát.

Az "ásványos források" hidrológiája és a *balneológia* közötti összefüggéseket sorolja fel első példaként. *Bogdánfy* ugyan nem említi, de kézenfekvő a múlt hidrológiájával, vagy a *hidrológiával* fennálló rokonság.

Hasonlóan fontosnak itéli a hidrológia és a *bányászat* közötti együttműködést.

A *felszíni vizek, vízfolyások és tavak szabályozása* már emberi beavatkozás a víz természetes körforgásába.

Foglalkozik az *erdészeti tudományokkal* fennálló élénk kapcsolatokkal. Nem mondja ki, mert akkor még ezt a fogalmat nem használták, de a *vízgyűjtő rendezéséről* szól.

A *vízi szállítás*, úsztatás, tutajozás, vízi járművek közlekedése erősen kötődik a szabályozáshoz, amennyiben a víziutak és a szükséges kikötők annak nagy részben termékei. A belvízi közlekedés, azaz folyókon, tavakon, főképpen az előbbieken erőteljesen hidrológiai és meteorológiai kérdés (vízállás, köd, jég).

Szól a *tározásról*, amely a víz körforgásának magasfokú ismeretét tételezi fel, ha azt okszerűen kívánják megtervezni. Megint

csak — és ki nem mondva — megbújik itt a lefolyás szabályozás és az elemi vízkészlet gazdálkodás gondolköre.

Kézenfekvő a *vízépítés* és a hidrológia összefüggése, hiszen a létesítmények méretezése, azok létrehozása és üzemeltetése egyaránt a víz természetes körforgásának a függvénye.

A *földművelés* vízjárás-függő jellegét sem kell magyarázni, de a kapcsolatokat sem egyszerű felvázolni. Rámutat a vízrendezésre, árvízvédelemre. Burkoltan a meliorációról is szó esik, beleértve az öntözést és a szikesedés elleni védelmet egyaránt.

A különféle talajok eredete és hasznosíthatósága szintén a víz mozgásával és jelenlétével magyarázható. Ezzel az *agrogeológia* és a hidrológia rokonságát bizonyítja.

Újabb nagy kapcsolati tényező az *agglomerációk* és általában a *települések* fejlődése által felvetett problémásor, az *egészségügyi-műszaki* kérdések, amelyek újabb tudományok bevonását igénylik, a *biológiát* (limnológia, hidrobiológia), az *orvostudományt*, a *kémiát*. Ezek a tudományok már azóta megkapták a hidro- vagy víz-előtagot. A vízellátás, vízkezelés, csatornázás, vízminőség-védelem stb. fejlődött ezekről az alapokról.

Összefoglalva kijelenti: a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztálya a magyarországi vizek tanulmányozását tűzte ki céljául.

Aki elolvassa ezt a néhány oldalas kis összeállítást, meggyőződhet *Bogdánfy* rendkívüli szakmaismeretéről és előrelátásáról.

A Szakosztály a hidrológia tudományát teljes szélességben művelte a tagjai révén. Lehetőséget adott a különféle rész- és külső tudományok művelőinek arra, hogy a kebelében találkozzanak, gondolataikat kicseréljék, csoportba rendeződhessenek a határtudományokban, vagy a tudományközi területeken keletkezett problémák megoldására. Eredményeiről előadóüléseken számolhassanak be, kitéve azokat a magas színvonalú szakmai kritikának, egyben megkapva a lehetőséget a ciszoltabb, pontosabb eredményekhez. Az előadások nyilvánosságát növelte az, hogy azok megjelentek a MFT tudományos lapjában, majd a Szakosztálynak saját lapja lett.

A viták során kialakult általános érvényű megállapításokat, javaslatokat a Szakosztály a MFT közvetítésével az illetékesekhez, adott esetben a kormányhoz is eljuttatta.

A hidrológia terén munkálkodó magyar tudósok és mérnökök ettől kezdve rendelkeztek olyan társadalmi szervezettel, amely

lehetővé tette számukra a tudományos munka színvonalának az emelését, a társtudományoknak módjuk lett egymás megtermékenyítésére. A Szakosztály tagjai kitekinthettek az ország és a nyelv területén kívülre, ugyanakkor lehetőségük volt a problémáik és eredményeik nemzetközi megismertetésére.

A továbbiakban azt is megállapíthatjuk, hogy a tudományos társaság — élve a kapott nem csekély lehetőséggel — meg is felelt mind a követelményeknek, amelyeket általában egy ilyen szervezettől elvárnak, mind azoknak a feladatoknak, amelyeket a korábban idézett Alapszabály egyes pontjaiban fogalmazott meg saját maga számára.

Tudományos és szakmai munka a Hidrológiai Szakosztályban

Az alapítás ünnepi eseményei, majd a programadó viták elcsitulásával megkezdődött az új szakosztály hétköznapjainak a hosszú sora, amely azóta is tart, bár a háromnegyed évszázad sokat változtatott mind a szervezeten, mind a körülményeken.

Ennek a korszaknak a tudományos munkáját jól tükrözi a *Hidrológiai Közöny*, amely az első években szinte kizárólag az előadói anyagát tette közzé. Az indulást követő első három évben a *Földtani Közöny* mellékletében, a *Hidrológiai Közleményekben* kapott helyet a hidrológia. A kezdeti években úgyszólván csak hidrológiai, vízföldtani cikkek jelentek meg. Ezek tanulmányozása során meglepődhet az olvasó, hogy abban az időben már milyen alaposan feltárt volt Budapest környéke, néhány bányavidék és karsztos terület.

Ezekre a kutatásokra támaszkodott a főváros fürdőfejlesztési programja, több kedvezőtlen körülmények közötti bányászati művelése és a fejlődő települések ellátása karsztvízzel. Nem lehet szó nélkül hagyni azt sem, hogy a parti szűrés gondolata megjelent és már érdeklődtek a készletek iránt. A Hidrológiai Közöny első kötetében ismerteti *Schafarzik Ferenc* az 1921-ben tartott évzáró ülésen elhangzott a *"Duna Nagymaros—Érd szakaszának paleohidrológiája"* című előadását. A dolgozat foglalkozik a kis-, a nagymarosi és váci kavicsteraszok, valamint a budafok—tétényi, érdi és lágymányosi teraszok ismertetésével.

Treitz Péter *"A belvizek mozgása Szeged határában"* címen tartott előadása is itt olvasható. A homokvidék talajvízmozgását írja le, de hidrológiával nem foglalkozik. Témáját a domborzat és a kőzetfajták, mint vízvezetők, illetve víztározók adják.

Horusitzky Henrik "Budapest Székesfőváros hidrológiai viszonyai"-ról tartott előadást, melyben a pesti rész talajvizével és annak Dunától függő eredetével foglalkozott.

Egy időszerűtlenség kapcsán még egyszer említeni kell a Hidrológiai Közlöny kezdetének a történetét. Az időszerűtlenség az, hogy az első, 1921. évi kötetben emlékezik meg *Schafarzik Ferenc*, akkori elnök *Kovács-Sebestyén Aladár*nak az 1926-ban bekövetkezett haláláról. Azért alakultak így a dolgok, mert — bár a Hidrológiai Közlöny 1921-től számítja a megjelenését — valójában csak 1928-ban jelent meg az első szám. A lap szerkesztésével az 1921-ben működő szakosztályi titkárt bízták meg, aki alkalmatlannak bizonyult a feladatra, *Zeller Tibor*, *Schafarzik Ferenc* műegyetemi tanár közreműködésével 1928-ban pótolta az időközben hét kötetre nőtt lemaradást. Így az 1920—21-ben elhangzott előadások közé kellett illeszteni az 1926-ban történt szomorú esemény hírét.

Az 1922. évi II. kötetben olvasható az első olyan cikk, amely a mai fogalmaink szerinti hidrológia tárgykörébe tartozik. Igaz, illik rá *Bogdánfy* osztályozása is, amely szerint jelenkori geológia. Az előadást *Cholnoky Jenő* tartotta, illetve ő írta "A folyók és tavak vízállásáról" című cikket. A dolgozat a csapadék és a vízállás összefüggéseit keresi. Megállapítja, hogy eltérő meteorológiai viszonyok között lehullott azonos csapadékmennyiséghez eltérő vízállások tartoznak. Azt állítja, hogy a közvetlen összefüggés helyett a csapadéknak a hőmérséklet figyelembevételével módosított értékei vannak a vízállással közvetlen összefüggésben.

Ugyanebben a kötetben olvasható *Farkas Árpád* előadása, melyet *Lőw Márton* rendezett sajtó alá. Az előadás "Óbuda ármentesítéséről és az Aranyhegyi árok 1922. február 24-i és 25-i áradásáról" szól. A hidrológiai okok áttekintése után számot adott a vízfolyás eredményesen végrehajtott mederáthelyezési szabályozásáról. Talán ezt tekinthetjük a Közlönyünk első mérnöki szemléletű dolgozatának.

Élvezetes időtöltés a régi számokban tallózni és igen tanulságos! Mégis le kell mondanunk arról, hogy jelen megemlékezés ezek méltatásának szenteljük. Inkább a szakmafejlődés szempontjából jellemző néhány jelenségét kíséreljük meg közülük kiválasztani.

Ilyenek közé sorolható *Weszelszky Gyula* előadása és cikke, a "Juvenilis vizekről". A világirodalmi jellegű áttekintés mel-

lett hazai viszonyokra értelmezi, erősíti vagy éppen vitatja pl. *Gautier, Suess*, vagy mások megállapításait.

Az egyben megjelentetett VII. és VIII. kötetben olvasható *Maucha Rezső* dolgozata, "A fényintenzitás, mint hidrológiai tényező". A kötetben az egyetlen cikk, amely nem közvetlen hidrogeológiával foglalkozik. Témája a fitoplankton és a fény viszonya, illetve annak következménye, a víz O_2 tartalmának változása a víz mélységének, vagy ami ez esetben ugyanaz, a fény erősségének a függvényében. A fejtegetés egyértelműen hidrobiológiai. Jelentős a cikk. Egyrészt azért, mert a Szakosztály, később a Társaság életében nagyívű pályát befutó hidrobiológiai, limnológiai szak-, illetve tudományterület első megnyilvánulása. A másik jelentőségét az a még nem nyilvánvalóan, vagy nem kimondottan jelentkező szemlélet adja, amely a víz mennyiségén kívül a minőségét is vizsgálja, amikor hidrológiát csinál. *Maucha* a halastavak biológiájával, a szikes vizek kutatásával hosszú ideig programadója és ösztönzője volt a Társaság limnológiai munkájának.

Nem tartozik a szakmai munkák közé, de sajnálatosan lezár egy korszakot a *Pálfy Móric* által készített megemlékezés *Schafarzik Ferenc*ről, aki *Bogdánfyt* követően 1920—27 között a Szakosztály elnöke és lelkes munkájával életbentartója, folyamatosságának őrzője volt.

A következő, 1929. évi kötetben a túlnyomó részben hidrogeológiai írások között megjelenik egy hagyományteremtő munka *Strömpl Gábor* még 1928-ban tartott előadásáról, melynek címe: "Helyneveink vízrajzi szókinccse". Sok magyar szó került elő hasonló igényű tudós emberek munkája nyomán. Jó, hogy olyan tagtársaink folytatták ezt a hagyományt, mint *Lászlóffy Woldemár*, vagy *Kovács György*. Napjainkban többek között *Szigyártó Zoltán* vagy *Vágás István* érdemel tiszteletet más munkája mellett ezért a törekvéseért is.

A szakmafejlesztési törekvések között meg kell említeni *Vendl Aladár* munkásságát, aki már a korai időszakban tárgyalta a hidrológia és a tektonika közötti összefüggéseket. Később egyre következetesebben kereste a talajvíz és az állékonyság kapcsolatait. Felismerhető a dolgozatban a talajmechanikai szemlélet. Közleményeire a gyakorlati élet is felfigyelt és megállapításait, eredményeit a műszaki döntéseknél hasznosították.

A vízrajzi munka és a Vízrajzi Intézettel való kapcsolat tükröződése 1930-ban kezdődik a Szakosztály életében, elsősorban *Lászlóffy (Böhm) Woldemár* munkáiban, aki az Ipoly árvíz-

védelmi leírásával jelentkezett, majd a Tisza, később a Duna vízrajzával foglalkozott.

A vízrajzi munka fontos részét kezdte meg *Rohringer Sándor* professzor, aki a Szakosztály nyilvánosságát használta fel arra, hogy a talajvíz-megfigyelő kúthálózat kiépítéséhez támogatást szerezzen. Az első vizsgálatait a Duna—Tisza-közén végezte a Pest vármegyei Öntöző és Lecsapoló Társulat területén. Előadásában és cikkeiben felhívta a figyelmet a talajvízmozgások jelentőségére. Befolyásolásukra is volt elképzelése.

Rohringer professzor másik nagy érdeme, hogy a húszas-harmincas években nehéz küzdelmek árán megvetette az alapját a Budapesti Műszaki Egyetem hidromechanikai laboratóriumának. Amikor a *Kállay Miklós* és *Lampl Hugó* által vezetett Országos Öntözésügyi Hivatal kidolgozta a Tiszalöki Vízlépcső és a csatlakozó Keleti-Főcsatorna öntözőrendszerének a terveit, a modellkísérletek segítették a tervezést. A megvalósítást az 1937. évi XX. törvénycikk írta elő, amely a magyar mezőgazdaság és annak exportja fejlesztését célozta.

Rövidesen kapcsolódik ehhez a folyamathoz a fiatal *Salamon Pál* vízrendezéssel foglalkozó elméleti munkássága, melynek az eredményei a Szakosztály előadóülésein kaptak először nyilvánosságot és ezzel a közvetítéssel jutottak a döntéshozókhoz.

Az érveléssel folytatott vitacikkre ad példát *Finály István* "Vízmenység mérés mérőbukóval" című dolgozata. *Mádai Lajos* 1929-ben megjelent közleményével vitatkozik. *Mádai* ugyanis a Margit-szigeti forrás hozamát Olaszországból származó bukóval mérte anélkül, hogy a bukó mérési állandóit a helyszínen meghatározta volna. Egyszerűen átvette azokat az irodalomból. Így aztán olyan — később helyesbített — mérési eredményeket kapott, amelyekből téves következtetéseket vont le.

A Hidrológiai Közlöny tanúsága szerint a harmincas években a Szakosztály gyakorlatilag már minden vízügyi témával foglalkozott. Közülük egyre nagyobb súlyt kapott az ivóvízellátás, sőt az ipari is. Igaz, nem volt előzmény nélküli, hisz már a századforduló óta erősen ösztönözte a hidrológusokat ez a társadalmi igény. A Szakosztály 1936-ban tartott 21 előadásából hat foglalkozott vízellátással. Ezekben hangzott el a Balaton környékének a vízellátását tárgyaló dolgozat is. Ekkor erősödött fel az az általános szakmai igény, hogy szükség van egy országos vízellátási bizottság megalakítására.

Ebben a tárgyban fejlődött a leggyorsabban az együttműködés a Mérnök és Építész Egylet Vízépítési Szakosztályával. Ér-

demes egy-két percet szentelni arra, hogy is jutott el a megvalósulásig az arra érdemes gondolat.

A Szakosztály a munkáját nagyobb részét előadóületeken végezte. Ezek egy részét tanulmányi kirándulásokkal kötötték össze. A tagok elsősorban Budapest közvetlen környékének a létesítményeit keresték fel. Ritkábban, de voltak vidéki utak is. Egy ilyen alkalommal, Esztergomba utazás közben megbeszélést tartottak. A tárgy az ország ivóvízellátásának a helyzete volt. Ezen kérték fel *Bolberitz Károlyt* és *Jendrassyk Aladárt*, hogy írják össze az ország vízműveit.

Az összeírás alapján a Szakosztály megtárgyalta az illetékes állami szervekkel a vízellátás és a vízművek problémáit. Kérte, ismertessék az elképzeléseiket. Ezután értekezletet hívott össze, melyen egy országos nagygyűlés programját vitatták meg. Ezután, 1938-ban a Mérnök és Építész Egylet Vízépítési Szakosztályával és az illetékes állami szervekkel közösen megszervezték az Országos Vízellátási Nagygyűlést. A Nagygyűlésen *Vendl Aladár* szakosztályelnök kifejezésre juttatta azt az általános véleményét, mely szerint a vízellátással foglalkozó négy minisztérium helyett célszerű lenne, ha egy felelőse lenne a fontos jóléti és egészségügyi kérdésnek. Az adott államigazgatási összefüggések mellett ez lehetetlen volt. Így a javaslat egy országos vízellátási szerv létrehozását tartalmazta. Erről memorandum is készült, amely emellett az érdekelt minisztériumok közötti szerves kapcsolatok fenntartása céljából még az Országos Vízellátási Tanács alakítására is kitért.

A Szakosztály kifejezte azt az igényét is, hogy a szakemberek vegyenek részt a szak-közigazgatás vezetésében.

Ugyancsak a munkamódszerek közé tartozott a fontos és bonyolult kérdéseknek a megoldását célzó viták szervezése. Ilyen volt Budapest vízellátásának a hosszú távú megoldása is. A vita *Vitális Sándor*, *Farkass Kálmán* és *Papp Ferenc*, a Fővárosi Vízművek vezérigazgatója között zajlott. Egyik fél szerint a fővárost karsztvízzel kell ellátni, a Duna vize csak ipari célokra alkalmas. A vizet Esztergom, Tata és Tóváros vidékéről kell a felhasználás helyére vezetni. A másik álláspont szerint Budapestnek a Duna közelsége egyedülállóan kedvező lehetőséget nyújt a vízbázisának a kialakítására. Azóta ismeretes, hogy a Fővárosi Vízművek a Dunát választotta vízbázisnak. Ez a döntés maig hat. Később a parti szűrés és a felszíni vízkivétel, mint változat közötti választás okozott vitát és ennek következtében mindkét megoldásra van példa.

A területi vízgazdálkodásban a Szakosztály a már említett vízrendezési és öntözési kutatások, megfigyelések alapján hangot adott annak a véleményének, hogy a vízrendezők nem állnak megfelelő kapcsolatban egymással. Közigazgatási határok választják el őket és azok nem azonosak a vízgyűjtő határaival. Javasolják a vízrendezés szervezése során az öblözeteket, mint egységeket figyelembe venni. A hidrológiai feltárás, a kutatómunka feltételeinek a javítása céljából kísérleti telepek berendezését tartják célszerűnek. Hasonlóan ki kell alakítani a vízgyűjtők közötti együttműködést az árvízvédelemben is.

A meteorológiai és éghajlati rendszerességeket, körforgásokat figyelembe véve, egységes folyamatban kell küzdeni a fölös víz (árvíz, belvíz) és a vízhiány ellen (öntözés). Az egységes vízrajz és vízkészlet-gazdálkodás érdekében *Treitz Péter* végzett kiemelkedő munkát. Nem is egészen eredménytelenül, mert a Szakosztály 25 éves jubileumi ülésén — ami az 1942. évi záróülés is volt — az elnöklő *Vendl Aladár* megnyitójában kitért arra, hogy a Földművelésügyi Minisztérium megindította a vízjárási egységeken működő társulatok egységesítését.

Ezekben az években a háború már érezteti hatását, elvonja a munkától a szakembereket. Ennek ellenére a Szakosztály változatlan intenzitással dolgozik.

Munkamódszerei közé tartozott a munkacsoport vagy munkabizottság szervezése, amelyben nem biztos, hogy mindig csak szakosztályi tagok vettek részt. Ezzel szélesebb látókört tudtak adni a téma megoldásához. Ilyen volt pl. a *Papp Ferenc* műegyetemi tanár által javasolt és segítségével létrehozott Karsztvíz Bizottság.

A Szakosztály keretében folyó munka eredményeként kialakult véleményt, javaslatokat a tagjain keresztül, azok hivatalos munkái során, vagy "memorandumok", személyes eszmecserék révén igyekezett azokra a hivatalos helyekre eljuttatni, ahol azok a legjobban hasznosultak.

A Szakosztály 25. évfordulójára határozatot hozott a *Dr. Schafarzik Ferenc-émlékérem* kiadására, melyet azok a tagok kaphatják, akik kimagasló munkát végeztek a Szakosztály vagy a magyar vízügy fejlesztése érdekében. Az első díjazott *Pávai Vajna Ferenc* volt.

Ha ennek a korszaknak a jelentős vízügyi munkáit soroljuk, előkelő helyen kell megemlíteni a hazai artézi vizek feltárásával, hasznosításával és az országos egészségügyi helyzetre gya-

korolt hatásával kapcsolatos, nagy lelkesedéssel végzett munkát, amelyet az előadói ülések és a Hidrológiai Közöny hidrológiai dolgozatai tükröznek. Hatásuk az Alföld vízellátását megoldó artézi kutak tömegében testesül meg.

A hidrológiai tevékenység eleinte túlnyomó volt a Szakosztály életében, majd a vízgazdálkodás teljes szélességére kiterjedő szakmai és tudományos munka mellett is a teljesítmények közel harmada ezen a szakterületen jelent meg. Indokolták ezt komoly társadalmi igények is. A karsztvidékek és az Alföld, illetve a főváros vízellátásán kívül a gazdagon előforduló gyógyvizek és hévizek hasznosítása, Budapest fürdőváros programja, az ipar terjedésével kapcsolatos illeszkedési kérdések, a karsztvízzel eltakart barnaköszén és bauxittelepek, más bányaművelési nehézségek egyaránt előtérben tartották a hidrológiát, melynek az időszerűsége ma is teljes.

A Magyar Hidrológiai Társaság szempontjából is jelentősége volt az 1943. november 15-én tartott évzáró közgyűlésen a vezetőségválasztásnak. *Vendl Aladár* ugyanis, aki a Magyar Tudományos Akadémia elnöke lett, lemondott a szakosztály elnöki tisztéről. Ekkor választották először a Szakosztály elnökévé *Vitális Sándort*, aki rögtön megfogalmazta a saját és a tagság legfontosabb céljait és feladatait:

1. A közösségi szellem, az együvé tartozás érzésének a fejlesztése; legyen cselekvőbb és önzetlenebb a tagság.
2. A Szakosztály anyagi helyzetének a javítása; az előfizető (ma jogi) tagok számának a növelése.
3. A Szakosztály szellemi életének megfelelő alakítása. A munkát időszerűen a következőkre kell kihangsúlyozni:
 - jó és egészséges ivóvízellátás,
 - ipari vízellátás,
 - egészség, sport, üdülés,
 - vízi energia, tározás, hévízhasznosítás,
 - együttműködés azokkal az egyesületekkel, amelyekkel rokon vagy kapcsolódó feladatokat végzünk.

Némi megszakításokkal ugyan, de *Vitális Sándor* töltötte eddig a leghosszabb időt a Társaságunk elnöki székében és ezt a három pontot következetesen betartotta. Elmondhatjuk, valamennyiünk hasznára. Legfeljebb a harmadik pontja — ha csekély mértékben is — az idők során változott, hol ez, hol az ka-

pott a társadalmi szükségességnek megfelelően hangsúlyt. Ezt a hangsúlyváltozást jó érzékkel és megfelelő rugalmassággal tudta felismerni és a munkában felhasználni. Az utolsó bekezdést például, amely az együttműködésről szól, talán később — nagyon helyesen — úgy értelmezte, hogy együttműködés mind-azokkal, akikkel rokon vagy kapcsolódó feladatot végzünk.

Elnöksége korszakot jelentett a későbbi Hidrológiai Társaság életében is. A vezetése alatt élte a legvirágzóbb korszakát, mint az a továbbiakból kitűnik.

Addig azonban nagy megpróbáltatás érte az országot, a tudományos, a műszaki életet. Átgázolt hazánkon a háború, pusztítva anyagi, erkölcsi értékeket, gyilkolva az embereket. Ennek ellenére, ágyúdörgés közepette, mikor a szovjet csapatok által megközelített Budapestet a nyilas vezérkar is elhagyta, 1944 november 29-én a Szakosztály előadóülést tartott. Tisztelettel kell adóznunk minden résztvevőnek a helytállásért, a bátorságáért és szakmaszeretetétért. Mai szemmel nézve ez fanatikus ügy-szeretetet bizonyít.

A romokban heverő ország, a pénz teljes elértéktelenedése, mindenfajta alkotó tevékenység feltételeinek a teljes hiánya bizony a hidrológusokat is korlátozta. Pénz- és papírhiány miatt 1945-ben a Hidrológiai Közlöny sem jelenhetett meg.

Jellemző *Vitális Sándor* elismerésre méltó alhatatosságára, hogy ezt a számot saját szerkesztésében pótolta. Igaz, mindössze 31 oldalnyi lett a terjedelme, de végül is ez a kötet is megvan. A Közlöny elején *Lászlóffy Woldemár: Bogdánfy Ödönről, Scherf Emil: Horusitzky Henrikről* emlékezik. Mind a ketten 1944-ben hunytak el.

Egy belügyminiszteri rendelet szerint, 1945 augusztusában a tisztikarnak le kellett mondania. A szeptember 5-én tartott közgyűlésen, amelyen *id. Noszky Jenő* elnökölt, új tisztikart választottak.

Az új elnök ismét *Vitális Sándor* lett. Társelnökök: *Pichler János* és *Szalai Tibor*. A titkár *Rehák Ilona* maradt.

Az év során az évről-évre tartott ülésen kívül öt szakülést és hat választmányi ülést tartottak.

A taglétszám 375 fő, az éves gyarapodás 57 fő volt! Ez azért is fontos adat, mert a háború a tagok és általában a szakemberek között is szedte az áldozatait.

A munka élénkült. Már 1946-ban 10 szakülést és 10 választmányi ülést tartottak. A Közlönyben szaporodtak a cikkek. Igaz,

nagy részük korábbi termék volt. Köztük a gondolatmenetünk szempontjából fontosként kell megemlíteni *Molnár Dénes* dolgozatát "Magyarország vízgazdálkodásának megszervezéséről". A Szakosztály javaslatai között már több, mint egy évtizede fel-fel bukkan gondolat, az Országos Vízgazdálkodási Hivatal létrehozása új érveléssel jelenik meg ebben a cikkben, kérve, hogy a Szakosztály karolja fel ezt az ügyet. Ugyancsak erősödik a szakmai igény egy országos vízgazdálkodási kutatóintézet létrehozása iránt is.

A 30 éves Szakosztályt ünneplik 1947-ben a *Vitális Sándor* által elnökölt évváró közgyűlésen, amelyen megüjtik a tisztikart. *Szalai Tibor* mellett az új társelnök *Mosonyi Emil* és az új főszerkesztő *Salamin Pál*. Munkája nyomán a Hidrológiai Közlöny megújul. Méreteit, terjedelmét és tartalmát illetően egyaránt kibővül. Az eddigi német nyelvű cikkek és összefoglalók mellett angol, francia és orosz nyelven is megjelentek a dolgozatok kivonatai. Ezzel a szaklap nemzetközi kitekintése és ismertsége növekedett.

Ezen a közgyűlésen újra kiadták a *Dr. Schafarzik Ferenc- emlékérmét*, és ezúttal *Lászlóffy Woldemár* kapta azt.

Scherf Egyed 1947-ben szakülésen ismertette a Földművelésügyi Minisztérium Vízügyi Szolgálatának 30 éves vízgazdálkodási tervét.

A Szakosztály 1948. február 4-én ünnepelte a magyar vízgazdálkodás százéves fordulóját. Ez alkalmat adott arra, hogy a Szabadságharc óta eltelt 100 év eredményeiről megemlékezzenek. Az elnök megnyitójában rámutatott arra, hogy a Duna, Tisza szabályozása, a vízfolyások rendezése, az ár- és belvízmentesítés, amely 6 millió kat. holddal növelte a művelhető szántóterületet, megalapozta a fejlettebb vízgazdálkodás-politikát. A kiegyezés utáni ipari fejlődés, az 1885. évi XXIII. sz. törvénycikk, a XX. század harmincas éveiben kifejlesztett öntözési koncepció és annak fokozatos végrehajtása, továbbá az azt kísérő széles körű szakmai munka a vele járó szellemi fejlődéssel lehetővé tette a II. világháború utáni nagy vízgazdálkodási feladatok megalapozását.

A szakosztályi munka megélénkülése tükrözte azt az 1946—48 közötti országos méretű társadalmi és gazdasági fejlődést, amely 1949-ben sajnálatos fordulatot vett. Ez a fordulat behatolt az ország tudományos, szakmai életébe is. Újfajta szervezeti rend kellett a központosított és ideológiai alapokra helyezett tervgazdasági módszereknek.

Ezzel a mérőföldkövel tulajdonképpen lezárul a magyar hidrológusok egyesületi életének az első nagy szakasza. Jó alkalom lehet ez arra, hogy megnézzük, mit ért a munkája, elérte-e a célját, megvalósította-e céljait?

Elmondhatjuk, hogy otthont adott a hidrológia művelőinek, hogy egymástól tanulva és egymást tanítva fejlesszék a tudományt, eredményeit a gyakorlat számára minél gyorsabban hozzáférhetővé, alkalmazhatóvá tegyék. A Hidrológiai Közlöny már a húszas években harminc magyar és száznál több külföldi szaklappal volt cserekapcsolatban. Ezzel behozta a külföldi tudást, egyben hirdette a hazai eredményeket.

A szakmai hozzáértők megvitatott, kikristályosodott véleményét eljuttatta az illetékesekhez a vízrajz, a kutatásfejlesztés, árvízvédelem, vízellátás, vízrendezés, melioráció és öntözés területén. Javaslatokat tett magasszintű szervezési intézkedésekre és küzdött a közműöllő ellen.

Vezetőit az illetékesek mindig meghallgatták, mert tudós emberek voltak és a mondanivalójuk megalapozott, szakmai háttérrel támogatott volt.

A Szakosztály sokféle jellemzéséből most két volt elnökének a gondolatát említjük meg. Az egyiket *Weszelszky Gyula* mondta 1934-ben: "Tagjaink tudományos munkával foglalkozó szegény emberek... Rá vagyunk utalva, hogy közintézmények, melyeknek mi szolgálatot teszünk, anyagilag támogassanak bennünket." Támogatók mindig is voltak. Köztük volt a Belügyminisztérium, a Mezőgazdasági Minisztérium, a Székesfeváros, nagyobb köz-, vagy magánvállalatok alapítványokat tevő magánemberek. Mindig voltak előfizető tagok, akiket ma jogi tagoknak nevezünk. Közös tulajdonságuk volt, hogy adományaikért cserébe soha semmilyen szellemi vagy politikai engedményt, viszonttámogatást nem kértek. A Szakosztály belügyeibe nem szóltak.

Azért voltak anyagi nehézségek is. A nagy tagdíj miatt a nagy gazdasági válság idején a Szakosztály nem lehetett tagja a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Uniónak.

A másik gondolat, ami jellemzi a Szakosztályt, *Vendl Aladár*-tól származik: "A Hidrológiai Szakosztály sok tekintetben egészen különleges jellegű. Más egyesületek szakosztályaiban rendszerint azonos foglalkozású szakemberek tömörülnek. A mi szakosztályunkban éppen ellenkezőleg, különböző foglalkozású emberek, mérnökök, vegyészek, geológusok, agrogeológusok, or-

vosok, meteorológusok stb. egyesültek azért, hogy a vízről szóló tudományt, a hidrológiát műveljék. Szakosztályunk tagjai közt összekötő kapocs a víz.”

Így a víz juttatja egymás mellé a hidrológust, a vegyész-t, orvost, építőmérnököt, gépészmérnököt, agronómust stb., mert közös munkájuk vezethet csak eredményre, a társadalom számára egészséges ivóvizet, jó öntözővizet és gazdaságos ipari vizet adni, a használt vizet pedig károkozás nélkül a természetbe visszavezetni, a nemzetet és vagyonát a víz kártételeitől megvédeni.

A Szakosztály fennállásának 31 éve alatt kebelében fejlesztette *Szontagh*, *Papp Károly*, *Farkass*, *Schafarzik*, *Vendl*, *Papp Ferenc* és *Vitális* a hidrogeológiát; *Lászlóffy*, *Rohringer*, *Treitz* a hidrológiát, mind a felszíni, mind a felszín alatti vízrajzot, a vízgazdálkodást, a vízkár és aszály elleni küzdelmet; *Bogdánfy*, *Rohringer*, *Mosonyi*, *Bogárdi* stb., a hidraulikát, legyen az folyami vagy szivárgáshidraulika; *Lampl* és *Trummer* az öntözést; *Maucha* a hidrobiológiát és a halastavak élettanát stb. Nem lehet ilyen rövid megemlékezésben a teljességet még csak meg sem közelíteni.

Végül a gazdag kapcsolatrendszerből ki kell emelni a Magyar Mérnök és Építészegylet Vízépítési Szakosztályával folytatott együttműködést, ami lehetővé tette a kutatók és mérnökök gyakorlati eredményeket hozó közös munkáját.

A Magyar Hidrológiai Társaság megalakulása

Egy jól működő, szemmel láthatóan jó helyen levő egyesület igen eredményes három évtizede után miért kell változtatni? Valóban ennek az okait és körülményeit meg kell vizsgálni, hogy megértsük a kilépésnek az értelmét. A korábbi megnyilvánulásokból ugyanis nem lehet olyan szándékot felismerni, amely a hidrológusok részéről elszakadási törekvésekre utalna. Úgy gondolhatjuk, hogy a Magyarhoni Földtani Társulat sem érezte idegen testnek a kétségkívül egyre szélesebb területen működő, sok szakmát magában foglaló, igen terebélyes szakosztályát. Működése sem rontotta a Társulat tekintélyét. Ennek ellenére feltételezhetjük, hogy a szétválásnak voltak külső és belső okai egyaránt.

A külső okok között mint legsúlyosabbat kell megemlíteni a háborút, különösen 1949-et követő társadalmi átalakulást. Olyan

központosított, minden részletre kiterjedő állami irányítást rendezett be a hatalom, amely még a társadalmi munkát is össze kívánta fogni és beilleszteni a mindenható államigazgatásba. Ezt az elvet a tudományos és szakmai közéletre is kiterjesztette. Ennek következtében hozta létre 1948. június 29-én a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségét.

A MTESZ olyan állami támogatást kapott, amelyből még az akkori Hidrológiai Szakosztálynak is jutott. Cserébe azt is megmondta, hogy mivel tartozik érte. Előírta az ügyvitelt és a számvitelt. Ehhez a munkaerőt a támogatásból lehetett fizetni. Ugyanakkor a Szövetség az irányítási vonalnak meglehetősen fontos pontja volt. Feladatai között volt az állami szándék közvetítése az egyesületekhez. Ezzel keretet adott azok működésének, összpontosította az erőfeszítéseket az időszerű állami célok teljesítése érdekében, egységesítette a tagság szemléletét, ellenőrizte, befolyásolta az egyesületek munkáját.

A háború után kialakult nemzetközi politikai helyzet, a meglehetősen szigorúan szervezett "szocialista tábor" erős hadiipart tűzött a céljai közé. Ez a városok gyors fejlődését jelezte előre, hasonlóképpen a mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedését. Mindez a vízgazdálkodás szerepének az erősödésével járt, különösen, ha az energiatermelés és a közlekedés fejlődését, illetve azok hatását is figyelembe vesszük. Nem mondhatott le az állam arról, hogy ezt a fontos szakterületet áttételek nélkül, közvetlenül tudja befolyásolni még a társadalmi életben is.

A Szakosztály két évtizedes küzdelme, javaslati után megalakult az Országos Vízgazdálkodási Hivatal és az Országos Fürdőügyi Főigazgatóság. Megvalósulni látszik a vízügyek állami szintű egységes vezetése.

A vízgazdálkodás és annak szakemberei a harmincas—negyvenes években figyelemre méltó teljesítményekkel büszkélkedhettek és európai mértékkel is jelentős teljesítőképességre tettek szert. A Tiszántúli nagy öntözőrendszer például a Tiszalöki Vízlépcsővel, a Keleti Főcsatornával, a Körösökig nyúló hatásterületével valóban Európa legnagyobb kiterjedésű összefüggő öntözőrendszerének készült. Ez a nagy terv megkönnyítette az ötvenes évek látványos eredményeit. Ha ehhez hozzávesszük a már említett vízellátási, artézi víz, hévíz programokat, a vízrendezési és árvízvédelmi rendszerek megalapozását és különösen azt a figyelemre méltó szellemi erőt, ami ezt létrehozta és működtette, akkor országos érdeknek tűnik ennek a megőrzése és

hasznosítása. Sajnos a később teljesen eluralkodó ideológiai szempontok miatt meglehetősen pazarlóan bántak ezzel a nemzeti kincsrel.

Végül a belső ok jellemzésére idézzük *Vitális* elnököt: "A Szakosztálynak 1948 végén összesen 400 tagja volt — míg az anyaegyesületnek csak 230 — így indokolttá vált a Szakosztályból önálló egyesület megalakítása." Ha ehhez a számszerű indokhoz hozzávesszük a mögötte levő lényegét, hogy a sokféle, a geológiától egyre messzebbre eső — bár azzal szinte mindig találkozó — tudományos és mérnöki tevékenység valóban kezdte elrejteni az anyaegyesület tiszta képét.

Amilyen gyorsan lezajlott a Szakosztály megalakítása 1917-ben, ugyanolyan gyorsan, sőt rövidebb idő alatt megtörtént az átalakulása. Idézzük újra *Vitális Sándor* professzort az 1967-ben írt megemlékezéséből:

"A Hidrológiai Szakosztály 1949. évi január hó 26-án tartott közgyűlésén alakította meg az önálló egyesületet, a Magyar Hidrológiai Társaságot. Az új egyesület alapítását az anyaegyesületnek, a Magyarhoni Földtani Társulatnak 1949. február hó 11-én tartott közgyűlésén jelentették, amit tudomásul vettek, s azt is, hogy az immár önálló egyesület csatlakozott tagként a M.T.E.Sz.-hez..."

1949. február 23-án megalakult a Társaság első szakosztálya, a Limnológiai Szakosztály, *Maucha Rezső* elnöklete alatt, s jellemző, hogy a szakosítás helyes volt, mert az év végén a Limnológiai Szakosztálynak már 93 tagja volt.

A következő nagyobb társasági megmozdulás volt 1949. aug. 13—14-én az első vándorgyűlés Szegeden, melynek eredménye volt később első vidéki csoportunk, a Szegedi Csoport megalakulása.

1949. december hó 14-én *Németh Endre* elnöklete alatt megalakul a Hidraulikai Szakosztály.

1949 végén a taglétszám már 587, s fokozottabb mértékben megindul a munka *három munkabizottságban* is (gyógyvíz, ivóvíz és hallépcső bizottság).

1950-től kezdve a Társaságunk munkája mindjobban kapcsolódik a népgazdasági tervekhez, ami maga után vonja a további szakosítást és a vidék fokozottabb bekapcsolását."

A Társaság megalakulásakor a vezetőség maradt a Szakosztály élére 1947-ben megválasztott és 1949-ben újraválasztott tiszti-

kar. Az évet záró, 1950. január 11-én tartott közgyűlésen választották meg az új vezetőséget:

Elnök: *Mosonyi Emil*

Társelnökök: *Schulhof Ödön* és *Szalai Tibor*

Főtítkárr: *Kovács György*

Főszerkesztő: *Láng Sándor*

Főszerkesztő: *Venkovits István*

A harmadik, Vízellátási és Hidrogeológiai Szakosztály is megalakul 1950-ben. Ennek lesz az elnöke *Vitális Sándor*. Ezt a tényt már az új elnök jelenti be, miután hosszasan méltatta az elődjének a kétségtelenül meghatározó érdemeit.

A közgyűlés elhatározza, hogy ezentúl évente adja ki a *Dr. Schafarzik Ferenc-émlékérmet*. Az 1949. évit *Maucha Rezső*-nek ítélték.

Ezután az immár önálló, de a MTESZ "felügyelete" alá tartozó Magyar Hidrológiai Társaság *folytatta* működését, jó lelkiismeretünkre állíthatjuk, hogy a haza és a szakma üdvére.

Működése során egyre nőtt létszámban és szervezeti egységekben egyaránt, míg elérte a mai meglehetősen bonyolult szervezetét és sok szakmájú, képzettségű tagságát, kibővített feladatkörét.

Ha az utóbbi 43 évet szeretnénk olyan szakaszokra osztani, amelyekben belül egységesen jellemezhető Társaságot tudunk leírni, akkor zavarba jövünk. Nehéz ugyanis valamilyen ismérvet találni, amely mentén jellemzően elkülöníthetők a szakaszok. Így aztán vagy lemondunk azokról, vagy valamelyik ismérvet önkényesen előnybe részesítjük. Tekintve, hogy az említett közel két emberöltőnyi időszak a sokszor hihetetlen változásaival olyan gazdag tudományos, szakmai és módszertani termést hozott, hogy annak az egyszerű számbavétele is több száz, vagy akár ezer oldalt venne igénybe, már az áttekinthetőség miatt is célszerű valamilyen tagolás.

Ezért a továbbiakban a Társaság három korszakát tekintjük át igen röviden, ami lehetővé teszi, hogy valamilyen — kétségkívül egyéni szemléletű — képet kapjunk róla:

- az *első kor* az alapítástól, 1949-től 1960-ig, *Mosonyi Emil* és *Papp Ferenc* elnökségével jellemezhető korszak,
- a *második* az 1960—1976. évek közötti, amely *Vitális Sándor* második elnökségi időszaka és
- a *harmadik* a napjainkig terjedő idő.

A Társaság szakmai tevékenysége az 1949—1960. években

A megalakult szervezet rendkívül gyorsan növekedett. Az 1948. év végén számolt 400 főről, 1954-re 1000 fölé emelkedett és 1960-ra elérte az 1300 főt. Erre a korszakra is illik *Nemecz Ernő* volt szakosztályi titkár 1943-ban tett megjegyzése, amikor egy év alatt 101 fővel nőtt a taglétszám: "Ez a (Szakosztály) fizikai erejét látszik növelni, de ez mindenkor nélkülözhetetlen előfeltétele a szellem kibontakozásának." Ha figyelembe vesszük, hogy az egyetemi városokban és a VIZIG-ek székhelyén megalakult területi szervezetek később, különösen miután a hidrológiai és vízrajzi munkákat az igazgatóságok is feladatszerűen kezdték ellátni, komoly szellemi, esetenként tudományos műhelyekké váltak, a mondást ma is igaznak tekinthetjük.

A Társaság élén kiváló mérnök, tudós és tanár állt egyszemélyben, akinek a személyes tekintélye meghaladta még az állami szervekét is, akár a testületekét, akár azok vezetőjét. A vízépítő mérnökök kezében olyan program volt, — a háborút megelőző időkből — amely táplálni tudta még a *Rákosi—Gerő*-féle "kommunizmus nagy építkezésein" köszörült igényeket is.

Ebben az időben alakult ki az egységes magyar vízgazdálkodás. Azután, hogy *Dégen Imre* az 1955. év végén átvette az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetését, a vízügy elindult egy olyan pályán, amelynek a csúcát a hatvanas—hetvenes évek fordulóján érte el, tekintélyt és népszerűséget adva minden munkatársának és vezetőjének.

Befejeződött a Tiszalöki-Vízlépcső építése, amit hol az energiaprogram (magyar GOELRO), hol a mezőgazdaság fejlesztése miatt értékelték túl. Kiepült a Keleti Főcsatorna öntözővíz ellátó rendszer, amely még ma sincs megfelelően kihasználva. Megindult egy országos öntözési program, melyet ezúttal a "mezőgazdaság szocialista átszervezéséhez" kapcsoltak.

Katasztrófális árvizek sújtották az országot előbb a Tiszán, majd kétszer is a Dunán, ami erőteljes fejlesztést indított meg az árvízvédelmi művek építése és az árvízvédekezés műszaki eszközeinek és szervezeti kérdéseinek a felújítása, hatékonyabbá tétele terén. Hasonlóan újraindult a belvízmentesítés is.

Ezzel párhuzamosan folyt a bányászat termelésének a növelése, a nehézipar fejlesztése új telepek és települések létrehozásával, ami a lakossági és ipari vízellátással szemben minden korábbinál nagyobb követelményeket támasztott. Egyre növekvő

lemaradás mellett ugyan, de a szennyvízelvezetési és -tisztítási feladatok mindig több dolgot adtak a szakmabelieknek.

A röviden összefoglalt külső szakmai igények a Társaság munkájának tartalmát adtak és lehetővé tették, hogy a tagjai komoly tudományos és mérnöki tevékenységükkel új, nemzetközileg is elismert eredményeket hozzanak létre a haza — akkor még azt hittük, tőlünk is függő — boldogulásáért.

Az előző évek eredményeire és fejlődési irányaira, továbbá a következő évtizedek hirdett vagy előre jelezhető, indokolt szükségleteire a Társaságban elkészült a *Mosonyi Emil* nevével fémjelzett és vezetésével kidolgozott Vízgazdálkodási Keretterv. Készítése közben a Magyar Tudományos Akadémia támogatta ezt a nagyszabású programot és az 1954. évi kiadásakor mellé állt. Nem túlzás talán azt mondani, hogy abban az időben ennyire megalapozott, valóságra támaszkodó és megvalósítható terv nem nagyon volt az országban. Módszertanilag és tartalmilag egyaránt mintául és alapul szolgált a később, nagyobb intézményi erők igénybevételével készült kerettervekhez.

Sajnálatos módon azonban az időszak vízgazdálkodási munkálataihoz az állam pénztárcája nem ennek a logikára épülő tervnek a hatására nyílt ki, hanem az árvizes és asztályos évek váltakozása során keletkezett károkéra.

Az állam mindenkefelettségét mutatja, hogy a Hidrológiai Közlönyt 1951-ben minden indoklás nélkül betiltották. Megfelelő utánjárást követően 1952-ben újra megjelenhetett. Az 1951. évi csökkentett terjedelmű füzetet — hála *Vitális* elnök alhatóságának — 1971-ben pótolták.

A paternalizmus, az adok, engedek — korlátozok, a jutalmazok — büntetek, betiltok elve érvényesült. Hosszan lehetne sorolni a működési tervet, szakmai és tudományos munka- és előadásterveket, a szakmai tartalom egyeztetését — ne az előadó kívánsága döntse el az előadás tartalmát, hanem a tervszerűség — stb. Mértékére jellemző, hogy az 1949. évi költségkeretből, amely 80 400 Ft volt, 50 000 Ft-ot tett ki a MTESZ-támogatás, 10 000 Ft adományokból származott és mindössze 16 000 Ft-ot fedezett a tagdíj. A teljes költségvetésből 60 000 Ft-ba került a Hidrológiai Közlöny, melyet növelt a segédszerkesztő évi 6000 Ft-os tiszteletdíja. A működési költségek közel kétharmada tehát a "felügyeleti szerv"-től származott. Az anyagi önállóság tehát nem volt meg és ezt figyelembe kell venni, amikor a Társaság szerepét elemezzük.

Az erős központi felügyelet, az anyagi függőség ellenére azt kell mondani, hogy a szakmai tárgyilagosság, a legfontosabb országos hatású folyamatokra gyakorolt kedvező befolyás, a Társaság szakmai és az abból származó társadalmi tekintélye még negyed évszázad múlva is megmaradt. Ennek okai a korábban említettekén kívül olyanok voltak, mint a legfontosabb, várhatóan nehezedő kérdések napirendre tűzése és mire az időszzerűvé vált, átgondolt megoldási javaslatok előterjesztése. Ennek ellenére sok esetben a hatalom figyelmen kívül hagyta a Társaság javaslatát. Ezekről később bebizonyosodott, hogy utólag veszteséggel vagy többletköltségek árán, de mégis csak el kell őket fogadni, ha még lehet. A továbbiakban mind a két típusból célszerű néhányat felidézni.

A már említett kétségekívül nagyhatású Keretterven túl egy máig is időszzerű, regionális kiterjedésű, de országos jelentőségű program indult 1950-ben a Társaság szervezésében. Ez a *Balaton program*.

A Társaság 1950. szeptember 29-én és 30-án, illetve október elsején tartotta Hévizen az első Balatoni Ankétját. Ezen 28 pontos javaslatot dolgoztak ki, amely kiterjedt a tó vízmennyiségének és minőségének a védelmére, a Keszthelyi-öböl megóvására, az üdülőterület sokoldalú ellátására, elsősorban a vízellátás, csatornázás feladataira, rámutatva az ökológiai és tájvédelmi szempontokra. Foglalkoztak a Zala és a Kis-Balaton kérdéseivel, továbbá a láphasznosítással is. Az ankéton nagy szerepe volt a Limnológiai Szakosztálynak és a Magyar Tudományos Akadémiával való együttműködésnek is. Az ankét megállapításairól, a javasolt kutatási munkákról és intézkedésekről a Társaság az Akadémia Hidrológiai Bizottsága részére előterjesztést és javaslatot készített.

Ezt az ankétot további tíz követte, melyeket az Akadémia Tihanyi Biológiai Intézetével közösen rendeztek meg. Ezek során előre jelezték azokat a később beteljesült rendellenességeket, amelyek sokszor olyan át nem gondolt intézkedéseknek — vagy elmulasztásuknak — a következményei, amelyeket nem támasztottak alá tudományosan megalapozott vizsgálati eredmények.

Az üdülővendégek számának növekedése olyan vízellátási nehézségeket okozott, melyek megoldását számos ankéton tárgyalták és átfogó tervek születtek az elhárításukra. Más kérdés, hogy az üdülővendégek száma gyorsabban nőtt, mint az e célra folyósított hitelek.

Ugyanezek az előjelek már intettek a tó túlterhelésére is. Az ankétok javasolták, hogy minden szennyvizet ki kell vezetni a Balaton vízgyűjtőjéből. Utólag ezt meg kell oldani.

A hidrobiológusok óva intettek az idegen halak betelepítésétől (busa, amur). A hivatalos szervek nem vették figyelembe a javaslatot. Ezzel tönkretették a *Maucha*, *Sebestyén Olga* és *Donászy* által annyira óvott nádasokat, viszont növelték a tó vízének a tápanyagterhelését, siettetve az eutrofizációt.

Tény, hogy az ankétsorozatnak zömében olyan megállapításai voltak, amelyek születésük idejében is és ma is igazak, most is szolgálják a fejlesztési programot. A Társaság mindig küzdött a *közműöllő nyitása* ellen. Sajnos, a politikai tényezők inkább a gyors és látványos sikereket keresték, az utódaikra hagyva az okozott károk rendezését. Eredményesek voltak viszont a tó vízpótlásával kapcsolatos viták. Sikerült elérni, hogy a Sión keresztül nem került Duna-víz a Balatonba.

Másik jelentős ankétsorozat volt, amit Miskolcon rendszeresen megrendezett vízgazdálkodási és vízellátási tárgykörben a Helyi Szervezet többnyire a Társasággal, pl. a Vízellátási és a Hidrogeológiai Szakosztállyal közösen. A gyorsan fejlődő ipar és az odaáramló munkaerő miatt hasonló ütemben gyarapodó települések vízellátása hosszú ideig foglalkoztatta a szakembereket és döntéshozókat egyaránt.

Ezek a szinte napi feladatok az elméleti tudományos munkáról időnként a gyakorlat irányába terelik a súlypontokat. Erről 1954. december 14-én *Bözsöny Dénes* főtitkár a következőket mondta:

”Az elnökség Társaságunk céljaul a hazai tudományos életünk fejlesztését, az elméleti, tudományos eredményeknek a gyakorlat számára való átadását, a tudományos és műszaki problémák megvitatását és terjesztését, a tagok tudományos ismereteinek minél nagyobb mértékű bővítését, a kezdő kutatók baráti támogatását tűzte ki.”

Az idézet jól mutatja, hogy a felülről igényelt szempontok betartása mellett a Társaság ragaszkodik az alapvető céljaihoz. Nem mond le arról a meggyőződéséről, hogy hosszú távon nem nélkülözhető a már negyedik évtizede folytatott hivatástudattal eltelt tevékenysége.

A Társaságnak a Hidraulikai és Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztálya — részleges eredményekkel — küzdelmet folytatott azért, hogy a talajok elsavanyosodását megelőzzék a

váltógazdálkodás elveinek a betartásával. A vízrendezés érje el, hogy a lehullott csapadéknak minden szükséges részét tartsa vissza és csak a felesleget vezesse el. A hiányzó csapadékot az ország éghajlati viszonyainak megfelelően kiegészítő öntözéssel pótolják. Ma már a meliorációs módszerek követik ezt az elvet, de eddigre jelentős területek elsavanyodtak.

Ebben az időszakban kezdtek feltűnni a mezőgazdasági vízgazdálkodással összefüggő elméleti problémafelvetések, helyelközzel válaszok is, amelyek mára gyakorlatilag használható, sőt használt eredményre vezettek.

Zsuffa István megállapítása szerint "Lászlóffy 1954. évi társasági előadása — amely a »Hidrologiai hossz-szelvény és a fajlagos lefolyás Magyarországon« szerény címet viselte — volt a műszaki hidrologia születésnapja." *Zsuffa* professzorhoz csatlakozva megemlíthetjük *Salamán Pált*, *Ubell Károlyt*, *Szigyártó Zoltánt* és *Vágás Istvánt* — aki igazán eredeti módon — a *Bolyai*-geometriát vezette a hidrologiába, végül *Csermák Bélát*, aki a mérnökök számára tette egyszerűen használhatóvá az elméleti eredményeket. A hidraulika terén kifejtett munkásságukért *Öllös Géza* és *Kovács György* mellett újra szólni kell *Szigyártóról* is.

Kialakult a vita a gyógyvizek és hévizek felhasználásával kapcsolatban. Az egyoldalú energiahasznosítási szemlélet erőteljesen fogyasztotta a tartalékokat. Eredménynek könyvelheti el a Társaság, hogy Hajdúszoboszló, Bük, Bogács, Sárvár, Balf fúrásaiból kivett gyógyvizeket egészségügyi célokra hasznosítják, gyakran külföldi tőke befektetésével. Megoldásra vár még Tiszapolgár, Tiszacsege, Tiszaörs, Szolnok, Csongrád gyógyvizeinek az egészségügyi hasznosítása.

Több ankét foglalkozott Eger ivásra használt melegvizének hidegvízzel történő pótlásával. Elmondható a Társaságról, hogy a fürdők vizének a tisztítása, az ivóvíz tisztítási technológiák bevezetése terén eredményesen működött közre a fejlesztőmunkákban. Hasonlóan Pécs, Szombathely és még néhány szennyvíztisztító telep technológiai kérdései az előadóiulésein, ankétjain kristályosodtak ki.

Az erőteljes társadalmi tevékenység hatására 1955-ben elkészült "Az MHT előterjesztése a műszaki fejlődésünk soron levő feladataival kapcsolatban" című dolgozata.

Célja volt közreműködni az országos vízgazdálkodás tudományos elveinek a meghatározásában. Csak olyan javaslatokat tesz, ami nincs benne a különféle főhatóságok által előírt tervekben.

A következőkre terjed ki:

1. mezőgazdasági vízgazdálkodás,
2. árvízvédelem,
3. vízerő-hasznosítás (hordaléklerakódás),
4. ivó és ipari vízellátás,
5. ásvány- és gyógyvizek (nyomelemvizsgálatok)
6. halászat, limnológia,
7. szennyvízelvezetés, kezelés,
8. radioaktív izotópok felhasználása,
9. továbbképzés.

Az ország gyorsan hullámzó politikájában 1956 meghozta a forradalmat. Megbénult egy időre az élet, majd némileg más körülmények között újra elindult. A Társaság ezalatt is folytatta munkáját. A Balatoni Bizottság 1956. november 27-én fűtetlen szobában ülésezett és kidolgozta az 1957-ben létrehozott Balatoni Intézöbizottság alapítási javaslatát és programját.

Az újra induló életben mintha egy kissé több levegőt kapott volna a szakma. Sajnos, a forradalom aktív, vagy sokszor akaratlan résztvevőire különféle súlyú megtorlás várt és közülük számosat hosszabb-rövidebb időre nélkülözni kellett. Így *Mosonyi Emilt* a szintén kiváló és igen aktív vezetőnek bizonyult *Papp Ferenc* műegyetemi tanár követte az elnöki székben. *Mosonyi* később a Tudományos Bizottságnak lett az elnöke (később ebből lett az Oktatási Bizottság).

A Társaság a politikai, gazdasági és szakmai helyzet alapos elemzése után új irányokat jelölt ki saját maga számára. Ezek egyikét 1958-ban *Bözsöny Dénes* a főtitkári beszámolójában így fogalmazta meg:

”Azt hiszem, nem esek túlzásba, ha kijelentem, hogy az elkövetkező évtizedekben nem az élelem megszerzése lesz a nagy gond, hanem a víznek és a levegőnek a megvédése a szennyezéstől. Ez a tény tudományos vonatkozásban is feladatokat ró a szakemberekre.”

Az újszerű, de fontos feladatok között meg kell emlékezni *Bokor Mihály*, *Pichler János* és *Ziegler Károly* ez időben végzett munkájáról. A háború előtt jól bevált és 1948-ban megszüntetett vízgazdálkodási társulatok újraszervezéséért dolgoztak. Létrehozottak új érdekeltségi alapon működő — államilag támogatott és befolyásolt — vízgazdálkodási egységeket, amelyek azóta is

élnék, hajlékonyan igazodva a természeti és gazdasági környezetük változásaihoz.

Ahogy a Magyarhoni Földtani Társulat felnevelte a Hidrológiai Szakosztályt, amely a Társaságunkká nőtte ki magát, ugyanúgy izmosodott a szervezetünkben a Karszthidrológiai és Barlangkutató Bizottság 1958 decemberéig. Ekkor kivált a Társaságunkból és a régi nevén új egyesületet alakított, megőrizve a rokonságot és az együttműködési készséget.

A Társaság munkamódszerei között változatlanul fontos helyen van az *előadóiülés*. A szakosztályok és a területi szervezetek legfontosabb megnyilvánulási módja. Fő célja valamilyen tudományos eredmény megismertetése, megvitatása, esetleg módosítása, de mindenképpen a terjesztése. Ezek évenkénti száma meghaladta a százat.

Szélesebb összefüggésekben több tudományterület közös munkájával tárgyal meg egy országos vagy regionális kérdést az *ankét*. Tíz körül van a száma csak a Balatonnal foglalkozó ankétoknak. Hasonlóan sok foglalkozott a miskolci iparvidék vízellátásával, általában a vízgazdálkodásával. Ankétokon tárgyalták meg Eger és Salgótarján vízellátását, a tiszántúli hévizeket stb.

Általánosabb, több összefüggést is tartalmazó feladatra keresi a megoldást a *konferencia*, amely szintén nagyrendezvény, szintén lehet több napos, gyakran nemzetközi résztvevőkkel. Híresek és látogatottak a sorozatban rendezett országos szennyvíz konferenciák és vízminőségi és víztechnológiai konferenciák.

Nagyobb rendezvények a *kongresszusok*, amelyek mindig nemzetközi szereplőkkel dolgoznak. Ilyen volt pl. 1955-ben a Vízrajzi Kongresszus, amely a Vízrajzi Szolgálat 70 éves jubileumát ünnepelte.

Több tárgycsoportot is megtárgyal az *országos vándorgyűlés*, amelyet igyekeznek úgy elhelyezni, hogy a tárgyalt anyagok helyi érdeklődést is ki tudjanak elégíteni. Hagyományteremtő volt az 1949-ben rendezett Szegedi Vándorgyűlés, amely még a Területi Szervezet megalakulását is megelőzte.

A nagyrendezvényeket általában *tanulmányi kirándulások* kísérik.

A Társaság megnyilvánulásainak legmesszebb ható módja a *Hidrológiai Közlöny*, amely 1949-től évente 6 számmal jelenik meg általában. Később, 1964-től kezdve évente 12 számban, azaz havonta adták ki.

Az egyre növekvő létszám és tevékenység újabb tájékoztatási, vitatkozási lehetőséget keresett és 1960-ban az elnökség határozatot hozott a *Hidrológiai Tájékoztató* megindításáról. Célja, hogy a Társaság tagságát tájékoztassa az új eredményekről, a Társaság híreiről, programjairól. A Tájékoztató 1961 óta rendszeresen megjelenik és a Társaság minden tagja a tagdíj ellenében kapja. Természetesen a tagdíj a kiadásnak a mennyisége miatt nem lehet fedezete, ezért meg kell emlékeznünk a 36 vizellátási és csatornázási vállalatot tömörítő Forrás Egyesülről, melynek az igazgató tanácsa 1970—1990-ig vállalta a kiadás költségeit.

Különösen gazdag volt az 1960. és az 1961. évi program a Társaságban. Erre az időre újra megszilárdult az OVF és főképpen *Dégen Imre* helyzete, aki igen nagyra becsülte az MHT munkáját. Rendszeresen részt vett a fontosabb rendezvényein. Felszólalt az 1960. évi közgyűlésen is. Felszólalását a *Hidrológiai Közlöny* 1961. évi 4. számában lehet olvasni. Ebből idézünk:

„... a Társaság átfogóbb módon, szélesebb területen valóstotta meg a vízügyi egységet, mint az állami vízügyi szervezet keretében célszerű volt megvalósítani.”

Kimondja a továbbiakban, hogy a vízügyi-műszaki és a gazdasági-vízügyi tevékenység szintézise útján lehet eredményes a fejlődése. A vízügy és a nemzetgazdaság kölcsönhatásaival foglalkozik az MHT és egyre jobban.

Jobban kell elemezni a helyét a népgazdaságban. El kell tolni az ipar felé, vizsgálni az Alföld ipartelepítési lehetőségeit. Az Építéstudományi Egyesülettel és a Mélyépítéstudományi Egyesülettel közösen kell dolgozni a termelőkapacitások jobb kihasználása és a technológiai eljárások korszerűsítése érdekében.

A mezőgazdasági vízgazdálkodással összefüggő vízügyi munkákat a termeléssel szoros összhangban kell megvalósítani.

Ezek a Társaság munkatervét illető szavak azonban már átvezetnek a következő időszakba.

Szakmai tevékenység az 1961—1975. években

Európában is, Magyarországon is egy megnyugodott, vagy legalábbis mozdulatlanságra (pangásra) kényszerített politikájú másfél évtized következett. Mint hasonló esetben mindig, a gazdasági és műszaki szakemberek alkotókedve némi reménnyel

kecsgetető tápot kapott. A nemzeti jövedelem — ha lassan is — érezhetően nőtt. A gazdaság fejlesztése új feladatokat adott az értelmiségnek, köztük a vízgazdálkodásban dolgozóknak is.

A nyugodt korszakot csak az elején és a végén rázta meg egy-egy vihar. A kezdetére esik ugyanis Magyarországon a "mezőgazdaság szocialista átszervezésének" nem kifejezetten kesztyűs kézzel végrehajtott befejezése. Ez volt a szocializmus történetének utolsó előtti nagy, széles néprétegeket érintő művelete. Az utolsó ilyen éppen ennek az időszaknak a végén kezdődött az egész világ elosztási rendszerére ható olajárrobbanással, amit végül is újabb másfél évtized múlva az egész kommunista rendszer összeomlása követett.

A nagyüzemi mezőgazdaság és a velejáró tagosítás megkövetelte az üzemi vízrendezés átszervezését és a nagyüzemi öntözési módok kialakítását. Közelíteni kellett a mezőgazdasági termelési szemléletet az öntözéssel támogatott, iparszerű növénytermesztés és állattenyésztés felé.

A már előbb is említett iparfejlesztés felgyorsult, vízfogyasztása növekedett. Fokozódtak a víz minősége iránti követelmények mind az ipar, mind a lakosság részéről.

Erre az időre esik az ország teljes termelő kapacitásának a termelésbe állítása és az első szerkezetváltás befejezése. Ezzel a mezőgazdaságban felszabadult munkaerő átvonult az iparba. A következő feladat a munka termelékenységének a növelése a technológia fejlesztésével. Új termékeket új módon kellett (volna) gyártani. Az új technológia bizonyos új gazdasági felépítést is igényelt. A folyamat 1968-ban az új gazdaságirányítási rendszerhez, az "új mechanizmushoz" vezetett. Háromévi működés után a piaci elemektől való félelmében a pártállam visszafordította a kialakult folyamatokat és ez nem maradt következmény nélkül a vízgazdálkodásra sem. **Előbb** azonban vitathatatlanul előnyösen hatott a vízügy és a Társaság életére.

A növekvő termelési és jóléti igények lényegében egy új vízgazdálkodási alaprendszer, infrastruktúra létrehozását kezdték megkövetelni. A lakosság és a termelés egyaránt fokozódó védelemre szorult a vizek kártételei ellen.

A feladatok nem érték váratlanul a vízgazdálkodást. Az időszak első harmadában elkészült az Országos Vízgazdálkodási Keretterv. Kidolgozták a Kiskörei Vízlépcső terveit. Az időszak végén megelőzően üzembe is helyezték.

A vízkészlet-gazdálkodás és a fogalomköréhez csatlakozó tározás, lefolyás-szabályozás alapjait már lefektették és a gazdasági erőforrások kérdése volt csupán a megvalósítása, illetve annak üzeme.

A hatvanas évtizedben értek be a korábbi árvízvédelmi fejlesztések eredményei. Látványos védekezési munkák hártották el a Duna, Tisza, Maros és Körösök árveit a lakosság és a hivatalos szervek elismerése mellett.

A lakossági, mezőgazdasági és ipari vízellátás fejlődése — főképpen az utóbbi kettő — a nem átgondolt termelésfejlesztés miatt máig ható vízminőségi zavarokat okozott. Sajnos, a vízügy társadalmi-politikai ereje nem volt elég a megfelelő szennyvízkezelés kikényszerítésére. Egy-egy Csepel méretű nagyüzem tízmilliósi nagyságrendű szennyvízbírságát párt- vagy kormányintézkedésre kellett eltörölni vagy mérsékelni.

Nem lehetne elvitatni, hogy a környezetszennyezés, elsősorban a vízszennyezés és a vízi környezet fertőzése ellen a legkorábban éppen a vízügy kezdte meg a küzdelmet. Más kérdés, hogy politikai megfontolások miatt most mások pályáznak erre a dicsőségre.

A Társaság és az OVF — később, 1968-tól kezdve az államtitkári rangra emelt elnök által vezetett OVH — között a viszony igen jó volt. Szerencsésen alakult az is, hogy a két kitűnő vezető, *Dégen Imre* és *Vitális Sándor* becsülték és értékelték egymást. Jól tudtak együtt dolgozni. Ez a jó viszony és az általa kedvezően befolyásolt, felszabadult alkotókészség mind az állami, mind a társadalmi szerv munkáját, annak értékét, a társadalmi megbecsülését minden eddiginél magasabb szintre emelte. Ebben az időben a Társaság sokat — és szívesen — dolgozott a főhatóságnak, sokszor talán helyette is. Jól válaszolt az 1960-ban elhangzott "dégeni" bátorításra és kérésre.

Az alapvető irány volt a vízkészlettel való gazdálkodás feltételeinek a teljes szélességű kiépítése. Így készült el az 1964. évi IV. törvény a vízgazdálkodásról, ami 79 évvel követte az utolsó átfogó vízügyi törvényt, az 1885. évi XXIII. törvénycikket. Ez az alapvető jogszabály keretet ad a vízjogi munka megújításához, a hatósági tevékenységhez, a víz mennyiségének és minőségének a megvédéséhez, a vízzel kapcsolatos közigazdasági munkákhoz.

Megjelent a vízkészlet használatának az új szemléletű térítése, az öntözésre vagy ipari termelésre használt víz díjának a kérdése, az érték és ár viszonya (nem lehetett még átlagban sem

azonos). A vízkárelhárítási létesítmények védőképessége és a védett érték közötti összefüggések keresése. Ebben az időben foglalkozik *Mistéth Endre* a statisztikai, valószínűségi elvekre alapozott méretezési eljárásoknak a vízi létesítményekre alkalmazásával.

A vízgazdálkodás a kialakult gazdasági rendszerben előbb népgazdasági ágazat, majd népgazdasági ág lett, ami mutatta a megnövekedett tekintélyt és azt is, hogy elismerték az önállóságára vonatkozó igényét a természeti erőkkel folytatott küzdelemben.

Mindezeknek a Társaság életében újszerű társadalomtudományi (jogi, közgazdasági) módszereknek a műveléséhez keretet tudott adni az előadóületein és más rendezvényein.

A Hidrológiai Közlöny *Öllös Géza* főszerkesztésében már havonta jelenik meg. Hasábjain a nemzetközi színvonal érkezik a magyar szakemberekhez a műszaki kérdésekben. Rendszerszervezési területen — és annak egyik-másik makrogazdasági vetületében — valóban újszerű eredeti megoldások látnak napvilágot hazai szerzőktől.

Növekszik a Hidrológiai Tájékoztatóban megjelent sok gyakorlati eredményt is felmutató és vitát kiváltó cikk. Az igényesen szerkesztett lap kiemelkedő szakmatörténeti értékű dolgozatokkal járul hozzá a tagság összetartozás érzéséhez.

Nagyon jó és gyümölcsöző volt a kapcsolat a MTE SZ-el. Ez természetesen a megelőző időszakra is vonatkozik. Az anyagi támogatás és a kissé uniformizált, tervgazdasági rendszerbe állítás mellett, a MTE SZ jól tudott közvetíteni a Társaság és a kormányzat között. A kialakult kedvező személyes kapcsolatok miatt jó volt a kölcsönös és időben megadott tájékoztatás. Sőt, még a merev tervutasításos kapcsolat sem haladta meg a kötelező formákat. Ennek köszönhetően a Magyar Hidrológiai Társaságnak sikerült megőriznie eredeti arculatát, programjában egyeztetni tudta az állami igények kielégítését és a tudományos dolgozók egyéni törekvéseit. Így sikerült elérni azokat a figyelemre méltó eredményeket, amelyekre nemzetközi körökben is felfigyeltek.

A Társaság képviselője jelen volt a Magyar Tudományos Akadémia Vízgazdálkodási Bizottságának és albizottságainak az ülésein. Hasonlóan a Bizottság is képviseltette magát a Társaság szervezetében. Így mód volt a közös munkára.

A végzett sok szempontú, sok szakmájú tudományos és szakmai alkotómunka során tevékeny kapcsolatok alakultak ki a

Társaság és számos más tudományos egyesület között. A Magyarhoni Földtani Társulattal meglevő szoros "rokoni" kapcsolatokon túl érdemi együttműködés alakult ki az Agrártudományi Egyesülettel, a Gépipari Tudományos Egyesülettel, az Építéstudományi Egyesülettel, a Bolyai Társasággal, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel, az energetikusokkal, a közegészségügyiekkel, hogy jellemzésül csak néhányról essen szó.

A jól kiépített szakmai és társadalmi környezetben a Társaságban tovább folyhatott a szakmai munka, annak megvolt a lehetősége egyrészt a nyilvánosságra, másrészt a kritikára, kiégyezésre, továbbfejlesztésre. A nagymértékű szakosodás mellett erre egyébként szükség is volt.

A szakosztályokban és a területi szervezetekben folyó munka időnként előkészített egy-egy nagyrendezvényt. Változatlanul megrendezték az országos vízellátási és vízminőségi szemináriumokat.

Az MTA, az MHT és az OVH Vízellátási és Csatornázási Főosztálya által 1975-ben Nyíregyházán rendezett III. Országos Szemináriumon *Öllős* a következő megállapításokat tette (erősen rövidítve):

- a vízellátás összetett, részeiben összefüggő rendszertevékenység, melyből nem lehet súlypontokat a másikkal rovasára kiemelni;
- erősíteni kell a modell elméletét;
- az üzemelők szemléletét alakítani kell és az üzemelés szakmai színvonalát emelni;
- a korábbiaknál nagyobb figyelmet kell fordítani a vízminőség szabályozására és a környezetvédelemre;
- külön kell vizsgálni az eutrofizálódás elleni védekezés kérdéseit;
- át kell értékelni a vízkezelés kérdéskörét: a parti szűrést, a gáztalanítást, az előtisztítást.

Előtérbe kerülnek a vízbázisok megvédését célzó kutatások. A mezőgazdaságban használt növényvédő szerek és műtrágyák terjedése a felszín alatti vizekben felhívta a vízminőségvédők figyelmét a nem pontszerű szennyezések elleni védelem kérdé- sére. Szegeden 1968-ban tartottak vízminőség-védelmi napokat, amelyeket az ország több területi szervezete is megismételt (pl. Pécs, Miskolc stb.). Szegeden különös időszerűséget ad a víz-

védelemnek a nemrég feltárt olajmező üzemelésével járó olajszennyezés megelőzése és elhárítása.

Az ipari vízellátásban növelni kell a visszaforgatásnak a szerepét. Ezzel a vízfogyasztást és a környezetbe kerülő szennyezőst egyaránt csökkenteni lehet.

Ugyanabban az évben, 1975-ben volt a II. Csongrád megyei Környezetvédelmi Ankét.

Az időszak átfogó szakmai programja a vízkészlet-gazdálkodás módszertani fejlesztése. Köré lehet csoportosítani a tudományos, műszaki munka jelentős részét.

Első része a vízkészletek számbavétele, a hidrológia az észleléstől az adatfeldolgozáson át az összefüggések feltárásáig, az előrejelzésig egyaránt változásokon ment át.

Lászlóffy, Szilágyi Gyula és Szesztay munkáit Vágás, V. Nagy és Zsuffa egy ideig velük együtt, majd egyre inkább nélkülük folytatja és fejleszti tovább. Leszűrik a hatvanas és hetvenes évek nagy árvizeinek a tapasztalatait. A statisztikai módszerek fejlesztéséhez hozzá tartozik az észlelőberendezések fejlődése, melyről Puskás Tamás adott számot a Társaságban. Az elektronikus berendezések alkalmazása forradalmasítja az adatgyűjtéstől a felhasználásig, előrejelzésig, szakértői rendszerekig a teljes folyamatot. A munkába bekapcsolódtak a vízügyi igazgatóságok hidrológusai is, és nagyon sok új gondolatot hoztak a módszertant, a következtetéseket. Különösen a statisztikai módszerek elterjesztésében jeleskednek Szegeden, Pécsen, Baján, Győrött és Debrecenben a területi szervezetek. Meg kell említeni a bajai — nevét többször változtató — főiskolán a Zsuffa által kialakított "hidrológus iskolát". Az időszak második felében négy ankétot tartottak "Korszerű eszközök a területi vízgazdálkodás szolgálatában" címen. Ezekből — más sorozatokkal kiegészítve — lettek az országos vándorgyűlések. Az évente, rendszerint gazdag programmal rendezett vándorgyűlés vitathatatlanul szervezettebb. Ugyanakkor elveszti az öntevékeny és alkalomszerű jellegét. Ezzel a kutatóra valamilyen tervszerűséghez hasonló fegyelmet ragaszt, ami esetleg kordába szorítja a csapongó, de lehet, hogy ezért termékeny fantáziát, ötleteket.

A hidrológiai kutatások igazi fellegvára a VITUKI lett és maradt a mai napig. Számos — vagy számtalan — szakmai rendezvény szervezője, közöttük sok nemzetközi. A Társasággal kitűnő kapcsolatokat épített ki és őrzött meg. Együtt, egymást segítve értek el kimagasló eredményeket.

A folyamat másik nagy részében a vízkészletekkel gazdálkodók részére *Csermák*, *Domonkos*, *Orlóczy* adtak módszereket, amelyeket a Társaság rendezvényein vitattak meg és fejlesztettek tovább.

Ebbe a gondolatkörbe tartoznak a VITUKI által a Hidra-sorozattal berendezett vízgyűjtők és a Közép-Dunavölgyi VIZIG által kiépített Zagyva—Tarna-rendszer megfigyelő és távjelző hálózata. Ezek a rendszerek figyelemre méltó, korszerű műszaki létesítmények voltak. Jellemzésül említheti meg személyes élményként e sorok írója, hogy Orleans-ban találkozott a Zagyva—Tarna-rendszer leírásával 1983-ban (!), amikor azt a Loire-on létesítendő előrejelző szolgálat egyik mintájául használták.

Ezeknek a remek műszaki létesítményeknek az volt közös hátrányuk, hogy megelőzték a korukat — főképp szervezeti szempontból — és a szolgáltatott adatok feldolgozására még nem voltak hasonlóan korszerű programcsomagok.

Az MHT Limnológiai Szakosztálya, amely még 1949-ben elsőként alakult *Maucha Rezső* elnökletével, rendkívüli pályát futott be. A negyedszázados jubileumát ülte a Szakosztály 1974-ben, amikor a limnológia tudománya éppen 100 éves volt.

A limnológusok szerint (*Donászy*) a hidrológusok a limnológiát a hidrológia egyik tudományterületének tekintették, mint a meteorológiát, hidrogeológiát, balneológiát stb. Ugyanakkor a limnológusok úgy érezték, hogy a hidrológusok széles tábora kell ahhoz, hogy mint sajátos ökológiai tudomány, amelyhez biológusok, zoológusok, botanikusok kellenek, fejlődni tudjon hazánkban. Módszertanilag sokat kaptak a vízrajztól.

A Limnológiai Szakosztály a Szennyvíz Szakosztállyal együttműködve foglalkozott a szennyvíz-biológiával és a biológiai vízminősítéssel. Eredményei közé sorolható a Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztály létrehozása. Kiemelkedő szerepe volt a Balaton, Velencei-tó, Fertő tó, Szelidi-tó kutatásaiban. Az MTA tihanyi Biológiai Kutató Intézetével együttműködve szervezik évtizedek óta a Hidrobiológus Napokat.

A folyóvizek kutatásában az OKI-val, HAKI-val, VITUKI-val dolgoztak együtt a Tisza és Duna expedíciókban. Részt vesz a Nemzetközi Dunakutató Munkaközösségben. Együttműködik az MTA-val és az ELTE-vel.

Munkatársai a halastavak limnológiai kutatásával járultak hozzá a haltenyésztés megalapozásához. Nem rajtuk múlt, hogy a gyakorlat elmaradt a kutatásoktól.

Maucha Rezső, Sebestyén Olga, Dudich Endre, Hortobágyi Tibor, Entz Béla, ifj. Szabó Zoltán, Donászy Ernő, Felföldy Lajos, Berczik Árpád és még mások valamennyien hozzájárultak a hidrobiológia és a vízgazdálkodás környezetbe illeszkedő egészségesebb fejlődéséhez.

Egy rövid — legalábbis a tárgyalt tevékenységhez képest rövid — megemlékezés keretében nem lehet kitérni mind a 13 szakosztály és mind a 20 területi szervezet tevékenységére. Az lehet a cél, hogy a szóba hozott dolgok emlékeztessék a Társaságot némileg ismerő olvasót az elmúlt idők szépségeire, nehézségeire, örömeire és fájdalmaira. Lássuk azt, hogy a vízgazdálkodással összefüggő nagyon szerteágazó, sok szakmájú tudományos és szakmai munka hogy jutott el a mai helyzetébe és hol voltak — vannak a csúcsai.

Vélhető, hogy a vízügyi szolgálat és a Társaság ennyire együtt és ennyire egyszerre ebben a másfél évtizedben jutott a legmagasabbra.

Sajnos, a magas minőség, a sikeresen végrehajtott feladatok, a kétségtelenül magasfokú képzettség és a vele járó önkéntes, meggyőződésen alapuló fejelem sajátos ízt adott ennek a nagy létszámú szervezetnek, amelynek az egyesületbe tömörült legképzettebb rétege is 4000 főt tett ki. Ez pedig magával hozta a mássággal szembeni ellenérzést, amit még csak fokoztak a nyugtalanító nagygazdasági jelenségek.

A 65 éves *Dégen* államtitkárt az akkor szokásos kísérőjelenségekkel nyugállományba helyezték. Az általa képviselt szakmai igényességet egy úr váltotta fel, melyet politikai vezetővel és igényességgel kívántak betölteni.

Ez nem maradt hatás nélkül a Társaságra sem. Annál is kevésbé, mert az időszak másik nagy egyénisége örökre elhagyta a magyar hidrológusokat, akik annyira megszokták a bölcsességét. Ezekkel a jelekkel záródik ez a korszak, hogy átadja helyét a máig tartó utolsó 15 évnek.

Szakmai tevékenység 1976—1992 között

Amikor az ember a távoli múlton révedez, minden olyan egyszerű és szép. Még az is, amit átélünk az akkori összes nehézségeivel, gondjával, bajával együtt. És a mai helyzet? Csak lehangoló körülmények. Kortárs magyarjaink? "Rút szibarita váz." Sok a baj! Visszaesett a tudomány, mert nincsenek egyéniségeink (!?) Hát akkor mit csináljunk?

Vélhetjük, hogy a 75 év mindenképpen alkalmas a számadás-
ra. Az eddigieken végigtekintve nem is tűnik olyan rossznak
ez a mérleg! Persze, a mai folyamatokon még lehet változtatni.
Ezért érdemes két oldaláról nézni a dolgokat és helyenként kri-
tikusan. Próbáljuk meg!

Nem indult jó hangulatban az utolsó — önkényesen kivá-
lasztott hosszúságú — időszak. A nyugalomba vonult *Dégen Imre*
rövidesen elhunyt. Az Országos Vízügyi Hivatal élére azzal a
feladattal érkezett az új vezető, hogy a sok elvtelen, apolitikus,
technokrata, szakbarbár, ellenforradalmár és volt fasiszta között
rendet kell teremteni. A belterjes személyi állományt új embe-
rekkel kell frissíteni. Becsületére legyen mondva, hogy rövid
idő alatt belátta, hogy képtelenséget bízta rá és saját karrierjét
teszi tönkre, ha azt végrehajtja. Néhány új ember behozatala
után megállt a rábízott intézkedésekkel. Sajnos, váratlan halála
után a pangás időszaka következett a vízügyben és amit ő nem
akart végrehajtani, megoldódott magától. A legmozgékonyabb
munkatársak sorra hagyták ott az OVH-t és általában a víz-
gazdálkodást. Az új vezető számára a vízügy teljesen ismeretlen
volt. Az utóbbi tíz évben a vízgazdálkodás alig tud megfelelni
annak a társadalmi szerepnek, amit az ország társadalmi-gazda-
sági érdekei számára előírnak. Ez nem az ágazaton dolgozók
hibája, hanem az általános változásokkal járó visszaesés tükrö-
ződése. Csak remélhetjük, hogy rövid idő múlva újra indul a
fejlődés. Ahhoz pedig elengedhetetlen a vízgazdálkodás fellen-
dülése. Ehhez a szakmai háttér még érezhetően megmaradt.

A Társaságon szintén nem múltak el nyomtalanul az évek.
Az előző sikeres időszakban a létszám felduzzadt. Elérte a 4800
főt. A szervezet szintén nagyon tagolt lett. Több, mint 40 szak-
osztály, területi szerv, üzemi szervezet, csoport és bizottság da-
rabolja a létszámot. Nagyon megnőtt a tisztségek száma. Az
1985. évi tisztújításkor hét alelnököt választottunk. Az elnökség
taglétszáma közelítette a másfél százat. Az élre az eddigi tudós
professzorok utódjaként magas beosztású állami vezető tiszt-
viselő került. Ezzel az egyéni érdemektől és tulajdonságoktól
függetlenül megváltozott a viszony az OVH, később a Minisz-
térium és a Társaság között. Átmenetileg — ha nem is tiszta —
személyi egység (personal unio) keletkezett.

A társadalmi igények — a gazdasági fejlődés lassulása, majd
visszajára fordulása miatt — egyre csökkentek a vízügygel
szemben, illetve azok a napi igényekre szorítkoztak. Igaz, a napi

igények, az esetek száma, a környezet romlása és a közművekkel szembeni várakozás növekedése miatt meglehetősen nagy lett.

A szakmai közélet iránti hivatalos érdeklődés visszaesett. Zsugorodik a támogatás pl. a Társaság lapjai részére. A csökkenő támogatások miatt a Társaság üzleti tevékenységre kényszerült. A szerződéses munkákból befolyó bizonytalan és a tagok áldozatkészségétől függő bevételek egészítik ki az éves költségvetéseket. Az akadémiai Vizgázdálkodási Bizottsággal sem a régi már a kapcsolat.

A mai borúlátó felfogásban összefoglalt helyzetből milyen kiút van? Mit tehet a Társaság, mit befolyásolhat? Melyek a túlélési lehetőségei?

A legfontosabb és a jövő szempontjából biztató, hogy mind a területen, mind a szakosztályokban, mind a hivatali életben mindenki teszi a dolgát!

Ha végigtekintünk az utolsó 15 év termésén, azt kell mondani, hogy a tagság tudományos tevékenysége töretlen. A Társaság érzékenyen válaszol az élet által felvetett kérdésekre. Azokat megvizsgálja, a véleményét a viták során megérleli és az illetékes helyekre eljuttatja. Ott azonban nem mindig fogadják olyan lelkesen, mint amilyen ügyszeretettel készültek azok. Ennek az okát régóta keresik a Társaság tagjai. Az ok egyrészt a fogadó oldalon található és egyrészt abból a tényből fakad, hogy a személyi azonosság miatt a hivatalnok nem vár érdekes újságot. Másik ok, hogy a Társaság a javaslatokat a tényleges szükségletekből kiindulva teszi meg, a hivatalnokot pedig csak a programjában levő, a lehetőségek által meghatározott feladatok érdeklik.

A megküldött javaslatok viszont gyakran igen bőségesen megszövegezett, részletesen taglalt anyagok, amelyekből a tisztviselő nem látja a fő vonalat és a súlypontokat, amelyekre a részleges megvalósításnál lenne szükség. Ezért jó lenne lényegretörőbb, átfogóbb javaslatokat tenni.

A társasági munka — szerencsére — igyekezett függetleníteni magát a külső körülményektől, és azt tette, amit kellett.

Nagy hangsúlyt kapott a környezetvédelem. Az erősödő tevékenység és a gyorsan fejlődő érzék nem tulajdonítható egyértelműen a főhatósági szerkezet változásainak. Azt jóval megelőzve már az ötvenes években elő-előfordult a szempontok között a táj-, természet- és környezetvédelem. A víz minőségének a megvédése volt legtöbbször napirenden.

A limnológusoké az érdem, hogy a mai értelemben vett környezetvédelmet összekapcsolták a vízgazdálkodással. (Őket ugyanis a saját szemléletüket követve megelőzték a folyószabályozók és kultúrmérnökök, akik a tájba illesztették a műveiket.) A nagy tavaink, folyók és halastavak ökológiai vizsgálatairól, az emberi hatások környezeti és ökológiai káraitól a Balaton kapcsán kapunk először hírt. A "Hidrobiológus Napok" most is figyelemmel kísérik a vizek állapotát, őrzik azokat, mint fontos élőhelyeket.

A környezetvédelemben a Szennyvíz Szakosztály a másik, amelyik kitűnt a korai érzékenységgel. A csatornázás és szennyvíztisztítás súlyos lemaradása ellen küzd immár több, mint négy évtizede, illetve szervezett formában a megalakulása óta.

Mind a Limnológiai, mind a Szennyvíz Szakosztály országos konferenciákon, előadóüléseken tárgyalja azokat a kérdéseket, amelyek közvetlenül vagy közvetve ezt a célt szolgálják. A vízminőségi konferenciák általában összefoglalják az eredményeket. A már elsorolt limnológusok mellett *Öllös Géza*, *Mucsy György* és *Felföldy Lajos* munkásságát kell ezzel kapcsolatban megemlíteni, akik a vízminőség szorgos őrői is.

Némileg önzőbb szempontok miatt, mert a szenvedő oldalon áll, de a környezet védelmét tekinti időszerű feladatának a Vízellátási Szakosztály. A természetes vizek elszennyezései már meglévő rendszereket veszélyeztetnek. Az új telepítések költséges tisztítási eljárásokra kényszerülnek az elszennvedett vízbázisok miatt. Ezért a Hidrogeológiai Szakosztállyal együttműködve vizsgálják a karsztos területek, parti szűrésű kavics-teraszok és a mélységbeli rétegek vízbázisainak a tisztaságát és a megőrzésének a feltételeit.

A Társaságban közös szakosztályi rendezvényeken hozzák meg a sokoldalú javaslatukat.

A talajvíz és a felszíni vizek elszennyezése ellen a felsorolt szakosztályokon túl az Árvízvédelmi és Belvízvédelmi, a Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai, illetve a Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztály folytat közös küzdelmet elsősorban a nem pontszerű szennyezések ellen.

A környezetvédelmi feladatok összefogására a Társaság 1980-ban létrehozta a Környezetvédelmi Bizottságot.

A folyószabályozási munkák környezetbe illeszkedő szabályozásának a szakszerűbbé tétele érdekében az Árvízvédelmi és

Belvízvédelmi Szakosztály 1986-ban egy munkacsoportot küldött ki, hogy ajánlásokat dolgozzon ki, amelyek a környezetvédelmi szempontoknak az érvényesítését célozzák.

A környezetvédelem kezdeményezéseket váltott ki a vízkémiában, hidraulikában, hidrogeológiában és hidrológiában. Az utóbbi területen a víz körforgásának mennyiségi vizsgálata mellett teljes polgárjogot kapott a minőségi szemlélet is.

A hidraulikában az elkeveredés számítása, a transzport egyenletek alkalmazása jelentett újdonságot folyami vagy talajvizekben egyaránt. A numerikus hidraulika és a mesterséges intelligencia alkalmazása elvezetett a szakértői rendszerekhez. E téren *Szöllösi-Nagy András*, *Somlyódy László* és *Bakonyi Péter* jelent meg gondolataival, eljárásaival a Társaság rendezvényein segítve az e téren országszerte megindult kísérleteket.

A Társaság életében első naptól kezdve meghatározó volt a hidrogeológia szerepe. Először szinte a teljes keresztmetszetet az tette ki. Egyes vélemények szerint később csökkent a jelentősége. Ez nem fedti pontosan a valóságot. A hidrogeológia tevékenysége ma legalább akkora, mint bármikor volt. Legfeljebb más tudományterületek és szakterületek is felzárkóztak.

A Társaság életében most szemmel láthatóan új fontosságot nyert. Az eocén program, a bauxit program olyan hidrogeológiai károkat okozott, — a magyar tudományos és szakemberek véleményének a mellőzése miatt — amelyeket most kell fokozatosan rendbehozni. Új védelmet igényel a teljes magyar karsztvíz-készlet.

A talajban mozgó víz törvényszerűségeit követik *Székely Ferenc* matematikai modelljei. A parti szűrésű vízkészlet feltárása, minőségi kérdései, a vele való gazdálkodás és a szennyezők elleni védelme gyakori témája a társasági rendezvényeknek.

Az alföldi mélyfúrású kutak vizeinek minősége, az arzén- és gázelfordulások újabb kérdéseket vetnek fel, melyekre keresik a választ. A hidrogeológia tehát, amelyet *Schafarzik*, *Vendl*, *Vitális*, *Farkass*, *Horusitzky*, *Papp Ferenc*, *Kessler Hubert*, *Schmidt Eligius Róbert*, *Urbancsek* emelt magas szintre, most is feladata magaslatán van. *Erdélyi Mihály*, *Lorberer*, *Liebe*, *Székely* folytatják.

A parti szűrésű vizekkel kapcsolatban jelentős, vízminőséggel összefüggő kutatásokról számoltak be társasági ülésen a VITUKI vízkémiai kutatói.

Az utóbbi másfél évtizedben alakult meg az Ipari Vízgazdálkodási Szakosztály. A legfontosabb feladatát a széles körű tájékoztatásban látja. Főképpen az ipari üzemek vízgazdálkodása javításához kíván társadalmi háttérrel adni.

Összefoglalás, és ami kimaradt

A hidrológiát a hidrogeológusok, mint egyik egyre önállóbb életet élő tudományterületüket szabadították fel és adták neki a Hidrológiai Szakosztályt. Az új szakosztály nyitottabb társasági életet indított már a szakmája természeténél fogva is. Ezért aztán létszámával, sőt bonyolultságával túllépte létrehozóját és attól független lett, de nem idegen. Az egymásba átnyúló személyes tagságok, a legsikeresebb elnökök öröklése a rokoni szálatokat máig tartó szorosságúra fonta össze.

Az önálló életben tovább folytatódott a sikeres szakmai-tudományos és társasági munka. Ez ma is elmondható. A fejlődés közben kialakultak olyan aránytalanságok, amelyeket részben a külső körülmények okozták, pl. a MTESZ, vagy a támogató főhatóságok szervezeti egységei keresték a partnert a Társaságban. Részben azonban a Társaság is egy kissé túlszervezte önmagát. Megnehezedtek pl. a döntései, a nagy létszám miatt csak szigeteken belül vannak személyes kapcsolatok, drága az ügymenet stb. Szerencsére — és ez jó — hogy 1990-ben a Közgyűlés sokat javított a szervezeten. Reméljük — és erre minden okunk megvan — hogy újra tudományos és szakmai alkotó munka kezdeményezője, katalizátora lesz a Társaság, és az eredmények terjesztője. Egységet teremt a tudomány és a gyakorlat között.

A Társaság mindig sokkal nagyobb gondot fordított az ifjúságra, mint ahogy az a jelen összefoglalóból kitűnik. Ifjúsági szervezet, Ifjúsági Bizottság, alapítványok, pályázatok (pl. diplomaterv), tanulmányi verseny a szakközépiskolásoknak egy-egy ösztönzője a fiatalok alkotó kedvének. Egy van csak, mi hiányzik. Ez épp a fiatalság. A szakma jövője érdekében célszerű lenne a közeljövőben egy kicsit körülnézni a húszévesek között.

A magyar hidrológusok még szakosztályba szervezésük idején értékes nemzetközi kapcsolatokat építettek ki. *Lászlóffy Wolde-már, Németh Endre, Salamin Pál, Mosonyi Emil, Bogárdi János* külföldi kitüntetésekkel díszített magyar szakemberek és magyar szakember voltukban kaptak kitüntetések.

Ismeretes, hogy a Hidrológiai Közlönynek 200 példánya megy külföldre, hogy cserébe más lapokat olvashassanak a magyar szakemberek.

A társasággá alakulás után a MTESZ-korszakban gyakorlatilag ellenőrizték a nemzetközi kapcsolatokat. Ennek ellenére elsősorban a környező országok társaságaival alakultak jól a viszonyok. A határvízi együttműködések során kialakult személyes ismeretségek és barátságok könnyen átvihetők voltak az adott ország társaságaira is. Az ilyen természetes, érintkező kapcsolatok igen jól alakultak az osztrák kollégákkal is.

Az idő haladtával a hetvenes évek második felétől kezdve az engedélyekhez könnyebb volt hozzájutni és a tagjaink járni kezdték a világot. Sok külföldi tagunk van. A külföldi tiszteleti tagjaink száma 60—80 fő körüli. Nagy segítséget tudnak nyújtani közös nemzetközi rendezvények szervezésénél.

Néhány jellemző szakmai diplomatánkat is meg kell említeni. A kitüntetésekben túl *Németh Endre* és *Lászlóffy Woldemár* a Londoni Tudományos Akadémia levelező tagja lett. *Sebestyén Olga* a SIL (Nemzetközi Limnológiai Társaság) alelnöke lett. *Bogárdi János*, a WHO alelnöke volt. Tisztséget viselt *Szesztay Károly* és *Ubell Károly* a Nemzetközi Hidrológiai Szövetségben. Később *Kovács György*, majd jelenleg is világszervezeti funkciót lát el *Starosolszky Ödön* és *Szöllösi-Nagy András*.

Számos nagy nemzetközi szervezetnek a tagjai egyben az MHT-nak is tagjai. Maga a Társaság több hasonló társasággal tart kapcsolatot, összesen több tízzel.

Amennyire politikamentes és szabad lett a nemzetközi kapcsolatok ápolása, annyira megnehezedett az anyagi lehetőségek hiányában. Ezért most az egyéni, alkalomszerű kiutazások mellett elsősorban az írásos információcsere a kapcsolattartás fő módja.

Történt némi említés a Magyar Mérnökegylet Vízépítési Szakosztályával tartott kapcsolatokról, de a Társaságunk történetének ez még egy fel nem tárt szakasza. Az 1949. évi megalakulás erőteljes országos egyesületi átrendeződéssel járt együtt. Sok tagunk, sok feladattal és programmal érkezett onnan, köztük *Lampl Hugó*, *Illei Vilmos*, *Trummer Árpád*, *Mátrai István*, *György István*, *Kertai Ede*, *Mistéth Endre*, hogy csak néhányról essék szó. Ezt a kérdést még vizsgálni kell.

Végül a szerző megjegyzi, hogy a három emberöltő áttekinthetése ilyen kis terjedelemben — és ilyen rövid idő alatt — nem

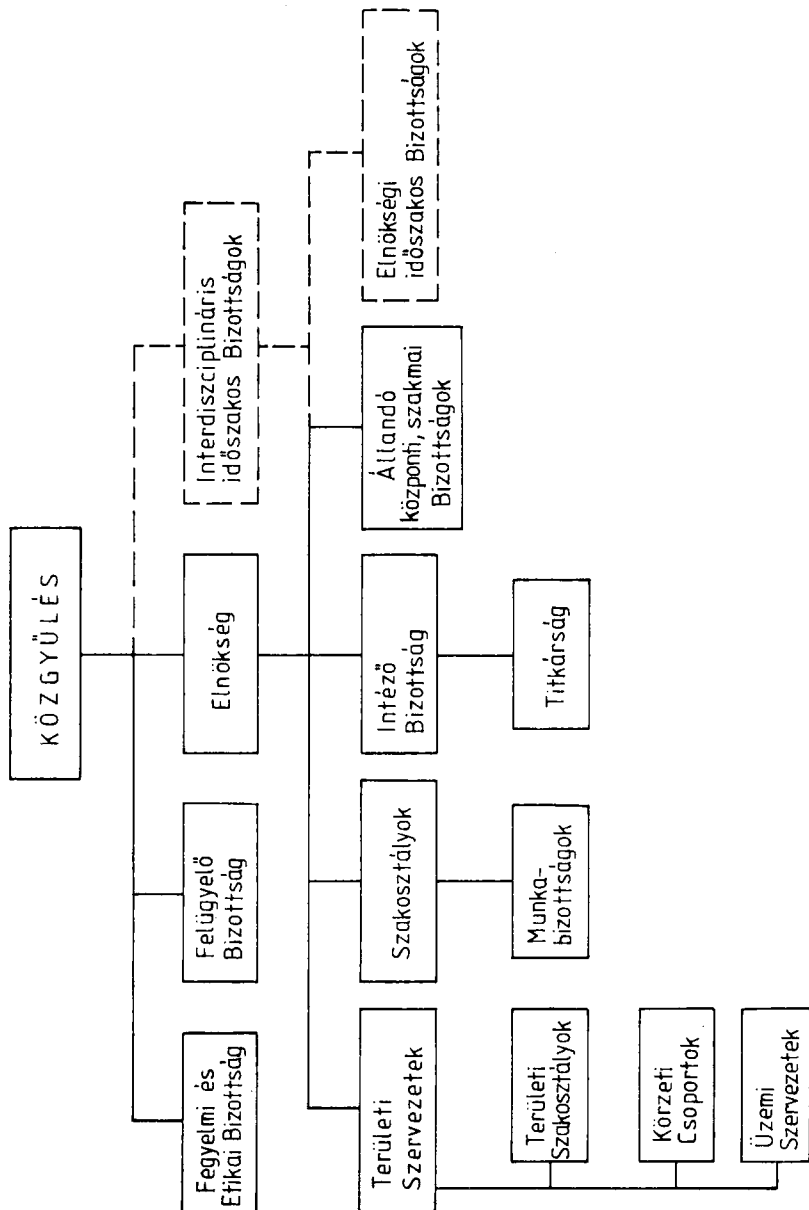
lehet még csak történeti hitelességű sem. Ezért inkább csak nagyvonalú jellemzésre, mint ismertetésre lehetnek jók a fenti adatok. Erre sem tudott egyedül vállalkozni és segítséget kért. Ezúttal mond tiszteletteljes köszönetet *Berczik Árpád, Juhász József, Öllös Géza, Szígyártó Zoltán, Vágás István* és *Zsuffa István* tagtársainak az őszinte és alapos tájékoztatásért, melyeket élményekkel is megtüzdelték. Ami jó van a fentiekben, azt nekik köszönhetjük. A pontatlanságokért, az esetleges — reméljük, nem sok és nem nagy — hibákért a szerző kér elnézést, és azt reméli, a következő kerek születésnapra azok javíthatók lesznek.

Végül egy gondolat, ami jövőt ígér. A felsorolt segítő kollégák elfoglalt emberek. Ennek ellenére egytől-egyig *megköszönték*, hogy a témában kérdést kaptak. Ez megható volt és ez az önzetlen úgyszeretet záloga reményteli jövőnknek. Egyetlen gond, hogy a szóban forgó urak a szerzővel együtt az ifjúságuknak igencsak a vége felé járnak. Reméljük, hasonló módon fogadják a kérdezőt 10—15 év múlva ők, vagy az akkori visszaemlékezők is.

* * *

Az MHT szervezeti felépítését az *1. ábra*, a taglétszám alakulását a *2. ábra* szemlélteti. A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrogeológiai Szakosztálya és a Magyar Hidrológiai Társaság elnöki és titkári, illetve főtitkári tisztét ez ideig a következők töltötték be.

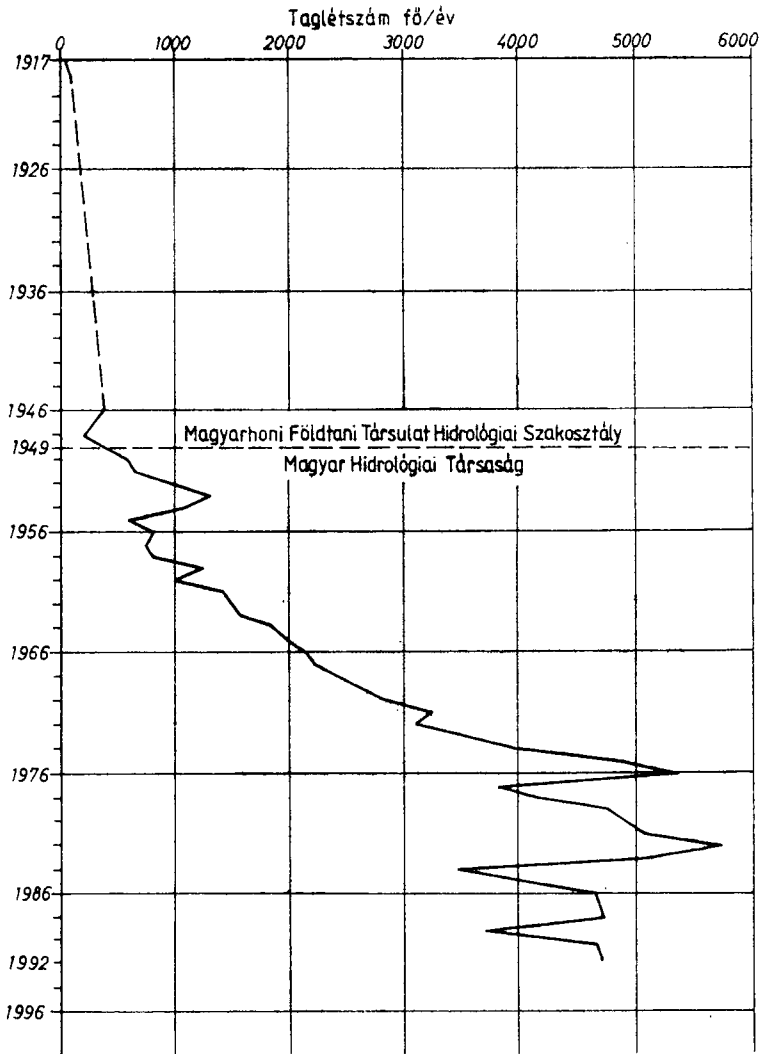
1. ábra. A Magyar Hidrológiai Társaság szervezeti felépítése (1992)

2. ábra.

A taglétszám alakulása 1917-től napjainkig

Az 1955, 1977 és 1984 évek adatai a taglétszám felülvizsgálat utáni állapotát tükrözik.

A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztálya

Elnökök:

<i>Kovács S. Aladár</i>	1917—1919
<i>Schafarzik Ferenc</i>	1920—1922
<i>Farkass Kálmán</i>	1922—1929
<i>Weszelszky Gyula</i>	1929—1934
<i>Weszelszky Gyula</i>	1934—1939
<i>Horusitzky Henrik</i>	1940—1941
<i>Vendl Aladár</i>	1941—1944
<i>Vitális Sándor</i>	1944—1949

Titkárok:

<i>Bogdánfy Ödön</i>	1917—1919
<i>Weszelszky Gyula</i>	1920—1922
<i>Papp Ferenc</i>	1922—1929
<i>Papp Ferenc</i>	1929—1934
<i>Takáts Tibor</i>	1934—1939
<i>Takáts Tibor</i>	1939—1941
<i>Kőrössy László</i>	1941—1944
<i>Rehák Ilona</i>	1944—1949

A Magyar Hidrológiai Társaság

Elnökök:

<i>Vitális Sándor</i>	1949—1951
<i>Mosonyi Emil</i>	1951—1956
<i>Papp Ferenc</i>	1956—1961
<i>Vitális Sándor</i>	1961—1976
<i>Illés György</i>	1976—1985
<i>Bencsik Béla</i>	1985—1990
<i>Juhász József</i>	1990—

Főtitkárok:

<i>Pap István (titkár)</i>	1949—1950
<i>Kovács György</i>	1950—1952
<i>Bözsöny Dénes</i>	1952—1964
<i>Elek Zoltán</i>	1964—1971
<i>Berczik Árpád</i>	1971—1977
<i>Szalai György</i>	1977—1990
<i>Raum László</i>	1990—

IRODALOM

- Bencsik B.:** 70 éves a Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1987. október, 3.
- Bogdánfy Ö.:** A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának munkaköre. **Hidrológiai Közlemények**, I. 1918. 1. 179—184. (A **Földtani Közlöny** melléklete.)
- Bogdánfy Ö.:** A Hidrológiai Szakosztály 1918. év január 23-án tartott évzáró közgyűlése. **Hidrológiai Közlemények**, I. 1918. 1. 345—349. (A **Földtani Közlöny** melléklete.)
- Dégen I.:** Hozzászólás a Magyar Hidrológiai Társaság 1961. február 24-i közgyűléséhez. **Hidrológiai Közlöny**, 41. 4. 1961. 281—283.
- Erdélyi M.:** Bogdánfy Ödön születésének 100. évfordulója. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1964. június, 6—7.
- Juhász J.:** 75 éves a Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1992. április, 3—4.
- Környei L.:** 30 éves az önálló Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1979. október, 33—40.
- Lászlóffy W.:** Bogdánfy Ödön 1863—1944. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1962. december, 5.
- Lászlóffy W.:** A magyar hidrológia útja Bogdánfy Ödöntől napjainkig. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1964. június, 8—9.
- Mauritz B.:** Beköszöntő. **Hidrológiai Közlöny**, I. 1921. (1928). 2—3.
- Papp K.:** Választmányi ülések. **Földtani Közlöny**, XLVII. 1917. 282—291.
- Papp K. — Szontagh T.:** A Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának Ugyrendje. **Földtani Közlöny**, XLVII. 1917. 292—294.
- Szalai Gy.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság, 1980—1983. években végzett munkájáról. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1984. október, 42—47.
- Vágás I.:** Megemlékezés Bogdánfy Ödön születésének 125. évfordulóján. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1988. október, 3—4.
- Vendl A.:** Elnöki megnyitó a 25 éves fennállás ünnepi ülésén. **Hidrológiai Közlöny**, XII. 1—6. 1942. 3—9.
- Vendl A.:** A százéves Magyarhoni Földtani Társulat története. Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára Műszaki Tudománytörténeli Kiadványok 9. szám. Tankönyvkiadó, Budapest, 1958.
- Vitális Gy.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság jubileumi ünnepi üléséről. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1967. november, 99—104.
- Vitális Gy. (szerk.):** A 70 éves Magyar Hidrológiai Társaság múltja és jelene 1917—1987. Kiadja: a Magyar Hidrológiai Társaság, Budapest, 1987.
- Vitális S.:** Jegyzőkönyvi kivonat a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának 1948. február 4-én tartott 31. évzáró üléséről. **Hidrológiai Közlöny**, XXXI. 1951. (1971) 24—26.
- Vitális S.:** Jegyzőkönyvi kivonat a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának 1949. január hó 26-án tartott 32. évzáró, illetve a Magyar Hidrológiai Társaság alakuló közgyűléséről. **Hidrológiai Közlöny**, XXXI. 1951. (1971) 26—32.
- Vitális S.:** Bogdánfy Ödön és a Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Közlöny**, 43. 5. 1963. 357—361.
- Vitális S.:** Vízgazdálkodásunk jövő feladatai és a Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1963. június hó, 6—10.
- Vitális S.:** 50 éves a Magyar Hidrológiai Társaság. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1967. november, 5—7.
- Vitális S.:** Elnöki megnyitó a MHT 1974. szept. 3-i vezetőségválasztó közgyűlésén. (A Magyar Hidrológiai Társaság 25 éve alakult.) **Hidrológiai Közlöny**, 55. 2. 1975. 83—85.
- Vitális S.:** A Magyar Hidrológiai Társaság 50 éves. **Hidrológiai Közlöny**, 47. 4. 1967. 149—155.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG SZAKOSZTÁLYAI

ÁRVÍZVÉDELMI ÉS BELVÍZVÉDELMI SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály 1975. február 10-én tartotta alakuló taggyűlését, a Társaság 1974. szeptember 3-i közgyűlésének határozata alapján, mely szerint a Vízrendezési, Ármentesítési, Öntözési Szakosztály kettévált, és helyette Árvízvédelmi és Belvízvédelmi, illetve Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztály néven két új szakosztály alakult.

Fő tevékenységi (szakmai) területe: árvízvédelem, síkvidéki és dombvidéki vízrendezés, folyó-tószabályozás, vizerő-hasznosítás.

Taglétszáma (a taglétszám alakulása a kezdettől napjainkig): A Szakosztály alakuló taggyűlésén 111-en vettek részt mint alapító tagok. Az évek során ez a létszám kismértékben e létszám körül ingadozott. Az 1985. március 25-én tartott vezetőségválasztó taggyűlés időpontjában a taglétszám 16 intézményből 136 fő volt. Az 1987. év végén 90 fő, az 1988. év végén 101 fő, az 1989. év végén 93 fő, míg az 1990. február 15-i vezetőségválasztó tisztújító taggyűlés időszakában 186 fő volt a Szakosztály létszáma.

Az elnökök és titkárok névsora és működésük időtartama:

Elnökök:		Titkárok:	
<i>Bencsik Béla</i>	1975—1985	<i>Zorkóczy Zoltán</i>	1975—1985
<i>Zorkóczy Zoltán</i>	1985—	<i>Zalányi Teréz</i>	1985—1988
		<i>Tóth Sándor</i>	1988—

A Szakosztály tevékenysége:

A Szakosztály fennállásának tizenhét éve alatt eredményesen alakította arculatát. Határozott körvonalakat biztosított annak a szerteágazó szakmai területen folyó társasági munkának, amely működési körébe tartozik.

A Szakosztály fő törekvése ebben a munkában mindig az volt és a jövőben is az lesz, hogy egyrészt részletes tájékoztatást adjon tagságának az egyes szakterületeken folyó tevékenység időszerű kérdéseiről, helyzetéről és problémáiról, másrészt jelentős, konkrét állami feladatok társadalmi alátámasztását szolgálja.

Ebben a munkában nagymértékben támaszkodott saját tagságán kívül a társszakosztályokra és területi szervezetekre, és velük közösen számos jelentős feladatot oldott meg eredményesen. Ez a munka kiterjedt mind a közös előadóülésekre és nagyrendezvényekre, mind a munkabizottsági tevékenységre.

A Szakosztály tevékenységét legegyszerűbben néhány jelentős rendezvényén, munkabizottsági munkáján keresztül lehet bemutatni.

A legjelentősebb nagyrendezvények a következők voltak:

Ankét az árvízvédelmi és belvízvédelmi művek gépesített fenntartásának helyzetéről (Szolnok, 1976).

Duna-ankét (Baja, 1977) Téma: A Duna magyarországi, továbbá a szomszédos országokkal közös érdekű szakaszain végrehajtott és tervezett szabályozási munkák, valamint a kapcsolódó kutatások eddig elért, és várható eredményeinek megvitatása.

Tisza tanulmányút (Tokaj, 1978) Téma: a tiszai vízlépcsők létesítésével kapcsolatos tapasztalatok megvitatása, különös tekintettel a tervezett új vízlépcsőkre.

Fertő tanulmányút (Sopron, 1978) Téma: A Fertő-táj vízgazdálkodásának, a tó morfológiai adottságainak, valamint az üzemelés helyzetének, a fejlesztés és környezetvédelem lehetőségeinek vizsgálata és bemutatása.

Bős—Nagymaros vízlépcsőrendszer kollokvium (Budapest, 1980) Cél: a hazai műszaki-tudományos közvélemény tájékoztatása a vízlépcsőrendszer létesítéséről, és a vele összefüggő kérdésekről, a megvalósítással kapcsolatos kérdések megvitatása, valamint a megvalósítás társadalmi-tudományos támogatása.

Dunai tanulmányút (Baja, 1982) Téma: a folyószabályozási művek építésének fejlesztése terén elért eredmények bemutatása, a tapasztalatok kicserélése, a továbbfejlesztés lehetőségeinek megvitatása.

Körösi tanulmányút (Gyula, 1982) Téma: az árvízvédelmi gátak és altalajuk feltárására kidolgozott újabb módszerek meg-

ismertetése, gyakorlati bemutatása; a gátak biztonsága, fokozási lehetőségeinek megismerése az újabb feltárási lehetőségek alapján.

Vízgazdálkodási és Közművesítési Konferencia (Budapest, 1985). A Szakosztály a főváros és agglomerációja vízgazdálkodásával (árvízvédelem, folyószabályozás, vízrendezés) foglalkozott a "Vizi munkálatok" önálló szekcióban.

VI. Országos Vándorgyűlés (Hévíz, 1986). A Szakosztály "A tavak élete és vízgazdálkodása" szekció munkájában vett részt.

VII. Országos Vándorgyűlés (Salgótarján, 1987). A Szakosztály a "Dombvidéki vízgazdálkodás" szekció munkájában vett részt.

Ankét az árvízvédelmi töltések és gátak geotechnikai vizsgálatáról (Budapest, 1987). Szakosztályunk részt vett a Vízépítőipari Szakosztály, valamint a Közlekedéstudományi Egyesület Talajmechanikai Szakosztálya által rendezett eseményen.

VIII. Országos Vándorgyűlés (Nyíregyháza, 1989). A Szakosztály a "II. Árvízvédelem, folyószabályozás", és az "V. Síkvidéki mezőgazdasági vízgazdálkodás" szekciók munkájában vett részt.

Emlékkülés az 1965. évi Duna-völgyi árvíz 25., és az 1970. évi Tisza-völgyi árvíz 20. évfordulóján (Baja—Szeged, 1990).

Tudományos ülés a Hortobágy—Berettyó főcsatorna vízgazdálkodási és üzemelési kérdéseinek megoldására (Mezőtúr, 1991).

A következő témákban készült munkabizottsági vizsgálat és jelentés, illetve folyt és folyik szakértői tevékenység:

A vízkárelhárítás védelmi anyagainak, eszközeinek jelenlegi helyzete, korszerűsítésének lehetőségei a műszaki fejlesztés eredményeinek felhasználásával.

A jeges árvizek elleni védekezés terén elért eredmények elemzése.

A vízkárelhárítás területén végrehajtott műszaki fejlesztés eredményeinek elemzése.

A hullámterek gazdasági hasznosítása, összhangban a vízgazdálkodási adottságokkal.

A folyó- és tószabályozás környezetvédelmi eredményei és lehetőségei.

Az árvízvédelmi rendszerek fejlesztésének optimális sorolása — gazdasági, gazdaságossági problémák megoldása.

A földművek feltárásának, méretezésének továbbfejlesztése, védműveink állékonyságának vizsgálata, újraértékelés.

A védművekbe beépített műtárgyak állapotvizsgálata, javítás-technológiájának fejlesztése.

Biológiai műveink (hullámtéri véderdő, erózióvédő gyeptakaró) korszerű állapotvizsgálati és fenntartási módszereinek fejlesztése.

A földműfenntartás gépesítésével összefüggő kérdések.

Az árvízvédelem hidrológiai alapjainak továbbfejlesztése, a mértékadó árvízi előírások felülvizsgálata, és az előrejelzési módszerek fejlesztése.

E rövid felsorolás is bizonyítja, hogy a Szakosztály a legfontosabb kérdésekre igyekszik összpontosítani erejét, felhasználva ehhez a társadalmi keretek adta igen jó lehetőségeket.

Tapasztalataink szerint az állami szervek szívesen fogadják tevékenységünket, és javaslataink döntő többsége érvényesül az állami munkában.

BALNEOTECHNIKAI SZAKOSZTÁLY

Az MHT Balneológiai Szakosztálya, a Balneotechnikai Szakosztály jogelődje 1952 májusában alakult. Célja a hazai fürdőügy szakembereinek, a balneológia elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozók összefogása volt. 1967-ben a MOTESZ tagegyesületeként megalakult *Magyar Balneoklimológiai Egyesület*, a szakterület orvosainak fórumává vált, s így a Társaság 1968. évi közgyűlésének határozata értelmében a szakosztály *Balneotechnikai Szakosztály* névvel újjáalakult, még ugyanazon évben. A megváltozott név is jelzi, hogy sokkal szélesebb, elsősorban a fürdőügy műszaki-természettudományi kérdéseivel kívánnak foglalkozni a tagok.

A Balneológiai Szakosztály alakulása: 1952. május 15.

A Balneotechnikai Szakosztály megalakulása: 1968. április 22.

Munkaterületünk az összetett fürdőtechnikai-balneotechnikai kérdéseknek megfelelően a fürdővíz beszerzésétől annak újrafelhasználásáig szélesedik. Ily módon vízföldtani, vízminőségvédelmi, vízgazdálkodási-vízkészletgazdálkodási, technológiai, vízjogi stb. kérdésekkel foglalkozunk. Nem szorul háttérbe a balneológiai kérdések vizsgálata. Szoros kapcsolatot tartunk a *Magyar Balneológiai Egyesülettel*.

Kiemelt fontosságot szenteltünk a hazai eocén-programmal kapcsolatos, elsősorban környezetvédelmi kérdéseknek, amely a gyógyvízkészlet-védelem szempontjából Budapest és Hévíz térségében számos súlyos problémát vetett fel.

A taglétszám alakulása

1969	kb. 50 fő
1977	44 fő
1979	45 fő
1981	49 fő
1984	48 fő

Elnökök:

Schulhof Ödön
Páter János
Cziráky József
Horváth József

Titkárok:

Cziráky József 1952—1954
Kézdi István 1954—1968
Molnár Miklós 1968—1971
Szalontai Gergely 1971—1991

Fontosabb rendezvények (szervezés, közreműködés)

- 1975 Fürdőkultúra és urbanizáció
- 1981 II. Országos Vándorgyűlés
Balneológia-balneotechnika szekció
- 1982 III. Országos Vándorgyűlés
Hévíznyerés és hévízfelhasználás gyógyvízhasznosítás
- 1982 Nemzetközi Gyógyvíztechnikai Társaság
(SITH) XVIII. kongresszusa
- 1985 Vízgazdálkodási és közművesítési konferencia
- 1986 VI. Országos Vándorgyűlés
Dunántúli nagytavak környéki ásvány-, gyógy- és hévizek jelene és jövője

A Szakosztályban tevékenykedett neves szakemberek: *Berencsi György*, *Csajághy Gábor*, *Frank Miklós*, *Moll Károly*, *Molnár Miklós*, *Papp Szilárd*, *Páter János*, *Sarló Károly*, *Schulhof Ödön* és *Székely Miklós*.

A balneotechnikusok nemzetközi összefogására 1969-ben *Enrico Chiostr*i (Olaszország) elnökletével megalakult a Nemzetközi Gyógyvíztechnikai Társaság (SITH). Magyarország részéről a vezetőségbe, a Végrehajtó Bizottságba választották *Cziráky*

Józsefet, az MHT Balneotechnikai Szakosztályának elnökét. A *SITH Magyarországi Csoportja* 1973. március 15-én alakult meg az MHT Balneotechnikai Szakosztálya keretében. Az átlagosan 20 főnyi csoport tagjai a SITH több kongresszusán előadást tartottak, részt vettek vagy tanulmányt küldtek el.

1973 SITH	IX. Kongresszusa, Fiuggi Terme	(Tanulmány)
1974 SITH	X. Kongresszusa, Bad Salzflun	(Előadások)
1977 SITH	XIII. Kongresszusa, Chaudfontaine	(Előadás)
1978 SITH	XIV. Kongresszusa, Macerata-Tolentino	(Előadás)
1979 SITH	XV. Kongresszusa, Cieplice Zdrój	(Előadás)
1982 SITH	XVIII. Kongresszusa, Balatonfüred	(Előadások)
1987 SITH	XXIII. Kongresszusa, Karlovy Vary	(Előadások)
1989 SITH	XXV. Kongresszusa, Bad-Füssing	(Előadások)
1990 SITH	XXVI. Kongresszusa, Szocsi	(Előadások)
1991 SITH	XXVII. Kongresszusa, Hajdúszoboszló	(Előadások)

Az MHT elnökségének kezdeményezésére 1987-ben a SITH magyar szekcióját újjászerveztük. Jelenleg 45 tagot tartunk nyilván. Rendszeresen szervezünk balneotechnikai tárgyú előadóületeket. A SITH tevékenységében számos érdekelt intézmény és fürdővállalat képviselteti magát.

A SITH magyar szekciójának elnöke: *Pataki Nándor* 1987—
titkára: *Ribári László* 1989—

Az MHT 1991. június 26-án tartott "évi rendes közgyűlésének" határozata értelmében a Balneotechnikai Szakosztály a *Hidrogeológiai és Balneotechnikai Szakosztály* keretében működik.

IRODALOM

Csiriky J.: Megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Balneotechnikai Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1969. június hó, 145—147.

HIDRAULIKAI ÉS MŰSZAKI HIDROLÓGIAI SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály 1952-ben alakult, amikor a gazdasági és szociális fejlődés a vízgazdálkodás erősítését tette indokolttá. A Szakosztály azóta különböző nevek alatt, enyhén változó feladatkörrel, illetve jelenleg önálló szakosztályként működő más szakterülettel együttesen látta el feladatát. A Szakosztály elnevezése és titkára a következők szerint változott:

Hidraulikai Szakosztály (1952—1954)

Elnök:	Titkár:
Németh Endre	Bozóky Sz. Károly

Hidraulikai és Mezőgazdasági Vizgazdálkodási Szakosztály (1955—1956)

Elnök:	Titkár:
Lászlóffy W. 1955—1956	Szesztay Károly 1955—1956

Elnök:	Titkár:
Ziegler Károly 1956—1958	Szesztay Károly 1956—1958
Ihrig Dénes 1958—1971	Szigyártó Zoltán 1958—1971

Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztály (1971—)

Elnökök:	Titkárok:
Ihrig Dénes 1971—1974	Varga István 1971—1974
Szalay Miklós 1974—1978	Bakonyi Péter 1974—1981
Zsuffa István 1978—1984, 1987—	Molnár Tibor 1981—

Starosolszky Ödön 1984—1986 Mb. elnök:

A Szakosztály profilváltozása szerencsésnek mondható, mert jelenleg egyesíti a vízgazdálkodás két alaptudományát.

A Szakosztály feladatköre

A Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztály a Társaságon belül az egyik alapterületet képviselő szakosztály, szemben a számos szakági területet képviselővel. Mint neve is mutatja, tevékenységi köre kiterjed a vízgazdálkodás hidraulikai és hidrológiai feladatainak megoldását szolgáló alapok fejlesztésére. A feladatkör tehát a következőképpen körvonalazható.

A hidraulika területén

— A hidromechanika, illetve hidrodinamika alapösszefüggéseinek feltárása és alkalmazása különféle gyakorlati feladatok megoldására;

- a nyílt medrek hidraulikája művelésének elősegítése, különös tekintettel a hazai vízgazdálkodás hagyományaira ezen a területen;
- a felszín alatti áramlások tanulmányozása, különös tekintettel a hazai alluviális talajokra;
- a nyomás alatti rendszerek hidraulikájának előmozdítása, beleértve a vízgépészettel közös határterületet is;
- a vízépítési létesítmények, a vízépítési műtárgyak tervezéséhez, építéséhez és üzemeléséhez szükséges alapok, így kísérleti tényezők fejlesztése;
- a vízfolyásokban lejátszódó transzportfolyamatok leírása;
- a korszerű számítás- és mérés technika elterjesztése;
- a hidraulikai kisminta-kísérletezés és numerikus modellezés előmozdítása.

A hidrológia területén

- a víz hidrológiai körforgásának és a körforgás fázisainak elemzése;
- a természeti folyamatok nyomonkövetése és leírása, különös tekintettel a lefolyásra;
- a lefolyásszabályozás, a tározás hidrológiai alapjainak fejlesztése;
- a hidrológiai adatgyűjtés, mérés, adattovábbítás és elsődleges adatfeldolgozás módszereinek terjesztése (vizrajz);
- a hidrológiai elemzés fejlesztése, különös tekintettel a korszerű statisztikai, valószínűség-számítási módszerek terjesztésére;
- a hidrogeológiai előrejelzések módszereinek terjesztése;
- a vízi létesítmények méretezéséhez szükséges mértékadó értékek meghatározásának, módszereinek fejlesztése, és
- az egységesítés, a műszaki szabályozás előmozdítása;
- az emberi beavatkozások hatásainak felderítése a hidrológiai folyamatokban.

A Szakosztály munkáját elsősorban a rendszeres előadói ülések és időszakos rendezvények révén végzi, időnként kirándulások, mérőgyakorlatok, bemutatók, kiállítások rendezésére is sor kerülhet.

A Szakosztály együtt kíván működni a hazai bázisintézményekkel, így elsősorban a VITUKI-val és a BME Vízépítési, Vízgazdálkodási és Vízellátás-Csatornázási Tanszékével mint a hidraulika és hidrológia hazai kutató-fejlesztő helyeivel. A Szakosztály ugyancsak kapcsolatokat tart az MTA illetékes szak- és albizottságaival, különösen a Hidrológiai Bizottsággal, valamint a Vízgazdálkodástudományi Bizottság Hidraulikai és Vízépítési Albizottságával. Ezekkel a szervekkel közös rendezvényekre is törekszik.

A Szakosztály a nemzetközi nem-kormányzati szervezetek közül elsősorban a Nemzetközi Hidraulikai Kutatási Szövetséggel (IAHR) és a Nemzetközi Hidrológiai Szövetséggel (IAHS) kíván kapcsolatokat tartani.

A Szakosztály a hidraulika és hidrológia területén kész szakvélemények kidolgozására, megfelelő megkeresés és szerződés alapján.

A taglétszám alakulása

A mindenkori taglétszám utólagos megállapítása ma már lehetetlen, márcsak azért is, mert korábban a Társaság nem Szakosztály szerint tartotta nyilván tagjait. Az alábbi adatok, valamely jelentősebb esemény (megalakulás, választás stb.) következtében a társasági irattárban megőrzött jelentésekben voltak fellelhetők:

1952	kb. 50 fő
1977	141 fő
1979	162 fő
1981	173 fő
1985	119 fő

A taglétszám csökkenésének okát részben abban véljük, hogy 1985-ben az előzőektől eltérően viszonylag pontos tagfelmérés történt.

A Szakosztály nevesebb tagjai:

A Szakosztály büszke lehet arra, hogy tagjai, illetve tisztségviselői sorában hazailag és nemzetközileg egyaránt elismert hidrológusok és hidraulikusok voltak találhatóak, amelyek közül csupán néhányat sorolunk fel: *Galli László, Láng Sándor, Lászlóffy Woldemár, Németh Endre, Sabathiel József, Salamin Pál, Szalay Miklós, Szilágyi Gyula és Ziegler Károly.*

A Szakosztály kapcsolatai:

A Szakosztály tagjain keresztül mindig szoros kapcsolatokat tartott az illetékes nemzetközi szervezetekkel. Csak példákön át bemutatva ezeket a kapcsolatokat:

Szesztay Károly és *Kovács György* betöltötték a *Nemzetközi Hidrológiai Szövetség* főtitkári, illetve elnöki tisztségét. *Bogárdi János* a *Nemzetközi Hidraulikai Kutatási Szövetség* és a *Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség* alelnöke volt. A kapcsolatok ma is kiterjedtek. *Starosolszky Ödön* jelenleg a *Nemzetközi Hidraulikai Szövetség* tanácsának tagja, valamint a WMO Hidrológiai Bizottsága elnöke. Több tagtársunk munkabizottsági elnök vagy tag az IAHS-ben és az IAHR-ban (pl. *Szöllősi-Nagy András*, *Rákóczi László*, *Mayer István*, *Pálos László*).

Kiemelkedő események

1960-ban a Szakosztály rendezésében az MHT nemzetközi hidraulikai konferenciát tartott. A Szakosztály közelmúltbeli tevékenységéből kiemeljük a Nicken tartott több napos hidrometriai szemináriumot, a számítástechnika és a statisztikai módszerek terjesztésére rendezett nagyrendezvényeket [pl. Szeged (1979) és Baja a Vízgazdálkodási Keretterv társadalmi vitasorozata (1979—1981), a területi vízgazdálkodási módszerek fejlesztése címmel két évente megrendezett anketok (1968—1976)], az éveken át megrendezésre került hidrometriai mérőgyakorlatok, a Szakosztály közreműködését a Vízrajzi műszaki segédletek kidolgozásában és a Tiszai vízgazdálkodási anketot.

HIDROGEOLÓGIAI ÉS BALNEOTECHNIKAI SZAKOSZTÁLY

Az MHT-n belül 1952-ben alakult meg a *Hidrogeológiai Szakosztály*, melyet 1954-ben összevontak a *Vízellátási Szakosztály*-lyal. Ettől kezdve egészen 1971-ig *Vízellátási és Hidrogeológiai Szakosztály* néven működött. A Hidrogeológiai Szakosztály 1971-ben önállósult ismét.

1954-ben *Schmidt Eligius Róbert* mint elnök és *Öllös Géza* mint titkár irányította szakosztályunk munkáját. 1958-ban a Vízellátási és Hidrogeológiai Szakosztályon belül működött a Vízkémiai és Víztechnológiai Bizottság. 1957-ben a Szakosztály

új titkára *Ember Károly* lett. A Vízkémiai és Viztechnológiai Szakosztály 1960-ban vált ki a Szakosztályunkból.

1961-től újabb három évre erősítette meg a közgyűlés Szakosztályunk elnökét, *Schmidt Eligius Róbertet* és titkárát, *Ember Károlyt* tisztségeikben, melyet 1964-ben és 1968-ban ismét elnyertek.

1971-ben a már ismét önálló Hidrogeológiai Szakosztály elnökéül és titkárául újra *Schmidt Eligius Róbertet* és *Ember Károlyt* választotta meg.

Az 1974. szeptember 3-án megtartott vezetőségválasztó közgyűlésen a Szakosztály elnökévé *Szebényi Lajost*, titkárává *Erhardt Györgyöt* választották; tisztségükben az 1977-es közgyűlés is megerősítette őket.

1980-ban a Szakosztály elnöke *Pataki Nándor* lett, titkára pedig *Szlabóczky Pál*. 1986—1990 között a titkári feladatokat *Geszler Ödönné*, majd 1990-től *Petz Rudolf* látta, illetve látja el.

A *Hidrológiai Közönyben* megjelent cikkek alapján nyomom követhetjük a Szakosztály működési és érdeklődési körének állandó bővülését.

1918—1929 között főképp leíró jellegű ismertetések voltak a jellemzők egyes területek hidrogeológiai viszonyairól. Sokat foglalkoztak a karsztvízzel, hévforrásokkal, általában a forrásokkal, azok vegyi összetételével. Egy-egy terület vízellátási problémáit is taglalták.

1929-ben jelennek meg az első felszíni vízzel, folyók, tavak vízellátásával foglalkozó dolgozatok.

A 30-as években jelent meg az első balneológiai tárgyú cikk, és a talajvízzel foglalkozó tanulmányok.

Az 1935. évi kötetben jelent meg a magyarországi első hidrogeológiai monográfia *Horusitzky Henrik*: "Budapest dunabalparti részének talajvize és altalajának geológiai vázlatára" címmel.

Az első kúthidraulikai dolgozat csak az 1937. évi kötetben jelenik meg.

1938-ban jelent meg a második nagy monográfia, szintén *Horusitzky H.* tollából: "Budapest dunajobbparti részének hidrogeológiája" címmel.

Az 1940. évi kötet jelzi a Szakosztály munkájának kiszélesedését, az eddig szinte uralkodóan hidrogeológiai és vízkémiai

témák után ez a kötet szinte egyenlő mennyiségben az alábbi csoportosításban adja közre az előadásokat:

- I. Mélységbeli vizek
- II. Karsztvíz
- III. Csapadékvíz (meteorológiai szempontból)
- IV. Ivóvíz
- V. Biológiai rész (hidrobiológia)
- VI. Esővíz (csatornázás, árvíz)
- VII. Egyebek

Az első geofizikai cikk az 1941. évi kötetben jelenik meg.

A háborús éveket követően ismét nagy lendülettel megindult társasági élet a *Hidrológiai Közönyben* megjelent cikkek alapján is nyomon követhető. A megjelent cikkek témaköre tovább bővült a csatornázás-szennyvíztisztítás, belvízrendezés, öntözés, limnológia, biológia témakörével.

A *Hidrogeológiai Szakosztály fő tevékenységi területe* jelenleg a hidrogeológiai alap kutatások legújabb eredményeinek folyamatos ismertetése, a gyakorlatban felmerülő problémák állandó figyelemmel kísérése és előadásokon, ankétokon a legújabb eredmények, érdekességek ismertetése.

Szakosztályunk szoros kapcsolatot tart az MHT Vízkémiai és Víztechnológiai, valamint Balneotechnikai Szakosztályával és a MTE SZ más tagegyesületeivel, mint például a *Magyarhoni Földtani Társulattal* és az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel*.

A 80-as évek második felében a Hidrogeológiai Szakosztály fő tevékenysége, illetve az előadóülések és rendezvények fő témája a környezetvédelem területére tevődött át, különös tekintettel a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelmére.

Ebben a vonatkozásban számos nagyrendezvény, illetve előadóülés került megrendezésre, melyek közül a következőket emeljük ki:

1986. Felszín alatti vizek védelme, mely elsősorban a felszín alatti vizek nitrátos szennyeződésével foglalkozott.

1988. Hidrogeokémiai jellemzők eredete, mozgása, továbbterjedése és mérési eredményei.

1989. A Maros-hordalékkúp vízkészletének kutatási és feltárási eredményei.

1989. Szekszárd vízszerezési, vízellátási és mérnökgeológiai problémái.

1990. Nyéki-tavi anket.

1991. A SITH XXVII. Kongresszusa, Hajdúszoboszló.

Éves programjaink keretében kiemelten foglalkozunk olyan témákkal, melyek egyes régiók vízellátási, illetve vízminőségi kérdéseivel foglalkoznak, ebben az esetben az ülések helyét az adott körzetben jelöljük ki.

Az MHT 1991. június 26-án tartott "évi rendes közgyűlése" határozata értelmében a jövőben a Hidrogeológiai Szakosztály *Hidrogeológiai és Balneotechnikai Szakosztály* néven működik. Az elmúlt években u.i. a Hidrogeológiai és Balneológiai Szakosztály a SITH magyar szekcióval közös előadói üléseket rendezett. A SITH XXVII. Kongresszusának megrendezésére is már az új összevont szakosztály keretében került sor. Előadói ülésein az OMBKE budapesti "Vízfűrészi Helyi Szervezete" tag-sága is rendszeresen részt vesz.

A Szakosztály taglétszáma 1971-ben 120 fő volt, mely 1980-ra 140 főre, 1985-re 155 főre, 1991-re 165 főre növekedett.

A Szakosztály tagjai közül a következő tagtársaink végeztek kiemelkedő tevékenységet: *Ajtay Zoltán, Béltékny Lajos, Böckh Hugó, Csajághy Gábor, Emszt Kálmán, Farkas Sándor, Gálfi János, Horusitzky Henrik, Kovács György, Lampl Hugó, Láng Sándor, Mazalán Pál, Papp Ferenc, Papp Szilárd, Pávai Vajna Ferenc, Rohringer Sándor, Rónai András, Scherf Emil, Schmidt Eligius Róbert, Schulhof Ödön, Vendel Miklós, Vendl Aladár, Vitális Sándor és Weszelszky Gyula.*

IRODALOM

Ember K.: Tízéves az MHT Vízellátási és Hidrogeológiai Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1965. június hó, 9–10.

Horváth J.: Dr. Papp Ferenc szoboravatása. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1987. április, 4–6.

IPARI VÍZGAZDÁLKODÁSI SZAKOSZTÁLY

Az Ipari Vízgazdálkodási Szakosztály 1986. április 6-án alakult.

A Szakosztály alapfeladata volt erősíteni az ipari üzemi vízgazdálkodás társadalmi úton való, eddiginél aktívabb segítségét, elsősorban a legjelentősebb, legtöbb vizet használó iparágakban, segíteni a takarékos vízhasználatok rendszerének kialakítását, az új üzemeknél és rekonstrukcióknál, valamint az üzemi hidrotechnológusok képzésének előmozdítását.

A tagok létszáma induláskor 79 fő volt.

Az évek során megváltozott a Szakosztály összetétele, az ipari vízgazdálkodási szakemberek mellett egyre nőtt a környezetvédelemmel foglalkozók létszáma. Ennek eredményeként megalkult a Szakosztály Hulladékgyártó Munkabizottsága is.

Jelenleg 400 fő körül van a bejegyzett tagok száma, de többen is részt vesznek a közös munkánkban a MTESZ más szakosztályaiból.

A Szakosztály első elnöke 1990-ig *Perecsi Ferenc* volt, jelenleg *Ujhelyi Sándor*, a titkári tisztelet 1986-tól *Taxner Ernőné* tölti be.

IRODALOM

Perecsi F. — Taxner E.-né: Megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Ipari Vízgazdálkodási Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1987. október, 38—39.

KÖZGAZDASÁGI SZAKOSZTÁLY

A Közgazdasági Szakosztály 1974-ben alakult. Ezt megelőzően éveken át a Vízellátási Szakosztályon belüli csoportként működött. Létrehozásának előzménye a magyar népgazdaságban a hatvanas évek elején-közepén meginduló gazdaságirányítás korszerűsítési törekvés, s ezzel összefüggően a vízgazdálkodás addig tisztán műszaki irányítása, műszaki-gazdasági irányítása, formálása, szervezése.

A közgazdaság elméleti és gyakorlati ismeretei alkalmazása a vízgazdálkodás tervezésében — a közreműködő népgazdasági tervezés keretein belül, a középtávú, de főként a hosszú távú koncepciók, tervek készítésében —, irányításában, szabályozásában, kapcsolatrendszerében stb., különösen az 1968. évi gazdaságirányítási reformtörekvések során vált nélkülözhetetlenné. Ehhez azonban, mint a népgazdaság egészét, vagy a vízgazdálkodás irányító és végrehajtó szervezetét alkalmassá kellett tenni.

A közgazdasági ismeretek alkalmazása, a gazdálkodás kérdései, követelményei következetes és sikeres alkalmazása szükségessé tette a szakemberek zöménél az addigi szemlélet megváltoztatását. Ehhez információk, szakmai szervezetek, fórumok létrehozása vált szükségessé.

Ennek érdekében az OVH-ban létrehozták a szükséges fősztályt. Az OVH vezetői, szakemberei úgy ítélték meg, hogy a hivatalon kívüli szakmai fórum létrehozása szükséges, ahol a vízgazdálkodás területén dolgozók ismerkedhetnek a vízgaz-

dálkodás közgazdasági kérdéseivel, részt vehetnek a döntések szakmai előkészítésében, formálhatják önmagukat és a vízgazdálkodási tevékenységet.

Több változat merült fel a fórum létrehozására, de mivel az OVH és a Hidrológiai Társaság vezetése támogatta a Közgazdasági Szakosztály létrehozását, az 1974-ben országos szakosztályként megalakult, mintegy 30—40 fővel.

A Szakosztály fő tevékenységi területe ma is a közgazdasági ismeretek elméleti és gyakorlati alkalmazásának kidolgozása és bevezetése a vízgazdálkodás területén, a szakemberek széles körének bevonása ebbe a munkába.

A Szakosztály mintegy 30—40 fővel alakult, létszáma az elmúlt évek során ingadozott, 1987-ben mintegy 40 fő volt.

Alapításkor a Szakosztály elnöke *Vavrik Ferenc* volt, tisztségét 1980-ig látta el. Ezt követően 1980—85 között *Major László*, majd 1985-től 1990-ig *Molnár László*.

A titkári teendőket 1974—77 között *Szirota István*, 1977—79 között *Csanádi Lajosné*, 1979—83 között *Hegyes Ferencné*, 1983—89 között *Szűcs Gábor* látta el.

A Szakosztály az 1991. június 26-án tartott székesfehérvári közgyűlés alkalmával megszűnt.

LIMNOLÓGIAI SZAKOSZTÁLY

Az MHT második előadóülésén, 1949. február 23-án *Vitális Sándor* és *Salamin Pál* kezdeményezésére alakult meg a társaság egyik első szakosztályaként a *Limnológiai Szakosztály*. Elnökévé *Maucha Rezső* akadémikust választották, a Szakosztály titkára pedig *ifj. Szabó Zoltán* lett.

A szakosztályi munka gerincét ebben az időben az előadóülések képezték. A megalakulás után eltelt 3 évben 145 előadást tartottak, s a taglétszám 1952-ben már 225 volt. Ankétokat szerveztek Pécsen, Sopronban és a Balaton mellett. Az előadásokon túl a szakosztály összeállította a Duna és a Tisza vizsgálatára létesítendő Kutató Állomás tervét, több szakmai bizottságot hozott létre és tanulmányi kirándulásokat is szervezett.

Az évközi előadóülések során felvetődött az évenkénti nagyobb szakmai összejövetel szükségessége is. Erre először *Woynárovics Elek* felhívása nyomán 1957. szeptember 13-án került sor.

Az első rendezvényen *Entz Béla* javasolta, hogy ezek a hidrobiológus összejövetelek Tihanyban legyenek. Ezután napjainkig

minden évben legtöbbször Tihanyban rendezte meg a szakosztály a Hidrobiológus Napokat, mely rendezvény jelenleg is a társaság nagyrendezvényei közé tartozik.

A Limnológiai Szakosztály mellett a szervezésben közreműködik az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézete és az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság Biológiai Szakbizottsága is. A szervezésbe egy-egy alkalommal a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Növénytani és Növényélettani Tanszéke, a MHT Balneotechnikai Szakosztálya is bekapcsolódott.

Az első elnökünk, *Maucha Rezső* (1949—1958) közel 10 évig tevékenykedett, titkárai *ifj. Szabó Zoltán* (1949—1954) és *Donászy Ernő* (1954—1958) voltak. A Szakosztály következő elnöke *Sebestyén Olga* (1958—1964). Társaságunk tiszteleti tagja, a SIL alelnöke, a Balaton-kutatás világhírű kutatója volt. Munkáját titkárként *Berczik Árpád* (1958—1971) segítette. A szakosztály munkáját ebben a közel 6 évben 1964-ig példászerűen irányította. 1964-től már *Hortobágyi Tibor* elnökletével új vezetőséget választottak a hidrobiológusok. A titkár ismét *Berczik Árpád* maradt, akit 1971-ben a társaság főtítkárává választottak. Ezután a szakosztály titkára *Andrikovics Sándor* lett, aki ezt a tisztséget 1985-ig töltötte be.

Hortobágyi Tibor elnökünk — az MHT tiszteleti tagja — által irányított vezetőség 1964—1985-ig végezte munkáját. Közben — nagy szakmai sikerrel — rendben zajlanak a Hidrobiológus Napok. A Balaton-kutatás, a környezet- és természetvédelem kérdése valamennyi szimpóziumon kiemelt problémakör volt.

A jubileumi 25. összejövetelünkön 1983-ban több összefoglaló előadás hangzott el, melyek nyomán nyolc tanulmány készült. Ezek bemutatták a hidrobiológiai részterületek legfontosabb eredményeit és rámutattak a jövő feladataira. A tanulmányokat 1922 dolgozatot felsoroló irodalomjegyzék egészítette ki, melyet *Entz Béla* szerkesztett egységes egésszé. A munka "Magyar Hidrobiológia 1958—1982" címmel 1984-ben az MTA Biológiai Tudományok Osztályának, az MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézetének (Vácrátót) és a Haltenyésztési Kutatóintézet (Szarvas) anyagi támogatásával jelent meg.

1969 januárjában a fiatal algológusok számára egyhetes továbbképző tanfolyamot szerveztünk. Ugyanebben az évben a hidrozoológusok számára szerveztünk fajismereti kurzust, 1971-ben pedig Nemzetközi Paleolimnológiai Konferenciát. 1976—77-ben két alkalommal az elsődleges termelés korszerű kutatási módszereiről és a legújabb eredményekről szerveztünk tovább-

képző tanfolyamot, melynek teljes anyagát *Felföldy Lajos* szerkesztésében jelentettük meg.

A gyakorlati vízminősítés és az élőlényismeret javítását nagyban elősegíti a vízügyi hidrobiológia című sorozat, melynek készítésében idősebb és fiatalabb tagtársaink egyaránt részt vesznek.

A Szakosztály feladata hazai vizeink (természetes állóvizek, folyók, halastavak stb. (limnológiai, hidrobiológiai, vízminőségi, fizikai, kémiai, egészségügyi) viszonyainak megismerése a vízi ökoszisztémák működésének és a célszerű beavatkozások lehetőségeinek tisztázására, a beavatkozásoknak laboratóriumi és terepkísérletekkel való előkészítése céljából) környezetvédelem, halasítás, víztározás). A Balaton eutrofizálódásának vizsgálata alapozta meg a Kis-Balaton védőrendszer kialakításának lehetőségét, a dunai vizsgálatok pedig a BNV hidrobiológiai-környezetvédelmi kívánalmaira világítottak rá.

1986. október 1—2. között Tihanyban tartott XXVIII. Hidrobiológus Napok központi témája "Hidrobiológia a vízgazdálkodásban" volt, s elméleti, gyakorlati és módszertani kérdéseket ölelt fel. A két nap alatt 28 előadás hangzott el közel 100 főnyi hallgatóság előtt. Ebből négy felkért előadás áttekintést adott a biológiai vízminősítésről, a hidrobiológia közegészségügyi gyakorlatáról, valamint olyan vízügyi nagyberuházások, mint a Kis-Balaton védőrendszer és a Kiskörei-tározó üzemeltetéséről és hátáról. *Felföldy Lajos* átfogóan ismertette a Vízügyi Hidrobiológia sorozatban megjelenő "A biológiai vízminősítés" című kötet 4. kiadását. Részletes ismertetések hangzottak el a vízhygiénés, toxikológiai, ipari vízgazdálkodási, tápanyagforgalmi, florisztikai és faunisztikai, illetve ökológiai témákat illetően a Balatonra, és más természetes, illetve mesterséges vizeink időszerű problémáira irányítva a figyelmet.

Az MHT Limnológiai Szakosztálya 1987. évi nagyrendezvényét, a XXIX. Hidrobiológus Napokat (Tihany, 1987. október 8—10.) *Sebestyén Olga* emlékének, széles körű, iskolateremtő tevékenységének szentelte. Ezt követően *Entz Béla* a 75. születésnapját ünneplő *Hortobágyi Tibor* sokoldalú kutatói és oktatói tevékenységét méltatta. A 76 főnyi szakmai közönség előtt elhangzott 35 előadás jól reprezentálta a legidősebb hazai kutatási irányokat.

Az 1988. október 6—8. között Tihanyban tartott XXX. Hidrobiológus Napok központi témájának a vezetőség a "Vízfolyások kutatása és környezetvédelme"-t választotta. Ennek keretében

az áramló vizeink (folyam, folyó, patakok) életközösségeinek, a környezetszennyezés káros hatásainak bemutatására került sor. A Duna, Tisza, Körös vízrendszer kutatásának eredményei összefogták a fitoplankton és zooplankton, valamint *Ciliata*-együttesek taxonómiájával és produktójával kapcsolatos kérdéseket. Az előadások foglalkoztak a Duna szekunder produktójával (kerekesférgék, rákok), a halaknak erre kifejtett hatásaival, a közegészségügyi gyakorlatban végzett felszíni vizsgálatokkal, az ivóvíz bakteriális problémáival, s a Bős—Nagymarosi Vízlépcsőrendszerrel. A Tiszával kapcsolatos blokkban szó volt az alföldi folyók makrozoobentosz társulásairól, a közép-tisza-vidéki holtágak helyzetéről, a Körös vízrendszerének halállományáról, a Kiskörei-tározó élőbevonat vizsgálatairól, a Tisza és egyéb hazai folyóvizeink bakteriális termeléséről, a nitrogénkötés, nitrifikáció és denitrifikáció elméleti és módszertani kérdéseiről. A kisvízfolyások kutatása keretében elhangzott előadások a környezetszennyezést, a Pilis és Börzsöny patakjának kémiai viszonyait, gerinctelen makrofaunáját, az évtizedes változásokat, e kisvízfolyások ökológiai értékelését, a Sajó szennyezési problémáit, valamint a Körös-vidék dinoflagellata vegetációját ismertették. A Balatonnal és Kis-Balatonnal foglalkozó témák a tápanyagforgalommal, a mineralizációval, a vízi szervezetek nehézfém szintjével és növény-, illetve állatökológiai kérdésekkel foglalkoztak. A 70 résztvevő előtt zajló 35 előadásból álló rendezvény során megemlékeztünk elhunyt tagtársunkról, *ifj. Szabó Zoltán*ról, Szakosztályunk első titkáráról és szennyvízbiológiai kutatásairól, valamint az 50 éve elhunyt algológus-vizigombászról, *Scherffel Aladár*ról.

A XXXI. Hidrobiológus Napok (Tihany, 1989. október 4—6.) fő témája a szikes és asztatikus vizek kutatása és ezek jelentősége volt. Az előadássorozat a szakterület egyéb időszerű kérdéseit is felölelte: a balatoni halállományok elterjedése (populációk struktúrája, ivari produkció, állományok dinamikai és stabilitása); a balatoni zooplankton kapcsolatrendszere, légzési energiavesztése és parazita gombái; nehézfémek a Balaton vízgyűjtőjén, valamint a Tisza üledékében; a Duna meder alatti tájékának baktérium- és Oligochaeta faunája; a talajvíz nitrátszökkentésének kérdése; vírusfertőzés okozta zárványok fehér busa májsejtjeiben; tápanyag-ellátottság hatása az üledéklakó árvaszunyoglárvákra; feliszapolódási problémák az észak-magyarországi víztározókban; tiszántúli vízterek környezetvédelmi szempontú kutatásai stb.

A Szakosztály a következő évekre (1991—94) új vezetőséget választott, melynek tagjai: *Bíró Péter, Felföldy Lajos, Gulyás Pál, Herodek Sándor, Oláh János, Oertel Nándor, Ponyi Jenő, Schmidt Antal.* (Az MHT Közgyűlése elnöknek *Bíró Pétert*, titkárnak *Oertel Nándort* választotta meg.) A résztvevők viszonylag csekély létszáma (56 fő) azzal kapcsolatos, hogy egyhónapos időtartamon belül három nagyrendezvényre (Hidrobiológus Napok, egyhetes tanfolyam: "Szekunder produkció", algológiai tanfolyam) került sor. Ennek ellenére az elhangzott 30 előadás élénk szakmai érdeklődést és vitát váltott ki.

A XXXII. Hidrobiológus Napok (Tihany, 1990. október 3—5.) "Trofikus kapcsolatok" címet kapta, melynek keretében 21 előadás hangzott el álló- és folyóvizeink időszakos hidrobiológiai kérdéseiről, különös tekintettel a táplálékforgalomra és táplálkozási kapcsolatokra vonatkozó új ismeretekre. *Entz Béla* a Hidrobiológus Napokra és a Limnológiai Szakosztály tevékenységére adott részletes történeti áttekintést.

A Szakosztály számos rendezvénye igazolta, hogy a korábbi és a megújított vezetőség igyekezett felmérni a hazai hidrobiológia helyzetét, és a figyelmet időszakos kutatási eredményekre, megoldandó szervezeti feladatokra irányítani. Így az 1991. évi rendezvények tematikája ezt hűen tükrözi. 1991. május 24-én szakosztályi ülésen emlékeztünk meg *Sebestyén Olga* születésének 100. évfordulójáról. Május 7-én a Fertő tó kutatásának újabb eredményei témakörben került sor tudományos ülésre, majd október 16—18. között Tihanyban rendeztük meg a XXXIII. Hidrobiológus Napokat "100 éves a Balaton-kutatás" címmel. A tematika, az elhangzott 43 előadás és 113 fő résztvevő jelenléte igazolta ennek jelentőségét. A jubileumi ülést ezúttal az MHT Limnológiai Szakosztálya, az MHT Vízügyi Történeti Bizottsága, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézete és az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága közösen rendezte meg. A Balaton-kutatás történetének áttekintő előadásai (18) mellett, a hagyományoknak megfelelően, bemutatásra kerültek álló- és folyóvizeinkkel kapcsolatos legújabb kutatási eredmények is. A rendezvény során felavatták *Sebestyén Olga* limnológusnak, és *ifj. Entz Géza* hidrobiológusnak, az intézet volt igazgatójának emléktábláját.

A Szakosztály vezetősége korábban is és jelenleg is külön figyelmet fordít a hazai hidrobiológus képzésre, és az MTA Hidrobiológiai Bizottságával közösen szorgalmazza annak intézményesített formáját.

Szorosan együttműködünk a társszakosztályokkal. Több alkalommal rendeztünk közös előadóületeket a Vízkémiai és Víztechnológiai, a Balneotechnikai és a Szennyvíz Szakosztályokkal, a Bajai Területi Szervezettel és a Borsodi Területi Szervezet Limnológiai Szakosztályával. Állandó munkakapcsolatunk van az MTA Biológiai Tudományok Osztályával, az MTA Hidrobiológiai Bizottságával és nem utolsósorban az MTA Balatoni Limnológiai Kutató Intézetével. Az MHT elnökség részéről *Berczik Árpád* akadémikus kíséri figyelemmel a Szakosztály munkáját, aki a vezetőségi ülések rendszeres résztvevője, s tanácsaival igen sok segítséget ad munkánkhoz.

A Szakosztály tagjai részt vesznek a SIL (Societas Internationalis Limnologiae) működésében, mely Társaság tudományos elismeréséül alelnökévé választotta *Maucha Rezsőt* (1948—1958), majd *Sebestyén Olivát* (1959—1986).

Az MHT részéről szakosztályunk megbecsülését jelzi, hogy több tagtársunk magas társasági kitüntetésben részesült és közülük *Maucha Rezső* (1959), *Sebestyén Olga* (1964), *Dudich Endre* (1965) és *Hortobágyi Tibor* (1985), a tiszteleti tagságot is kiérdemelték.

A jelenlegi vezetőség egy viszonylag kis létszámú — 86 főből álló — tagságra támaszkodik és a Társaság keretében a nagy elődökhöz hasonlóan segíti az előremutató törekvéseket, sokszor irányt mutatva a nehéz feladatok megoldásában.

IRODALOM

- Berczik A.:** Limnológiai Szakosztály az 50 éves Magyar Hidrológiai Társaságban. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1968. június hó, 15—16.
- Berczik A.:** X. Hidrobiológus Napok. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1969. június, 142.
- Andrikovics S.:** XV. Hidrobiológus Napok. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974. 86—87.
- Andrikovics S.:** Huszonöt éves a Limnológiai Szakosztály (dr. Hortobágyi Tibor, dr. Vitális Sándor, dr. Andrikovics Sándor és dr. Ponyi Jenő előadáskivonatával). *Hidrológiai Tájékoztató*, 1976. 59—62.
- Andrikovics S.:** XX. Jubileumi Hidrobiológus Napok (1978. október 3—7.). *Hidrológiai Tájékoztató*, 1979. október 30—31.
- Tamásné Dvihalny Zs.:** Megemlékezés Maucha Rezsőről, halálának 25 éves évfordulóján. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1988. április, 12—13.
- Oertel N.:** XXX. Hidrobiológus Napok. Tihany, 1988. október 6—8. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. október, 53.
- Berczik A.:** 100 éve született dr. Sebestyén Olga. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 13—14.

MEZŐGAZDASÁGI VÍZGAZDÁLKODÁSI SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály *Hidraulikai és Mezőgazdasági Vízhasznosítási Szakosztály* néven 1954-ben alakult. 1971-től 1974-ig *Vízrendezési, Arvízmentesítési és Öntözési Szakosztály*ként működött,

amikor is jelenlegi nevét fölvéve, *Mezőgazdasági Vizgázdálkodási Szakosztály* néven alakult újjá.

A Szakosztály alakulásának időpontját, eddig végzett munkáját, a munkájában részt vevő szakemberek összetételét tekintve a méltán elismert nagy tekintélynek örvendő szakosztályok közé tartozik.

Elnökök:

Lászlóffy W. 1954—1955
Ihrig Dénes 1955—1974
Tóth Mihály 1974—1977
Lipták Ferenc 1977—1980
Szigyártó Zoltán 1980—1990
Pálfai Imre 1990—

Titkárok:

Szesztay Károly 1954—1958
Szigyártó Zoltán 1958—1971
Szalai György 1971—1977
Raum László 1977—1980
Váradí József 1980—1990
Kovács Józsefné 1990—

A Szakosztály taglétszámának alakulását a többszöri átszervezés befolyásolta, de kis túlzással elmondható, hogy szinte nincs olyan vízügyi szakember, aki e klasszikus szakterülettel, és ezáltal a Szakosztály munkájával kapcsolatba ne került volna.

A mezőgazdasági vizgázdálkodás két uralkodó szakterületét (öntözés-vízrendezés) művelő szakemberek azonban jelenleg sem csupán ennek a szakosztálynak keretein belül, hanem pl. az Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Szakosztályon belül is hatékonyan dolgozhatnak a szakterület nagyobb sikeréért.

A Szakosztály vezetősége felismerve rendkívül szoros szakmai kötődését a mezőgazdasággal, mindig törekedett arra, hogy rendezvényeit a *Magyar Agrártudományi Egyesület Mezőgazdasági Vizgázdálkodási Szakosztályával* közösen tartsa. Ennek eredményeként ma már egy állandó és gyümölcsöző kapcsolat alakult ki a két társszakosztály között.

A szakosztály szoros kapcsolatot tart a Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség (ICID) Magyar Nemzeti Bizottságával is.

A Szakosztály mindig a szakterületet érintő legfontosabb kérdések tárgyalását tűzte napirendre.

Rendezvényei közül, mint a szakterületeket átfogóan érintő, és hosszú távra is kiemelt rendezvény kiemelhető az

"Öntözéspolitika múltja, jelene és jövője"

című előadóiülés (1978);

"A mezőgazdasági-erdészeti vizgázdálkodás és a melioráció fogalmi rendszere"

című előadóiülés (1982) és az azt lezáró bizottsági munka, a

”Miért nem öntözünk?” címmel
1986-ban rendezett ankét.

”A csapadékhasznosítás műszaki és agrotechnikai feladatai”
(1989) és

”A mezőgazdasági vízgazdálkodási stratégia” (1990) c. előadó-
ülés.

A ”Csatornák fenntartása” tárgyában lefolytatott kerekasztal-
megbeszélés (1991), melynek ajánlásait a szakminisztérium is
megkapta, végül ”Az új halászati törvény koncepciója”-ról ren-
dezett széles körű vitaülés (1991).

SZENNYVÍZ SZAKOSZTÁLY

Az 1949. év júniusában, Szegeden rendezett vándorgyűlésen fel-
merült néhai *Kanyó Albert* professzor és *Vetró János* révén a
Tisza szennyezettsége, azaz a ”Természetes vizeink védelme”
kérdés időszerűsége.

Ilyen előzmények után *Maucha Rezső*, *Lesenyi József*, *Holló
István*, *Hunyady Domokos*, *Illés György*, *Kelemen László*,
Szablya Ferenc, *Nagy L. Dénes*, *Finály Lajos* és ifj. *Szabó Zoltán*,
összesen tizen megvetették a *Szennyvíz Bizottság* alapjait.
E bizottság már 1951-ben 32 taggal működött és 1952-re már az
50-et is meghaladta a tagok száma. A Bizottságot 1952. január
4-én a Társaság Elnöksége a *Vizellátási Szakosztály*hoz csatolta,
s csak 1953. január 1-ével lett hivatalosan önálló *Szennyvíz
Szakosztály*, mintegy 70 tagot számlálva.

A megalakult új Szakosztály első elnöke ifj. *Szabó Zoltán*,
titkára *Nagy L. Dénes* lett. A szakmai munka folytatódott, szá-
mos javaslat került az akkor *Országos Vízügyi Főigazgatóságnak*
nevezett szakmai főhatóság elé. Ezek a szennyvíztisztítás szinte
minden szakterületét érintették: kis üdülőtelepülések szennyvíz-
elhelyezése, vágóhídi szennyvízkezelés, kórházak szennyvíztisz-
títása, szennyvíz elhelyezése öntözéssel, a Balaton védelme ipari
eredetű szennyvizektől, valamint nitráttól és foszfáttól, egy dél-
pesti kísérleti szennyvíztisztító telep létesítésének javaslata,
egyes ipari szennyvízfeleségek tisztításának irányelvei, a szenny-
vízvizsgálatok egységes módszerei és így tovább.

A Szakosztály munkájának elsődleges fórumai a rendszeres
vitaülések lettek, amelyekben mindig az élet megkövetelte témák
előadását hallgatták meg a szakemberek, és amelyet legtöbbször
élénk vita követett.

A vitaulések témái között a felszíni vizek védelmétől kezdve szennyvíztisztítási eljárások ismertetése, új módszerek megvitatása, a legkülönbébb ipari szennyvizek tisztításának kérdései, külföldi tapasztalatok beszámolói, egyes városok tisztítótelepeinek ismertetése, a vizsgálati metodika és sok hasonló kérdés szerepelt.

A Szakosztály munkájának eredményeit ma már sokszor természetesen látszó vívmányok jelzik. Így például a *Magyar Tudományos Akadémia* Hidrológiai Főbizottságában szennyvízszakbizottság alakult, elkészült a szennyvíztisztítással foglalkozó szabvány, intézményessé vált a Balaton és általában élővizeink szennyeződések elleni védelme.

A Szakosztály titkára 1953-ban *Bartha Tibor*, 1954-ben *Kőrösmezey László* lett, 1961-ben pedig az elnöki posztra is új vezető, *Herédy Sándor* került.

1954-ben az újabb szabvány elkészítésére alakult munkabizottság.

1956-ban Balatonfüreden, 1957 júliusában Egerben, 1957 októberében Miskolcon szervezett ankéton vettünk részt, amelyeken elsősorban a vendéglátó város szennyvíztisztítási kérdéseit vitattuk meg.

1958-ban Salgótarján és Nógrád megye szennyvízkérdései kerültek a helyszínen megvitatásra.

1959-ben az első külföldi tanulmányutat szerveztük meg Pozsonyba, Brnóba és Prágába, majd ugyanezen év októberében országos konferenciát rendeztünk a Borsodi Csoporttal együtt, külföldi szakemberek részvételével.

1960-ban először szerepel a Szakosztály előtt külföldi előadó, de azután egyre több és egyre nevezetesebb vendégeink érkeznek: a holland *Passveer* (1961), a lengyel *Rybinsky* és az amerikai *Eckenfelder* (1963), majd *E. A. Pearson* (California, az IAWPR elnöke), *Malina* és újra *Eckenfelder* (Texas), *W. von der Emde* (Bécs) 1965-ben.

1963-ban újra Miskolcon folyik a II. Országos Szennyvízkonferencia és nagy élménye a szép számú magyar résztvevő gardának az 1960. évi prágai Nemzetközi Szennyvízkutatási Szövetség (IAWPR)-konferencia, amelyet a csehszlovák kollégák igen szépen rendeztek meg.

A Szakosztály eddigi legnagyobb rendezvénye 1971-ben a Budapesti Szennyvíztisztítási Konferencia volt. Ezen három szekcióban: I. vízminőség-szabályozás, II. szennyvíztisztítás és iszapkezelés, III. fizikai és kémiai szennyvízkezelés — tárgyal-

ták meg hazai és külföldi szakemberek a szakág legfontosabb és legidőszerűbb kérdéseit.

A konferencia idején a Szakosztály élén ismét új elnök állt *Mucsy György* személyében.

Közben a Szakosztály létszáma 300 tag közeléig emelkedett, és ezt a létszámot máig is tartva, olykor 350-ig emelve, a Társaság legnagyobb létszámú Szakosztályává vált. Rendezvényei általában 30—60 fős létszámot vonzanak, de egy-egy érdekesebb kérdés megvitatására 100 feletti érdeklődő is eljön.

A szakma érdeklődésének középpontjában álló kérdések alkotják a vitaülések és konferenciák anyagát:

Budapest szennyvíztisztítása;

az iszapkezelés és iszapelhelyezés kérdései;

a Balaton körüli települések szennyvizeinek tisztítása;

a szennyvíztisztítás egységesítésének kérdése;

tisztítótelepek és vízelvezető rendszerek vezérlése, automatizálása, új eljárások ismertetése;

a világszínvonal felmérése és értékelése;

hazai üzemi tapasztalatok ismertetése, értékelése stb.

A Szakosztály a vitaüléseken kívül részt vesz tervpályázatok kiírásában és elbírálásában, rendszeresen rendez hazai és külföldi tanulmányutakat. Különösen jól sikerült 1982-ben egy Burgenlandba rendezett tanulmányút, ottani szennyvíztisztító telepek és a MUT komposzttelep megtekintése, 1983-ban az épülő pozsonyi tisztítótelep és 1983-ban a maga nagyságrendjében mintatechnológiának tekinthető grazi tisztítótelep megtekintése.

1980-ban a Szakosztály új elnöke *Körösmezey László*, titkára *Juhász Endre* lett, 1985 óta pedig új titkár szervezi tovább a Szakosztály programjait, *Szilágyi Mihály* személyében.

Az idők mai változása érezteti hatását a Szakosztály munkájában is. Az önzetlenül végzett munka a pénzkeresés lehetőségének ezerféle módja mellett egyre nehezebben tudja megtalálni a szakosztályi élet szervezéséhez szükséges szakembereket. Főleg a fiatalok részvétele tekintetében mutatkozik hiány. De ez nem szemrehányás akar lenni, hiszen akit a fészekrakás nem kis gondja nyomaszt, az érhető módon minden leheletőséget meg kíván ragadni anyagi nehézségeinek leküzdésére és nem, vagy alig marad ideje és energiája a társasági munkára. Ugyanakkor a nagyobb rendezvényekkel kapcsolatos költségek, a nyomdaköltségek, a szállás és étkezési költségek rohamos emelkedése

már a vállalatok részvételi költséget fedező készségét is fokozatosan csökkentette.

”Inter arma silent Musae” — mondja a közmondás. Néha úgy érezzük, hogy megállapítása a fegyvertelen forradalom küzdelmeire is vonatkozik. Ez a negyven év nevelése az emberek nagy részétől az idealizmus, az önzetlenség, az eszmei értékek iránti fogékonyságot is nagymértékben irtotta, gyomlálta.

Ezeknek a tapasztalásoknak egyre erősödő hatása érezhető a Szakosztály 1987 utáni munkáján. Csökkennek, aztán elmaradnak a tanulmányutak és munkánk szinte teljesen a vitaülések rendezésére, illetve a nagyrendezvényeken, vándorgyűléseken való közreműködésben merül ki. Vezetőségünk tagjai egyénileg sokszor vesznek részt vidéki előadásokon, pályázatok elbírálásában, a Társaságon kívül rendezett szakmai megmozdulásokon, de a szervezést vállalók köre szűkül. Ugyanakkor a vitaülések látogatottsága nem csökkent észrevehetően, ami viszont örvendetes jelenség.

Előadóuléseinken a hangsúly az aktualitásokra tevődött. 1987-nek jelentős eseménye volt, hogy az IAWPRC szeptemberben Budapesten rendezte meg egy ú.n. workshopját, amely főleg a fővárosihoz hasonló nagy tisztítótelepek kérdésével foglalkozott és amelynek rendezésében az FCSM nagy részt vállalt.

Új technológia ismertetését jelentette nagy szennyezettségű szennyvizek esetében az anaerob szennyvíztisztítás és az anaerob iszaprothasztás két lépcsőben végrehajtásának lehetősége. Sok esetben számoltak be szakembereink megvalósult tisztítótelepek működéséről, üzemi tapasztalatairól. Talán érdemes ezek közül kiemelni a ceglédi szennyvíz-öntözőtelepnek első két év eredményeit bemutató helyszíni beszámolót 1988-ban. — Egy alkalommal — a mélylégbefúvás hazai elterjesztése érdekében megszólaltattuk a légbefúvó szerkezetek hazai gyártóit és összevetettük néhány, nálunk már alkalmazott külföldi gyártó termékeivel. 1989-ben *Bhönke* professzor (Aachen) személyesen ismertette a kétlépcsős tisztításra vonatkozó szabadalmának lényegét és eddigi tapasztalatait. Ugyanebben az évben emlékezett meg a Szakosztály a szakma életében jelentős múltat befutott MÉLYÉPTERV 40 évről is.

1990-ben Németországban élő hazánkfia számolt be saját kétlépcsős iszapvíztelenítési eljárásáról, és szó került a tápanyagok (N, P) eltávolításának lehetőségeiről, amit a következő évben más előadók, más módszerek alkalmazásával megismételték. 1991-ben talán az az előadás volt a legérdekesebb, amely

bemutatta (K + k kft. előadó ismertetésében), hogy mit és milyen kétségbeejtő módon keveset jelent a szennyvíztisztítás területén a *Phare*-program, mint ú.n. nyugati segítség.

1991-ben — két év kihagyás után — újra szerepelt a szennyvíztisztítás kérdése is a Társaság közgyűlése alkalmával Székesfehérvárott rendezett IX. Országos Vándorgyűlésen.

A jövő, mint oly sok vonatkozásban ma hazánkban, számunkra is igen nehéz esztendő, vagy esztendőket ígér, de a remény éltet minket is, hogy a túlélés minden nehézség ellenére sikerülni fog. Az a szellemi tőke és szakmai tapasztalat, amely körünkben összegyűlt és adott, kell, hogy átmenthető és hasznosítható legyen, hiszen ma is nap mint nap tapasztaljuk, hogy nem az eszmei ismeretek, nem a szakmai tudás az, amivel mi elmaradottabbnak látszunk nyugati példaképeinknél, hanem a megfelelő ipari háttér, a jó minőségű és igényes kivitelezés és a megbízható automatika elemei. Ha anyagi egyensúlyunk helyreáll, hisszük, hogy igen rövid idő alatt elfoglalhatjuk a szennyvíztisztítás szakterületén is a szaktudás alapján minket megillető helyet a civilizált világban.

Legfőbb célunk ma az, hogy ehhez a biztató képhez a nélkülözhetetlen és bizony ma gyakran hiányolt erkölcsi háttér megteremtéséhez minden segítséget megadjunk.

IRODALOM

Körösmezey L.: 25 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Szennyvíz Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1976. 62—63.

Körösmezey L.: 30 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Szennyvíz Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1983. április, 46—48.

VIZELLÁTÁSI SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály a Magyar Hidrológiai Társaság 1971. évi közgyűlésén alakult meg a Vízellátási és Hidrológiai Szakosztályból.

A Szakosztály elsősorban közérdekű kommunális és ipari vízellátási kérdésekkel foglalkozik, amelyek részletesen a következő területeket ölelik fel.

- Regionális, kistérségi és települési vízellátási rendszerek bemutatása, üzemeltetési tapasztalatainak ismertetése.
- Új vízellátási létesítmények (pl. tárolómedencék, víztornyok, gépházak, nyomásfokozók stb.) bemutatása.
- A vízellátás biztonságát növelő újszerű csőfektetési, műtárgy építési technológiák, hálózat karbantartási módszerek, hálózatvizsgáló berendezések ismertetése.

- A folyamatos vízellátás biztosításához szükséges csőfajták, szerelvények, gépegységek alkalmazási körülményeinek vizsgálata és bemutatása.
- Vízellátási és víztermelő létesítmények rekonstrukciós munkáinak ismertetése, bemutatása.
- Hazánk vízellátása fejlesztésének közeli és távlati tervének megvitatása, végrehajtásának nyomonkövetése.
- A vízellátás gazdaságossági kérdéseinek (pl. ár, termelési, szállítási költségek stb.) vizsgálata.
- A vízfelhasználás és a hálózati veszteség csökkentési lehetőségeinek a vizsgálata.
- Különböző domborzati és természeti adottságú települések speciális vízellátási kérdéseinek vizsgálata.
- Vízbázisok védelme, a vízbázisok esetenkénti szennyeződésekor fellépő vízellátási kérdések gyakorlati megoldásának kidolgozása.
- Automatizálás, irányítástechnika és a számítógépes folyamatirányítás alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata a vízellátás területén.
- Külföldi vízművek, vízellátási rendszerek bemutatása vendég előadók meghívásával.

A Szakosztály taglétszáma a megalakulás utáni évtől számítva az alábbiak szerint alakult:

1972	48 fő
1977	177 fő
1980	246 fő
1986	171 fő
1990	199 fő

Elnökök:

Hajdu György 1971—1985
Cséry Pál 1985—1989
Csernyánszky L. 1989—

Titkárok:

Becker Károly 1971—1974
Schneider Péter 1974—1981
Bukovszky András 1981—

A korábbi években kimagasló munkát végzett szakemberek: *Holló István*, *Krempels Tibor*, *Schneider Szilárd*, *Szakováry Jenő* és *Valló Sándor*.

A Szakosztály tagjai közül többen rendszeresen részt vesznek a Nemzetközi Vízellátási Szövetség (IWSA) kongresszusain és utána az ott szerzett tapasztalatokról a hazai szakembereknek előadóüléseken beszámolnak. Az IWSA Statisztikai Bizottsága

1991-ben Budapesten tartotta éves ülését Szakosztályunk és a Fővárosi Vízművek közreműködésével.

Rendszeresen közreműködünk Társaságunk külföldi vendégeinek fogadásában, és részükre szakmai programot biztosítunk. A Társaság külföldi társszervezeteinek nemzetközi rendezvényeire előadókat küldünk ki.

Gyakran hívjuk meg külföldi nagyvárosok vízműveinek képviselőit szakmai előadás megtartására. Ennek keretében vendégünk volt *Alfred Kling*, a Bécsi Vízművek, *Vladimír Marousek*, a Prágai Vízművek és *Vitoil Mausonis*, a Vilniusi Vízművek igazgatója.

Tizenöt fős küldöttségekkel szakembercserét valósítottunk meg 1980-ban és 1981-ben a Prágai Vízművekkel.

1982-ben tanulmányutat szerveztünk Bécsbe, a város vízellátásának tanulmányozására, és a legfontosabb létesítményeinek megtekintésére.

Szakembereink közreműködésével az utóbbi években épült legfontosabb vízellátási, és ahhoz kapcsolódó létesítmények a következők:

- Fővárosi Vízművek $2 \times 40\,000$ m³-es gellérthegyi medencéje,
- Fővárosi Vízművek Csepel-szigeti és Lakatos utcai 3000 m³-es vasbeton víztornya,
- Fonyód Bélatelepi Vízisztítómű,
- Győri 6000 m³-es víztorony,
- Pécs—mohácsi regionális vízellátási rendszer,
- Győr—soproni regionális vízellátási rendszer,
- Fővárosi Vízművek Békásmegyeri gépházának bővítése,
- Fővárosi Vízművek Csepeli gépháza,
- Fővárosi Vízművek Ráckevei Vízkezelőműve,
- Fővárosi Vízművek Békásmegyeren épült, bujtató vezetéke,
- Fővárosi Vízművek Csőüzeme,
- Fővárosi Vízművek Nagynyomású gépháza,
- Fővárosi Vízművek Vízisztítóművének rekonstrukcióval felújított I. üteme (1992).

Az utóbbi évek *kiemelkedő rendezvényein*, amelyeket általában közösen tartottunk társszervezetekkel, társszakosztályokkal területi szervezetekkel és üzemi csoportokkal, a következőkben foglaljuk össze. E rendezvényeken a résztvevők létszáma 70 és 200 fő között mozgott.

Konferencia

- Vizgazdálkodási és Közművesítési konferencia (1985),
- 4. Nemzetközi Vízhigiénés és Víz tisztítási Konferencia (társrendezőként 1988).

Ankét

- Ipari vízgazdálkodási ankét (1977),
- A partiszűrészű vízadó rendszerek vízminőségi kérdései (1980),
- A váci vízszennyezés szakmai tanulságai (1982),
- Föld alatti vizek nitrátos szennyeződéseinek megelőzése (1983),
- Derítők kapacitásának növelése csököttegek alkalmazásával (1984).
- Árrendszerek, a vízdíj kalkulációja, hosszú távú gazdasági tervezés vízműveknél (1991; az IWSA Statisztikai Bizottságának 8 tagjának előadásával).

Ankét és helyszíni bemutató

- Korszerű építéstechnológiák alkalmazása a vízellátásban (1981),
- 25 éves a Fővárosi Vízművek Víz tisztítóműve (1986).

Előadóiülés

- Vízellátás és csatornázás aktuális kérdései (1982),
- Hegesztett kötésű műanyag csövek alkalmazása a vízellátásban (1982),
- Vízellátás és csatornázás távlati kérdései (1983),
- Vízellátási szivattyúk gyártási helyzete Magyarországon (1983),
- Közművesítés eredményei és a közeljövő feladatai (1984),
- Másodlagos szennyeződés az ivóvízhálózatban (1984),
- A VII. ötéves terv vízgazdálkodási feladatainak előkészítése (1985),
- Vízellátás és csatornázás hazai távlati koncepciója (1987),
- Ivóvíz- és csatornadíjrendszer továbbfejlesztésének lehetőségei (1991),
- Energiaköltség optimalizálása vízellátás-hálózatok és vízművek üzemeltetésénél (1991).

Előadóiülés és helyszíni bemutató

- Fővárosi Vízművek Csepel-szigeti víztermelő létesítményei építési munkáinak megtekintése (1981),

- Két regionális rendszer a Fővárosi Vízművek és a Dunamenti Regionális Vízmű és Vízgazdálkodási Vállalat (DmRVV) együttműködése a vízellátásban és a Surányi átemelő gépház megtekintése,
- A 3000 m³-es Lakatos úti vasbeton víztorony építési munkáinak megtekintése (1982).
- Fővárosi Vízművek Ráckevei Vízkezelőművében szerzett üzemeltetési tapasztalatok (1988),
- Tájékoztató a Fővárosi Vízművek Víz tisztítóműve rekonstrukciós munkáinak legújabb eredményeiről és az új technológiai berendezéseknél szerzett műszaki tapasztalatok (1989),
- Fővárosi Vízművek új mérési adatgyűjtő rendszerének bemutatása (1991).

A felsorolt rendezvényeken kívül rendszeresen részt veszünk az országos vándorgyűlések, vízminőségi szemináriumok szervezésében, lebonyolításában és szakmai munkájában.

A Fővárosi Vízműveknél dolgozó fiatal szakemberek bevonásával 1977-ben megalakult Szakosztályunkban a Fővárosi Vízműveknél üzemelő Ifjúsági Csoport, amely ma Üzemi Csoportként működik.

Szakosztályunk tagjai publikációjukkal 1988-ban elnyerték a *Vitális Sándor* szakirodalmi nívódíjat.

IRODALOM

Fáy Cs. — Bukovszkyné Inotai M.: A Magyar Hidrológiai Társaság Vízellátási Szakosztályának a Fővárosi Vízműveknél működő Ifjúsági Csoportja tevékenysége. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1981. október, 34.

VÍZÉPÍTŐIPARI SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály 1964-ben alakult. A magyar vízépítőipar akkori dinamikus fejlődése indokolta, hogy a hazai vízépítési feladatok megoldásához egy, az egész vízügyi műszaki életet átfogó társadalmi szerv, a *Magyar Hidrológiai Társaság* is hozzájáruljon. A magyar vízépítésnek — a *Vízépítőipari Szakosztály* megalakulása előtt — nem volt széles körű társadalmi bázisa.

A Szakosztály fő tevékenységi (szakmai) területe: A Vízépítőipari Szakosztály a vízhasznosítással (öntözés, halászat, vízerőhasznosítás, vízellátás stb.), a vízkárelhárítással (árvízmentesítés, vízmosáskötés, belvízrendezés, lecsapolás, szennyvízkezelés stb.), továbbá a vízhasznosítást és a vízkárelhárítást egyaránt szolgáló

tevékenységekkel kapcsolatos vízépítési feladatokkal foglalkozik. A Szakosztály munkáját nagyrendezvények, bel- és külföldi tanulmányutak, előadóülések, klubdelutánok, kerekasztal-beszélgetések szervezésével, továbbá munkabizottságok létrehozásával végezte, s a rendezvényeken született javaslatokat az illetékes szervekhez továbbította.

A Szakosztály tagjainak a száma 120 és 200 között változott. A taglétszám alakulása a vízépítőipar, általában a magyar építőipar műszaki és társadalmi helyzetének jó fokmérője. Az építőipar dinamikus fejlődésének időszakában — amivel rendszerint együtt jár az építéssel foglalkozók fokozottabb erkölcsi és anyagi megbecsülése is — a Szakosztály létszáma nagy volt. Ellenkező esetben pedig a Szakosztály létszáma számottevően csökkent.

Elnökök:	Titkárok:	
<i>Dános Valér</i>	<i>Márton József</i>	1964—1968
<i>Vajda József</i>	<i>Bakonyi Iván</i>	1968—1971
<i>Vajda József</i>	<i>Návrády Hugó</i>	1971—1974
<i>Vajda József</i>	<i>Horváth István</i>	1974—1975
<i>Horváth István</i>	—	1975—1977
<i>Bognár Győző</i>	<i>Bartyik Sándor</i>	1977—1980
<i>Bognár Győző</i>	<i>Ivicsics Ferenc</i>	1980—1985
<i>Hosszú Ádám</i>	<i>Ivicsics Ferenc</i>	1985—1990
<i>Szeredi István</i>	<i>Ivicsics Ferenc</i>	1990—

A Vízépítőipari Szakosztály tagjainak a száma — a területi szervezetek tagjaival együtt — több mint 500 fő.

A rendezvények lebonyolításánál a Szakosztály segítségére voltak a Társaság jogi tagjai (Vízügyi Építő Vállalat, Vízépítőipari Tröszt, Fővárosi Csatornázási Művek, VITUKI stb.) is.

A nagyrendezvényeink programjában az épülő, vagy már kész nagyobb vízi létesítmények szerepeltek, így többek között a Bős—Nagymarosi Vízlépcsőrendszer, a Kis-Balaton védőrendszer stb.

Az elmúlt öt évben évenként átlagosan egy nagyrendezvényt, három önálló előadóülést és ugyancsak három más szakosztályal közös előadóülést tartottunk.

Több rendezvényünkkel egy-egy jelentősebb építkezés fejlődését, előrehaladását kísértük figyelemmel. Ilyen volt például a felső-dunai építkezés, a víztoronyépítés, az észak-pesti szennyvíztisztító telep stb.

Az utóbbi években a Szakosztály tagjai bolgár és lengyel rendezvényeken vettek részt.

Az oktatási célú tevékenységünk közül figyelemre méltó: a Bajai, a Budapesti és a Pécsi Műszaki Főiskolán, továbbá az ipari hidrotechnológus-képzés közép- és felsőfokú tanfolyamain, a Műegyetem Vasbetonszerkezetek Tanszékén végzett rendszeres oktatási és vizsgabizottsági tevékenység, valamint a diplomaterv-pályázatok elbírálásában való rendszeres részvételünk.

A Szakosztály a megalakulása óta folyamatosan figyelemmel kísérte az ország jelentősebb vízi létesítményeinek megvalósulását. Több esetben tanulmányutat szerveztek a vaskapu erőműrendszer építéséhez. A Szakosztálynak tagjai voltak, vagy pedig a Szakosztály a munkájába bevonták mindazokat a magyar szakembereket, akiknek az elmúlt huszonöt évben számottevő szerepük volt a hazai vízi létesítmények létrehozásában.

VÍZGAZDÁLKODÁSI SZAKOSZTÁLY

Alakulásának időpontja és előzménye:

1964—67 között *Vízgazdálkodási Szakcsoport*,
1968-tól *Vízgazdálkodási Szakosztály*.

Tevékenységi területei

- a vízgazdálkodás általában, ezen belül kiemelten
- a vízkészlet-gazdálkodás időszerű kérdései, valamint
- a rendszerelemzés és a számítástechnika vízgazdálkodási alkalmazásai
(E tevékenység koordinálója a Szakosztály keretében 1977-ben megalakult Rendszertechnikai Munkabizottság, amely nevét 1986-ban Rendszertechnikai és Számítástechnikai Munkabizottságra változtatta. A Munkabizottság 1990-ig működött.)
- a vízgazdálkodás fejlesztése
(E tevékenységünket — a szakosztályi kereteken túlmenően — a kezdeményezésünkre megalakult MHT Vízgazdálkodás-politikai Munkabizottságban is kifejtjük.)

Taglétszám alakulása

1968 év végén a Szakosztály taglétszáma 44 fő volt. Ebből 10 fő 1958. dec. 31. előtt, sőt 2 fő 1948. dec. 31. előtt lett tagja a Társaságnak.

1969—78 között a Szakosztály tagjainak száma 102 főre emelkedett.

1979—83 között az előző időszakhoz képest lassú növekedés volt tapasztalható, melynek eredményeként az 1983. év végére a létszám elérte a 115 főt.

1984—1986 között jelentős fluktuáció következett be. Egy 1985. évi felmérés szerint a létszám 80 főre esett vissza, 1986-ban a Szakosztály 88 fővel dolgozott.

1987—91 között tovább folytatódott a létszámnövekedés, jelenleg 110 főt tartunk nyilván.

Elnökök:	Titkárok:	
Ziegler Károly	Csermák Béla	1964—1976
Csermák Béla	Kardos Mária	1977—1985
Domokos Miklós	Kardos Mária	1986—

1977—79 között évi átlagban 7 db, 1980—86 között 10 db előadóülést, illetve kerekasztal-beszélgetést tartottunk. Ezek mintegy 30⁰/₀-át társszakosztályok (központi bizottságok, területi szervezetek, állami intézmények, más MTESZ szervezetek) bevonásával rendeztük. Rendezvényeink látogatottsága 20—80 fő körül mozgott, míg az utóbbi években 10—30 fő körül.

A kisebb létszám természetesen a kerekasztal-beszélgetéseket jellemezte, amelyek baráti, nyílt légkörben zajlottak le. Üléseinket kiváló szakemberek egész sora rendszeresen látogatta. A résztvevők a legkülönfélébb (nemcsak vízügyi) intézmények dolgozói voltak, időnként a sajtó képviselői is részt vettek vitáinkban. A napirendre tűzött témák rendkívül széles skálán mozogtak. Foglalkoztunk

- a vízgazdálkodás 5 éves (országos és területi) és távlati tervezése,
- az operatív vízgazdálkodás,
- a vízgazdálkodásban jelentkező konfliktushelyzetek,
- a tározók és regionális vízgazdálkodási rendszerek létesítésének és üzemelésének kérdései,
- a vízgazdálkodás műszaki-közgazdasági és jogi vonatkozásai, a vízgazdálkodás szabályozása,
- a vízmérlegkészítés metodikája,
- a vízgazdálkodás és a környezetvédelem kapcsolata,
- környezeti hatásvizsgálatok,

- a települések és a mezőgazdaság vízgazdálkodása,
 - a Balaton vízháztartása,
 - a vízgazdálkodás és az energiagazdálkodás kapcsolata,
 - a vízminőség-gazdálkodás és a vízkészlet-gazdálkodás,
 - a vízügyi szakemberképzés tapasztalatai és a tömegtájékoztatás közvéleményformáló jelentősége
- témakörökkel.

Az 1977—86 közötti időszakban 4 db nagyrendezvényt készítettünk elő, és bonyolítottunk le nagy érdeklődéstől kísérve, nevezetesen:

- "A rendszerelemzés alkalmazása a vízgazdálkodásban" címmel 1978-ban és 1982-ben tartottunk 2—2 napos rendezvényt, 100-nál több hazai és kereken 10 külföldi résztvevővel, köztük V. Plechac (CsSzSzK), L. Taylor (Anglia), A. Filipkowski (Lengyelország).
- "A tározás gyakorlatából" címmel 1981-ben 1 napos konferenciát tartottunk a Borsodi Területi Szervezettel közösen. A résztvevők száma itt is meghaladta a 100 főt.

A konferenciák végkövetkeztetéseit ajánlások formájában, illetve különkiadványban jelentettük meg.

A saját szervezésű nagyrendezvényeinken túlmenően aktívan közreműködtünk a "Rendszerelmélet '79" c. országos nagyrendezvény munkáiban, valamint a "HYDROCAD '86" c. nemzetközi konferencia és a konferenciával egy időben rendezett software kiállítás, illetve bemutató előkészítésében.

Szakosztályunk a szakértői tevékenységek közül csak a szabvány munkából veszi ki részét. Tagjaink közreműködtek több — profilunknak megfelelő — irányelv kidolgozásában (tározók üzemelése, árvízi hozamok számítása, jellemző csapadéksorozatok előállítása stb.).

Szakosztályunk tagjai számos nagy jelentőségű feladat kidolgozásában vettek részt. Legemléltésre méltóbbak a III. Országos Vízgazdálkodási Kereterv, különféle OMFb tanulmányok. Közreműködésünkkel készült a *Vízkészletgazdálkodási Évkönyv* sorozat is.

Kiemelkedőnek ítéljük részvételünket az MHT Vízgazdálkodás-politikai Munkabizottságában. Ennek keretében "A Magyar nemzetgazdaság kibontakozási programjának vízügyi vonatkozásai (rövid távú program)" címmel javaslatot dolgoztunk ki a vízügyi szolgálaton belüli és azon kívüli vízgazdálkodási tevékenységek fejlesztésére.

VÍZKÉMIAI ÉS VÍZTECHNOLÓGIAI SZAKOSZTÁLY

A Magyar Hidrológiai Társaság keretében az 1949—60. években vízminőségi kérdésekkel a Balneológiai, a Hidrogeológiai, a Limnológiai és a Szennyvíz Szakosztály rendezvényein foglalkoztak. Ez időben főként az analitika, vízminősítés, gyógyvizek álltak az érdeklődés homlokterében.

1959 márciusában *Varró István* javaslatára a Vízellátási és Hidrogeológiai Szakosztályon belül először Vízkémiai és Víztechnológiai Szakcsoport alakult, melynek munkáját *Schmidt Eligius Róbert* akkori elnök igen hathatósan támogatta.

A Társaság 1960. évi Közgyűlése *Papp Ferenc* elnöksége alatt határozatot hozott, hogy 1961. január 1-től a Társaságban új alakulatként Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztály működjék. *Varró István* felismerte, hogy a vízkémia és víztechnológia fontos gyakorlati tudomány és rohamos fejlődése önálló szervezetet igényel. Az alakulástól 17 éven át elnök, majd 1983-ban bekövetkezett elhunytáig aktív vezetőségi tag volt, akinek kitagsoló érdemei a Szakosztály tevékenységében mindmáig nem évültek el.

A Szakosztály tevékenységi területét és életét, a tudományterület fejlődését és a jelentősebb rendezvényeket nyomonkövetve mutatjuk be. Az indulást segítette, hogy egyrészt kiváló szakemberek vállaltak közreműködést (*Abos Brunó, Bolberitz Károly, Csajághy Gábor, Holló István, Papp Szilárd, Szakáll Kálmán* és mások), másrészt a közműves vízellátás fejlesztése és a kedvezőtlen vizek igénybevételének szükségessége növelte az igényeket a vízminőség és a vízkezelés iránt is. Ez időben nagy vízművek épülnek, köztük felszíni víztisztítók is.

1961 júniusban már nemzetközi nagyrendezvény, az I. Vízminőségi Kongresszus szerez elismerést a Szakosztálynak, mely elsősorban a felszíni vizek közműves, ipari és mezőgazdasági hasznosításával foglalkozik, s anyaga a *Hidrológiai Közönyben* is megjelenik.

Ezt követőleg speciális kérdésekkel foglalkozó ankétok: víziológiai (1963), ózonos és aktív szenes vízkezelés (1964), ipari hűtővizek technológiája (1966).

1966-ban Tihanyban nemzetközi szimpóziumra került sor, melynek témája a "Szervesanyagok meghatározása édesvizekben".

Az 1970-es évek elején a vízhiány, az ipari növekedés, az új beruházások és a környezeti ártalmak jelentkezése új problémá-

kat vet fel: víztározók vízminősége, ipari vízgazdálkodás, korrózióvédelem, másodlagos szennyeződések, bányavíz-hasznosítás, regionális rendszerek vízminősége, környezetvédelem stb.

1970-ben került sorra a II. Vízminőségi és Víztechnológiai Kongresszus, az MTA és az OVH közreműködésével. Témái: felszíni és felszín alatti vízszerezéssel kapcsolatos kémiai problémák, korszerű ivóvízkezelés, vízminőség alakulása a szállítás és felhasználás során. Ez a rendezvény megmozgatta az egész hazai szakmai közvéleményt és azon számos neves külföldi szakember is részt vett.

1972-ben megindul a vízminőségi szemináriumok sorozata. Ezeknek célja egy-egy speciális — főleg vízellátáshoz kapcsolódó — vízminőségi és víztechnológiai kérdéscsoport részletes megtárgyalása, az országos helyzet felmérése, egységes szakmai álláspont kialakítása, és a következő időszak feladatainak kijelölése. 1984-ig 9 városban, 10 szemináriumra került sor, 150—200 fős részvétellel, és jelentős szakmai eredménnyel. A színhelyek: Kaposvár, Sopron, Nyíregyháza, Szombathely, Miskolc, Pécs, Debrecen, Győr és Szarvas voltak, hatékonyan elősegítve a Szakosztály vidéki, területi kapcsolatait. A szemináriumok az MTA Vízellátási és Csatornázási Bizottságával és az OVH-val közös rendezésben szerveződtek, a tudományos előkészítés és lebonyolítás sikerében döntő szerepet vitt *Öllös Géza* és *Karácsonyi Sándor* tagtársunk.

A 70-es évek hazai anktéjai: bányavizek minősége és kezelése; ipari vízgazdálkodás víztechnológiai vonatkozásai; rétegvizek gázossága és gázmentesítése.

Az 1978 utáni időszakról napjainkig tovább nőttek a követelmények a vízminőség és a víztisztítás irányában, ennek tényezői: vízvédelem, speciális veszélyek (metán, nitrát, ammónia stb.), intenzifikálás, fürdővízforogtatás, egészségkárosító elemek eltávolítása, ipari vízgazdálkodás rekonstrukciója.

1979-ben az MTA igen intenzív közreműködésével valósult meg a III. Vízminőségi és Víztechnológiai Konferencia, nemzetközi részvétellel. Témái közül kiemelkedtek: szennyező források veszélyessége, vízminőség és vízújrahasználat, ipari vizek technológiai kérdései, a víztisztítás fejlesztésének irányai.

Jelentősebb nagyrendezvények az 1980-as években:

- felszín alatti vizek szennyeződése és védelme;
- nitrátmentesítés technológiai megoldásai;
- mélységi vizek kezelése (arzenmentesítés);

- derítők hatásfokának növelése;
- szerves mikroszennyezők előfordulása vízműrendszerekben;
- ivóvizek és vízellátó berendezések fertőtlenítése, a klórozási technológia biztonságtechnikai követelményei.

1980-tól indult fejlődésnek a munkabizottsági tevékenységi forma, ilyen működött pl. a gázmentesítés, a nitrátmentesítés és mikroszűrők témakörében, legújabban pedig az acélcsovek vízellátásban történő alkalmazásából adódó problémák tárgyában.

A feladatok speciális jellegéből következik, hogy a központi szakosztályban kevesebb lehetőség van az egyébként igen fontos szakértői munkák vállalására, így elsősorban vízminőségi-vízkezelési szabványok kidolgozására került sor.

A Szakosztály vezető szakemberei közül az MHT hivatalos képviselőjében többen is részt vettek, és szerepeltek külföldi tudományos rendezvényeken. A kint járt szakemberek tapasztalataikról csaknem minden évben beszámolót tartottak a Szakosztályban.

Az utóbbi években a Szakosztály tevékenységében azokra a témákra helyezte a súlyt, melyek a lakossági igények és a kormányzati programok alapján egyaránt a legfontosabbak: vízminőség-védelem, jó minőségű ivóvízellátás, gazdaságos víz-tisztítás, hévizek hasznosítása, környezetvédelem stb.

Az 1988-as év nagy feladata volt a IV. Nemzetközi Vízminőségi és Víz tisztítási Konferencia, melyet a Magyar Kémikusok Egyesületével, az MTA Vízellátási és Csatornázási Bizottságával, az IWSA Magyar Nemzeti Bizottságával és a Veszprémi Vegyipari Egyetemmel együtt rendeztek.

Témakörei:

- vízkészletek minősége, vízminőségi problémák;
- analitikai módszerek vizek vizsgálatához;
- fizikai-kémiai víztisztítási eljárások;
- vízkezelésnél keletkező szennyező anyagok;
- ipari víz kezelése, újrahasznosítása.

A nagy sikerű Konferencián 70 külföldi és 250 hazai szakember vett részt, 70 előadás hangzott el, és 75 poszttert mutattak be, melyek jól szemléltették a tudományág és "vízipar" hazai helyzetét, problémáit.

1989-ben a Szakosztály vezetősége színvonalas tanulmányt állított össze, mely a VIZKEZELÉS jelenlegi hazai helyzetét tárgyalta. Megemlítendő további két új kezdeményezés, a "Víz-lepcsők hatása a vízminőségre" c. kerekasztal-megbeszélés, valamint a csaknem 100 fő részvételével megvalósult "Vizanalitikai tanfolyam", Veszprémben.

Új létesítmények, vízminőségi és vízkezelési problémák helyszíni bemutatására a Szakosztály rendszeresen szervez hazai tanulmányutakat, a legutóbbi két évben pl. a balatoni új víz-tisztító művekhez, majd pedig a Paksi Atomerőmű dunai hőszennyezésének megismerése érdekében.

Összességében harminc év alatt 205 előadóülés, 23 ankét, 20 hazai tanulmányút, 10 vízminőségi szeminárium és 4 nemzetközi kongresszus fémjelzi a Szakosztály szakmai munkáját. A nagyobb rendezvények határozatok, javaslatok összeállításával zárultak, anyagukat részben folyóiratokban is sikerült megjelentetni. Eredményes volt az a célkitűzés, hogy a programok legalább 50%-a az MHT más szakosztályaival és területi szervezeteivel, esetenként más tudományos egyesületekkel (Magyar Kémikusok Egyesülete, Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület stb.), hatóságokkal, kutató- és oktatási intézményekkel, tervező szervezetekkel, vízmű vállalatokkal közösen kerüljön megvalósításra.

A Szakosztály taglétszáma az alakuláskor 30 fő volt, néhány év alatt mintegy 100 főre növekedett, és az utóbbi évtizedben Budapesten állandóan 130 fő körül van, az érdekelt vidéki szakemberekkel kb. 300 fő.

1990. évben új vezetőség megválasztására, részleges "fiatalításra" került sor. Ez alkalommal feltétlenül meg kell említeni a szakterület ama kiváló művelőit, akik több évtizeden át szakszerűen és sikeresen vettek részt a szakosztályi munka irányításában: *Bozsay Józsefné, Bódás Sándor, Bukovszky András, Bulkai Lajos, Csanády Mihály, Karácsonyi Sándor, Kelemen László, Kolin László, Kováts Béla és Környei László.* Tevékenységüket a Társaság számos kitüntetéssel ismerte el.

Az egyes választási ciklusokban 8 főből álló vezetőség, és 10—15 főből álló Műszaki Tanács irányítja a Szakosztály munkáját.

Elnökök:	<i>Varró István</i>	1961—1977
	<i>Sellyey Gyula</i>	1977—
Titkárok:	<i>Sellyey Gyula</i>	1961—1977
	<i>Tarján Tibor</i>	1977—

A vezetőség fő feladatának tartja, hogy színvonalas program kidolgozása mellett a vízminőségnek és a víztechnológiának eredményes szakmai fórumot, Társaságunk tagságának egyúttal kellemes, baráti együttlétet biztosítson.

IRODALOM

Tarján T.: A Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztály tevékenységéről. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1976. 79—80.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG TERÜLETI SZERVEZETEI

BARANYA MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A II. világháborút követően fejlődésnek induló Pécs város vízellátási és szennyvízelhelyezési gondjai megoldásának segítése végett 1952. november 29-én alakult a Területi Szervezet.

Fő tevékenység:

- a megye vízellátása és szennyvízelhelyezése, később az árvízvédelem és területi vízrendezés fontosabb kérdéseinek széles körben történő ismertetése,
- bizonyos feladatok megoldásához szakértői munkabizottságok létrehozása,
- a fiatal szakemberek bevonása a társadalmi aktivista munkába.

Taglétszám:

év	fő	
1953	kb. 50	(Pontos adatok nem állnak rendelkezésre.)
1963	88	
1971	111	
1976	204	1988 147
1981	205	1989 157
1986	156	1991 119

Elnökök:

<i>Szabó Pál Zoltán</i>	1952—1956
<i>Gombás Lukács</i>	1956—1962
<i>Gócz Béla</i>	1962—1964
<i>Kolta János</i>	1964—1966
<i>Kiss György</i>	1966—1974
<i>Hernády Alajos</i>	1974—1990
<i>Szapponos Ferenc</i>	1990—

Titkárok:

<i>Kolta János</i>	1952—1956
<i>Rács Gyula</i>	1956—1959
<i>Fekete Károly</i>	1959—1963
<i>Majorlaki József</i>	1963—1966
<i>Szilágyi Elemér</i>	1966—1974
<i>Majorlaki József</i>	1974—1977
<i>Vásárhelyi Gábor</i>	1977—1978
<i>Úz Mária</i>	1978—1990
<i>Ferenczi Zoltánné</i>	1990—

A Területi Szervezet mindig fontos feladatának tekintette, hogy működése ne csak formális legyen, és ne csak előadások megtartására korlátozódjék.

Országos rendezvényekkel igyekeztünk felhívni a figyelmet a fontosabb vízgazdálkodási kérdésekre (pl.: Csatornázási, Építési, Gépészeti Termékek Országos Bemutatója (CSÉGTÖB), Vízgazdálkodási műszaki fejlesztési kérdései, Dráva konferencia, Természetvédelmi napok, Kitakarás nélküli csatornajavítások stb.).

Külön gondot fordítottunk az utánpótlás nevelésére, a "Fiatal Hidrológusok Baranyaért" pályázat meghirdetésével lehetővé tettük a kezdő szakembereknek, hogy dolgozatukkal a nyilvánosság elé léphessenek.

Területi Szervezetünk a megyében elől járt a szakmai cikkek megírásában, amint ezt a *Pécsi Műszaki Szemlében* (de országos lapokban is) megjelent publikációk bizonyítják.

Az elmúlt időszak alatt öt nagy baranyai üzem belső vízgazdálkodásával, gyártástechnológiájával ismerkedhettek meg tagjaink.

Előadásokkal vettünk részt a Baranya Megyei Tudományos hetek rendezvénysorozatán.

A kor szellemének megfelelően több előadóülés foglalkozott a számítógépes rendszerekkel, azok előnyével, a vízgazdálkodásban történő alkalmazásával.

Foglalkoztunk Pécs város csapadékvíz-elvezetésének helyzetével, továbbá előadóülést rendeztünk a Pécs város üdülővezetét jelentő Orfű völgyi tavak üzemeltetéséről, vízminőségi kérdéseiről. A vízgazdálkodás hétköznapi feladatai mellett a közvéleményt ma igencsak foglalkoztató témák is napirendre kerültek, mint pl. a bős—nagygyarosi vízlépcső, a veszélyes, valamint a kis és közepes radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatos problémák.

A Baranya megyei Területi Szervezet megalakulása óta fontos feladatának tekintette Baranya megye és Pécs város egy-egy időszerű vízgazdálkodási kérdések megoldására vonatkozó javaslat kidolgozását. A javaslatokat az adott témát legjobban ismerő szakemberekből álló munkabizottságok dolgozták ki és juttatták el a döntésre jogosult szervekhez. Így pl. munkabizottság foglalkozott az alábbi témákkal:

- A Pécsi Zsolnay Porcelángyár vízgazdálkodásának fejlesztési lehetőségei,
- Földművek gépi fentartása,

- Harkányi szennyvízkezelés helyzete,
- A pécsi Húsipari Vállalat vízgazdálkodási rendszerének felülvizsgálata,
- Baranya megyei szippantott szennyvizek elhelyezési lehetősége,
- Baranya megye víznyerő területeinek védelme.

A már hagyományosnak számító "Fiatal Hidrológusok és Környezetvédők Baranyáért" pályázat kiírásán túlmenően foglalkoztunk a pályázati rendszer kibővítésével annak érdekében, hogy a diákságot is bevonjuk a vizek előfordulásának megfigyelésére, környezeti kapcsolatának értékelésére.

Az önkormányzatok vízgazdálkodási feladatai részben a rendszerváltozással, részben pedig a tulajdoni változásokkal összefüggésben jelentősen növekednek. Munkájuk segítése érdekében szerveztünk már konzultációval egybekötött előadóóulést.

Területi Szervezetünk továbbra is kiemelten kíván foglalkozni a megye vízgazdálkodási, környezetvédelmi kérdéseivel, célunk a szakmai munkánk minél szélesebb körben történő ismertetése.

IRODALOM

- Kolta J.:** Tízéves a Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Csoportja. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1962. augusztus hó, 95—97.
- Majorlaki J.:** A Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Csoportjának 15 éve. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1967. május, 122—124.
- Majorlaki J.:** Hidrológus élet Pécsen. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1973. 113—115.
- Hernády A.:** Tájékoztató a Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Területi Szervezetének tevékenységéről. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1976. 82—83.
- Majorlaki J.:** 25 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Területi Szervezete. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1978. 85—86.
- Fejér L.:** Magyaregregy — "Lászlóffy Woldemár" hidrometriai mérőtelep. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1992. április, 59.

BÁCS-KISKUN MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

Az 1960-as évek elején Bajára települt a Felsőfokú Vízgazdálkodási Technikum — a Pollack Mihály Műszaki Főiskola Vízgazdálkodási Intézetének jogelődje — és létrehozták a Tóth Kálmán Vízügyi Szakközépiskolát. Ezek az új intézmények a már itt működő Alsó-dunavölgyi Vízügyi Igazgatósággal együtt a vízügyi szakemberek olyan koncentrációját hozták létre, hogy 1965. november 24-én megalakulhatott az MHT 12. vidéki csoportja, illetve területi szervezete.

1979 szeptemberében alakult meg Kiskunhalason a Dél-Bács-Kiskun megyei Vízmű Vállalatnál az üzemi szervezet, mely a megyei területi szervezet keretében működik.

Fő tevékenységi (szakmai) területe

- környezetvédelem, vízminőség-védelem, hidrobiológia;
- hidrogeológia, vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás;
- szennyvízöntözés, hígtrágya-elhelyezés;
- öntözés, meliorációs, halászat;
- számítástechnika;
- hidrológia, hidrometria;
- árvízvédelem, folyamszabályozás, jégvédelem;
- vízépités.

A taglétszám alakulása

Év	1965	1970	1975	1980	1986	1991
Fő	46	63	101	165	135	84

Elnökök:

<i>Ballai István</i>	1965—1966
<i>Vukovány Attila</i>	1966—1988
<i>Szenti János</i>	1988—

Titkárok:

<i>Kováts Béla</i>	1965—1966
<i>Török László</i>	1966—1972
<i>Simor József</i>	1972—1990
<i>Rónay István</i>	1990—

Az üzemi szervezet elnökei:

<i>Tóth István</i>	1979—1985
<i>Nemere Péter</i>	1985—1990
<i>Sipos Béla</i>	1990—1991
<i>Varga István</i>	1991—

titkárai:

<i>Varga István</i>	1975—1985
<i>Jenei György</i>	1985—1986
<i>Sipos Béla</i>	1986—1990
<i>Varga István</i>	1990—1991
<i>Farkas István</i>	1991—

A tevékenység jelentősebb eseményei

A nagyrendezvények kategóriájában kiemelkedő szerepet játszanak a kétévenként sorra kerülő Vizgazdálkodási Nyári Egyetemek, melyeket a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) Bács-Kiskun megyei Szervezetével és a Pollack Mihály Műszaki Főiskola Vizgazdálkodási Intézetével együttesen szervezik. Ezek előzménye a Dunamenti Nyár 1968-as és a Vizgazdálkodási Tudományos Tanácskozás volt 1972-ben.

Másik, immár hagyományossá váló, kétévenkénti rendezvényük a Dél-Magyarországi Hidrobiológus Napok, melyet a Limnológiai Szakosztállyal közösen hirdetnek meg.

Itt említendő meg a kecskeméti szennyvízkérdéssel, a szennyvíztisztító építésével — de még inkább — a példásan működő szennyvízöntöző-telep működésével, üzemeltetésével, fejlesztésével kapcsolatban megtartott szennyvízöntözési tanácskozások és bemutatók.

A 60-as években az előadói ülések száma 5—6 volt évenként, a 70-es évek közepétől ez 8—10-re emelkedett.

Az első nagyobb jelentőségű rendezvények sorából kiemelkednek:

- a "Vízgazdálkodás a Dunavölgyi Főcsatorna mentén" (1966);
- a "Korszerű hígtrágyakezelési eljárások nagyüzemi sertés-telepeknél" (1969);
- a "Korszerű eszközök, matematikai módszerek a területi vízgazdálkodás gyakorlatában" (1970);
- a "Jégvédekezési szimpózium" (1974);
- a "Duna ankét" és a "Bács-Kiskun megyei üdültavak környezetvédelme" (1977);
- "A halgazdálkodás fejlődésének áttekintése" (1981);
- a "Folyamszabályozási művek építésével foglalkozó (1982) és
- a "Vadkerti-tó vízgazdálkodási helyzetének javítását célzó intézkedések és beavatkozások" (1984) címmel rendezett előadói ülések, ankétok, bemutatók;
- "A melioráció szerepe a mezőgazdaság fejlesztésében" (1987);
- "A környezetvédelem időszerű kérdései" (1989).

Az ifjúsági csoport 1973—1976 között bonyolította le az országos érdeklődést kiváltó hidrometriai tanfolyamot, melynek célja volt, hogy a hidrológia hazai és külföldi fejlődése, a számítástechnika új módszereinek a hidrológiába való bevonása megfelelő szinten fejlődjön, és a fejlődésnek ne legyen akadálya a hidrológiai adatgyűjtés viszonylagos elmaradottsága.

Szintén az ifjúsági csoport közreműködésével rendezték meg 1991-ben Baján a XIII. Ifjúsági Napokat.

A "Számítástechnika a vízgazdálkodásban" témakörben 11 alkalommal rendeztek előadói ülést, és ezek országos érdeklődést váltottak ki más rendszeresen megtartott előadói ülésekhez hasonlóan, mint pl. azok, amelyek a Paksi Atomerőmű környezetvédelmével, az ötéves tervek előkészítésével, Bács-Kiskun megye vízvédelmi helyzetével foglalkoztak.

Hagyományos rendezvényük az évente megrendezésre kerülő kerekasztal-megbeszélés, melynek keretében a mezőgazdasági vízgazdálkodás időszerű kérdéseit vitatják meg neves szakemberek közreműködésével.

Szerződéses munkák keretében a Területi Szervezet több jelentős szakértői anyagot készített. Ezek sorából érdemes megemlíteni a

- Kiskunsági Nemzeti Park területének hidrológiai tanulmánya;
- Margittaszigeti térségi melioráció tanulmánytervének hidrológiai szakvéleménye című munkákat.

Külön ki kell emelni a Duna—Tisza-köze vízgazdálkodási kérdéseinek feltárására készült tanulmányokat, melyeket az érintett vízügyi igazgatóságokkal együttműködve készítettek el.

A területen élt és dolgozott neves szakemberek: *Szőcs László, Török László, Vukovány Attila, Brachna Lajos.*

Nemzetközi kapcsolatok: A bulgáriai Tudományos Műszaki Egyesülés (NTS) Vidin megyei szervezetével és a Jugoszláv Mérnökök és Technikusok Egyesülete (DIT) szabadkai szervezetével tartanak fenn kapcsolatot, melynek során viszonyossági alapon tanulmányutakon, tapasztalatcsere-látogatáson vettek részt.

A területen található fontosabb vízi létesítmények:

- Dunavölgyi belvízrendszer, ezen belül a Csorna—Foktői csatorna (árapasztó), melynek torkolatában Foktón, a Dunavölgyi Főcsatorna torkolatában, Baján $7-7 \text{ m}^3/\text{s}$ teljesítményű szivattyútelepek épültek, a fensíkon pedig 40 millió m^3 befogadóképességű belvíztározó-rendszer;
- Duna bal parti, országhatár — Solt között áthúzódó 130 km -es árvízvédelmi fővonal, mely a mértékadó árvízszint felett $1,0 \text{ m}$ -es magassági biztonsággal rendelkezik, és a 100 évenként előforduló árvizek ellen nyújt védelmet;
- a Kiskunsági Főcsatorna, a 4000 ha -os, $1963-64$ -ben épült fajszi öntözőfűrt, mely az országban az első nagyüzemi felszín alatti ac. nyomócsöves öntözőtelep, valamint az $1969-74$ között épült hartai öntözőfűrtök, melyeken először alkalmaztak hazánkban gépi áttelepítésű öntözőberendezéseket;
- kecskeméti szennyvízöntöző-telep és a
- Tóth Kálmán Vízügyi Szakközépiskola (Baja) és a Felsőfokú Vízgazdálkodási Technikum, ma: Pollack Mihály Műszaki Főiskola (PMMF) Vízgazdálkodási Intézete.

IRODALOM

Simor J.: *10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Bajai Területi Szervezete. Hidrológiai Tájékoztató, 1976. 63—65.*

BÉKÉS MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A Békés megyei Csoport 1964. szeptember 29-én Gyulán alakult. A vizekkel oly gazdagon behálózott, az ár- és belvizek által területének kétharmadán veszélyeztetett, a településszerkezet, az ipar és nagyüzemi mezőgazdaság dinamikus fejlesztésének útján a 60-as években éppen csak induló Békés megyében a vízgazdálkodási kommunális fejlesztési kérdések reflektorfénybe kerülésével követelő igényné vált a vízgazdálkodással foglalkozó szakemberek, mérnökök, mezőgazdászok, jogászok szakmai közösségének megteremtése, olyan vitafórum létrehozása, mely a fővárosi és nagyvárosi tudományos intézményektől, rangos tervező, kivitelező vállalatoktól távol segíti a vízgazdálkodási kérdések komplex, magas színvonalú elemzését, a szakmai ismeretterjesztést, a tagság szakmai továbbfejlődését.

A 36 fővel megalakult Csoport, nagy lendülettel, a vidék egyre égetőbbé váló, és jellegzetes problémakörének zászlajára tűzésével kezdte meg szakmai, társadalmi tevékenységét. Hűen a választott jelszóhoz: "A víz olyan korlátozott kincs, melynek minden cseppjével ésszerűen kell gazdálkodni", sürgető igényként vetette fel a lakosság egészséges vezetékes ivóvízzel való ellátásának elsődlegessége mellett a szinte kimeríthetetlen hévízkincs komplex hasznosításának és a szennyvizek mezőgazdasági hasznosításának szükségességét, a környezet- és vízminőségvédelem jelentőségét.

A Társasággal szemben egyre növekvő elvárások, és a taglétszám folyamatos emelkedése következtében alakult a Békés megyei Csoport területi szervezetté, majd jöttek létre helyi csoportjaink, így a Szarvasi Városi Csoport (1974) és a gyulai (1981), a Központi (1972), illetve a Szarvasi Főiskolai (1978), és a békéscsabai Szakközépiskolai (1981) Ifjúsági Csoport.

A Szervezet munkája színesedett, specializálódott, alkalmi munkacsoportjaink mellett létrejött állandó környezetvédelmi munkabizottságunk, kiegészült a Szervezet vezetősége a helyi csoportok képviselőivel.

A Területi Szervezet életképességét és szükségességét bizonyította, hogy a taglétszám folyamatosan növekedett.

Sajnálatos módon az 1988. évi rendezvények, tanulmányutak nem megfelelő adminisztrálása következtében a társasági munkában törés állt be. Ennek folyamán a taglétszám nagymértékben lecsökkent, a korábbi nagyszabású programok szervezésére kevesebb lehetőség nyílt. Ennek ellenére ezen időszakban sikerült a romániai—nagyváradi társszervezettel felvenni a kapcso-

latot. Többszöri próbálkozás után 1992 februárjában az érintett szakemberek akaratából a Területi Szervezet újjáalakult. 1992-ben már újra előadóülések, tanulmányút szerepel a munkatervben. Remélhetően ismét a korábbi évek taglétszámával és sikerességével fog működni a Szervezet.

A taglétszám alakulása

	1964	1968	1974	1978	1981	1986	1988	1990
Egyéni tag (fő)	36	42	48	142	316	374	253	50
jogi tag (db)	6	12	29	30	29	25	19	18

Elnökök:

<i>Hartyáni László</i>	1964—1968
<i>Takács Lajos</i>	1968—1984
<i>Goda Péter</i>	1984—

Titkárok:

<i>Márki-Zay Lajos</i>	1964—1975
<i>Igmándi Balázs</i>	1975—1978
<i>Obert Ferenc</i>	1978—1987
<i>Pálincás Lajos</i>	1987—1988
<i>Szabó János</i>	1989—1992
<i>Réti László</i>	1992—

Munkabizottságok, szakértői tevékenység

A MTESZ megyei Elnöksége megbízásából Területi Szervezetünk a környezetvédelmi feladatok összehangolója, ezért állandó bizottságot működtetünk 1976 júniusától. Alkalmilag létrehozott munkabizottságaink minden évben értékes segítséget nyújtanak elsősorban jogi tagjainknak, de helyi és megyei tanácsi, illetve önkormányzati szervek által felvetett vízgazdálkodási kérdések feltárásában is.

Rendszeresek az elismert szakemberek bevonásával tartott tervbírálataink, melyeket a főleg a beruházási döntések meghozatala előtt igényelnek tőlünk. Szakvéleményeink, javaslatunk figyelembevételével készült például a Sarkadi Cukorgyár víz- és szennyvízrendszerének fejlesztési terve, Gyoma-Endrőd vízellátás-fejlesztési programja, a Biharugrai Halgazdaság tápvízellátása, több nagy ipari üzemünk szennyvíz-vizelőtisztításának tanulmánytervei, a MTESZ felkérésére készítettük el az Élővízcatorna vízminőségvédelmi tervét, a HNF felkérésére foglalkoztunk Orosháza Gyopárosfürdővel, a Gyulai Várfürdővel, a szarvasi termálprogrammal, a vízparti üdülésfejlesztéssel és a megye környezet- és természetvédelmi értékeinek számbavételével.

Közreműködésükkel jött létre a Szabadkigyósi Tájvédelmi Körzet, a Körösvölgyi Természetvédelmi Terület, a Vésztő Mágorhalmi régészeti feltáráshely védettsége.

Foglalkoztunk a békéscsabai téglagyári gödrök, a mezőberényi tavak rekultivációjával is. Környezetvédelmi munkánkat kiemelt fontosságúnak tekintettük, törekedve a széles közvélemény környezetvédelmi tudatának formálására. E tárgyban kiállítások rendezésében is közreműködtünk, így pl. a Vadászat—Halászat—Természetvédelem országos rendezvény keretében.

A legutóbbi időszakban pedig közreműködtünk a Hortobágy—Berettyó vízgyűjtőterület vízgazdálkodási fejlesztési program kidolgozására.

Előadói ülések, ankétok

Hagyományos szakterületeinket sem hanyagoltuk el. Rendezvényeinken szót kaptak az árvíz- és belvízvédelem, az öntözés és az utóbbi években egyre inkább a meliorációval foglalkozó szakemberek. Szarvasi Csoportunk a mezőgazdaságot közvetlenül szolgáló szakmai tárgyú rendezvényeink gazdájává vált, színvonalas helyi megyei és országos programok igazolják hozzáértő és lelkes szervező munkáját. Már hagyományosak a Halkísérleti Kutató Intézettel közösen rendezett Halászati Napok, és nincs olyan vizes tárgyú rendezvény, melynek ne lennének helyi képviselőink, aktív támogatói és közreműködői, szoros együttműködésben a Magyar Agrártudományi Egyesület szervezetével.

A nagy lelkesedéssel munkához látott Gyulai Csoportunk is megtalálja saját speciális működési területét, egyre komplexebb módon próbál foglalkozni a város életét meghatározó, vagy itt létrejött tudományos hasznosításának elősegítésével. Hagyományosak a mezőgazdasági területeken folyó szennyvízelhelyezéssel és a Gyulai Várfürdő fejlesztésével foglalkozó programok. Az utóbbi évekre jellemzőek a megye komplex, hosszú távú vízgazdálkodás-fejlesztési kérdéseit boncolgató előadói ülések, melyekben a szomszédos megyék MHT-szervezetei is közreműködnek.

A Társaság szakosztályaival való együttműködést kiemelt fontosságúnak tartottuk, ennek eredményeként országos rendezvények lebonyolítására is rendszeresen kapunk felkérést. Földművelésügyi, ivóvíz gáztalanítási ankétot, a regionális vízellátó rendszer kialakításával, az üzemi vízrendezések tervezésével, ki-
vitelezésével foglalkozó ankétokat rendeztünk.

Rendszeresen foglalkozunk az élelmiszer- és könnyűipar vízgazdálkodásával. Tavaszi rendezvényeink elkészítését és témaválasztását kiemelten kezeljük, a megyei Műszaki Fejlesztési Hónap programjához sikerrel kívánván hozzájárulni. A Társaság Elnöksége munkánkat elismerve, Gyulán rendezte 1975-ben első vidéki közgyűlését, majd 1984-ben Szarvason az V. Országos Vándorgyűlést.

1989-ben nagy érdeklődés mellett előadóüléssel emlékeztünk meg *Kinitz Vilmos* születésének 100-ik évfordulójáról. Az 1966. és 1981. évi Körösi árvizek 25-ik, illetve 10-ik évfordulójának alkalmából szakmai fórumot tartottunk. Körösladányban több szervezettel közösen megemlékeztünk *gróf Széchenyi István* születésének 200-ik évfordulójáról.

Tanulmányutak

Tanulmányútjaink belföldön elsősorban a hegyes-dombos vidékekre irányulnak, ahol a terület vízgazdálkodási érdekességein túl a természeti, kulturális, történelmi emlékek és értékek megismertetését, baráti kapcsolatok kiépülését is szolgálják.

A romániai vízgyűjtőre periodikusan megismételt szakmai kirándulások célja, hogy minden tagunk számára lehetővé tegyék a hazai területi vízgazdálkodási problémák megértéséhez az ismeretszerzést. Sőt egy alkalommal a Duna ausztriai-magyarországi vízgyűjtő területére is sikerült tanulmányutat szervezni.

IRODALOM

- Márki-Zay L.:** Beszámoló a MHT Békési Csoportjának megalakulásáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1965. június hó, 117—118.
- Takács L.:** 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Békés megyei Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974., 81—83.
- Takács L.:** 15 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Békés megyei Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. április, 43—44.
- Obert F.:** A Magyar Hidrológiai Társaság Békés megyei Területi Szervezet Gyula városi Csoportjának megalakulása. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1981. április, 48.

BORSODI TERÜLETI SZERVEZET

A Magyar Hidrológiai Társaság 1952 májusában ankétot rendezett Miskolcon, BAZ megye ivóvízellátási kérdéseiről. Az ankét határozati pontjai között szerepelt egy miskolci területi csoport létrehozása. Ez a határozat lendületet adott a már korábban megindult szervező munkának, melynek eredményeként 1952.

június 6-án megalakult az MHT Nagymiskolci Csoportja. Első elnöke *Pojják Tibor*, alelnökei *Korompai Géza*, *Király Lajos*, *Fejér Zoltán*, Csoport *Dezső*, titkára pedig *Tregele Kálmán* lett.

A megalakulás óta 1985. május 22-én már a tizenkettedik vezetőség választására került sor. A közben eltelt időben nemcsak szervezeti, de névváltozások is történtek a Társaság dinamikus fejlődésének megfelelően. Már az első szervezeti formában két szakosztályt, a Műszaki Hidrológiai és a Balneológiai Szakosztályt és 7 munkabizottságot alakítottak, köztük a zombolykutatással, a Sajó szennyeződésével, a bányavizekkel, a községek ivóvízellátásával, a gyógyfürdőkkel foglalkozó munkabizottságokat, neves szakemberekkel az élükön.

1955-től a Zombolykutató, 1957-től a Sajó szennyeződésével foglalkozó munkabizottság önálló szakosztályként működött tovább, az utóbbi Szennyvíz Szakosztály néven. További munkabizottságok is alakultak, és előtérbe került Miskolc ivóvízellátása és szennyvizei ártalmatlanításának kérdése. A bükki karszt-kutatás terén mutatkoztak az első jelentős eredmények, melynek elismeréseként az új szakosztály titkárát, *Borbély Sándort* a *Vásárhelyi Pál*-emléklappal tüntették ki.

Az 1955. október 7-i vezetőségválasztó közgyűlésen *Király Lajost* választották elnökké, aki négy cikluson keresztül 1964-ig irányította a "Nagymiskolci", majd 1959-i vezetőségválasztó közgyűlés határozatával a "Borsodi" Csoportot. 1957-től három cikluson át *Vezse Sándor* alelnöke, míg *Farkasdy József*, *Korompai Győző*, *Kövessy Gábor*, 1959-től *Pojják Tibor* voltak alelnökei a Csoportnak. 1955—1957 között *Tregele Kálmán*, 1957-től ugyancsak három cikluson át 1964-ig *Gerhard Kálmán* töltötte be a titkári tisztséget.

Igen mozgalmas időszak fűződik *Király Lajos* nevéhez, aki számos kitüntetés mellett 1958-ban a "Munka Érdemérem" kitüntetésben részesült, 1964-ben az MHT tiszteleti tagjává választotta. 1959-ig a Csoport négy szakosztállyal működött, melyek közül Csoport *Dezső* elnökletével a Szennyvíz Szakosztály volt a legeredményesebb. 1957. október 10—11-én megrendezik a "Miskolci Szennyvízankétot", melyet — miután országos érdeklődést keltett — országos szennyvíz konferenciák követték. Az úgynevezett I. Országos Szennyvíz Konferencia 1959. október 10—11-én, a II. 1963. május 30—31-én, a III. 1976. szeptember 13—15-én változatlanul nagy érdeklődés mellett került megrendezésre, központi támogatással. A konferenciák határozatai és ajánlásai nagyban járultak hozzá a tárgyalt problémák

megoldásához. A konferenciák szervezési munkáiért *Csoport Dezső* számos magas kitüntetésben részesült, 25 éven át volt az Ipari Vízellátási és Szennyvíz Szakosztály elnöke, majd 1978-ban bekövetkezett haláláig a Borsodi Csoport alelnökeként tevékenykedett fáradhatatlanul.

1959-től a Zsombolykutató Szakosztály Karsztvizkutató Szakosztálya alakul és létszámával, valamint végzett munkájával a másik legaktívabb szakosztálya vált. Ugyancsak ebben a ciklusban kezdi meg működését a Csoport ötödikként szervezett Limnológiai Szakosztálya is.

Az 1961. január 3-án megválasztott vezetőség újraszervezte a Karsztvizkutató Szakosztályt *Juhász András* tagtársunk irányításával. A Szakosztályból kivált a barlangászok kizárólag barlangfeltárásokkal foglalkozó csoportja és a szakosztály komoly tudományos munkába fogott. Karsztvízmegfigyeléseken alapuló értékes megállapításokat publikáltak. A bükki karsztban elsőként vizsgálták a víztározási lehetőségeket.

A hatodik és hetedik ciklusban, 1964 és 1968-ban *Kövesy Gábort* választották elnökké. A Csoport ügyvezető elnöke, majd 1968-tól titkára *Gerhard Kálmán* lett. A korábbi Általános Hidrológiai Szakosztály "Vízkezelésgazdálkodási és Hidrológiai" szakosztályra bővült. Elnöke *Markó Jenő*, pezsgő életet vitt a szakosztályba.

Évente 8—10 értékes előadót tartottak, és belföldi tanulmányutakat rendeztek. 1964-től több szakosztállyal közösen külföldi tanulmányutakat is szerveztek *Gerhard Kálmán* vezetésével. 1964-ben, majd 1967 és 1971-ben Csehszlovákiába, 1968-ban Jugoszláviába. A jugoszláviai tanulmányút fő célja az ottani karsztban létesített tározók megtekintése volt. Ezt megelőzően a Zágrábi Egyetem professzora, *A. Magdalenic* tartott nagy sikerű előadást "A karsztban való tározás" címmel. A Borsodi Csoport ezekkel a rendezvényekkel igyekezett alátámasztani a *Király Lajos—Gerhard Kálmán—Pojják Tibor* közös javaslatát, Miskolc ivóvízellátása érdekében a bükki karsztban, a Forrásvölgyben létesítendő tározó megvalósíthatóságát. A javaslat országos figyelmet keltett, de a több oldalról megnyilvánuló aggályok miatt lekerült a napirendről. A Borsodi Csoport azonban továbbra is élénk figyelemmel kísérte Miskolc ivóvízellátásának helyzetét, számos előadót tartott, majd ankétot is rendezett *Stehlik Béla* külföldi levelező tagunk részvételével "Miskolc ivóvízellátásának komplex vizsgálata" címen.

A Csoport 1968. évi jelentős eseménye volt az ipari Vízellátási és Szennyvíz Szakosztály által, az OVH és a Vízépítőipari Központ támogatásával Miskolcon rendezett "Országos Vízépítőipari Napok és Kiállítás".

1968 márciusában a Csoport vezetőségének határozatával a Balneológiai Szakosztály feloszlott, mivel a MOTESZ keretében alakult Balneológiai Szakosztály.

Az 1968. évi vezetőségválasztó közgyűlés két önálló szakosztályt hozott létre a Hidrológiai Szakosztályból: "Vízgazdálkodási és Hidrológiai", valamint "Mezőgazdasági-Vízhasznosítási" elnevezéssel, s így továbbra is négy szakosztállyal működött tovább a Borsodi Csoport.

A nyolcadik, 1971—1974-es ciklusban *Gerhard Kálmánt* választották elnökké, *Csoport Dezső*, *Juhász András*, *Schmied László* alelnökök lettek, a titkári teendőket *Borbély Sándor* látta el. Megalakult ötödikként a "Közműves" Szakosztály.

Ugyancsak ebben a ciklusban indult meg a Miskolcon kívüli területeken működő tagtársainkkal való szorosabb munkakapcsolat létesítése, egyelőre az ózdi és a kazincbarcikai összekötők révén.

Az Ipari Vízellátási és Szennyvíz Szakosztály az eddig megszokott lendülettel működött tovább. Megrendezte a "Vízvédelmi Társadalmi Aktívák Országos Tanácskozását", majd környezetvédelmi ankétot rendezett Leninvárosban. A Hidrogeológiai Szakosztály keretében 10 napos tanulmányutat szerveztek az NDK-ba, a külföldi kapcsolatokat Csehszlovákia és Jugoszlávia után kiterjesztve az NDK-ra is.

A Borsodi Csoport 1972 őszén kétnapos ankét keretében ünnepelte 20 éves évfordulóját, majd az ÉRVV-vel közösen rendezték meg "10 éves az ÉRV" kétnapos ankétot. Az eddigi, az ÉVIZIG-gel, a Miskolci Nehézipari Egyetemmel, a tanácsokkal, társegyesületekkel stb. fennálló jó kapcsolatokat kiterjesztették a megyei, a városi és a regionális vízművekre is.

Az 1974. évi vezetőségválasztó közgyűlés *Vezse Sándort* választotta elnökké, *Fázold Adámot* titkárrá. Alelnökök *Juhász András*, *Gerhard Kálmán*, *Stéfán Márton* és *Csoport Dezső* lettek. Ez a szűkebb vezetőség maradt fenn három cikluson keresztül az 1985. május 22-i vezetőségválasztó közgyűlésig.

Az így kialakult szervezettel egyidejűleg az alelnökök is meghatározott feladatokat kaptak: 2—2 szakosztály és 2—2 körzeti csoport patronálását látták el. A kiterjedt szervezet nemcsak a tagság jelentős részének aktivizálását eredményezte, de az egye-

temi és középiskolai ifjúság bevonásával a szakosztályi és a körzeti csoportokban végzett munka is kibővült, felölelve a helyi problémákat is. Különösen aktívnak bizonyult a Kazincbarcikai, Leninvárosi és az Encsi körzeti csoport. A szakosztályok közül változatlanul a Hidrogeológiai Szakosztály tudta magasszintű tevékenységét megtartani, de jó munkát végzett a Vízgazdálkodási Szakosztály is. A Kommunális Szakosztály sokáig nem tudott magára találni, míg végre *Hajós Gyula* tagtársunk vezetésével a legjobbak közé zárkozott fel.

1985-ben, a 12. ciklus elnökévé *Pados Imrét* választották, a területi szervezet titkára változatlanul *Fázold Ádám* maradt, alelnökök *Juhász András*, *Stéfán Márton* és *Vezse Sándor* lettek. A tudományos bizottság elnöki tisztében *Pojják Tibort* — aki 7 cikluson át, haláláig töltötte be ezt a tisztséget — *Gerhard Kálmán* váltotta fel.

A 12. ciklusban (1985—1990) 7 Szakosztály és 6 Körzeti Csoport szervezeti keretei között végeztük munkánkat. Évente mintegy 50—60 előadóülést tartottunk. Rendszeresen részt vettünk az Aggteleki Ifjúsági Környezetvédelmi Szeminárium évenkénti megrendezésében, mely előadásainak anyagát a "Vizeink" különszámában jelentettük meg.

A Kassai Vízgazdálkodási Társasággal 1980 óta meglévő együttműködés keretében tovább folytattuk a tudományos szakmai előadásokat és tanulmányutakat. Nemzetközi kapcsolatainkat 1985-ben tovább bővítettük a Kammer der Technik Neubrandenburgi Vízgazdálkodási Szervezetével, mely együttműködési megállapodás alapján évente ötnapos tapasztalatcserére és előadások megtartására került sor.

1987-ben az Ifjúsági Tanáccsal közösen megrendeztük Miskolcon a XI. Ifjúsági Napokat.

Az ifjúsági csoportok aktív tevékenységét támasztotta alá az évente Tokajban megrendezésre került "Hidrológus Napok", melyeken előadásokat, kiállítást és vetélkedőket szerveztünk.

1990-ben a 13. ciklus elnökévé *Pados Imrét* választották, a Területi Szervezet titkára *Sallai Ferenc* lett, alelnökök *Fázold Ádám* és *Stéfán Márton* lettek.

A vezetőségválasztó gyűlésen elfogadott határozat alapján a Vízépítőipari Szakosztály megszűnt és tevékenységét továbbiakban a Vízgazdálkodási Szakosztály keretei között végzi.

A politikai változásokat követően a Neubrandenburgi Vízgazdálkodási Szervezettel az együttműködési kapcsolat megszűnt. Tekintettel arra, hogy ifjúsági tagjaink elsősorban középiskolá-

A TAGLÉTSZÁM ALAKULÁSA

Tagság	1. ciklus 1952—54	2. ciklus 1955—56	3. ciklus 1957—58	4. ciklus 1959—60	5. ciklus 1961—63	6. ciklus 1964—67
Összesen:	—80	64—91	82—79	140—158	150—137	129—133

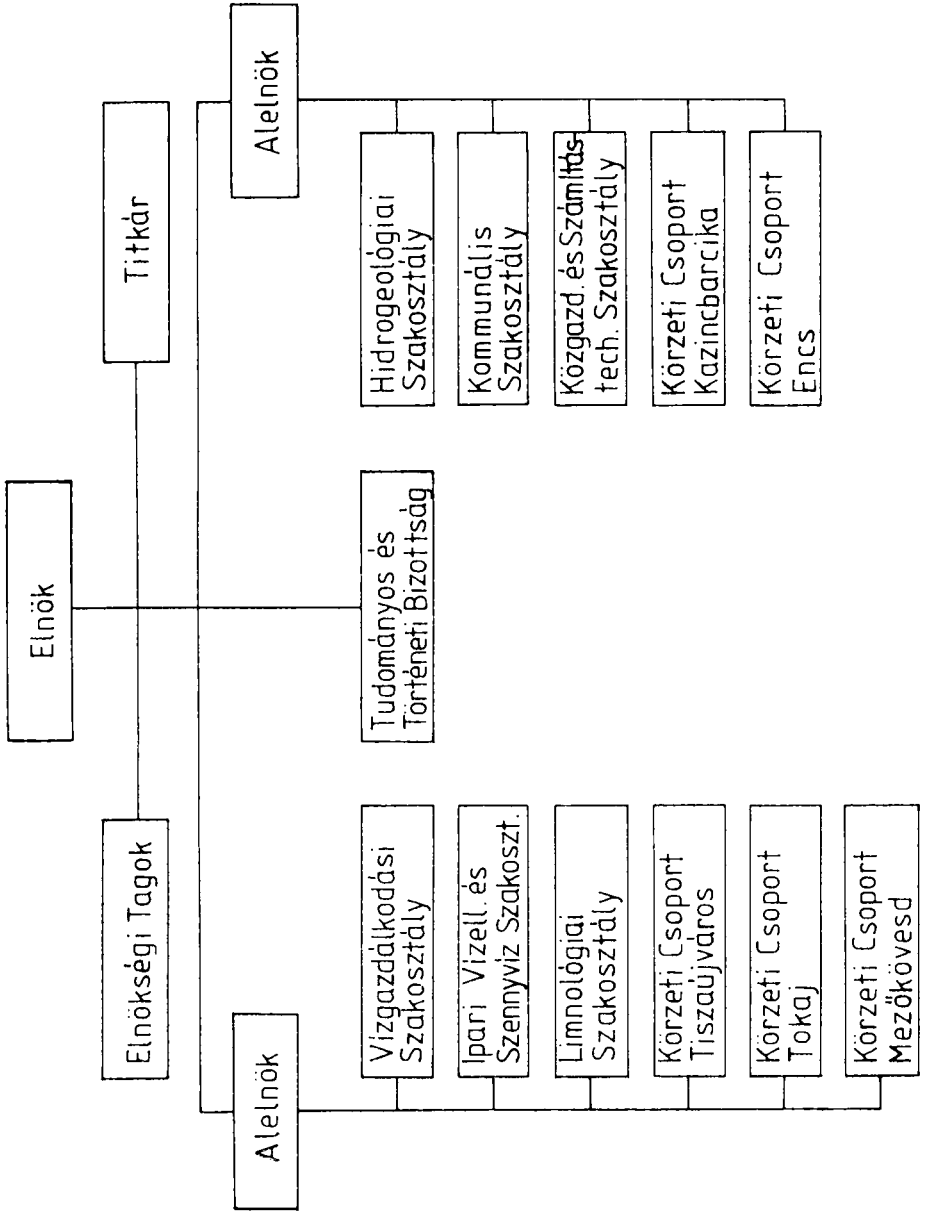
Tagság	7. ciklus 1968—70	8. ciklus 1971—74	9. ciklus 1975—77	10. ciklus 1978—79—80	11. ciklus 1981—82—83—84
Rendes	119—182	175—237	314—314	250 303 340	301 280 230 218
Ifjúsági	—	—	—	61 61 62	124 143 135 147
Nyugdíjas	—	—	—	3 3 3 3	7 8 8 5
Tiszteleti	—	1	1—1	1 1 1 1	— — 1 1
Összesen:	119—182	175—238	315—315	315 368 346	432 431 374 371

Tagság	12. ciklus 1985—87	13. ciklus 1990—
Rendes	217—320	272
Ifjúsági	147—130	—
Nyugdíjas	5—5	4
Tiszteleti	1—1	1
Összesen:	370—456	277

sok, létszámuk évente változó és tagdíjat nem fizetnek, ezért 1990-től külön nyilvántartásban nem szerepeltetjük.

A taglétszám alakulását az 1. táblázat, a szervezeti felépítést a 2. táblázat szemlélteti.

2. táblázat. Az MHT Borsodi Területi Szervezet szervezeti felépítése 1980. májustól

IRODALOM

- Király L.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Csoportjának munkájáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1961. március hó, 23—24.
- Király L. — Gerhard K.: A Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Csoportjának 15 éve. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1967. május, 118—119.
- Pojják T.: 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Csoportja. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1973. 107—110.
- Váncsa A. L.: Limnológiai Szakosztály Miskolcon. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1975. 116—119.
- Vezse S.: 25 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1978. 82—83.

DUNAÚJVÁROSI TERÜLETI SZERVEZET

Szervezetünk az MHT Középdunántúli Területi Szervezete keretében 1979. június 19-én alakult meg Körzeti Csoportként. Dunaújvárosi Területi Szervezetként az MHT 1990. évi közgyűlése óta működik. Tevékenységünket az MHT alapszabálya figyelembevételével folytattuk.

Dunaújváros műszaki bázisa és tagságunk heterogén összetétele széles körű vízügyi tevékenységet biztosított szervezetünk részére. Megalakulásunk óta feladatunknak tekintjük jogi tagjaink vízügyi műszaki problémáinak megoldásában feladatot vállalni. Ezek:

- Közülemi és ipari vízellátás, csatornázás, vízgazdálkodás;
- Környezetvédelem és környezetépítés; valamint a
- Szakmai kultúra terjesztése.

Szervezetünk hatóköre és működési kerete Dunaújváros és közvetlen térsége. Gazdálkodásunk alapja a jogi tagdíjakból és alkalmanként tanulmányterv készítéséből befolyó összeg, melyet zömmel szakmai tanulmányutakra fordítottuk. Éves munkánkat munkaterv alapján végezzük, de rugalmasan módosítottunk, illetve módosítottuk, ha szükséges. Tagjaink az MHT központi rendezvényein rendszeresen részt vesznek.

Elnökök:	Titkárok:
<i>Szalay Árpád</i>	<i>Bessenyei Ferenc</i> 1979—1981
<i>Szalay Árpád</i>	<i>Almási Mária</i> 1981—1990
<i>Fejes László</i>	<i>Almási Mária</i> 1990—

A taglétszám alakulása

1979 56 fő, 1985 120 fő, 1990 105 fő.

Az alakulástól eltelt időszakban végzett jelentősebb szakmai programok voltak:

Szakkvélemények, tanulmánytervek

- ALBA VOLÁN Dunaújváros szennyvízkezelésének vizsgálata;

- Nagyvenyim ivóvizellátása (tanulmányterv);
- Baracs vízbeszerzés, vízellátás tanulmányterv;
- Baracs—Apátszállás vízbeszerzés, vízellátás tanulmányterv;
- Dunaújváros-Pentele városrész szennyvízelvezetés tanulmányterve;
- Dunaújváros-Táborállás szennyvízelvezetés tanulmányterve.

Nagyrendezvények, ankétok, előadóiülések

- Jogitag vállalataink bemutatkozása;
- Fejezetek Dunapentele vízügyi történetéről;
- Dunaújváros és üdülőkörzetének kapcsolata a Dunával:
 - Település és Víz kapcsolata, ea.: *Bana Gábor*
 - Dunaújváros és településcsoportja alakulása, ea.: *Bánhelyi Károly*
 - Dunaújváros és térsége üdülőterületi fejlődése és problémái, ea.: *Fejes László*
 - A Duna folyamszabályozásának fejlődése napjainkig, ea.: *Hrehuss György*
 - Dunaújváros térségi folyamszabályozás és környezet kapcsolata, ea.: *Ránky Ernő*
 - Dunaújváros környéki erdők, ea.: *Éberhardt Béla*
 - Természeti értékek Dunaújvárosban, ea.: *Schummal Rezső*
 - Levegőtisztaság Dunaújváros térségében, ea.: *Takács Miklós*
 - A térség vízgazdálkodási kérdései, ea.: *Merényi Endre*
 - A Dunai Vasmű iparcikk gazdálkodásának, hulladék tárolásának hatása a Dunára és környezetére, ea.: *Kuslits Tibor*
 - Vízminőségi állapot Dunaújváros térségében, ea.: *Varga Pál*
 - Dunai magaspartok geodéziai vizsgálata, ea.: *Horváth Tibor*
 - A Dunapart és magaspart hidrológiai és mérnök-geológiai viszonyai, partvédelem, ea.: *Zarándi László*
 - A Dunapart közcélú hasznosítási lehetőségei, ea.: *Molnár György*
- Dunaújváros Papírgyár szennyvíztisztító üzemének technológiai problémái, ea.: *Nyáradí Zoltán*
- Új módszer a papírgyári szennyvizek újrahasznosítására, ea.: *Szalay Árpád — Sümegi Mihály*
- Dunaújváros csatornázása és szennyvíztisztítási problémái, ea.: *Almási Mária*

- Melirációs tevékenység Dunaújváros körzetében,
ea.: *Bogáth Jenő*
- A Duna-part vízvédelmi rendszere Dunaújvárosban,
ea.: *Varga István*
- Korszerű szerkezeti anyagok alkalmazása a fürdőkben,
a jövő fejlődési iránya, a követelmények szintje,
ea.: *Prainer Sándor*
- Dunaújváros távlati vízellátása, ea.: *Molnár László*
- Kisvízfolyóárok fenntartása, ea.: *Bogáth Jenő*
- Közcsatornát szennyező üzemek ellenőrzése,
ea.: *Almási Mária — Arany Ferenc*
- A Szabadegyházai Szeszipari Vállalat vízgazdálkodásának
komplex vizsgálata, ea.: *Rutkovszky János — Sachs Péter*
- Feltárás nélküli csatornajavítás, ea.: *Csanda Ferenc*

GYŐRI TERÜLETI SZERVEZET

Győrött 1951-ben a Közlekedési és Mélyépítési Tudományos Egyesület keretében alakult ki egy vízgazdálkodási kérdésekkel foglalkozó csoport, de az önálló szervezeti működés feltételei csak 1955-ben jöttek létre. Mint a Magyar Hidrológiai Társaság egyik legnagyobb múltú vidéki bázisán, 1955. január 21-én megtartott vezetőségi ülésen alakult meg a Győri Csoport. Később Győri Területi Szervezetté módosult. Az 1955. február 18-i alakuló közgyűlés elnökének *Demetrovits Szilárdot*, titkárnak pedig *Mispál István* tagtársakat választotta. A Csoport munkájának középpontjában a klasszikus vízgazdálkodási kérdések álltak az árvíz, a vízrendezés és a folyamszabályozás problémái.

A lendületes kezdés után visszaesés következett be, ezért az 1958. január 20-án megtartott közgyűlés új vezetőséget választott: elnök *Putz József*, titkár pedig *Zorkóczy Zoltánné* lett. A Társaság akkori tevékenységének gerincét az előadóülések képezték, de az 1958-ban megindított műszaki tisztí tanfolyam előadóit is a Csoport biztosította. A taglétszám az 1955—1960-as években átlagosan 35 fő volt.

A Csoport 1962-ben új vezetőséget választott. tevékenységével ki kívánt lépni a Vízügyi Igazgatóság kereteiből. és segíteni akarta Győr-Sopron megye mellett Komárom megye vízgazdálkodási kérdéseinek megoldását is. A korábbi évekhez viszonyítva az igények a társadalmi munkavégzés területén is megnöttek. Az ekkor választott vezetőség elnöke *Szaló Lajos* megyei tanácselnök-helyettes, titkára *Kováts Zoltán* lett. Alelnökök *Bencsik Béla* és *Bulkai Lajos* voltak. *Szaló Lajos* elnöki tevékenysége

mintegy másfél évig tartott, 1963 decemberétől *Bencsik Bélu* vette át az elnöki tisztséget, ami a társasági élet fellendülésének egyik záloga volt. *Kováts Zoltán* 1971-ig volt titkár, *Bulkai Lajos* pedig Budapestre történő áthelyezéséig volt alelnök. Az 1962—1969-es időszakra jellemző volt a vitatások, klubrendezvények szervezése, illetve az iparosodás következtében a vízszennyezési kérdések megvitatása. A szakmai tevékenységet akkor az 1963-as és 1965-ös árvizek is befolyásolták. A tagság aktivitására jellemző volt, hogy 1962-től munkabizottságokat szerveztek, melyek foglalkoztak többek között a győri Távközlési és Műszaki Főiskola telepítésének ár- és belvízvédelmi kérdéseivel. Több rendezvény keretében foglalkoztak a tatai Öregtő vízminőségének javításával. Erre az időszakra esik az 1968-ban megszervezett Országos Vízépítési Napok is. 1962-től kerültek megrendezésre a tagság társasági életét színesítő tanulmányutak is.

Bencsik Bélának főhatóságunkhoz történő áthelyezése után a vezetési kérdések megoldására a 80 főt számláló tagság az 1971. március 15-én tartott vezetőségválasztó ülésen *Putz Józsefet* elnöknek, *Fömötör Gyulát* pedig titkárnak választotta, aki 4 évig volt titkár ebben az időszakban.

A Csoport e harmadik vezetősége olyan témakörű előadóülések, illetve ankétok megrendezését vállalta, melyek országos érdeklődésre is számot tartottak. Ilyenek voltak pl. "Korszerű építési anyagok a vízépítésben", "Csatornafenntartás gépesítése". Ebből az időszakból emelkedik ki az 1974-ben a Bős—Nagy-marosi Vízlépcsőrendszerről tartott tájékoztató ankét, ahol közel másfél száz résztvevő főként a társegyesületektől jelent meg. A társasági élet aktivizálására gyümölcsöző kapcsolat épült ki a szomszédos szombathelyi és székesfehérvári területi szervezetekkel, megkezdődött a szakemberek cserelátogatása a szlovákiai társegyesületekhez is.

Területi szervezetünk társadalmi munkájában új szakasz kezdődött 1975-ben, amikor a vezetőség a MTESZ XII. Közgyűlésének határozatainak alapuló ún. cselekvési program területi végrehajtását jelölte meg a fő irányelvként. Az 1975-ben választott vezetőség elnöke ismét *Putz József* lett, a titkári teendők ellátására pedig a tagság *Hajós Bélát* választotta meg. A területi szervezet taglétszáma ebben az időszakban emelkedett, 1980-ban közel 140 főre.

Az 1975—1980-as években alapozta meg a tagság a társadalmi politikai szervekkel való aktív együttműködést, a rendezvényeken foglalkoztak valamennyi lényeges területfejlesztési kérdés-

sel, továbbá a VI. ötéves terv reális előkészítésével is. Egyre nagyobb súllyal jelentkezett a vízellátási, csatornázási és környezetvédelmi feladatok segítésének igénye is.

Több, országos érdeklődést kiváltó nagyrendezvény megszervezésére került sor, melyek közül említést érdemel az 1976-os soproni Vándorgyűlés, az 1977. évi Dunai ankét, a IV. Vízminőségvédelmi Szeminárium, vagy az 1978. évi győri Gépipari Környezetvédelmi Napok. Munkabizottságaik konkrét fejlesztési terveket dolgoztak ki a győri Aranypart parkosítására és vízellátására, a Dimitrov sétány és Barátság park automatikus öntözésére, a balfi palackozó üzem vízellátására. Különösen jelentős volt a Szigetköz települései térségi ivóvízellátásának programjavaslata.

Az 1980. évi tisztújító közgyűlésen a tagság *Markó Lászlót* elnöknek, *Fömötör Gyulát* ismét titkárnak választotta. Alelnök *Kováts Zoltán* lett. Az új vezetőség irányításával az előadók általánosan konkrét, a területi fejlesztési tervekben kiemelt szerepkörrel bíró témákhoz kapcsolódtak, a cél az egyes feladatok gyakorlati végrehajtásának elősegítése volt.

A munkabizottságok a helyi szervek által igényelt döntésléőkészítő tervjavaslatok kidolgozását végezték. Jelentősebb eredménynek számított nemcsak a Társaság életében a BNV-vel kapcsolatos 1981. évi előadók, vagy 1982-ben az ipari hulladékok elhelyezése és megsemmisítése Győr-Sopron megyében témájú kerekasztal-megbeszélés, ami hozzájárult egy győri gazdasági társulás megalakításához.

Ígényes feladatot jelentett a munkabizottságoknak Győr-Sopron megye belterületi vízrendezésének tanulmányterv elkészítése is. A vezetőség állásfoglalása alapján felülvizsgálatra került a Társaság taglétszáma is, ami 1982 óta 100 fő körül ingadozik. A vezetőség jelentős eredménynek tekintette a jogi tagok számának növelését is.

A Győri Területi Szervezet 30 éves fennállását ünneplő vezetőségválasztó közgyűlés 1985-ben elnöknek ismét *Markó Lászlót*, titkárnak pedig *Pannonhalmi Miklóst* választotta. Alelnök: *Jakus György* és *Fömötör Gyula*.

A Területi Szervezet taglétszáma az utóbbi 10 évben csökkenő tendenciát mutatott, azzal, hogy a jelenlegi időszakban egy 60—70 fős kisebb taglétszámon stabilizálódott. A tagság döntő többsége a bázisszervek többszöri átszervezése után az Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség és a Győr és Környéke Víz- és Fűrdő Vállalat dolgozóiból szerveződött.

A vezetőség minden évben foglalkozott a taglétszám alakulásával, de a taglétszám növelése nem volt céljuk. Külön foglalkoztak a Mayer Lajos Vízügyi Szakközépiskola tanulóival, támogatták az MHT pályázatokon való részvételeket. 1990-ben tisztújítás történt, a vezetőség létszámát csökkentettük.

Jogi tagjaink számát az elmúlt évben sikerült növelni, ami egyben a Területi Szervezet anyagi helyzetét is stabilizálta.

Szakmai tevékenységük fő részét elsősorban a területi igények kielégítését célzó előadóülések, munkabizottsági munkák képezték, ugyanakkor tevékenyen kapcsolódtak be a központi nagy rendezvények, az egyes szakosztályok és társszervezetek munkájába is.

Rendezvényeik látogatottsága jónak értékelhető, ami annak köszönhető, hogy a tagság az éves munkatervekben időszerű témákat tűzött napirendre. Ezeket a rendezvényeket éves átlagban mintegy 150—160 fő látogatta. A résztvevők az egyes témákról átfogó képet kaptak, a jelentősebb előadóülések összefoglalóját, javaslatainkat az érdekelt szervekhez eljuttattuk. Az előadóülések célja a területi feladatok gyakorlati végrehajtásának előkészítése volt. A teljesség igénye nélkül az alábbi rendezvényeket emelnénk ki.

- 1987 — Szigetköz közműfejlesztési program,
 - Tatai Öreg-tó rekonstrukciója
(a Komárom megyei Szervezettel közösen),
 - Országos Cukoripari Ankét, Petőháza,
 - VII. Győri Környezetvédelmi Napok.
- 1988 — Vízfolyások természetközeli módszerekkel történő rendezése,
 - Mosonmagyaróvári Vízmű rendkívüli szennyezése,
 - Tájékoztató a BNV munkákról,
 - Osztrák—magyar szakember-találkozó és kerekasztal-konferencia a vízlépcsők vízgazdálkodási hatásairól.
- 1989 — A BNV-hez kapcsolódó területfejlesztés,
 - A Gerecse TK bemutatása,
 - az EOCÉN térségi vízgazdálkodás.
- 1990 — Győr térség árvízvédelmi fejlesztési tervei,
 - Földtani kutatások szerepe a környezet- és vízgazdálkodásban,
 - Fertő tó ankét,
 - Társulási formák jelentősége a vízgazdálkodásban.

- 1991 — Korszerű szennyvízelvezetési és kezelő rendszerek alkalmazása a kistelepüléseken,
— Fertő tó ankét, vízminőség-védelem,
— Győr, a vizek városa ankét,
— Állami tulajdonú vízi létesítmények vagyonátadása.

1987-ben több kihelyezett előadást tartottak, ezért tanulmányút szervezésére külön nem került sor.

Tagságuk közül többen országos nagyrendezvényeken, szlovákiai tanulmányúton vettek részt.

1988-ban Mosonmagyaróvárra szerveztek tanulmányutat, 1989-ben pedig a Gerecse Tájvédelmi Körzetbe tettek látogatást. 1990-ben ismét több, a működési területükön kívüli rendezvényt tartottak, 1991-ben a természetbe illeszkedő vízrendezési munkákkal ismerkedhettek meg tagtársaik Ausztriában.

IRODALOM

Kovács Z.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Győri Csoportjának eddigi munkásságáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1962. december hó, 58—59.

Hajós B.: 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Győri Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974. 72—75.

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A Magyar Hidrológiai Társaság Hajdú-Bihar megyei területi Szervezete 1959. március 24-én alakult. Az alakulást indokolta, hogy a nagyüzemi mezőgazdaság alapjainak megteremtése folyamatban volt. A Tiszalöki Öntözőrendszer megépült, gondoskodni kellett az üzembe helyezésről. A lakosság vezetékes vízellátása a városokban, községekben, településeken nagy ütemben elkezdődött. A munkák végzéséhez vállalatok, hivatalok, mezőgazdasági üzemek alakultak, ahol nagyszámú szakembergárda került össze. A vállalatok, üzemek eltérő feladata, a szakemberek végzettségének különbözősége, ezzel szemben az azonos cél egy közös fórumot igényelt, ahol a népgazdasági célok megvalósításához vezető út egységesítése megteremthető.

A megalakult Területi Szervezet célja volt a környékbeli vízzel foglalkozó szakemberek összefogása, biztosítani számukra a szakmai továbbképzést, a tudományág fejlődésének nyomkövetését. Ezenkívül feladatául tűzte a társadalmi erők mozgósítását a vízgazdálkodás széles rétegű feladatainak munkájában, támogatva ezzel azoknak a hivatalos szerveknek a tevékenységét, amelyek a területen a népgazdasági célok megvalósításán dolgoznak.

A kezdeti taglétszám 60 fő volt, a legnagyobb az 1960-as évek végén, az akkori fellendülő vízgazdálkodási feladatoknak megfelelően, mintegy 120 főre emelkedett.

Területi Szervezetünk tagjai között vízepítő mérnökök, geológusok, vegyészek, biológusok, orvosok, gépészek, mezőgazdászok, jogászok találhatóak, akik valamennyien vízügyi feladatok megoldásában vesznek részt. Az eltérő szakmai képzettség ellenére szervezetünk szakosztályok nélkül működik. A tudományágak összefonódása miatt a MTESZ más szakegyesületeivel kapcsolatban vagyunk. A tagságon kívül a legnagyobb támogató erőt a jogi tagvállalatok képviselik.

Elnökök:		Titkárok:	
<i>Jenei Endre</i>	1959—1970	<i>Török László</i>	1959—1964
<i>Némethy László</i>	1970—1980	<i>Tóth József</i>	1964—1990
<i>Molnár László</i>	1980—1990	<i>Bartha Péter</i>	1990—
<i>Pádár István</i>	1990—		

Területi Szervezetünk az elmúlt 33 év alatt a területi vízgazdálkodás szinte minden kérdésével foglalkozott. Továbbképzési rendezvényeink között igen népszerű helyet kapott korábban a szakirodalmi tájékoztató, ahol tagjaink a hazai és külföldi szakirodalom érdekességeiről számoltak be.

A közműfejlesztés fellendülése időszakában a nagy értékű vízművi létesítmények gondos üzemeltetésének ellátása érdekében Területi Szervezetünk az Országos Vízügyi Hivatallal, majd a Vízügyi Vezető és Továbbképző Tanintézettel együttműködve szakmunkásképző tanfolyamokat indított vízműtelep, vízcsőhálózat, szennyvíztelep és csatornahálózat kezelők részére, a Szervezet szakembereinek előadóként való igénybevételével.

Több mint 200 szakmunkást képeztünk ki. A környezetvédelmi kérdések jelentkezésével az oktatási munkabizottságunk az intézményes keretek szélesítésére, az ifjúság nevelésére környezetvédelmi szakköröket szervezett. Később kidolgozott egy környezetvédelmi szakköri gyakorlati anyagot is.

Szakmai tevékenységünk között mindig az időszerű témák szerepeltek, amelyeket tagságunk a legmagasabb szakmai igényrel igyekezett megoldani.

Debrecenben a II. világháború után indult iparosítás, valamint a tanyavilág lakosságának betelepülése miatt, megnövekedett vízigény kielégítése érdekében új vízbázisra, a Keleti Főcsatornára építették a város vízellátását.

Igen aktívan foglalkozott tagságunk a szennyvíz és szennyvíziszap hasznosításával, amely téren működési területünkön hasznos tevékenységet végeztek.

A hévizek komplex hasznosítása terén jelentős erőfeszítéseket tettek az ezzel foglalkozó kollégáink, de a kérdés ma sem megoldott.

A fehérjeprogram keretében jelentkező feladataink az állattartó telepek higtrágyalé vizének elhelyezéséből adódtak, ezenkívül a halhústermelés fokozására irányuló természetes táplálék előállításával, műszaki feltételeinek megteremtésével foglalkoztunk haltenyésztési anketon.

A vízi környezet fejlesztési tevékenység során tagságunk szakemberei mutattak rá először az erdőpusztai tavak kialakításának lehetőségére, a többcélú hasznosítás feltételeire.

Többször kaptunk megbízást települési tervek társadalmi bírálatára. Megalapozott véleményünket mindannyiszor megalapozottan fogadták.

Területi Szervezetünk többször szervezett, és adott otthont országos nagyrendezvényeknek. 1961-ben Országos Tereprendezési Anketot szervezett, ahol az elhangzott előadások alapján 13 határozati javaslat született az egységes tervezési és kivitelezési módszer kialakítására. 1963-ban Debrecenben volt az Országos Szennyvízöntözési Konferencia, ahol az általános szennyvízöntözési előadások elhangzása után a Debrecenben létesített 26 ha-os szennyvízöntöző telep tapasztalata került ismertetésre.

1978-ban Debrecenben szerveztük meg az MHT VI. "területi" Vándorgyűlését "Belvízgazdálkodás, környezetfejlesztés '78" címmel.

1982-ben az MHT Elnöksége ismét Debrecenre jelölte ki az Országos Vándorgyűlés megtartásának helyéül, amely mezőgazdasági vízgazdálkodással, vízepítéssel, települési és ipari vízellátás, csatornázás kapcsolatával és hévíznyerés, hévízgazdálkodással foglalkozott.

Ez utóbbi témában a Nemzetközi Balneotechnikai Társaság (SITH) 1991. szeptemberében tartotta XXVII. kongresszusát, melynek lebonyolításában Területi Szervezetünk is említésre méltó feladatot végzett.

Az utóbbi években Debrecen város közvéleményét, valamint Társaságunk szakembereit is az ivóvíztisztítás és -ellátás kér-

dései foglalkoztatták. 1989—91 között több fórumon a szerves mikroszennyezők egészségkárosító hatása, az eltávolításukra tett vagy tervezett intézkedések témájában hangzottak el előadások és hozzászólások.

Debreceni ivóvíz szerves mikroszennyezőivel foglalkozó átfogó vizsgálatok végül is befejeződtek és 1991. februárban tartott kerekasztal-megbeszélésen a témát mind a szakemberek, mind pedig a közvélemény számára sikerült megnyugtató módon lezárni.

Területi Szervezetünk nemzetközi működési során tudományos együttműködési kapcsolatot tartott a jugoszláv DIT Szabadjai Szervezetével algás szennyvíztisztítási témában.

Kapcsolatunk volt 20 évig a lengyel Technikai Főszervezetek (NOT) Koszalini Szervezetével vízellátás, csatornázás, vízrendezés és környezetvédelmi témakörben.

A tudományos együttműködés mellett üzemi kapcsolatokat is létrehoztunk, mely lehetőséget teremtett üdültetési program lebonyolítására is.

Testvérváros kapcsolat során 1972-től együttműködünk a lengyel NOT Lublini Szervezetével vízellátás, szennyvíztisztítás és meliorációs témakörben.

1990-től az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal is szoros szakmai kapcsolatot teremtettünk.

A Kárpát-medence hidrológiai egysége, az ésszerű vízgazdálkodás és környezetvédelem lehetőséget kínál arra, hogy a kérdéseket nem egymástól elszigetelten, hanem közösen oldjuk meg. Ennek szellemében 1991-ben Nagyváradon megtartott tudományos találkozón a Berettyó mint határt átmetsző folyó problémáit tártuk fel őszintén és nyíltan, ami szakembereink számára igen tanulságos és hasznos volt.

A felsorolt hosszabb nemzetközi tudományos kapcsolatokon kívül jártak területünkön, és ismerkedtek munkánkkal németek, finnnek és kubaiak is.

Az 1991. év kiemelkedő országos nagyrendezvénye volt *Széchenyi István* születésének 200-ik évfordulója alkalmából: "Széchenyi és a Tisza-völgy rendezése" témában Tiszadobon lebonyolított tudományos emlékülés, és koszorúzási ünnepség. Az elhangzott előadások már külön kiadványban is megjelentek és tanulmányozhatók.

Területi Szervezetünk külön előadóülés keretében foglalkozott 1991-ben *Lányi Sámuel* és *Lechner Gyula* munkásságával is.

- Török L.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Debreceni Csoportjának eddigi munkásságáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1962. április hó, 46—47.
- Némethy L.:** 15 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Debreceni Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974., 77—79.
- Szentgyörgyi G.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Debreceni Területi Szervezete kiemelkedő rendezvényeiről. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1976., 83—85.
- Némethy L.:** 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Debreceni Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1979. október, 20—22.
- Hosszú A. — Ivicsics F.:** III. Vízépítőipari Napok Debrecenben. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. október, 51—52.

HEVES MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

Területi szervezetünk elődje a Magyar Hidrológiai Társaság Egri Csoportja volt, amelyet 1957 tavaszán alakítottak. A Csoport megalakításában, létrehozásában *Papp Ferenc*, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem professzora vállalta a vezető szerepet abban az időszakban, amikor a vízügyi ágazat fejlesztése, fejlődése országosan is, de kisebb régiókban is nagy lendülettel megindult.

A Csoport tulajdonképpen a Vízmű Vállalatra épült, de már ekkor is a tanácsis szervek, a Megyei Tervező Vállalat és az Egri Tanárképző Főiskola tanszékei, a Megyei Kórház — a fürdővíz gyógyhatása miatt —, a Közegészségügyi Járványügyi Állomás (KÓJÁL), a Heves megyei Idegenforgalmi Hivatal munkatársai alkották a tagságot.

A Csoport kb. 4 évig működött elfogadhatóan, a legjelentősebb megmozdulása 1958-ban volt, amikor "Eger vízellátása" összefoglaló címmel háromnapos ankétot rendezett, amellyel tulajdonképpen Eger vízellátásának a fejlesztését hosszú távra is megalapozták.

Az aktivitásban történő visszaesést az 1962-es újrászervezés állította meg, illetve a Szervezet életében ekkor egy újabb fellendülési időszak indult meg. Ez időszak nagy vívmánya volt egy szintén nagyszabású meliorációs ankét, ami az alapja volt annak a folyamatnak, ami a megyében a melioráció területén máig is tart. Az ankét szellemi irányítója *Salamín Pál*, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem professzora volt.

Az ankét eredményeként alakult meg Egerben egy meliorációs tervezési csoport, amely megfelelő színvonalon tervezi, bizonyos értelemben koordinálja e tevékenységet még ma is.

Egy újabb megtorpanás után 1971. május 18-án újult meg ismét a Csoport. Ezt segítette az is, hogy a korábbi Maklári Vízhászónítási társulat Egerbe települt át, feladatköre kitágult

a vízrendezési tevékenységi körre is. A megújulást segítette az is, hogy 1970-ben megszervezte az OVH az Észak-magyarországi Vízügyi Építő Vállalatot, amely komoly szellemi potenciát jelentett Egerben. A megújulás irányítója, szervezője *Varró István* volt, aki a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat (FTV)-nál végzett munkája mellett az MHT munkáját is segítette. Ehhez az újjáalakuláshoz is kapcsolódik egy ankét "Eger minőségi vízgazdálkodása" összefoglaló címmel. Az ankétról kiadvány jelent meg, amelynek megállapításai és feladatmeghatározásai máig érvényesek.

Ez az időszak volt az, amikor 200 körüli létszámot mondhatott magáénak a Területi Szervezet, és évenként legalább 4—5 előadást vagy előadóülést meg tudott szervezni. A munkastílusára bizonyos szakosodást is el lehet mondani, négy szakosztálynak megfelelő szervezeti tagozódással.

Ezek a vízellátás és hidrológiai szakosztály, a vízgazdálkodási és mezőgazdasági szakosztály, a szennyvíz és közműszakosztály, valamint a balneotechnikai szakosztály.

1977-ben kezdődött egy újabb és talán mondhatni máig tartó szakasz, a Szervezet életében, amellyel rendszeresebbek lettek a rendezvények, ezek jelentettek nagyrendezvényt, előadóülést, vitadélutánokat vagy ankétokat, munkabizottsági és egyéb munkát.

A Területi Szervezet külön szakosztályokra nem tagozódott, hisz az akkori és mostani vezetőség is azt vallja, hogy eredményesebb munkát lehet további megosztás vagy tagozódás nélkül végezni. Máig sem tartjuk reálisnak még külön ifjúsági csoport működését sem a területünkön, munkánk folyamán az együttes, közös munkát valljuk eredményesebbnek.

Területi Szervezetünk nemcsak a megyeszékhelyen levő, hanem az egész megye vízgazdálkodási ágazatához tartozó vállalatokra, intézményekre, sőt a vízgazdálkodás periferiáján dolgozó, vagy az azt érintő intézményekre és vállalatokra is épít, számít. A tagságot ezektől a vállalatoktól, intézményektől szerveztük, munkatervünket, munkánk feladatát a megye vízgazdálkodási céljaival összefüggően a tagság munkahelyeinek céljait is figyelembe véve határoztuk meg. Természetes, hogy a szakmai feladatok megoldása, elvégzése, elsősorban a munkahelyekhez, míg Területi Szervezetünkhöz a célok társadalmi bírálata, vitája, támogatása vagy kritikája tartozik. Míg a 35 év első fele a vízellátás, a szennyvízkezelés és a melioráció fogal-

mával szinte ki is merült, az utóbbi évtizedben ez lényegesen, tartalmilag is kibővült.

Az utóbbi időkben ugyan a vízellátás továbbra is fontos társadalompolitikai feladat maradt — e téren a víztakarékosság vízminőség-védelem lépett előtérbe —, de a Területi Szervezet a mezőgazdasági vízgazdálkodással, az árvízvédelmi fejlesztésekkel, a környezetvédelemmel, a balneotechnikával, a vízrajzi feladatokkal egyaránt foglalkozott. Ezekben a nagy szakági területeken belül az energiatakarékos vízellátás és szennyvízkezelés, a külszíni bányászat és rekultiváció, a bányászkodás és bányavíz-hasznosítás, a veszélyes hulladékok elhelyezése, az anyag- és energiatakarékosság ágazati feladatai jelentették munkánkat.

A 35 évvel ezelőtti kezdet 50—55 fős létszáma az idők folyamán csökkent és nőtt, 1973 körül közel 200 főt számlálhattunk tagjaink sorában. Ez a létszám az Északmagyarországi Vízügyi Építő Vállalat 1975. évi megszűnésével 110 főre esett vissza és azóta is 100 fő körül mozog Területi Szervezetünk tagjainak száma.

Tagjainkat a Heves megyei Vízmű Vállalat, az Északmagyarországi Vízügyi Igazgatóság Szakaszmérnökségei, az Eger-Tarnavölgyi és Mátraaljai Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulatok, a Keletmagyarországi Vízügyi Tervező Vállalat (KEVITERV) Egri Irodája, az Északmagyarországi Vízgazdálkodási Társulatok Egyesülése dolgozóiból szervezzük elsősorban, de azok a tanácsai, tervezői vállalati, kórházi, közegészségügyi dolgozók is segítik munkánkat, akik a vízgazdálkodással összefüggő kérdésekkel is foglalkoznak, vagy munkaterületük részben érinti a vízgazdálkodási feladatokat.

Elnökök:	Titkárok:	
<i>Fogel Elemér</i>	<i>Kóta Imre</i>	1957—1962
<i>Zétényi Endre</i>	<i>Kóta Imre</i>	1962—1971
<i>Kocsmár János</i>	<i>Árvai János</i>	1971—1977
<i>Kovács Sándor</i>	<i>Hegedüs Sándor</i>	1977—1990
<i>Hegedüs Sándor</i>	<i>Tóth Zoltán</i>	1990—

A Területi Szervezet mai munkatílusa a 70-es évek végén fogalmazódott meg, amely a megye és a vízgazdálkodási ágazat közös érdekeinek megvalósításán alapult és alapszik, felölelve mindazokat a feladatokat, amelybe a vízgazdálkodás és annak társadalmi háttéréként az MHT céljai meghatározhatók. A mint-

egy 100 fős tagságnak a Területi Szervezet sokoldalúan kíván foglalkozni a Magyar Hidrológiai Társaság — ha lehet mondani — teljes munkájával.

Területi Szervezetünk foglalkozik az ágazaton belül szinte minden szakágazati feladattal, de az ágazati perifériás területeket is érintve, a közegészségügy, a településtisztaság, a balneológia és a környezetvédelem terén is megpróbálunk nyitni. Az már természetessé vált, hogy a mezőgazdasági területtel partnerek vagyunk, sok közös rendezvényünk volt az Agrártudományi Egyesület Megyei Szervezetével, de ezt mondhatjuk el az Építőipari Tudományos Egyesülettel, a Magyar Urbanisztikai Társasággal, illetve más tudományos egyesületekkel végzett közös munkánkról vagy rendezvényeinkről is. Ki lehet itt emelni a megújuló mezőgazdasági-vízgazdálkodási rendezvényeket, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel 1983-ban szervezett közös nagy rendezvényünket, a balneológusokkal rendezett 1981. évi "Thermálvíz komplex hasznosítása" tárgyú nagyrendezvényünket, amelyek talán jelzik azt, hogy Társaságunk nyitott, a megye érdekeinek megfelelően kész más ágazatokkal, tudományos egyesületekkel való együttműködésre.

Területi Szervezetünk munkájának gerince az évenkénti 8—12 rendezvény, ebben nagyrendezvény, előadóülés, ankét egyaránt szerepel, de rendszeresek a külföldön járt tagtársak élménybeszámolói, és ha nem is nagy számmal, de munkabizottsági tevékenységet is végzünk. Ez utóbbinak eredménye a kezdeményezésünkre elindított visontai külfejtés bányavizének Gyöngyös város vízellátásra való igénybevétele. Erre a kezdeményezésre Területi Szervezetünk készített tanulmánytervet és ennek alapján már ma 4500 m³ vizet kap Gyöngyös naponta, ami később 12 000 m³/d-re emelkedik, és épül a Detk—Ludas—Nagyfüged—Karácsond vízellátását biztosító regionális vízmű is.

Ugyancsak a mi munkabizottságunk készített tanulmánytervet Kerecsend, Demjén, Egerszalók, Egerszólát, Egerbakta települések kisregionális vízellátására, amely már szintén a megvalósulás időszakát éli.

Költségvetésünk a területi szervezetek közül a kisebbek közé sorolható. Ezt lényegesen emelni nem tudjuk, hiszen megyénkben a nagy vízfogyasztó üzemek száma kevés, így nagyon nagy szervező munkára lenne szükség ahhoz, hogy jogi tagjainkat és a társasági tagok számát növeljük. Az egyesületi munkán túl eddig fontosnak tartottuk azt, hogy a legtöbbet dolgozó tagtár-

sainknak, az egyesületi életben legaktívabban résztvevőknek szinte a költségvetésünk egészéig külföldi tanulmányutat biztosítunk.

A külföldi tanulmányutakkal kapcsolatosan valljuk, hogy az új technikát vagy technológiát így lehet megismerni, és az emberek külföldön jártukban-keltükben szélesebb látóteret kapnak szakmai, de más vonatkozásban is. Így juthatott el több munkatársunk a szibériai vízierőművekig, majd a nyugat-európai vízi létesítményekig, amit magánemberként egyesek soha el nem értek volna.

Munkánk során az MHT és a megye céljainak megvalósításán munkálkodunk, tagjaink érdeklődésének, szakmai igényének sokoldalú kielégítésére törekszünk. Törekvésünk az is, hogy a megye gazdasági fejlődéséhez Területi Szervezetünk minden lehetséges eszközzel hozzájáruljon.

IRODALOM

Hegedűs S.: 30 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Heves megyei Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1987. április, 42—43.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A szervezet neve 1990-től "Komárom—Esztergom megyei Területi Szervezet". Ezt megelőzően 1977-től "Komárom megyei Területi Szervezet", míg korábban, 1969-től a név "MHT Tatabányai Csoport" volt. A megyei szervezet mellett 1981—1985 között még egy csoport működött, az Északdunántúli Víz- és Csatornaművek Üzemi Szervezete.

Az MHT Tatabányai Csoport 1969. április 17-én alakult, első sorban a Tatabányai Szénbányák ÁVF (VIDUS) tagsági bázisán. Volt korábbi kezdeményezés is 1961-ben a Komárom megyei Víz- és Kútépítő Vállalat részéről, de a társasági élet igazi lendületet a Tatabányai Szénbányák Csoportjának megalakulásával kapott. A Tatabányai Csoport 1976 végén már annyira megerősödött, és sok más szervezet tagjait is bevonó helyi szervezet volt, így kérhette 1977-től a megyei Területi Szervezetté nyilvánítását.

A Komárom megyei Területi Szervezet — még Tatabányai Csoportként, illetve Tatabányai Területi Szervezetként két szakosztállyal alakult, ezek a Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztály, valamint a Szennyvíz Szakosztály. A Társaság működé-

sét elsősorban azokon a víztermelési, vízvédelmi, víztisztítási, szennyvíztisztítási területeken fejtette, ki melyek a VIDUS munkaterületéhez tartoztak. 1977-től kezdve, amikor a szervezet megyei Területi Szervezettel fejlődött — elsősorban a Vízmű Vállalat és a Komárom megyei Kőjál részéről történt tagsággal bővülve — a munkája is színesedett. Ettől kezdve gyakorlatilag a vízgazdálkodás teljes területével foglalkozik a Társulat. Az 1981-ben megalakult ÉDCSV Üzemi Szervezet külön Közgazdasági Szakosztállyal jött létre. Amikor 1985-ben a két szervezet egyesült, a Közgazdasági Szakosztály a megyei Szervezetben is megmaradt, még tovább színesítve a tevékenységet.

Az 1969-es alakuló létszám 47 fő volt, amely már 1970-ben 58 főre alakult. A létszámot a következő tíz évben intenzíven emelni nem sikerült, általában 40—50 fő körül mozgott. A Szervezet azonban jogi tagokat is toborzott, 1976-ban már 2, 1982-ben már 7 jogi tag van. Az ÉDCSV üzemi szervezet megalakulásakor a létszám jelentősen megnövekedett. Az üzemi szervezet 110 fővel, a területi szervezet 30 fővel, összesen 140 fős MHT-tagságot jelentett. 1987-ben a két szervezet egyesülése után a taglétszám 107 fő és 9 jogi tag. A két szervezet összevonásának egyik oka éppen a taglétszámok kismértékű visszaesése, és az üzemi szervezet javára történt súlyponteltolódás volt.

Elnökök:

<i>Kovács Gábor</i>	1969—1971
<i>Réczey Gusztáv</i>	1971—1975
<i>Reviczky Ferenc</i>	1975—1983
<i>Gordos Árpád</i>	1983—1990
<i>Bártfai Miklós</i>	1990—

Titkárok:

<i>Timár Mátyás</i>	1969—1971
<i>Kollár György</i>	1971—1973
<i>Bukovszky András</i>	1974—1975
<i>Czelecz Pál</i>	1975—1985
<i>Nyárády Géza</i>	1985—1990
<i>Németh Eszter</i>	1990—

Az ÉDCSV Üzemi Szervezet elnökei és titkárai:

<i>Várnai Iván</i>	1981—1983	<i>Gordos Árpád</i>	1981—1983
<i>Nyárády Géza</i>	1983—1985	<i>Bunda István</i>	1983—1985

A Területi Szervezet több kiemelkedően fontos rendezvényit is tartott működési ideje alatt. Így többször foglalkozott átfogó, az egész megyét vagy egy nagyobb térséget érintő kérdéssel. A partiszűrésű vízszerezéssel, az ezzel kapcsolatos vízminőségi kérdésekkel, a karsztvízkészlet kérdéseivel és a bányászattal kapcsolatos karsztvízmelések hasznosításával a vízhasznosítások területén, az ipari szennyvíztisztítás, a mezőgazdasági ere-

detű szennyvizek tisztítása területén eljárások, berendezések kidolgozása során a kísérleti eredmények terjesztésével és a termékek megismertetésével, a kommunális szennyvizek tisztításából keletkező szennyvíziszapok mezőgazdasági elhelyezésével stb. végzett előremutató munkát. Különösen értékesé tette a Szervezet tevékenységét az, hogy a vízellátási, vízminőségvédelmi munkával kapcsolatos kérdések megtárgyalásába nemcsak vizes és vizes területen dolgozó ipari szakemberek kapcsolódtak be, hanem a szervezet mozgósítani tudta a tanácsi apparátus, a közegészségügy, a mezőgazdaság és a környezetvédelem illetékes szakembereit is.

Csak egy ilyen kiemelkedő rendezvény pl. az 1982-ben tartott ankét az eocén bányanyitások kapcsán kitermelt bányavizek hasznosításával, és a karsztvízkészlet helyzetével foglalkozva, melynek vitaindítói *Kapolyi László* államtitkár és *Varga Miklós* OVH elnökhelyettes voltak.

Eredményes külföldi kapcsolatot épített ki a Szervezet a lengyelországi Kielce vajdaság testvérszervezetével. Ennek kapcsán cserelátogatásokra és közös rendezvényekre kerülhetett sor.

Az elmúlt időszak jelentősebb rendezvényei:

1987-ben az előadóüléseken részt vevő tagok az aktivizálható létszám 65—70%-át teszik ki. A munkaidő alapvédelme érdekében a rendezvényekre munkaidő után kerül sor, ez az utazások miatt jelentős visszahúzó erővé fejlődött. A rendezvények súlyponteltolódása miatt lépéseket tettünk; egyrészt az elnökséget öt szervező titkár megválasztásával bővítettük, akik a területi elhelyezkedésnek megfelelő helyeken tevékenykednek, másrészt bevezettük azt a gyakorlatot, hogy más MHT-szervezetek által rendezett programokon 1—2 fő vesz részt, és a hallottakat ismerteti a tagokkal.

1987-ben négy programot ütemezett szervezetünk. Ebből jelentős volt a tatai Öreg-tó rekonstrukciójával kapcsolatos és a Komárom megyei bányászat térségi vízgazdálkodására gyakorolt hatásával foglalkozó előadás. Megtartottuk még az Almásfüzitői Timföldgyár vörösiszap tárolójának rekultivációjával foglalkozó programot (olajos és szennyvíziszap elhelyezésével). Tervbe vettük a BNV megépítése után a Komárom megyei szakaszon várható vízminőség alakulásával kapcsolatos eddigi vizsgálatok anyagának ismertetését, de úgy ítéltük meg, hogy cél-

szerűbb a későbbiekben, a térségi vízbázis fejlesztési elképzelésekkel összevontan napirendre tűzni.

1988-ban megvalósult a tagnyilvántartás számítógépes feldolgozása, ami egybeesett a Társaság tagjainak rohamos csökkenésével. Az általános gazdasági helyzet, a főálláson kívüli kereseti lehetőségek elindítottak egy erőteljes kilépési folyamatot. Ennek ellenére az ÉDRV műszaki fejlesztési tevékenységének fellendülésével számos új belépő is jelentkezett. Tagjaink véleménye, hogy az MHT területi szervezetének rendezvényei felérnek egy szakmai továbbképzéssel, esetenként hasznosabb annál. Területi tagoltság miatt a központi rendezvényeket szinten tartottuk és növeltük a területi szervező titkárok által kialakított programok számát.

A négy tervezett programból kettő valósult meg. Igen jól sikerült a Dunántúli-középhegység ÉK-i részének karsztvízmérleg és karsztvízminőség problémái” c. előadás. Kevésbé volt sikeres a Tatabányai Bányák FÖGÉP műszaki fejlesztési tevékenységéről meghirdetett bemutató. Az eredeti programon túl sikeresen bemutatkozott az ÉDRV műszaki fejlesztési eredményeivel a kommunális szennyvíztisztítás témakörével.

Nem sikerült előrelépni a szerződéses munkák megszervezése és elvégzése terén.

A költséggazdálkodásban lényeges előrelépést jelentett, hogy egyrészt a kiadásokat a tervezett szint alatt tudtuk tartani, másrészt a nyilvántartott taglétszámmal teljeskörű a tagdíjbefizetés, jogi tagjaink is eleget tettek befizetési kötelezettségüknek.

1989-ben a tervezett öt előadóülést meg tudtuk rendezni, sőt hosszú évek óta először a programban sem tartalmi módosítást, sem időbeli eltolódást nem kellett eszközölni. A tervezetten túl közös szakmai bemutatót tartottunk a GBS csatornarendszer jellemzőiről a tatai Fényes-fürdön megépített ilyen csatorna bemutatása és üzemeltetési tapasztalatainak ismertetése mellett. Rendezvényeink kivétel nélkül gyakorlati megvalósításban is bemutatható témakörök köré csoportosultak. Különösen sok érdeklődőt vonzott a VITUKI—ÉDRV együttműködés alapján történt matematikai modell alkalmazás bemutatása a tatai szennyvíztisztító telep technológiai változtatásában, valamint a Győr-Sopron megyei Regionális Vízmű beruházás I. ütemében a vízmű bemutatása és ezenbelül az irányítástechnikai rendszer, a vastalanító ismertetéssel. Ezekben a rendezvényeken 40—50 fős volt a látogatottság, de a többi rendezvényünkön is 20—26 fő

érdeklődő jelent meg. Ezek a számok a 100—110 fős tagságot alapul véve, biztatónak ítélnétek.

Az aktivitás csökkenésének megállapításában több tényező együttes hatását érzékeljük. Sikertelen olyan rendezvényi témákat találni, melyek tagságunkat ténylegesen érdeklik. De ezen túlmenően sikertelen tagságunk bizalmát legalább részben visszaszerezni. Ezt a folyamatot igazolja az a tény is, hogy az év első negyedévében valamennyi tagunk rendezte éves tagdíját.

Kerekasztal-beszélgetéseket, szakmai vitadélutánokat tartottak szervező titkáraink az általuk könnyen elérhető kisebb körzetekben. Ez is hozzájárult, hogy szervezetünk előre tervezett rendezvényei jobb hírverést kapjanak.

1989-ben sem terveztünk — kellő érdeklődés hiányában — szerződéses munkavégzést, de az év vége felé sikertelen munkához jutni. Ebben az áttörésben a feltételteremtő és kezdeményező a MTESZ Megyei Szervezeté volt.

Jogi tagjaink nem igényelnek tőlünk szolgáltatásokat ajánlközásaink és megkereséseink ellenére. Nehezen tudjuk jogi tagjainkat szakmai programjainkba bevonni.

1990-ben az éves programban tíz előadást terveztünk és valamennyit meg is tartottuk. A résztvevők számából és az előadást követő hozzászólásokból ítélve sikeres volt

- Az ÉDRV irányítástechnikai rendszer kialakításának tapasztalatai. A számítógépes üzemirányítás és műszaki nyilvántartás című rendezvény, valamint
- A dorogi, esztergomi és komáromi szennyvíztisztító telepek további bővítése elképzelései, az elképzelés végrehajtásának lehetőségei.

Szakmailag magas színvonalú volt a vízmű vállalatok gazdálkodásának változásának lehetőségei, a díjkiegyenlítési rendszer beszüklésének hatásai az ÉDRV tervezésének módszer változásai, új gazdálkodási formációk alkalmazásának sajátosságai.

Az Ászári Keményítőgyárral közös rendezvény keretében valóult meg a szennyvíziszapok mezőgazdasági elhelyezésének tapasztalatai, összevetve a Keményítőgyár élelmiszeripari szennyvizeinek nyárfás elhelyezésével.

Május végén az Északmagyarországi Regionális Vízművek működési területét megismerve szakmai tanulmányutat szerveztünk.

1990-ben a Szervezet taglétszáma 95 fő volt.

Már az 1990. évben is érezhető volt a tagság aktivitásának csökkenése, de bizonyára szerepet játszott ebben a tagdíjak emelése is, így az 1991. évi tagdíjat 72 fő fizette be.

Az éves terv összeállításánál 6 téma megjelölésével vált véglegessé a Szervezet munkaterve.

A Tatabányai Bányák FŐGÉP-el közösen programot szerveztünk a tatabányai szennyvíztelepen üzemelő iszapvíztelenítő berendezés ismertetésére.

A rendszerváltás állomásaként az október 8-án megrendezett előadó ülésen a vízi közművek tulajdon változásának időszerű kérdései is napirenden szerepeltek, ahol tekintélyes előadóktól hangzott el ismertető, melyet nagy érdeklődés kísért.

A Szervezetnek nagyon sok kiváló szakembere, illetve azóta felelős tisztséget betöltő tagja van és volt. Az alapító tagok közül *Reviczky Ferenc* nevét emeljük ki.

IRODALOM

Czelez P.: 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Komárom megyei Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. október, 52.

Siposs Z.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Komárom megyei Területi Szervezete által a "Dunántúli Magyar középhegység északkeleti részének karsztvízmérleg és karsztvízminőség problémái"-ról tartott kerekasztal-beszélgetésről. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. április, 47–48.

KÜZÉPDUNÁNTÚLI TERÜLETI SZERVEZET

A Területi Szervezet 1964. november 25-én tartott alakuló ülésén kezdte el úgymond hivatalos működését. Ezt azért kell így fogalmazni, mert egy-két évvel korábban — már a tagtoborzási munkával párhuzamosan — voltak a területen különféle hidrológiai rendezvények. Az egyesületi munka tehát hamarabb elkezdődött, mint a megalakulás időpontja.

Ezt az a körülmény is motiválja, hogy a térségben olyan súlyú vízgazdálkodási gondok és feladatok bontakoztak ki — a Balaton, a Velencei-tó rekreációja, a bányavíz-elvonás, a vízellátás, a felszíni vizek elszennyeződése, árvízvédelmi, vízrendezési teendők stb. — melyek egyrészt országos érdeklődést gerjesztettek, másrészt interdiszciplináris együttműködést kívánva, a különféle hivatalos szervezetekben dolgozó szakemberek nem hivatalos — egyesületi — eszmecseréjét, ismereteik átadását is igényelték.

A felismerés és szükségszerűség alapján — *Elek Zoltánnak*, a Társaság időközben fiatalon elhunyt főtitkárának kezdeménye-

zésére — a Vízügyi Igazgatóság akkori vezetőinek segítő és szervező tevékenységével hozták létre a megalakulás előfeltételeit.

Területi Szervezetünk taglétszáma 1964—1991 közötti időszakban a következők szerint alakult:

év	Területi szerv. fő	Körzeti csoportok			összesen fő
		Tolna m. i. fő	Veszprém m. i. fő	Dunaújvárosi fő	
1964	74		—	—	74
1968	108		—	—	108
1972	102		—	—	102
1975	101	50	42	—	193
1979	110	50	50	56	156
1985	136	50	*	120	306
1987	131	50	—	106	261
1988	162		—	106	268
1989	199	—	—	—	199
1990	206	—	—	*	206
1991	190	—	—	—	190

* önálló szervezetté alakult

A Szekszárdi Körzeti csoport 1974 márciusában,

a Veszprémi Körzeti csoport 1975 májusában,

a Dunaújvárosi Körzeti csoport 1979 júliusában jött létre.

Az egyéni tagok mellett jogi tagvállalataink száma is folyamatosan emelkedett. Jelenleg 12 vállalat segíti munkánkat.

A Területi Szervezet már megalakulásakor kialakította tevékenységének fő jellemzőit és szándékait. Gyakorlatilag ezek máig sem változtak, csak súlyuk arányában volt időről időre módosulás.

Így alapcél volt:

- Olyan szabad vitafórum megteremtése, melyen hivatalos kööttség nélkül cserélhessenek, terjesszenek ismereteket, alkothassanak véleményt a különféle munkahelyeken tevékenykedő szakemberek.
- A Közép-Dunántúl sajátosságaiból fakadóan, a vízgazdálkodás szerteágazó kérdései között különösen figyelmet kell fordítani

a nagy tavak (Balaton, Velencei-tó),
a vízkészlet-gazdálkodás,
a mélységi vizek,
a vízminőség-védelem,
a vízellátás és csatornázás
vízgazdálkodási kérdéseire, beleértve ebbe a társadalom-
és gazdasággpolitika, valamint a kapcsolódó tudományágak
szerepének kérdéskörét is.

- A fiatal szakemberek ismereteinek, előadókészségének fej-
lesztése — kifejezetten számukra biztosított lehetőségek
megteremtésével — társadalmi segítségnyújtás egy-egy
konkrét helyi vízgazdálkodási kérdés megoldásában (szak-
vélemények, tanulmánytervek).

A Közép-Dunántúlra jellemző feladatok az egyes térségekben
más-más súllyal jelentek meg. S ez az egyesületi tagok érdeklő-
dési körükhöz való kapcsolódása eredményeként a Területi
Szervezeten belül körzeti csoportok létrehozását eredményezte
1974—79 között Szekszárdon, Veszprémben és Dunaújvárosban.
Közülük a Veszprémi Körzeti csoport 1985-ben, a Dunaújvárosi
1989-ben önálló szervezetté alakult.

Céljaink megvalósításához évente munkatervet készítünk, me-
lyet a Területi Szervezet vezetősége megvitát, illetve értékeli
annak végrehajtását

Tisztségviselők névsora:

Területi szervezet:

Elnökök:	Titkárok:	
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Egry Gábor</i>	1965—1996
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Marek Miklós</i>	1969—1971
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Vig Károly</i>	1971—1976
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Dely Géza</i>	1976—1987
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Antalné A. Mária</i>	1987—1989
<i>Karászi Kálmán</i>	<i>Török Tiborné</i>	1989—1991
<i>Szabó Mátyás</i>	<i>Török Tiborné</i>	1991—

Tolna m. i. Körzeti csoport:

<i>Goóts Kálmán</i>	<i>Bucsányi György</i>	1974—1980
<i>Pataki László</i>	<i>Bucsányi György</i>	1980—1985
<i>Király Ernő</i>	<i>Bucsányi György</i>	1985—1991
<i>Klingl Béla</i>	<i>Bucsányi György</i>	1991—

Dunaújvárosi Körzeti csoport:

<i>Szalay Árpád</i>	<i>Bessenyei Ferenc</i>	1979—1981
<i>Szalay Árpád</i>	<i>Almási Mária</i>	1981—1990
<i>Fejes László</i>	<i>Almási Mária</i>	1990—

Úgy ítéltethető meg, hogy a felsorolt alapcélok — kisebb-nagyobb hézagokkal — lényegében valóra váltak. Ennek igazolására fel lehet sorolni azokat a rendezvényeket, kezdeményezéseket, vagy a művelt tudományterületeket, amelyek közvetve, vagy közvetlenül a speciális térségi vízgazdálkodási gondok megoldását kívánták szolgálni.

A felsorolás helyett csak annyit:

- Az általunk, vagy közreműködésünkkel szervezett országos rendezvények száma a teljes időszakban 20 körül volt. A Területi Szervezet emellett — beleértve a körzeti csoportokat is — átlagosan 20—25 előadóülést tartott évente. E két közelítő számadat önmagában is jelzi, milyen mértékű szellemi pezsgésnek mozzogatója a Társaság.

Példaként az előző évek főbb nagyrendezvényeit említjük meg:

- 1986 Nehézvegyipari Ankét (Veszprémi Területi Szervezettel közös)
- 1987 A Velencei-tó vízgazdálkodásának és idegenforgalmának időszerű kérdései
- 1988 Szennyvíztisztító ankét
- 1989 A Közép-Dunántúl vízgazdálkodási kapcsolatrendszere
- 1990 Korszerű vízkútfúrési módszerek alkalmazása a gyakorlatban
- 1991 IX. Országos Vándorgyűlés

Szakmai bemutatók, emlékülések:

- 1986 Megemlékezés *Széchenyi István* halálának 125. évfordulóján
- 1987 A borrévei gátórházban berendezett vízügyi múzeum megnyitása
- 1988 "125 éves a Siófoki-zsilip" című emlékülés
- 1989 *Beszédes József* emlékkiállítás

1990 "100 éves a magyar vízrajz" című kiállítás

1991 *Széchenyi* emlékkiállítás; *Beszédes József* emléktáblavavatás

Az előadói ülések Szekszárdon és Veszprémben elsősorban vízrendezéssel, Dunaújvárosban ipari vízgazdálkodással, Székesfehérváron karsztvízgazdálkodással, hidrológiával, tudományos kutatás és műszaki fejlesztési feladatokkal, vezetési módszerekkel, közgazdasági kérdésekkel foglalkoztak.

A térség különféle vízgazdálkodási feladatainak megoldásához nyújtott konkrét segítség (tanulmányok, tervek, szakvélemények) listáját nehéz felsorolni. Bőséggel vannak ilyenek, melyet jól tükröz az évi 4—8 munka 600—1000 eFt értékben.

Az alakulástól eltelt időszakban a Közép-Dunántúl térségében a vízgazdálkodási környezetben-közegben — jelentős változások — egyes területeken romlás, más területeken igen nagy fejlődés következett be. E változások közepette működött és hatott a Területi Szervezet.

A vízgazdálkodási adottságok és változások fő vonásai a következőkben összegezhetők:

- A vízhasznosítás fokozódása és a vízelvonások — egyáltalán a vízigények drasztikus növekedése — révén kiélezetté vált a vízkészlet-gazdálkodás helyzete.
- Megnövekedett a felszíni és felszín alatti vizek veszélyeztetettsége (ipari és kommunális szennyvizek, a nagy tavak eutrofizációja, bányavízelvonások stb.).
- Egyes vízfolyások (Torna, Séd-Nádor) az ország legszennyezettebb felszíni vizeivé váltak.
- Kedvezőtlenül változott a vezetékes vízellátás és a szennyvízkezelés ollója.

A káros tendenciák mellett korszakos jelentőségű létesítmények, beavatkozások valósultak meg. Csak néhányat ezek közül kiragadva:

- Megépült a Sió torkolati mű (árvízkapu), a Közép-Dunántúl legnagyobb vízgazdálkodási létesítménye.
- Teljesen átépültek a Duna jobb parti (Sió kétparti) védművek.
- A Balaton vízkészlet-gazdálkodása érdekében kibővítésre került a Siófoki zsilip és a Sió-meder.

- A térségi vízkészlet-gazdálkodási helyzet javítására kb. 100 millió m³ össz. kapacitású tározó létesült.
- Szabályoztak valamennyi vízfolyást (Kapos, Marcal, Torna, Gaja, Nádor, Szt. László víz stb.).
- A Velencei-tavon végzett rekreációs munkák eredményeként a tó mocsaras jellege megszűnt, vize egy kategóriával javult, üdültetési kapacitása sokszorozódott.
- Nagy horderejű beavatkozásokkal (tározás, szennyvízkivezetés) sikerült a Balaton vízminőségromlását megfékezni.
- Regionális vízellátó rendszerek épültek (Rákhegy, Nyírad, Ercsi—Velencei-tó), melyeknek — s a helyi vízszerezéseknek révén — több mint 70%-ra növekedett a vízellátásban részesülő lakosság területi aránya.
- Jelentős, bár nem elégséges lépések történtek a szennyvizek tisztításában, az ipari vízgazdálkodás megjavításában.
- Megépültek a közép-dunántúli esőztető öntözőfűrtök.

A vázlatos felsorolás is érzékelteti, hogy az 1960—80 körüli időszak a nagy előrelépéseknek, a vízgazdálkodás fejlődésének úgymond virágkora volt.

Az 1980—90. közötti időszak feladatainak elvi alapjai nem változtak. Tovább folytattuk a céljainkban meghatározott tevékenységeket.

Kiemelten foglalkoztunk:

- a veszélyeztetett települések vízellátási gondjainak megoldásával,
- környezetvédelmi kérdésekkel,
- A Balaton és a Velencei-tó vízminőségének és vízháztartásának javításával.

Példaként említünk néhány főbb létesítményt, mely jelentősen befolyásolta a működési terület vízgazdálkodását az utóbbi néhány évben:

- Velencei-tó térségi melioráció megvalósulása, 1982—1987.
- Paksi Atomerőmű 1—2. blokkjának (1983) és 3—4. blokkjának (1987) beindítása.
- Északbakonyi Regionális vízellátó rendszer kiépítése 1985-től.
- Velencei-tó vízgyűjtő területén levő szennyezőforrások megszüntetésére irányuló beruházások 1987-től.

Területi Szervezetünk tagsága azzal a jogos jóérzéssel tekinthet vissza az említett fejlődésre, hogy annak tudományos szakmai megalapozásában, tervezésében és végrehajtásában, a szakemberek ismereteinek, az interdiszciplináris együttműködésének kiszélesítésével, a társadalmi kontroll elmélyítésével meghatározó szerepe volt. Ez a szerep a Társaság létének és működésének legfontosabb minősítője, s ennek további erősítése ezután is a jövő legfontosabb feladatának tekinthető.

Színes színtöltja a működésnek az évente megrendezett két-napos belföldi esetenként a környező országokba rendezett szakmai tanulmányút. Ide sorolhatók még a lengyel, illetve a szlovák hidrológiai társaság szakembereivel együtt szervezett cserelátogatások, tapasztalatcserék is.

IRODALOM

- Zsuffa I.:** Beszámoló a MHT Középdunántúli Csoportjának megalakulásáról. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1965. június hó, 120.
- Karászi K.:** 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Középdunántúli Területi Szervezete. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1974. 79—81.
- Kerék J.:** A Magyar Hidrológiai Társaság Középdunántúli Területi Szervezetének 1974. évi munkájáról. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1975. 106—107.
- Karászi K.:** 15 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Középdunántúli Területi Szervezete. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1979. október, 22—25.
- Bucsányi Gy.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Tolna megyei Területi Szervezetének 1974. évi működéséről. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1975., 107—108.
- Bucsányi Gy.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Tolna megyei Területi Szervezete 1975. évi rendezvényeiről. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1976. 80—82.
- Karászi K.:** Szöveges domborművet avattak Székesfehérvárott Beszédes József emlékére. **Hidrológiai Tájékoztató**, 1992. április, 61—62.

NÓGRÁD MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A Nógrád megyei Területi Szervezet Salgótarjánban 1959-ben alakult, mint városi szervezet, 5 fős vezetőséggel és 32 taggal. Az elnök *Lizsnyánszki Antal*, a titkár *Lengyel József* volt. A Társaság feladata volt az életképes szervezet megteremtése, és évenként 2—3 előadózás megszervezése.

A Szervezettel szemben tanúsított érdeklődés túlnőtt a város határain, ezért 1975-ben új vezetőség megválasztására került sor, és a Salgótarjáni Városi Szervezet Nógrád megyei Területi Szervezetté alakult át 8 fős vezetőséggel.

Az új vezetőség megválasztása során, figyelembe véve a központi elvárásokat, bázis vállalatnak a Nógrád megyei Viz- és Csatornamű Vállalatot kérték fel. Ettől kezdve a Szervezet úgy

tevékenykedik, mint a Magyar Hidrológiai Társaság Nógrád megyei Területi Szervezete. Céljai közé tartozik:

- Nógrád megye kommunális vízellátásának fejlesztése, a közművesítés koncepciójának kidolgozásában való részvétel;
- a területi vízgazdálkodási elképzelések kialakításában való részvétel;
- a környezetvédelem fejlesztése, különös tekintettel a vízvédelmére, a szennyvíz elvezetésére és tisztítására;
- ipari és mezőgazdasági vízgazdálkodás segítése;
- a tag és jogi taglétszám stabilizálása, illetve növelése.

A tagság között jelentős számban vannak ipari üzemek képviselői is, ezért is foglalkozunk az ipari üzemek vízgazdálkodási kérdéseivel, a takarékos vízfelhasználás, valamint az időszerű szennyvítettítés kérdéseivel.

Rendezvényeinken igyekeztünk elősegíteni a megyei közművesítési program fejlesztését, szakembereink továbbképzését, az ipari és mezőgazdasági üzemek vízgazdálkodási tevékenységének javítását is.

Közművesítési program keretében előadóüléseken, tanulmányutakon foglalkoztunk a megyei regionális rendszerekkel. A tagság aktívan részt vett a Regionális rendszerek a térségi és kistérségi vízművek kialakításában, tervek véleményezésében és üzemeltetésében. A megyében kialakítható kistérségi vízművek létesítésére a Szervezet pályázatot hirdetett. A nyertes pályázat szerint már két kistérségi vízmű került kialakításra.

Külföldi kapcsolatot a közép-szlovákiai testvérszervezettel alakítottunk ki. Ennek keretében 1976-tól évenként, 1981-től két évenként 3—3 tagú műszaki szakemberekből álló küldöttség vesz részt cserelátogatáson, illetve tapasztalatcserén.

Nagyrendezvény keretében ismertették és mutatták be a Vodní Zdroje Prágai Vállalat szakemberei a Magyarországon (Heves, Nógrád megyében) végzett kútfúrás, kúttisztítási, televíziós kamerák felhasználási lehetőségeit, és a vízvezeték tisztítási munkáit.

A Társaság tanulmányutak, bemutatók szervezésével is segíti a tagság szakismereteinek bővítését.

Ilyenek voltak:

- a Kiskörei Vízlépcső építésének és üzemeltetésének helyszíni bemutatása;

- az esztergomi Vízügyi Múzeum a Duna története c. kiállítás megtekintése;
- az Északmagyarországi Regionális Vízmű üzemelésének megtekintése;
- a Nyugat-Nógrádi Térségi Vízmű építésének megtekintése; valamint
- a Közép-Nógrádi Térségi Vízmű építésének megtekintése.

Az egyik legfontosabb feladatunk a vízminőség védelme, a vizek nitrátmentesítése. E fontos feladatot a témában jártas szakemberek segítségével, előadói ülések keretében ismertettük meg szakembereinkkel.

Az MHT alapszabályában rögzítettek szerint ötévenként megtartjuk a vezetőségválasztó taggyűlést, ahol nyolcfős vezetőség kerül megválasztásra, elnök, titkár, két alelnök és négy vezetőségi tag. A vezetőség munkaterv szerint végzi munkáját, általában félévenként ülésezik, de ha szükséges, többször is összehívásra kerül.

A vezetőség tagjai részt vesznek a szervezeti élet irányításában, az éves munkaterv kidolgozásában. Tekintettel arra, hogy a vezetőségi tagok elismert szakemberek, előadások tartására is készséggel vállalkoznak.

Nagyrendezvény keretében foglalkoztunk az ipari és mezőgazdasági vízgazdálkodás helyzetével Nógrád megyében. E rendezvényen foglalkoztunk az ipar vízellátás helyzetével, teendő intézkedésekkel, öntözéssel, meliorációval, hígtrágyakezeléssel, ezeken a területeken elért eredményekkel és problémákkal.

1987-ben Salgótarjánban került megrendezésre a VII. Országos Vándorgyűlés, melynek rendező házigazdái voltunk! A szakmai munka mellett ünnepélyes szoboravatón került leleplezésre *Vitális Sándor* mellszobra.

Nagyrendezvények keretén belül foglalkoztunk Nógrád megye környezetvédelmi helyzetével, a veszélyes hulladékok elhelyezési lehetőségével.

Külön munkabizottsági ülés után széles körben megtartott előadói üléseken tárgyaltuk és véleményeztük a megye közműves ellátásának hosszú távú koncepciótervét, majd ennek egyik fő elemeként a dunai vízátvétel lehetőségét. A témát a beruházási program szakmai feldolgozásával tovább követtük.

Folyamatosan, a megváltozott környezeti feltételekhez igazodva kerestük a kapcsolatot az oktatással és az újonnan létre-

jött önkormányzatokkal. Területi elven szervezett előadóüléseken és megyei nagyrendezvényen tárgyaltuk az önkormányzatok vízügyi feladatait.

Nagyrendezvényeink, előadóüléseink és egyéb információink a szakmai újdonságok népszerűsítésén túl a megye konkrét vízügyi és környezetvédelmi programjához kapcsolódtak.

Elnökök:	Titkárok:	Taglétszám:
		(fő)
<i>Lizsnyánszky Antal</i>	<i>Lengyel József</i>	1959—1975 32
<i>Pálfalvai Kálmán</i>	<i>Heinz Frigyes</i>	1975—1980 88
<i>Pálfalvai Kálmán</i>	<i>Hajék Sándor</i>	1980—1985 106
<i>Pálfalvai Kálmán</i>	<i>Hajék Sándor</i>	1985—1990 116
<i>Márkus Pál</i>	<i>Bózvári József</i>	1990— 62

IRODALOM

Juhász J.: Dr. Vitális Sándor szoboravatása. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1988. április, 13—15.
 Hajék S.: 30 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Nógrád megyei Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. április, 43—44.

NYUGATDUNÁNTÚLI TERÜLETI SZERVEZET

A Nyugatdunántúli Területi Szervezet 1958. október 24-én alakult Nyugatdunántúli Csoport névvel, akkor az országban a hatodik területi szervezatként.

Taglétszám: alakuláskor 53 fő, 1985-ben 138 fő, 1991-ben 166 fő.

Elnökök:	Titkárok:
<i>Éry István</i> 1958—1964	<i>Csetneki István</i> 1958—1962
<i>Kolláth László</i> 1964—1966	<i>Joó Ottó</i> 1962—1976
<i>Gaál Ferenc</i> 1966—1980	<i>Lotz Gyula</i> 1976—1985
<i>Major József</i> 1980—1990	<i>Horváth Ferenc</i> 1985—
<i>Németh István</i> 1990—	

Szervezőtitkár:

Kovács Sebestyén Krisztina 1976—

Működési területe földrajzilag a NYIVIZIG működési területével közel egyenlő. Javarészt Vas és Zala megyékre terjed ki. Elsősorban a területi vizsgáldkódás szakkérdései bemutatásá-

nak, megvitatásának fóruma. A Szervezet közel két évtizede vízgazdálkodási koncepció és tanulmánytervek készítésével is foglalkozik. Így önfenntartó is. 1980-tól Zala megyei Körzeti Csoportunk külön szervezeti egység formájában dolgozik.

Elnöke: *Palkovics Dénes,*

titkára: *Czigola Károly.*

A tagok javarészt a Nyugatdunántúli VIZIG és a VÍZMŰVEK dolgozói. Társulati, tanácsi KÖJÁL és tervezői irodai tagjaink is vannak.

A Szervezet tevékenységét a terület iparosítása vízgazdálkodási kérdéseinek, a vízellátás—csatornázás—szennyvíztisztítás—vízrendezésnek vizsgálatával indította. Így az első években Hévíz vízellátás-csatornázásával, a láphasznosítással, a falusi termelőszövetkezetek vízellátásával, az őrségi meliorációval, a vidék szakemberellátásával — továbbképzésével foglalkoztunk. 1961-ben és 1964-ben az OMF akkori elnökének és a terület vezetőinek részvételével mérnök és technikus tanácskozást szerveztünk. A 60-as évek második felében a vízikörnyezet védelem, kárelhárítás is előtérbe került.

Az 1967-es kőszegi ankétunkon a vezetett vizekben okozott járványokról, a nitrátos ivóvizek ártalmairól is hallhattunk a vízgazdálkodás—vízkészlet-gazdálkodás mellett. Megtárgyaltuk az 1965. évi maximális Rába árvizek tapasztalatait is.

1968-ban együtt ünnepeltük a szombathelyi vízmű 70 éves fennállását. Egyidejűleg a Szombathely térség vízszerezési, vízellátási lehetőségeit is megvizsgáltuk. 1969 végén Zalaegerszegen ankét volt a vízszennyezések elhárításáról. Az itt be is mutatott eljárás (hidrofobizált perlittel) jól vizsgázott 1969—70 telén a Zala olajszennyezése sikeres elhárítása során.

A 70-es években a Szervezet területének vízellátás—csatornázási, hévízhasznosítási, tározási kérdéseire összpontosított.

Ebben az időszakban kerültek reflektorfénybe a Balaton vízgazdálkodási—vízvédelmi kérdései is. 1970-ben a szombathelyi, büki, sárvári, borgátai, mesteri, zalakarosi, zalaegerszegi hévizek (fürdő) hasznosításáról, a főleg CH-kutatásokkal feltárt hévizeknek egyéb hasznosítási lehetőségeiről tárgyaltunk. Jó példa volt a roncsolt területek rehabilitációja a szombathelyi Csónakázó tó — Tófürdő, amelynek tervei (s az építés is javarészt) társadalmi munkában készültek.

1971-ben a Magyar Kémikusok Egyesületével együttesen "Szennyvíztisztítás és üzemi vízgazdálkodás" c. tanfolyamot szerveztünk. Ankéton tárgyaltuk meg a Szombathely térség vízellátásának fejlesztését. A megvalósítás azóta is ehhez igazodik.

1972-ben a Vasi Műszaki Hetek keretei között bemutattuk új hévízfürdőinket.

1973-ban Keszthelyen tartottunk a város vízgazdálkodási kérdéseiről anketot. A szombathelyi új 30 ezer m³/d-s szennyvíztisztító és Bük fürdő rendezési terve is megvitatásra került, a vízmű 65. "születésnapján" (67 résztvevő).

Tanulmányok készültek a sárvári, nagykanizsai, szombathelyi, csónakázótavakról, utóbbi vízpótlásáról, Mesteri-Borgáta és a fürdőkörnyék vízi közművesítéséről stb.

1974-ben a vízjogi engedélyezési dokumentációk tartalmáról igen nagy munkával készült jogszabályi hézagpótló összeállítás. A kapcsolatos kerekasztal-megbeszélésen 126 fő vett részt. Az anyagot a győri—székesfehérvári—szombathelyi VIZIG-ek 1500 példányban adták ki.

Ugyancsak 1974-ben október 16—18. között rendeztük anyagegyesületünkkel az MHT első vándorgyűlését Keszthelyen, "Korszerű eszközök és módszerek a területi vízgazdálkodásban" címmel. Az érdeklődést 34 tanulmány, 43 hozzászólás stb. jelezte.

A Balaton-vízgazdálkodásról 1976-ban ugyancsak Keszthelyen tartott anketon ismertettük először nyilvánosan a Zala-szennyezések mérési eredményeit, a védekezés fő irányairól és a Kis-Balaton vízvédelmi rendszer kialakításáról vallott elképzeléseinket. Ezek azóta jelentős részben meg is valósultak. Ez értelemszerűen az 1979. évi hasonló keszthelyi anketra is vonatkozik.

1978-ban Vas megye, 1980-ban Zala megye távlati vízellátás, csatornázás, szennyvízelhelyezési koncepció terve került az érintettekkel megvitatásra. 1978-ban átadtuk a "Tározási lehetőségek Nyugat-Dunántúlon" c. tanulmányunkat is az érintetteknek.

A 80-as években végzett munkánkra leginkább a különféle tanulmánytervek készítése a jellemző. 1980—85 között 36 db-ot készítettünk el. Ezek főleg település vízgazdálkodással kapcsolatosak. A legnagyobb közülük a Balaton nyugati vízgyűjtő hidrológiai, vízügyi környezetvédelmi és vízrendezési kérdéseivel foglalkozik. A nagyobb — nagyrendezvényt is megközelítő léptékű — rendezvények:

1981 a sárvári termásvíz hasznosítási anket;

1982 a szombathelyi szennyvíztelep fejlesztéséről, valamint a geotermikus energia hasznosításáról rendezett anketok;

1983 ankét a műtrágya tárolás és vízszennyezés kapcsolatáról; A MUT-DANO komposztáló bemutatása Keszthelyen. Nagy érdeklődés kísérte a Nyugat-Dunántúl árvízi helyzetképét is (több) korábbira is emlékezve (Prof. Ing. Kurt Bellin: Alsó-Szászország vízgazdálkodásáról); a kisvízfolyások rendezésének ökológiai szempontjairól (1984) tartott előadásokat.

1984-ben jubileumi ülést rendeztünk Szervezetünk fennállásának 25. évfordulója alkalmából. Az elmúlt negyedszázados munkát korábbi elnökünk: *Gaál Ferenc* méltatta. Jelen összeállításunk is nagy vonatkozásban ehhez igazodik.

Szervezeti életünk az MHT- és a MTESZ-szabályokhoz igazodik. Az alakulóülést 1964, 1968, 1973, 1980, 1985-ben követték vezetőségválasztó taggyűlések. Rendezvényeink közé számíthatjuk rendszeres éves tanulmányútjainkat, amelyeket más területek szakmai megismerésére, tagságunk összekovácsolására, a jól dolgozók jutalmazására orientálunk.

Rendszeresen fogadunk más területi szervezeteket is.

Szervezetünk tevékenységének súlypontja, a megbízásos munkavégzés során, a munkabizottságokban folyó munka. E téren elsőrendű törekvésünk a Társaság működési körével kapcsolatban a fellépő társadalmi igények kielégítése.

Az utóbbi években ez a társadalmi igény mindinkább konkrét feladatok megoldására, koncepciótanulmányok, konkrét műszaki tervek készítésére irányul. A tanulmányok különféle műszaki létesítmények megvalósításához, döntéselőkészítő, fejlesztési irányt mutató szerepet kapnak, a közép- és hosszú távú népgazdasági tervezés alapadatául szolgálnak. Véleményünk szerint a munkabizottsági tevékenység társadalmi szempontból a leghasznosabb, leghatékonyabb egyesületi, működési forma, mely területünkön igen jó kapcsolatot biztosít Társaságunk és a különféle szervek között.

Nemzetközi kapcsolataink csak az anyaegyesületen keresztül vannak. Időszerű lenne az egyirányú csak munka- és egyéni kapcsolatokra korlátozódás helyett ezt a szomszédos osztrák—szlovén—horvát területek szakmai szervezeteivel területi szinten intézményesíteni. Területünk minden fontosabb vízi létesítmények létrehozásában, vízgazdálkodása javításában közreműködünk.

Kiemelkednek:

— Nyugat-magyarországi ("őrségi") melioráció;

- Nyugat-dunántúli árvíz;
- Szombathely térségi vízmű;
- Termásvíz-hasznosítás (Bük, Sárvár, Zalakaros stb.);
- Évtizedes mérések a Zala szerepe-súlya tisztázására a Balaton eutrofizálódásában, és javaslatok ennek csökkentésére, különös tekintettel a Kis-Balaton védőrendszerre. A Balaton nyugati vízgyűjtője meliorációs terve; valamint
- Vas és Zala megyék vízellátás — csatornázás-szennyvíztisztítási koncepció tervei.

Területi Szervezetünk 1987—1991. közötti években a több éve megszokott munkarendben dolgozott.

Taglétszámunk évek óta változatlan: 140 fő körül mozog. Az év elején elkészített és elfogadott munkatervek adtak irány-mutatást.

Évente 4—5 előadóülést szerveztünk, ahol a tagság 25—30%-a rendszeresen részt vett. A témák változatosak voltak: új építőipari anyagok bemutatása — megyén kívüli vállalatok bemutatkozása — technológiai berendezések, gépek, szerszámok ismertetése, területi vízgazdálkodási problémák feltárása, megvitatása.

Előadóknak sikerült olyan személyeket megnyernünk, akik az előadás témájában komoly szaktekintélynek örvendenek.

Egy-két előadóülés témája az elmúlt évekből:

- Szombathelyi szvt. telep intenzifikálása,
- Szombathelyi ivóvízbázisok vízminőségi problémái,
- Bemutatkozik a DÉLVIÉP,
- OWEG kisberendezés bemutató,
- Kis szvt. berendezések ismertetése,
- Bemutatkozik a Hidrológiai Társaság NyD-i Területi Szervezete az új önkormányzatnak stb.

A kisebb rendezvények mellett egy-két nagyrendezvényre is sor került.

A határ menti kapcsolatok jegyében került megrendezésre 1987-ben a "FÓRUM-PANNONICUM", ahol Területi Szervezetünk volt a házigazda.

1987-ben és 1991-ben is volt nagyrendezvényünk a Kis-Balaton témájában.

- Kis-Balaton védőrendszer I. ütemének tervezési-kutatási és építési tapasztalatok, II. ütem építésének bemutatása,

- Átfogó tudományos ülés a Kis-Balaton növény-, állatvilágáról, szerepéről stb.,
- Az MHT vándorgyűlésein dolgozatokkal vettünk részt.

Ugyancsak a nagyrendezvények sorába illeszkedik az évente megrendezendő szakmai-tanulmányi kirándulás. Az érintett időszakban Miskolc környéki, szlovákiai, ausztriai vízügyi létesítményeket tekintettünk meg. Ezeket a 3—4 napos kirándulásokon az év közben legtöbb munkát végző 40—44 főt visszük el.

A szakmai tanulmányutak részben önköltségesek, részben a szerződéses munkáink adják a fedezetet. Az elmúlt egy-két évben a munkák száma csökkent.

A szerződéses munkák szakmai felügyeletét munkánként kijelölt zsűribizottság végzi.

IRODALOM

- Gaál F.: 15 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Nyugatdunántúli Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974. 75—77.
- Gaál F.: 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Nyugatdunántúli Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. október, 49—50.

PEST MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

A területi kezdeményezés és az MHT Elnöksége határozata alapján 1986. május 22-én alakult meg a Pest megyei Területi Szervezet, tizenkettedikként, és ezzel a megyei szervezetek az ország teljes területét lefedik.

A Pest megyei Területi Szervezet célul tűzte ki, hogy országunk e központi elhelyezkedésű, mind települési, mind ipari és mezőgazdasági szempontból súlyponti területén a térség speciális vízellátási, csatornázási, vízkémiai és víztechnológiai, általános mezőgazdasági, ipari vízgazdálkodási szakemberek társadalmi fórumává váljék. Feladata, hogy a regionális problémákra érzékenyen aktív részese legyen a terület szakmai közéletének. Kiemelt vízgazdálkodási, környezetvédelmi feladatait a megye egyéb adottságai mellett a főváros hatásai is meghatározzák, így:

- a főváros, ahol az ország lakossága 20⁰/₀-ának vízellátási igényét kell kielégíteni — zömmel Pest megyei vízbázisból;
- az agglomeráció, ahol mint minden egyéb téren, a vízgazdálkodásban is, a főváros ellátottsági szintjéhez közelítés a feladat;

- a szennyvíz, szennyvíziszap-elhelyezés megoldásában az együttműködés, valamint
- a főváros és Pest megyei ipari üzemek — melyek az ország iparának közel 40⁰/₀-át reprezentálják — vízgazdálkodási feladatainak megoldása.

Alapvető feladatok közé tartoznak a fentiek mellett a Dunakanyar és a Ráckevei (Soroksári) Dunaág üdülőkörzeteinek vízgazdálkodási kérdései.

A Pest megyei Területi Szervezet 240 fős taglétszámmal alakult, és remélhetően hamarosan a legnagyobb taglétszámú területi szervezetté erősödik. Az országosan jellemző érdeklődés hiánya miatt a reményünk nem teljesült.

A Pest megyei Területi Szervezet megalakulása után — annak keretén belül működött — a már több éves eredményekkel rendelkező Duna menti Regionális Vízművek Üzemi Szervezete Vácott, valamint a Ráckevei Körzeti Csoport, mely 1990-ben beolvadt a Pest megyei Területi Szervezetbe. Mindkét szervezet munkatervében megfogalmazott önálló rendezvényeivel színesíti a Pest megyei Területi Szervezet munkáját.

A Pest megyei Területi Szervezet 1990. március 23-án választotta meg új vezetőségét, melynek elnöke *Károlyi Csaba*, titkára ismét *Radványi Rudolf* lett.

Különleges területi elhelyezkedéséből adódóan nemcsak a fővárosi tagtársaink részére igyekeztünk pótolni — működő szakosztályaik mellett — a területi szervezetek hiányát, hanem a megye területére szervezett rendezvényekkel, előadóülésekkel a megye területét is meg kívántuk ismertetni tagtársainkkal.

A Területi Szervezet vidéki rendezvényeinek zavartalan megszervezése a Pest megyei Vízügyi és Csatornamű Vállalat (esetenként a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság és a Duna menti Regionális Vízművek) részéről biztosított autóbusz-közlekedéssel volt megoldható az egyre növekvő tömegközlekedési költségek mellett.

A Pest megyei Területi Szervezet eddigi működése alatt évente 4—5 előadóülést és több nagyrendezvényt, belföldi és külföldi tanulmányutat szervezett, melyek közül a jelentősebbeket a következőkben soroljuk fel:

1987 májusában az első jelentősebb nagyrendezvény a Dunai Kőolajipari Vállalat és a Dunamenti Hőerőmű Vállalat (Százhalombatta) bemutatása volt, 50 fő részvételével.

Szeptember—november hónapban a csehszlovák partnerrel zajlott le a delegációk első, devizamentes cseréje.

1988 februárban tanulmányút keretében — és az osztrák Vogel cég közreműködésével — mutattuk be a tököli vízműnél alkalmazott automatikus fordulatszabályozós Vogel-rendszert.

A Paksi Atomerőmű vízgazdálkodásával ismerkedtek meg a résztvevők egy, a helyszíntre tervezett tanulmányúton (igen nagy érdeklődés mellett).

Országos textilipari vízgazdálkodási ankét (Vác) megrendezésére került sor októberben, melyen a vártnál is nagyobb volt a textilipari, illetve vízügyi szakemberek érdeklődése.

Az előző év kedvező tapasztalatai alapján megállapodás jött létre a Pest megyei Területi Szervezet és a csehszlovák Pöstyéni Vízügyi Igazgatóság között az évenkénti tanulmányutak szervezésére.

1989. Az év legnagyobb eseménye a Területi Szervezet programjában — 120 fő részvételével — a "Ráckevei (Soroksári) Duna vízgazdálkodása" című, egész napos nagyrendezvény volt Ráckevén, melyet a Ráckeve és Tass közötti szakaszon hajókirándulás zárt.

A Pest megyei Víz- és Csatornamű Vállalat (Budaörs) új laboratóriumával ismerkedtek meg a résztvevők, tanulmányút keretében.

1990-ben igen sikeres volt a Duna menti Regionális Vízművek Üzemi Szervezetének rendezésében lezajlott egész napos ankét, a WEDECO cég bemutatójával, 300 fő részvételével. Az ankét keretében a vízkezelési eljárásokat mutatták be az előadók.

Hasonlóképpen eredményes volt az Érdi Vízműrendszer fejlesztéseit bemutató tanulmányút.

1991-ben a Duna menti Regionális Vízművek Üzemi Szervezetével közösen rendezett előadóülésem és helyszíni bemutatóm — Budaörsön — a vízkezelési technológiákkal ismerkedhettek meg a résztvevők.

A vezetőségválasztó taggyűlésen pedig "A Duna—Rajna vízminőségi hasonlóságok és eltérések" című előadást kísérte érdeklődés.

A korszerű kényszeráramlású csatornázási rendszer bemutatóját a Tököli Vízmű helyszíni bemutatója követte.

1992-ben a Magyar Hidrológiai Társaság és a Pest megyei Területi Szervezet szervezésében egyik legjelentősebb rendezvény — a megyei rendezvények sorában — 1992. március 31-én zajlott le — a Pest megyei önkormányzat elnökének, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium helyettes államtitkárá-

nak, valamint vízügyi szakelődök közreműködésével. A megye polgármestereinek tanácskozása a vízgazdálkodás időszerű feladatairól szolt.

DUNAMENTI REGIONÁLIS VÍZMŰ ÜZEMI SZERVEZETE

Az 1975. április 16-án alakult Üzemi Szervezet szakmai területe: a vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás, vízminőségvédelem, vízépítőipari tevékenység, strandfürdő-üzemeltetés, ivóvíztisztítás és vízfertőtlenítés.

A taglétszám a következőképpen alakult:

1975 43 fő, 1980 78 fő, 1985 78 fő, 1990 72 fő, 1991 77 fő.

Elnök:	Titkárok:
Márkus István 1975—	Timár Mátyás 1975—1990
	Kisérdi József 1990—1991

Fontosabb rendezvények:

- 1975. augusztus 8-án Hartán "Mezőgazdasági Vízhasznosítási Napok", ankét;
- 1976. május 21-én Kapuvárott "Kisalföld '76" címmel vízöntözési gépészeti bemutató és ankét;
- 1977. január 14-én Vácott "Vízügyi földművek gépesített fenntartásának tapasztalatai", ankét;
- 1979. március 28-án Budapesten "Advance klórozók helyzete Magyarországon", bemutató ankét;
- 1979. október 16-án Vácott "Környezet- és természetvédelem időszerű kérdései" ankét, Gonda György államtitkár, OKTH-elnök közreműködésével;
- 1980. november 27—28-án kétnapos ankét Szentendrén, "Partiszűrős kutak vízminőségi kérdései";
- 1982. március 17-én országos ankét Budapesten "A váci ivóvíz-szennyeződés okai és tapasztalatai";
- 1983. április hónapban "Gödöllői Tavasz '83" rendezvény-sorozat, a Gödöllői Tanács közreműködésével;
- 1984. április 11—13-án Győrött a Gépípari Tudományos Egyesülettel közösen "Környezetvédelmi Napok" rendezvény-sorozat;

1985. március 28-án Vácott, bemutatóval egybekötött ankét, a "VYREDOX rendszerű föld alatti vas-mangán tisztítási eljárás" címmel;
1986. március 20-án hazai tanulmányúttal egybekötött ankét "Az új ROCLA típusú medencék építése, tervezése és kivitelezése tapasztalatairól".
1987. március hónapban az MHT Pest megyei Területi Szervezettel közösen, Budapesten, a Pest megyei Tanácsnál "A vízellátási rendszerek helyzete és fejlesztése" témában előadások;
1987. május hónapban Vácott előadóülés "A váci strandfürdő vizének vízkezelési tapasztalatairól";
1988. április 23-án "Az 1981. évi váci ivóvíz-szennyeződés tapasztalatai és az újrafelhasználási lehetőségek ismertetése" című témakörben egynapos ankét;
1988. november 12-én "A DMRV működési területén keletkező víztelenített szennyvíziszapok nehézfém tartalmának alakulása, elhelyezési problémái és esetleges mezőgazdasági hasznosítás lehetőségei" című előadóülés;
1989. november 8-án a Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztállal és a Vízellátási Szakosztállal közös rendezésű ankét "Klórozás az ivóvízellátásban" címmel;
1990. február 21-én "Új kútfúrési és felújítási technológiák ismertetése" a NOVIKI cég közreműködésével;
1990. április 24-én "Kommunális és ipari szennyvíztisztító berendezések ismertetése, üzemeltetési tapasztalatai" a WICWERYS angol cég közreműködésével;
1990. június 28-án a PRESSKAN rendszerű csatorna kivitelezésének megtekintése a PVCSV Tököli Telepén;
1990. július 5—6-án látogatás a Zalaegerszegi Vízműveknél;
1991. január 30-án "Vízkezelési eljárások (ózonos, ultraibolya, klór stb.) ismertetése, a berendezések hazai gyártásának lehetősége és gyakorlati bevezetése" a WEDECO cég közreműködésével;
1991. május hónapban a DMRV gödöllői szennyvíztisztítótelep bemutatása a megépült iszaprohasztó, biogáz hasznosítása, és az iszapkezelés üzemelésével;
1991. november hónapban "A DMRV vízellátási és szennyvíztisztítási szolgáltatási tevékenysége és várható fejlesztése" című előadóülés, a MTESZ Pest megyei Szervezet Műszaki Hetek rendezvénye keretében.

RÁCKEVEI KÖRZETI CSOPORT

Az "Aranykalász" MGTSZ, a PVCSV és a BUVIZIG III. Szakaszmérnökség vezetése úgy ítélte meg, hogy Ráckeve és környéke területén folyó vízgazdálkodási beruházások, építkezések színvonalát emelni tudjuk, ha egy olyan területi szervezetet hozunk létre az MHT keretein belül, mellyel a szakemberek folyamatos továbbképzését biztosítani tudjuk. Lehetőséget kívántunk teremteni a fiatal értelmiségieknek a publikálásra, szakmai tanulmányutak szervezésével, és a területen folyó feladatok megismerését kívántuk biztosítani. Munkánkba a dunaharaszti Baktay Ervin Vízügyi Szakközépiskola diákjait is bevontuk. Területünkön ebben az időszakban számos fiatal pályakezdő helyezkedett el, és e szakemberek igényét is próbáltuk kielégíteni 1980 szeptemberében a Körzeti Csoport létrehozásával.

Fő tevékenységi körünk a terület vállalatainak és üzeminek adottságaiból következően elsősorban a meliorációs munkák, öntözési feladatok, illetve az ezekhez kapcsolódó műtárgyépítések. Miután központunk a Csepel-szigeten található, így kiemelt fontosságú az árvízvédelem, mind a megelőzés, mind a védekezés időszakában. Kisebb belvizrendszer is található területünkön (Gyál, Dabas, Monor), így ezek is tevékenységi körünk egy részét képezik. Az elmúlt 2—3 évben a hangsúly a vízminőségvédelemre helyeződött át. A Ráckevei és a Nagy-Dunán számos (évente 2—3) komoly vízminőség-védekezést kísérvnk figyelemmel, vagy résztvevői voltunk. Az 1981—82-es időszaktól kezdődően több kommunális építkezés szakmai problémáinak megoldásába kapcsolódtunk be (Ráckeve szenny- és csapadékvíz-csatornázás, Ráckeve szennyvíztisztító-építés, Szigetszentmiklós csatornázás, Tököl ÁTEV szennyvíz nyomócső építés).

Taglétszámunk a megalakuláskor 39 fő volt. Az állandó, — mely kb. 20 fő — létszámon felül jelentős fluktuáció volt, melynek oka az, hogy a Baktay Ervin Vízügyi Szakközépiskolás diákok további tagságáról nem tudunk, így minden tanévben új tagokkal bővültünk. Többen nyugdíjba mentek. Jelenleg 20 fő a taglétszámunk.

Elnök:

Bohák Imre 1980—1990

Titkárok:

Hajdú László 1980—1984

Bognár Mihály 1984—1986

Fekete Tibor 1986—1990

Tevékenységünk jelentősebb eredményeit illetően kiemeljük, hogy az MHT keretében több bemutatóval egybekötött nagyrendezvényünk volt. Így az első 1982-ben a tömlőgátas meder-elzárás, 1983 áprilisában mikrocölöpverés témában bemutatót tartottunk.

A fiatal, diplomatervező pályázaton részt vevő kezdő szakembereket minden évben felkértük előadás tartására. A területünkön meghirdetett "Alkotó Ifjúság" pályázatokon minden évben részt vettünk. Jó kapcsolatot alakítottunk ki az Alsódunavölgyi Vízügyi Igazgatóság területi csoportjával. Az előadói rendezvényeken túl, mely évente 4—5 alkalommal volt — szakmai kirándulások is rendeztünk, illetve azokon részt vettünk. Segítséget nyújtottunk 1986-ban a vízügyi szakközépiskolások tanulmányi versenyének lebonyolításához. 1983-ban a VGI által beindított csövezeték építő szakmunkás képzéshez oktatói munkával járultunk hozzá.

Tagjaink többszörös újítók.

Területi csoportunk 1 fővel képviselteti magát az MHT Ifjúsági Bizottságában.

Fiataljaink a munkahelyükön működő FMKT feladataiból részt vállalnak. Több alkalommal az országos árvizes értekezlet (1984), az országos mezővízes kongresszus (1986) szervezésében, lebonyolításában vettünk részt.

Működési területünkön árvízvédelmi fővédvonal húzódik (75 km), ebből adódóan a védekezéshez kivevényelt MH-alakulattal jó kapcsolatot alakítottunk ki, szakmai továbbképzésüket végezzük (1986. XI. 4.).

A Körzeti Csoport területén található fő vízi létesítmények: a Tassi zsilip, Kvassay zsilip, belvíz átemelő szivattyútelepek, Alsónémedi öntözőfűrt szivattyútelepe, "Aranykalász" MGTSZ nyomás központ, árvízvédelmi fővédvonal, tököli vízmű, Csepel III/III. újhégyi vízműtelep, Ráckeve PVCSV vízműtelep, melyek építésében tagjaink részt vettek, vagy üzemeltetik.

A Ráckevei Körzeti Csoport 1990-ben beolvadt a Pest megyei Területi Szervezetbe.

SOMOGY MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

1970-ben alakult meg a Dél-dunántúli Vízügyi és Közmű Építő Vállalat (DÉLVIÉP). Ezzel e megyében dolgozó vízügyi szakemberek száma jelentős mértékben megnőtt. Főleg a kaposvári székhelyű vállalatnál, de a vízgazdálkodással valamilyen módon

kapcsolatban levő egyéb szerveknél dolgozó szakemberek igényelték, hogy szakmai társadalmi szervezet keretén belül aktív társadalmi munkát végezhesenek.

A megalakulást megelőző szervező munka eredményeként 58 fő egyéni és 6 vállalat jogi tagként való csatlakozásával 1972. szeptember 8-án alakítottuk meg Területi Szervezetünket.

1977 május hónapban Siófokon megalakult a DRVV Üzemi Csoportja. Az ottani térségben dolgozó szakemberek az Üzemi Csoport tagjai lettek, így létszámunk jelentősen csökkent. Arra törekedtünk, hogy az egyéni tagjaink számát fokozatosan növeljük. A taglétszám az eltelt időszak alatt kissé ingadozott, egyes években meghaladta a száz főt, majd csökkent. Az ingadozás oka a munkaerő-elvándorlás és a szakma elhagyás. Egyéni taglétszámunk jelenleg 80 fő.

Területi Szervezetünk tagjai döntő többségben vízépítéssel, illetve víz- és csatornaművek üzemeltetésével foglalkozó szakemberekből áll. Az utóbbi néhány évben a vízrendezéssel, vízbeszereléssel és az ipari vízgazdálkodással foglalkozó tagtársak száma növekedett. A szakmai összetétele meghatározza azokat a szakterületeket, melyekkel munkánk során kiemelten kell foglalkozni.

A két fő szakterület, a vízellátás-csatornázás mellett előadó-üléseinken, szakmai tanulmányútjainkon a vízminőség, környezetvédelem, ipari vízgazdálkodás, vízrendezés, vízienergia hasznosítás, gépesítés fejlesztés, valamint vízkárelhárítás témakörivel is foglalkoztunk. Rendezvényeinken elsősorban Somogy megye, azon belül kiemelten Kaposvár város, illetve a Balatonpart megoldásra váró kérdéseivel foglalkozunk.

Kiemelkedő jelentőségű volt a regionális vízellátó rendszerek megvalósítása. A térség vízellátása szempontjából fontos beruházás volt a nyugat-balatoni, a délkelet-balatoni, valamint a Fonyód—Kaposvár regionális vízmű építése.

Tagjaink a Pécs—Mohács, valamint Pécs—Komló regionális vízművek építésében is közreműködtek. Ugyancsak Somogy megyén kívül, de több tagtársunk közreműködésével épült víztisztítómű Zalaegerszeg, Szekszárd és Mohács városban.

A Balaton vízminőség védelmét célzó kormányprogram alapján részt vettünk a regionális csatornázási rendszerek építésében. Ennek során valósultak meg, illetve folynak a Balatonpart csatornázási munkái és az egyes régiók szennyvíztisztító telepei.

Szakembereink közreműködésével megépült néhány több célú víztározó is. Így például a marcali, hársasberki, valamint a desedai víztározó.

Munkánk során egy-egy fontosabb témát munkabizottság keretén belül dolgoztunk fel. Jelentőségénél fogva külön megemlítendő, amikor kidolgoztuk Kaposvár város vízgazdálkodásának fejlesztési koncepcióját, amely meghatározta valamennyi szakágazat fejlesztése érdekében elvégzendő főbb feladatokat.

A fejlesztési koncepciót a Kaposvári Városi Tanács V. B. megtárgyalta, az abban foglaltakat elfogadta és továbbiakban ez az anyag képezte a város vízgazdálkodásának fejlesztésére tett intézkedések alapját.

Rendezőként vagy más szervezethez kapcsolódóan résztvevőként rendszeresen foglalkoztunk a Balaton vízminőségének védelmével. Elemeztük a kialakult helyzetet, igyekeztünk feltárni a vízminőség alakulására károsan ható veszélyforrásokat és több rendezvényen is témakörként választottuk a megoldást jelenthető mezőgazdasági, meliorációs és szennyvíztisztítási, valamint elvezetési feladatokat.

Országos jelentőségű nagyrendezvényeink közül megemlíten-dő az MHT Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztályával közös szervezésben megrendezett "Korszerű felszíni víztisztítás" című 3 napos szeminárium és a 2 alkalommal megtartott "Vízépítő-ipar és jövője" kétnapos konferencia. Mindkét rendezvényünkön az ország különböző területeiről nagyszámú szakember vett részt.

Előadóülést, illetve vitaülést évente 5—6 alkalommal tartot-tunk. A szerteágazó témák kiváltották tagságunk érdeklődését. A látogatottság átlagosan 30—35 fő volt, de a vízépítéssel fog-lalkozó rendezvényeinken ezt jelentősen túllépte az érdeklődők száma.

A kaposvári, illetve a Somogy megyében tartott rendezvények mellett igyekeztünk bekapcsolódni a Magyar Hidrológiai Társaság különböző rendezvényeinek szervezetébe, így például a keszthelyi Balaton Ankét, vagy a hévízi Országos Vándorgyűlés munkájában működünk közre.

Tanulmányútjaink helyének és témakörének megválasztása arra irányult, hogy a megyében dolgozó vízügyi szakemberek megismerjék azokat a fontos vízellátási, környezetvédelmi létesítményeket, melyek népgazdaságilag is jelentős helyet foglal-nak el és a tapasztalatokat munkánk során hasznosítani lehetett.

Ugyancsak fontos és kiemelkedő munka volt, hogy véleményeztük "A megye VI. ötéves tervi vízgazdálkodási feladatainak végrehajtása és további feladatok" című megyei előterjesztést, amely a Somogy megyei Tanács további ezirányú munkájának jelentős segítése.

Munkabizottságaink feladatai közül kiemelésre méltó témák voltak:

- Kaposvár város környékének víztározási lehetőségei, különös tekintettel a Deseda-tározóra;
- Korszerű csatornaépítési módszerek technológiája;
- Közműalagút, közműfolyosó építésének előkészítési munkái;
- Kaposvár Tokaji-parkerdő tórendszerének felújítása;
- Kaposvár város csapadécsatornázásának VI. ötéves tervi fejlesztési feladatai;
- Számítógép alkalmazása a vízgazdálkodásban, valamint
- Ipari üzemek szennyvíztisztítási problémáinak feltárása és javaslattétel a megoldás módjaira.

Törekedtünk nemzetközi kapcsolatteremtésre is. Egyik jogi tag vállalatunk — a DÉLVIÉP — közreműködésével egy cseh-szlovák vízépítőipari profilú vállalattal rendszeres és kialakult kapcsolatunk van. Több alkalommal vettek részt konferenciákon, előadóüléseinken. Cserelátogatás során törekedtünk egymás szakmai munkájának megismerésére is. Újabb nemzetközi kapcsolatot jelentett, hogy előadóülés keretében vendégül láttunk vezető vízügyi szakembert Jugoszláviából, aki a Dráva folyó magyar—jugoszláv közös hasznosítása témakörében fejtette ki álláspontját.

A fiatalokkal való fokozottabb törődés érdekében kapcsolatot alakítottunk ki a barcsi Erdészeti és Vízügyi Szakközépiskolával, melynek tagjaiból ifjúsági csoport alakult. Több alkalommal részt vettek rendezvényeinken. Szakmai előadások és szakmai ismeretterjesztő filmek bemutatásával igyekeztünk számunkra a vízgazdálkodás több ágazatát bemutatni A Sajtó Elemér Országos Ifjúsági Pályázatra készített dolgozataikhoz rendszeresen szakmai segítséget adunk.

Területi Szervezetünk kapcsolatai a megalakulástól kezdve széleskörűek. Rendszeres az együttműködésünk a megyei, illetve városi önkormányzati szervekkel. A Magyar Hidrológiai Társas-

ság szakosztályai közül elsősorban a Vízépítőipari Szakosztályt kell megemlíteni, amellyel kapcsolatunk rendszeres.

Szervezetünk az MHT területi szervezetei közül az ország többi megyei szervezeteivel is együttműködött. A távoleső megyék területi szervezeteivel való kölcsönös együttműködés elsősorban a szakmai tanulmányutak szervezése során mutatkozott meg. Legszorosabb kapcsolatunk a Baranya megyei Területi Szervezettel van, akikkel több közös rendezvényünk, előadóülésünk és szakmai utunk volt.

Elnökök:		Titkárok:	
Holl Lajos	1972—1990	Orosz Ottó	1974—1990
Klemm Ervin	1991—	Kelemenné Horváth Éva	1991—

IRODALOM

Orosz O.: A Magyar Hidrológiai Társaság Somogy megyei Területi Szervezete életéből. Hidrológiai Tájékoztató, 1976. 80.

SOPRONI TERÜLETI SZERVEZET

A Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Csoportja 1961. május 18-án alakult. Az alapító tagok közül *Varga Lajos*, *Vendel Miklós*, *Boronkai Pál* és *Garád Róbert* neve emelendő ki.

A tényleges jogi megalakulás előtt a Csoport tagjai 1958-tól *Pichler János* irányításával a Fertő tó Kutató Tudományos Bizottság keretében tevékenykedtek.

A Csoport — később Területi Szervezet — főbb szakmai tevékenységének területei:

- Sopron vízellátásának és szennyvízkezelésének vizsgálata;
- a Fertő tó és környékének tudományos megfigyelése, hasznosítása;
- a térség közművesítésének segítése;
- a fürdők fejlesztésének vizsgálata.

A Területi Szervezet Sopron vízellátási lehetőségeinek feltárásában, a hidrológiai adottságok értékelésében sokat segített. A város teljes körű vízellátásában, a szennyvízkezelés előrehaladott állapotában nagy szerepe van a Szervezet támogatásának.

A Fertő tóval kapcsolatos tagsági tevékenység az egyik legjelentősebb témakör a Területi Szervezet elmúlt 30 éves munkájában. A tó hasznosításával, az ismert politikai és gazdasági körülmények miatt, csak 1957 után tudott a Szervezet foglalkozni. Tagjai vállalták azokat a műszaki előkészítő munkákat, melynek nyomán azóta már több ezer fő részére biztosított a fürdőzés és sportolás.

A Fertő tó tudományos vizsgálata kapcsán alakult ki együttműködés az érintett osztrák szakemberekkel, ami ugyan néhány évre visszaesett, de jelenleg újra fellendülőben van.

A Területi Szervezet aktív közreműködésével jelent meg 1972-ben a Fertő táj bibliográfiája.

Az 1960-as években elsősorban a lakótelepi építéseket helyezték előtérbe a közművesítési, főként a csatornázási és szennyvíztisztítási problémákat, majd később a községek vízellátásának témáját. A Szervezet tagjai mindkét területen segítettek az előkészületeket, a megoldásokat.

A Szervezet közreműködésével történt a balfi fürdő felújítása, valamint a Tómalom fürdő rekonstrukciójának vizsgálata.

A vezetők és a taglétszám változása a megalakulástól:

Elnökök:		Titkárok:				
<i>Varga Lajos</i>	1961—1963	<i>Garád Róbert</i>	1961—1970			
<i>Vendel Miklós</i>	1963—1977	<i>Szekér Lajos</i>	1970—1985			
<i>Kisházi Péter</i>	1977—1985	<i>Havas András</i>	1985—1990			
<i>Köves László</i>	1985—1986	<i>Pécsváradi Péter</i>	1990—			
<i>Németh Kálmán</i>	1986—1990					
<i>Takáts Tamás</i>	1990—					
Év	1961	1970	1975	1980	1985	1990
Fő	16	52	74	84	51	49

A Területi Szervezet 1986-ban emlékülésen tette ünnepélyessé fennállásának 25 éves jubileumát, amikor a Fertő tavi Kutató Állomáson megkoszorúzták *Varga Lajos* első elnököt öt évvel azelőtt állított emléktábláját.

Működésének 30. évfordulóját a Társaság Intéző Bizottsága kihelyezett ülésével tisztelte meg.

Az utóbbi években a taglétszámi lemorzsolódás és sajnos elhalálozás miatt is csökkent. Az elmúlt öt évben veszítettük el öt alapító és vezetőségi tagunkat.

Ugyanakkor a tagság megfiatalodott és fiatal szakembereink aktívan és eredményesen szerepelnek a MTESZ keretében évente szervezett Fiatal Műszakiak Fórumain.

Az újra fellendülést mutató társasági munkát — a javuló körülmények mellett — alapító tagjaink lelkes odaadásának példája és fiataljaink aktivitása kell, hogy vezérelje.

IRODALOM

- Boronkai P. — Garád R.:** Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Csoportjának eddigi munkásságáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1965. június hó, 108—112.
- Boronkai P.:** A Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Csoportja munkáiról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1967. november, 88.
- Vendel M.:** Boronkai Pál. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1970. június, 7—8.
- Garád R.:** A Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Csoportjának tízéves tevékenysége. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1971. 66—70.
- Garád R.:** 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1981. április, 47—48.
- Garád R.:** A Soproni Területi Szervezet Varga Lajos emlékülése. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1982. április, 5—6.
- Garád R.:** 25 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1987. április, 43—45.
- †Vendel M.:** Megemlékezés dr. Varga Lajosról, születése 100. évfordulóján. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 10—11.
- Németh K.:** 30 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Soproni Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 64—66.
- Takáts T.:** Megemlékezések a Soproni Területi Szervezet 30 éves fennállása alkalmából (Ünnepeltek Sopronban). *Hidrológiai Tájékoztató*, 1992. április, 60.

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI TERÜLETI SZERVEZET

1960-ban a Nyíregyházi Vízügyi Igazgatóság szakemberei is szükségét látták annak, hogy bekapcsolódjanak az MHT munkájába. Mivel ekkor Nyíregyházán nem volt még szervezete Társaságunknak, ezért rendszeresen eljártak Debrecenbe, ahol már működött a Társaság Debreceni Csoportja. Az akkori vízmérnökök közül többen tagjai is lettek a Debreceni Csoportnak.

A Nyíregyházi Csoport megalakulásának legfőbb szorgalmazója néhai *Mokos Sándor* főmérnök volt, aki a Nyíregyházi Vízügyi Igazgatóságon megkezdte a Csoport szervezését.

Az MHT Nyíregyházi Csoport első nyilvános és alakuló ülését 1960. március hó 14-én Nyíregyházán tartotta a TIT helyiségében. Ezen az ülésen *Bözsöny Dénes* főtitkár ismertette a Társaság céljait, szervezeti felépítését, jelentőségét. Még ezen az ülésen *Ráday Ödön* hidrológus tartott élménybeszámolót a "Békaember a tudomány szolgálatában" címmel.

A Csoport vezetőségválasztó közgyűlésére csak több rendezvény megtartása után, 1960. október 24-én került sor. Ekkor a 16 főnyi taglétszámhoz újabb 36 fő kérte a felvételét, így 1960

őszén összesen 52 fő taggal hivatalosan is megalakult a Nyíregyházi Csoport. A Csoport első elnöke *Mokos Sándor* főmérnök, titkára *Szeifert Gyula* mérnök, a Nyíregyházi Vízügyi Igazgatóság dolgozói lettek.

1960. év végén a létszám már 59 fő volt, ezek döntő többsége a Vízügyi Igazgatóság dolgozója volt.

A viszonylag kis számú Csoport fő tevékenységi területe fennállása óta mindig tükrözte az adott időszak a térségre jellemző főbb vízgazdálkodási feladatait. Az 1960-as évek elején a nagyüzemi mezőgazdasági üzemek létrejöttével az öntözéses gazdálkodás volt az egyik súlyponti kérdés. Ezekben az években az öntözés, ezen belül a szennyvízöntözés többször is szerepelt a műsoron. A Felső-Tiszavidéken pusztító 1970-es árvíz, majd az újjáépítés részben az árvizek keletkezésére, előrejelzésére, illetve a közműves vízellátásra, majd csatornázásra és szennyvíztisztításra fordította a figyelmet.

A Társaság ezekben az években több tanulmányutat rendezett belföldön.

Az 1970-es évek végén szakosztályokra tagozódva végeztük társasági munkánkat. Létrejött a vízellátás-csatornázási, a vízépítési és vízrendezés-vízhasznosítási szakosztály. Az 1980-as évtől megkezdődött a külső megbízások, szerződéses munkák végzése. Több városunk vízellátására, csatornázására és környezetvédelmére készítettünk terveket.

A Területi Szervezet megalakulása után, viszonylag kis létszám után egy lassú felfutás, majd a tagdíjak erőteljes növekedése után egy csökkenő, majd stabilizálódó létszámunk volt.

Év	1960	1969	1975	1978	1986	1988	1991
Fő	44	40	98	102	72	78	96

Elnökök:

<i>Mokos Sándor</i>	1960—1964
<i>Szeifert Gyula</i>	1964—1968
<i>Pammer Pál</i>	1968—1978
<i>Szeifert Gyula</i>	1979—1984
<i>Szlávik Lajos</i>	1985—1990
<i>Barta István</i>	1990—

Titkárok:

<i>Szeifert Gyula</i>	1960—1964
<i>Barna Bertalan</i>	1964—1966
<i>Király István</i>	1966—1985
<i>Eiben Endre</i>	1985—

Az MHT Szabolcs-Szatmár megyei Területi Szervezetének megalakulásakor a megyeszékhely, és a megye vízgazdálkodása is rendkívül elmaradott helyzetben volt. A közművesítés — csatornázás — gyakorlatilag csak egyedi megoldásokban volt

jelen, sem tervezési, sem építési, üzemelési tapasztalattal nem rendelkezett egyetlen vállalat sem. A Vízügyi Igazgatóság akkori vezető szakembereinek felismerése révén — látva a szükséges és elodázhatatlan fejlesztéseket — szükségesnek tartották az MHT helyi szervezetének a megalakulását.

Ezekből a tényekből kiindulva elmondható, hogy az elmúlt 26 év alatt a megyében megvalósult vízi létesítmények döntő részénél az MHT-ban végzett társasági munka közvetett eredményei is tükröződnek.

IRODALOM

- Mokos S.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Nyíregyházi Csoportjának eddigi munkásságáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1961. december hó, 58—59.
- Pammer P.: 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Nyíregyházi Csoportja. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1970. június, 184—185.
- Szeifert Gy.: 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Nyíregyházi Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. október, 50—52.

SZEGEDI TERÜLETI SZERVEZET

A Magyar Hidrológiai Társaság 1949. augusztus 13-án *Horwitzky Ferenc* egyetemi tanár kezdeményezésére, megalakította szegedi tagozatát. Ugyanakkor alakult meg Szegeden a MTESZ szegedi tagozata is. Az alakuló ülésel egybekötve a Magyar Hidrológiai Társaság vándorgyűlésen ismertette az első öt éves terv által a szakkutatók elé tűzött feladatait.

A megalakított szegedi tagozat munkája azonban különböző külső körülmények miatt nem válhatott folyamatossá. Ámbar a szakmai tevékenység különböző műszaki rendezvényeken időnként fórumhoz jutott, végleges megoldást csak a tagozat újjáalakítása jelenthetett. 1952. november 18-án megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Csoportja, *Dévény István* mérnök, mint elnök vezetésével, aki 1978-ban bekövetkezett haláláig, a tagság bizalmából egyfolytában töltötte be az elnöki tisztséget. 1971 óta a Szegedi Csoport a Szegedi Területi Szervezet elnevezést használja.

A Területi Szervezet alakuláskor kialakított, és azóta is érvényes célja: Szegednek és környékének, szélesebb körben, az egész Dél-Alföldnek, de elsősorban Csongrád megyének a hidrológiai kérdéseit előadások és tanulmányutak keretében feltárni, műszaki, biológiai, földrajzi, földtani, közegészségügyi és egyéb összekapcsolódó szakterületeket megismertetni, a szakembereket a vizek érdekében való tevékenységre összefogni.

A Területi Szervezet munkája tehát egyesíti a hidrológia összes szakágazatának tevékenységét, és mindazon szaktudományokat műveli, amelyeket a Társaság budapesti szakosztályai külön-külön is művelnek.

A Területi Szervezet taglétszáma sem a múltban, sem a jelenben nem állapítható meg pontosan. Voltak időszakok, amikor egyes kampányok nyomán 150—180 személyt is nyilvántartásba eröltettek, akiknek legnagyobb része egyszer, vagy egyszer sem fizetett tagdíjat. Kötelezettségeit rendszeresen vállaló, a rendezvények iránt érdeklődő tag a fennállási idő alatt általában 50—60 volt, nagyobb létszámingadozás nélkül.

A jogi tagok közül az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság területén levő vízgazdálkodási társulatok a legrégebbiek és a legjelentősebbek. Ezek száma jelenleg 8.

Elnökök:		Titkárok:	
<i>Dévény István</i>	1952—1978	<i>Balló Iván</i>	1952—1964
<i>Simády Béla</i>	1978—1991	<i>Pálfai Imre</i>	1965—1968
<i>Török Imre György</i>	1991—		betöltetlen
		<i>Boga Tamás László</i>	1973—1991
		<i>Novák Gyula</i>	1991—

A Területi Szervezet kiemelkedő tagjai: *Dévény István, Berencsi György, Bartsch Lajos, Forgó László, Kiss István, Balló Iván.*

A tevékenység fontosabb eseményeiből kiemeljük, hogy 1953-ban országos ankét volt Szegeden a Tisza duzzasztóműves csatornázásáról, majd több előadónál vitatták meg az országos vízgazdálkodási keretterv különböző változatait. 1957 és 1960 között Csongrád megye városainak vízügyi kérdéseivel, a Maros folyó rendezésével, az alföldi talajvízjárással, gyógyfürdő- és gyógyiszap-problémákkal, tehát széles körből választott fontos és időszerű kérdésekkel foglalkozott a Területi Szervezet. 1959-ben az elnök javaslatára elevenítették fel az 1879. évi szegedi árvíz-katasztrófára való emlékezéseket, amelyet minden tizedik évfordulón megtartottak. Ugyanezen időszakban foglalt állást először a Területi Szervezet munkabizottsága a hévizek hasznosítása ügyében. Az időszerűségnek megfelelően a talajvizekből való öntözés kérdéseit is tudományos ülés vitatta meg 1960-ban.

Szeged fürdővárossá fejlesztéséről már 1962-ben szó volt a Területi Szervezet ülésein, s a kérdést ismételtelen felvetették 1983-ban. A hévízkérdés különböző formái is minden időszak-

ban fontosak voltak. A 60-as évek közepén egyszerre jelentkeztek az újonnan települt olajipar vízügyi kérdései, a belvizek elhárításának kérdései, az árvízvédekezés újonnan felvetődött kérdései, nemkülönben a települések vízellátásának kérdései. Ankétokon vagy előadóüléseken tárgyalták az olajipar településének terveit, az 1966-ban eredményes belvív védekezés tapasztalatait, s figyelmeztettek a csatornázás és szennyvíztisztítás vízellátás fejlesztéssel párhuzamos igényeire is.

A József Attila Tudomány Egyetem Földtani- és Őslénytani Tanszékének kezdeményezésére már a 60-as években megkezdtek a Duna—Tisza-közi szikes vizek tanulmányozását. 1974-től évente egyszer tudományos ülésszakot rendez a Területi Szervezet a szikes vizek alföldi helyzetéről, s 1983 óta évenként tanulmányutat is rendez a szikes tavakhoz és egyéb alföldi vizekhez.

Mihelyt az Országos Vízügyi Hivatal 1966-ban megszervezte a vízminőség-védelem területi szerveit, a vízminőség-védelem is fontos szerepet kapott nemcsak az előadóülések sorában, hanem kiállítások rendezésében is.

1970-ben — miután a Területi Szervezet tagjai szinte teljes számban részt vettek a tiszai árvízvédekezés munkáiban — országos ankéttra került sor az árvízvédekezés tanulságainak értékelésére. Ezen jugoszláv szakemberek is megjelentek. 1971-ben, az első évfordulón a Területi Szervezet a szegedi MTESZ-szervezettel együtt emléktáblát avatott *Vásárhelyi Pál* szegedi szobrájának talapzatán.

A 70-es évtized elején vetődött fel a csongrádi vízlépcső megépítésének szükségessége. A Területi Szervezet minden fórumán igyekezett az ügynek kellő fogadtatást adni. Egyúttal tapasztalatcseréken tanulmányozta az ugyanakkor épülő jugoszláviai, törökbecsei vízlépcső terveit és építésének fázisait. Ekkor került sor a szegedi partfal építésére is. A Területi Szervezet megszervezte a tervezés utáni társadalmi vitát, s az építés során több ízben megtekintette a folyó munkálatokat. Ugyanígy megszervezte a szegedi Vízmű Vállalat kitarakás nélküli csatornázási munkáinak helyszíni tanulmányozását is — országos érdeklődés mellett.

Nagy jelentőségű volt 1978-ban a Duna—Tisza-csatornáról folytatott vitaülés, az 1979 márciusában a Történelmi Szakbizottsággal közös, tudományos ülésszakkal egybekötött megemlékezés a szegedi árvízkatasztrófa századik évfordulóján, és

1979 júniusában a Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztállyal együttesen Szegeden megrendezett árvíz-előrejelzési országos ankét.

Az 1980-as években kiemelkedő témák voltak: a hévízhasznosítás, az árvízvédelem, az öntözés, a vízrendezés és a szikes vizek kutatásának témakörei. Munkabizottság készített javaslatot — több társegyesülettel együtt — 1982-ben a Csongrád megyei hévízhasznosítás koncepcióira. Az árvízvédelmet egy nemzetközi, és egy hazai országos rendezvény szolgálta. 1982-ben magyar—jugoszláv—román közös értekezlet volt a közös árvízvédekezés elméleti és gyakorlati módszereiről Szegeden. Ugyanazon évben országos ifjúsági szakértekezlet is volt Szegeden ebben a témában. Az öntözés és a vízrendezés tárgykörében a Területi Szervezet rendezvényei elősegítették a távlati tervezés társadalmi bírálatát, és alapjaiban támasztották alá a Vízügyi Igazgatóság koncepció kialakítási munkáját. A szikes vizek kutatása viszont a Tudományegyetem kutató tevékenységének adta meg a szakmai-társadalmi nyilvánosságot.

A Területi Szervezet 1974 és 1990 között évenként, november vagy december hónapban ankétot rendezett a szikes vizek délalföldi kutatásairól. E kutatások a hidrológiai tudományterületnek szinte minden ágazatát művelve igyekeztek a sokféleség egységét előmozdítani. 1983 és 1991 között minden év májusában vagy szeptemberében tanulmányi kirándulásra került sor a szikes állóvizek megtekintésére. Mind az ankétok, mind a kirándulások megszervezésében és tudományos előkészítésében a József Attila Tudományegyetem Földtani és Őslénytani Tanszéke és annak vezetője, *Molnár Béla* jeleskedett.

Az 1980-as évtized második felében az előadások között fontos szerepre jutott a számítógépesítés, a folyószabályozás és folyami meder alakítás korszerű szemlélete, a vízellátás és csatornázás új módszereinek bemutatása. Ezekben is jelentős téma volt a folyamatszervezés és irányítás kérdésköre.

1985 és 1990 között több — általában minden évben egy — közös rendezvény volt jugoszláviai víz- és csatornaművek (Szabadka, Zombor) szakembereivel közösen, váltogatva, mindkét országban.

Fontos rendezvény volt 1990 novemberében az 1965. évi dunai árvíz 25. évfordulóját megünneplő bajai konferencia utáni napon rendezett szegedi konferencia, az 1970. évi tiszavölgyi árvíz 20. évfordulójára, tudományos előadásokkal, és országos részvétellel emlékezve. Ennek keretében leplezték le az Alsó-

Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság székházában elhelyezett domborművet is *Dégen Imréről*, születésének 30. évfordulóján, *Lapis András* szegedi művész alkotásaként.

A Területi Szervezet helyeztette el a MTESZ megyei Szervezetével közösen 1986-ban Szegeden *Pávai Vajna Ferenc* emléktábláját, 1989-ben Mindszenten *Vigh Gyula* emléktábláját, és 1990-ben *Dévény István* emléktábláját, a szegedi Vízügyi Emlékhelyen.

Az 1991-ben a 39. működési évét befejező Területi Szervezet fennállásának teljes időszaka alatt fenn tudta tartani, hogy hivatott (a nyári hónapok kivételével) egy, néha két előadóülést vagy szakmai bemutatót rendezzen, amelynek látogatottsága mindig kielégítő — általában 20—30 fő — volt, de amelyeken olykor 50—60, sőt néha 150—200 résztvevő is megjelent. A rendezvények iránt megnyilvánuló érdeklődés tehát rendszerint felülmúlta a tagság vagy méginkább: a tárgykörben közvetlenül érdekelt helyi tagság létszámát. Ez azt mutatja, hogy a Területi Szervezet előtt megtárgyalt kérdések a társadalom szélesebb rétegeit is megmozgatták. Azt is meg kell említeni, hogy néhány országos rendezvény, vagy tudományos ülés anyaga a tudományágban, vagy annak a gyakorlat számára is maradandó jelentőségű volt, így teljesség igénye nélkül hivatkozni lehet az 1953-ban megrendezett Tisza-csatornázási ankétára, az 1959. évi alföldi talajvizvitára, a fürdővárossá nyilvánítást szorgalmazó 1962. és 1983. évi megnyilvánulásokra, az 1970. évi árvízi értékelésre, az 1879. évi szegedi árvízre emlékező ülésekre, az 1979. évi előrejelzési ankétára, vagy az 1982-ben megrendezett háromoldalú nemzetközi megnyilvánulásra, vagy akár a legutóbbiakban megrendezett szikes vízi bejárásokra, és az ott lefolytatott egyéni tapasztalatcserékre. Különösen *Dévény István* egykori elnöknek volt nagy érzéke arra, hogy a tárgyalandó témákat kiválassza, vagy azok előadóit felkérje.

A Területi Szervezet a jövőben is azon fáradozik, hogy a hidrológiai tudomány egységén belül, a társtudományok érdeklődésének fenntartásával találjon megoldást a működési terület elméleti és gyakorlati vízügyi kérdéseiben, olyan színvonalon, amely a szaktudomány fejlődését is elősegíti, ugyanakkor a köznapis problémák megoldására is képes lehet. Az elért eredmények eddig sem voltak hangzatosak, és várhatólag a jövőben sem lesznek azok. A folyamatos és lényegi tevékenység azonban fokozatosan és biztosan, téglánként építheti fel a hidrológiai tudomány és gyakorlat épületét.

A Szegedi Területi Szervezet tagságának zöme az Alsótisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság munkatársa. Jelentős részt vállal a munkából a Szegedi József Attila Tudomány Egyetem földtani és földrajzi tanszékeinek szakembergárdája, a Szegedi Vízművek és Fürdők szakembergárdája, a Közegészségügyi és Járványügyi Állomás Település- és Környezetegészségügyi Osztályának szakemberei, a földtani, a mezőgazdasági vagy az olajipari kutatás, a mezőgazdasági tervezés helyi szakemberei. De számos régi, ma már nyugdíjas szakember önzetlenül szintén előmozdítja a Területi Szervezet tudományos és társadalmi tevékenységét. Ugyanígy: a fiatal szakemberek munkába kapcsolódása zökkenőmentesen, folyamatosan megtörténik.

IRODALOM

- Dévény I.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság szegedi csoportjának eddigi munkásságáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1961. augusztus hó, 46—47.
- Dévény I.: Tízéves a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Csoportja. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1962. december hó, 85—86.
- Vitális S.: Vizgazdálkodásunk jövő feladatai és a Magyar Hidrológiai Társaság. (A MHT Szegedi Csoportja alakulásának 10. évfordulóján, 1962. nov. 14-én elmondott előadás.) *Hidrológiai Tájékoztató*, 1963. június hó, 87—89.
- Dévény I.: A Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Csoportjának 15 éve. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1967. május, 119—122.
- Dévény I.: 20 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Csoportja. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1973. 110—112.
- Dévény I.: 25 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1978. 83—84.
- Fári I. — Nagyistók F.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Szentesi Körzeti Csoportjának 1977—79. évi munkájáról, főbb törekvéseiről. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. április, 44—45.
- Vágás I.: Dr. Pávai Vajna Ferenc (1886—1964) emléktáblájának avatása Szegeden. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1986. október, ó.

SZOLNOKI TERÜLETI SZERVEZET

A Magyar Hidrológiai Társaság Szolnoki Csoportja 1967-ben alakult. Az alakulás fő szempontja a földrajzi tagozódás, valamint a helyi és megyei szakemberek egy szervezeten belüli összefogása. 1972-ben a Csoport Területi Szervezetté alakult, a taglétszám ekkor elérte a 155 főt.

Elnökök:		Titkárok:	
<i>Hegedűs Lajos</i>	1967—1972	<i>Polgár László</i>	1967—1970
<i>Nagy Illés</i>	1972—1978	<i>Nováky Béla</i>	1970—1971
<i>Hegedűs Lajos</i>	1978—	<i>Vajk Ödön</i>	1971—1985
		<i>Csillag Lajosné</i>	1985—1986
		<i>Tóthné Szöllősi Irén</i>	'86—1989
		<i>Varju Lajos</i>	1989—1990
		<i>Kovácsné Pék I.</i>	1990—

Taglétszámunk a következőképpen alakult:

Év	1967	1972	1977	1980	1985	1990
Fő	37	155	240	278	305	250

A taglétszám fejlődése dinamikus volt 1985-ig, azóta lassú létszámcsökkenés mutatkozik.

A tagság sokrétű érdeklődése és szerteágazó szakismerete már korlátozta a minden tagtársunkat egyaránt érdeklő rendezvények szervezését ekkora létszám mellett. Ezért célszerűnek látszott a sokirányú érdeklődést a Területi Szervezet keretében kisebb szakterületi bontásban is kielégíteni. Szervezetünk az Intéző Bizottság jóváhagyásával, tagtársaink határozata alapján három szakosztályt hozott létre 1984-ben. 1986-ban szakosztályaink száma négyre emelkedett. a Vízépítőipari Szakosztály megalakulásával.

Jelenleg szervezetünk a Vízgazdálkodási Szakosztályra, a Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztályra, a Vízellátási Csatornázási Szakosztályra, a Vízépítőipari Szakosztályra, valamint a Vízépítés és Vízellátási, továbbá a Szennyvíz és Víztechnológiai szekciót magába foglaló Ifjúsági Csoportra tagozódik. Folyamatban van a Környezetvédelmi Szakosztály megalakulása.

Tagságunk 94⁰/₀-a 4 bázisvállalatunk — KÖTIVIZIG, KEVITERV, Tiszamenti Regionális Vízmű (TRV) és a Szolnok megyei Víz- és Csatornamű Vállalat — tagjaiból tevődik össze, de vannak tagjaink a különböző megyei, társadalmi és gazdasági szervezeteknél. Tagságunk közé tartozik még a Szolnoki Vízügyi Szakközépiskola keretében működő Szakközépiskolai Ifjúsági Csoport is.

A fő szakmai területeinket az alábbiakban határozhatjuk meg:

- vízgazdálkodás;
- mezőgazdasági vízgazdálkodás;
- vízellátás, csatornázás;
- szennyvíz- és víztechnológia;
- vízépítés.

Végzettség szerinti tagság összetétele: 65⁰/₀ felsőfokú, 25⁰/₀ középfokú és 10⁰/₀ alapkü.

Rendezvényeinket többször szerveztük a MTESZ társegyesületeivel közösen, pl. a Magyar Agrártudományi Egyesülettel, az Építőipari Tudományos Egyesülettel, a Magyar Urbanisztikai Társasággal, a Közlekedéstudományi Egyesülettel, az Energia-gazdálkodás Tudományos Egyesülettel, valamint az MHT központi szakosztályaival.

Rendezvényeink alapját a területünkön jelentkező, kiemelkedő szakmai kérdések megvitatása jelentette, formájaként a nagyrendezvény, ankét, az előadóülés és a kerekasztal-megbeszélés alakult ki. Helyi érdeklődőkön kívül jelen voltak Budapesttől—Nyíregyházig és Szegedtől—Miskolcig terjedő területen dolgozó kollégáink előadóként és hallgatóként egyaránt. Az évi 2—3 nagyrendezvényen és 20—30 egyéb eseményen, melyet Területi Szervezetünk rendezett, évente átlag 700 fő vett részt. Sok szakmánkbéli és más szakmájú érdeklődőt ismertethettünk meg a térség vízügyi gondjaival és eredményeivel.

A rendezvények közül kiemelést érdemel a Magyar Hidrológiai Társaság 1988-ban Szolnokon megrendezett küldöttközgyűlése. Ekkor került felavatásra *Sajó Elemér* mellszobra Szolnokon a Vízügyi Igazgatóság épülete előtti téren.

Rendezvényeink legnépszerűbb formái a tanulmányutak voltak, melyekkel az országban elkezdett vízépítéseket kísérhettük figyelemmel, de ezek mellett külföldre is látogattunk korszerű vízügyi létesítmények és eljárások megismerésére. Itt mutatkozott meg erőteljesen az a segítség, amit tagvállalatainktól kaptunk. A tanulmányutak utazó létszáma az utóbbi öt évben elérte a 2000 főt.

Útvonalaik a következők voltak:

- Fertő tó és környéke, sopronkőhidai szennyvíztisztító, Sopron város vízi létesítményei;
- Dunakiliti—Bős, alsó-Vágvölgye (folyami vízlépcsők és erőművek);
- Felső-Vág és Árva-völgye (vízlépcsők és erőművek);
- Bős—Dunakiliti építkezés, Pozsony, Győr, Pannonhalma;
- Szombathely, Ikervár, Sárvár, Oberpullendorf (Felsőpulya) szennyvíztisztítómű, hulladékkezelőmű, vízierőmű.

Az Ifjúsági Csoport szervezésében hagyományosan minden évben megrendezésre kerül a Kiskörei Vízlépcső és környékének megismertetésére egy tanulmányút.

A tanulmányutak fedezése részben működési keretből, részben részvételi díjból, illetve vállalati támogatásból történik.

Területi Szervezetünknel állandó munkabizottságok nem működnek, de egy-egy fontos feladat megoldására ideiglenes munkabizottságokat szervezünk. A Magyar Hidrológiai Társaság, a MTESZ és a megyei irányító szervezetek több témában kikérték véleményüket. Ezeket a témákat munkabizottsági keretek kö-

zött, vagy kerekasztal-megbeszélések formájában megvitatva alakítottuk ki szervezetünk állásfoglalását, javaslatainkkal, véleményeinkkel, ajánlásainkkal segítettük a célok megvalósítását.

Ajánlásokat adunk többek között:

- a vízparti városok fejlesztéséhez;
- a komplex melioráció megvalósításának Szolnok megyei tapasztalatairól;
- a hullámtéri területek hasznosításának módjaihoz;
- a mezőgazdasági vízszolgáltatás időszerű feladatainak rendezéséhez;
- a Hortobágy—Berettyó Főcsatorna vízgazdálkodási és üzemelési kérdéseinek megoldásához;
- a vízszolgáltatással összefüggő energetikai problémák megszüntetéséhez.

Területi szervezetünk 1985-től vállal szerződéses munkákat, kezdetben, évente 3—5 darabot, később évi 10—15 db-ot 1985 és 1991 között mintegy 50 db tanulmányt, tervet készítettünk, meghaladva az 5 millió forint vállalási értéket.

1990-től lehetővé vált a területi szervezetek számára a saját bankszámla kezelés. Ezzel a lehetőséggel élve a Szolnoki Területi Szervezet pénzügyeinek lebonyolításában elvált a MTESZ Megyei Szervezetétől, azóta önállóan gazdálkodik.

Területi Szervezetünknek önálló nemzetközi kapcsolatai nincsenek, de elősegítjük a Társaság központi nemzetközi rendezvényeit, valamint a MTESZ Szolnok megyei szervezetének, illetve Szolnok város testvérvárosi kapcsolatait.

A központi rendezvényeinkhez a területünkön levő vízgazdálkodási létesítmények bemutatásával, a látogatók fogadásának szervezésével járulunk hozzá. Számos küldöttség látogatta meg bázisüzemeink vízgazdálkodási létesítményeit, a Kiskörei Vízlépcsőt és a hatásterületén elhelyezkedő öntözőrendszereket, a meliorációs létesítményeket, az ipari és lakossági vízellátás létesítményeit.

Említést érdemel, hogy Területi Szervezetünk szakemberei aktívan vesznek részt az MHT által szervezett tanulmányutakon, illetve külföldi konferenciákon (Dunamenti Országok Előrejelzési Konferenciái, Pozsony, osztrák Duna-szakasz vízlépcsőit bemutató tanulmányút stb.).

Szervezetünk ifjúsági munkája: A főiskolát, egyetemet frissen végzett, és területünkre kerülő vízügyi és más érdeklődő szak-

embereket bevonjuk a Társaság munkájába. Figyelemmel kísérjük szakmai fejlődésüket, s elősegítjük első szakmai eredményeik szélesebb körű ismertetését és elismertetését. Az ifjúsági munka másik formája a Szolnoki Vízügyi Szakközépiskola hallgatóinak bevonása a Társaság munkájába.

Fiataljaink országosan is kiemelkedő munkát végeznek. A Szakközépiskolai Ifjúsági Csoport tagjai az évenként meghirdetett *Sajó Elemér*-pályázaton több kiemelkedő eredményt értek el.

Tagjaink az országos értékeléseken is jelentős eredményeket érnek el. Például 1983-ban a Szolnokon megtartott Vízügyi Ifjúsági Találkozón öt pályamunkáért adta át tagjainknak Kovács Antal államtitkár, az OVH elnöke a két első díjat, és átvehették a KISZ KB, valamint az OVH különdíját, 1986-ban szintén hasonlóan szép sikereket értek el ifjú szakembereink.

Fő célunk: társadalmi eszközökkel a vízgazdálkodás országos és területi céljainak megvalósítása.

Kiemelten kell foglalkozni a továbbiakban:

- a Kiskörei Vízlépcső hasznosításával. A meliorációs program következetes végrehajtásával, összehangolásával és hatékony üzemeltetésével;
- a kommunális, üzemi és mezőgazdasági vízgazdálkodás költségtakarékos megoldásával;
- a vízi környezet védelmével, ezen belül a szennyvíztisztítással és a belterületi vízrendezéssel;
- a területünkön levő települések vízgazdálkodási kérdéseivel;
- a vízkárelhárítás hatékony megoldásaival (árvíz, belvíz, vízminőség-védelem);
- a társasági tagok felkészültségének előmozdításával, szakmai aktivitásával, vitafórumok és tanulmányutak szervezésével;
- szorosan együtt kell működnünk a MTESZ társegyesületeivel, a határtudományok szakembereivel.

IRODALOM

Soltész M.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Szolnoki Csoportjának megalakulásáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1967. november, 89–90.

- Vajk O.:** Hírek a Magyar Hidrológiai Társaság Szolnoki Területi Szervezete életéből. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1976. 83.
- Nagy I.:** 10 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Szolnoki Területi Szervezete. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1978. 86—87.
- Tóthné Szállási I.:** Megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Szolnok Területi Szervezetének Vízépítőipari Szakosztálya. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1987. október, 38.
- Bencsik B.:** Unnapi beszéd Sajó Elemér szolnoki szoboravatásán. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. április, 3—4.

VESZPRÉMI TERÜLETI SZERVEZET

Veszprém megye területén az 1960-as évektől kezdődően voltak tagjai a Magyar Hidrológiai Társaságnak, de helyi csoport nem volt. A Szervezetnek, illetve a szakosztályoknak voltak tagjai. Ez a létszám 10—15 főt tett ki. Az 1986. évtől kezdődően alakult ki a KDT Területi Szervezeten belüli társasági munka, előadóülések rendezésével. A Veszprémi Körzeti Csoport 1975. májusában alakult, a KDT Területi Szervezet csoportjaként. A Csoport tagjai a megye területén dolgozó vízügyi szakemberekből: a Balatonfelvidéki és Pápakörnyéki Vízitársulat, a Dunántúli Vízügyi Építő Vállalat, a Veszprém megyei Víz- és Csatornamű Vállalat, a KDT Vízügyi Igazgatóság, a tanácsi szervek, a tervező vállalatok dolgozóiból szerveződtek. Az alakulás idején: a KDT Területi Szervezet Veszprémi Körzeti Csoportja nevet viselte. Az induló létszám 45 fő volt.

A Csoport működése elsősorban előadóülések és szakmai tanulmányutak szervezésére irányult. A tagság összetételének megfelelően az előadóülések fő témakörei:

- bányászattal összefüggő karsztvíz kiemelések, azok hatása a térség vízgazdálkodására;
- ivóvízellátási problémák;
- szennyvízkezelési művek, és azok problémái;
- a Balaton vízminőségével összefüggő vízrendezési kérdések;
- vízfolyások rendezése és problémái;
- ipari vízgazdálkodás kérdései;
- hidrológiai kérdések, különös tekintettel a bányászatra és a térség geológiai felépítésére;
- meliorációs feladatok;
- kisvízfolyások rendezési kérdései, feladatai;
- környezetvédelmi feladatok.

A felsorolt témákból évente egy-két előadóülést és szakmai tanulmányutat tartottunk. Előadóink részben a tagjaink sorából,

részben felkért előadókból (VITUKI, Műszaki Egyetem, Agrár-tudományi Egyetem, ALUTERV) kerültek ki.

Előadóületeink látogatottsága kielégítő. Témától függően 25—90 fő között jelentek meg az egyes előadóületeken.

Tagjaink országos rendezvényeken is többször szerepeltek.

Az 1985. októberi közgyűlésen a Körzeti Csoportból az MHT Veszprém megyei Területi Szervezete néven önálló szervezet alakult.

Taglétszám a megalakulás idején:	45 fő
1980-ban:	96 fő
1987-ben:	64 fő
1991-ben:	114 fő

Elnök:

Kaliczka László 1975—

Titkárok:

Vas Józsefné 1975—1976

Musulín Béla 1976—1979

Stein Judit 1979—1985

Stifter Szabolcs 1985—1991

Radács Attila 1991—

Területi Szervezetünk a 70-es években kapcsolatot tartott a szlovákiai besztecerbányai, illetve a lengyelországi csestochovai szervezettel.

Az 1980. évben részt vettünk a besztecerbányai hasonló szervezet tudományos ülésszakán.

Az 1986. évben az NDK hallei szervezetével alakult ki a kapcsolat.

1987-től több esetben tartottunk jogi tagvállalatainknál "kihe-lyezett üléseket" (Nitrokémia V.. Papírgyár Balatonfűzfő, Bauxitbánya Váll. Tapolca).

Kiemelkedően nagy létszámú volt az 1990. évi Papírgyárnál, a Nitrokémia Vállalatnál tartott rendezvény, az 1991. évben az osztrák előadókkal rendezett hulladékelhelyezéssel kapcsolatos rendezvény.

Minden évben 44—50 fős tanulmányutat szerveztünk, részben hazánk területére, részben külföldre (Csehszlovákia, Ausztria). A tanulmányutak jó hangulatúak voltak, segítséget adtak a tagjaink közötti baráti szellem erősítéséhez.

Működésünk alatt több esetben készítettünk társadalmi munkában vizellátási, vízrendezési terveket tanácsai, illetve önkormányzati szervezetek számára.

Szervezetünk tagjai részt vállalnak az MHT központi szervezeteinek munkájában is.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG KÖZPONTI BIZOTTSÁGAI

HIDROLÓGIAI KÜZLÖNY SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA

A Magyar Hidrológiai Társaság jogelődje, a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztálya 1921-ben határozta el önálló tudományos folyóirat, a *Hidrológiai Közlöny* kiadását. Különböző nehézségek miatt az első évfolyam csak 1928-ban jelent meg. 1928-ban az 1921—1926. éveket magukban foglaló I—VI. kötetek jelentek meg. 1929-ben adták ki a VII. és VIII. kötetet, s 1930-tól kezdve 1944-ig folyamatosan, évente jelenik meg a IX—XXIII. kötet. 1944-ben a XXIV. kötetnek már csak az első része jelenhetett meg. A kötet második részét, majd az 1945. évet tartalmazó XXV. kötetet a Magyar Hidrológiai Társaság már csak fennállásának 50 éves jubileumán, 1967-ben tudta utólag kiadni. Az 1946. évi XXVI. kötet viszont még 1947-ben napvilágot látott.

1947-ig a folyóirat könyv alakú kis formátumban készült. 1947 óta füzetszerű, kéthasábos szedésű, nagy formátumú a *Hidrológiai Közlöny*. 1947-ben a XXVII. kötet három füzetben jelent meg. 1948-ban a XXVIII. kötetnek csak az 1—4. összevont száma került ki a nyomdából, mert a továbbiakban nem volt kiadó, nyomda és papír. 1949-ben megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság, s a Közlöny XXIX. kötete hat kettős számban rendben megjelenhetett. 1950-ben a XXX. kötet ugyancsak hat kettős számban jelent meg. 1951-ben a Közlöny megjelenése szünetelt. A hiányzó, XXXI. kötetet csak 1971-ben sikerült pótlólag kiadni. 1952-ben újra megindulhatott a folyóirat, és megjelent a XXXII. kötet hat kettős számban. 1953-tól 1955-ig évente hat-hat kettős szám, 1956-ban öt kettős szám, 1957-ben négy összevont szám jelent meg. 1958-tól 1963-ig évente hat-hat kettős szám után 1964-től sikerült a lapot folyamatosan, havonta megjelentetni.

1964-től az 1983. év végéig tart a folyóirat aranykora. Ez a húsz évfolyam mindegyike 12 lapszámmal havonkénti megjelenést tett lehetővé. A gazdasági nehézségek miatt 1984-től áttért

a lap a kéthavonkénti megjelenésre, és évi 576 oldal terjedelmét 384 oldalra csökkentette.

A *Hidrológiai Közlöny* kiadásában a fennállás eddigi 72 éve alatt tehát sok nehézséggel kellett megküzdeni. Gyakran szerkesztőinek időt és anyagiakat nem kímélő áldozatkészsége árán lehetett csak fenntartani a lapot. A lap fenntartásáért a hosszú évtizedek alatt talán a legtöbbet *Vitális Sándor*, a Magyar Hidrológiai Társaság több évtizeden át megválasztott elnöke tette, de kiemelését kíván *Schafarzik Ferenc*, *Vendi Aladár*, *Zeller Tibor*, *Papp Ferenc*, *Salamin Pál*, *Kovács György*, *Békési János*, *Rónai András*, *Öllös Géza*, *Szöllösi-Nagy András* és *Vágás István* szerkesztői vagy szerkesztőbizottsági tevékenysége is.

A lapterjesztés kezdetben döntően csak a társasági tagságra, a támogató szervekre, és egyes külföldi cserepéldánytársakra terjedt ki. 1949-ig a Hidrológiai Társaság tagsága tagdíja fejében juthatott a laphoz. Az 50-es évektől a lapkiadás függetlenné vált a Társaságtól. Először 40, majd 60 Ft évi előfizetési díj mellett 600 példányt nyomtattak. Akkor még az előfizetők túlnyomó többsége (350—400 fő) egyéni előfizető volt. Az összes példányszám a 60-as évektől kezdve már 1200—1300, az egyéni előfizetők száma azonban fokozatosan apad. 1965-ben még eléri a 200-at. 1980-ra már 100 alá esik. Az évi előfizetési díj — amely hosszú időn át 108 Ft-on állott — 1986-ra elérte a 300 Ft-ot. A nyomdai és a papírárak, valamint a terjesztési költségek emelkedése miatt, amelyek a lap kiadási költségeinek 80%-át közelítik, a költségvetési hiány csak az egyesület dotációjából fedezhető.

1990-ben vált lehetővé, hogy a folyóirat eladási árát a ráfordítás szerint, szabadon állapíthassuk meg. Az évi előfizetési díj 960, majd 1200 Ft-ra emelése után a hiány már csak a kiadás költségeinek egynegyedét teszi ki. A Társaság már csak egyéni előfizetőknek ad hozzájárulást.

Társaságunk és a Szerkesztő Bizottság a folyóirat körül kialakult értékes szerzőgárda alkotási lehetőségeit továbbra is igyekeznek fenntartani, akkor is, ha szakmai közvéleményünk ezeknek kevesebb figyelmet szentel, mint amennyit a megjelenő tanulmányok elméleti és gyakorlati értéke megkívánhatna. A folyóirat mindent megtesz, hogy anyagi alapjait a Társaság, vagy külső alapítványok segítségével minimális igénybevétele mellett biztosíthassa.

A HIDROLÓGIAI KÖZLÖNY SZERKESZTŐI:

Zeller Tibor (<i>Schafarzik Ferenc</i> közreműködésével)	1921—1928
Zeller Tibor és Papp Ferenc (<i>Weszelszky Gyula, Vendl Aladár és Viczián Ede</i> közreműködésével)	1929
Papp Ferenc (<i>Weszelszky Gyula, Vendl Aladár és Viczián Ede</i> közreműködésével)	1930
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Viczián Ede, Maros Imre, Papp Ferenc — idegen nyelvű	1930
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Maros Imre, Papp Ferenc	1931—1932
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Maros Imre, Takáts Tibor	1933
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Maros Imre, Takáts Tibor, Kerekes József	1934
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Maros Imre, Takáts Tibor, Kulhay Gyula	1935
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Maros Imre, Takáts Tibor	1936
Weszelszky Gyula, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Takáts Tibor	1937—1938
Horusitzky Henrik, Vendl Aladár, Rohringer Sándor, Takáts Tibor	1939—1940
Vendl Aladár, Papp Ferenc, Vigh Gyula, Kőrössy László (1—6.)	1941—1942
Nemecz Ernő (7—12.)	1942
Nemecz Ernő (1—6.)	1943
Vitális Sándor, Rehák Ilona (7—12.)	1943
Vitális Sándor, Rehák Ilona (1—6.)	1944
Vitális Sándor (7—12.)	1944
Vitális Sándor	1945
Vitális Sándor, Rehák Ilona	1946
Salamin Pál (1948-ban Mosonyi Emil közreműködésével)	1947—1949
Venkovits István (felelős szerkesztő), Láng Sándor (szakszerkesztő)	1950
Vitális Sándor	1951

<i>Venkovits István</i> (felelős szerkesztő), <i>Kovács György</i> (szakszerkesztő) (1—2.)	1952
<i>Kovács György</i> (felelős szerkesztő), <i>Békési János</i> (szerkesztő)	1952 (3—12.)—1958
<i>Öllős Géza</i> felelős, illetve főszerkesztő, <i>Békési János, Vágás István</i> szerkesztők	1959—1985
<i>Szöllösi-Nagy András</i> főszerkesztő, <i>Békési János</i> és <i>Vágás István</i> szerkesztők	1986—1989
<i>Vágás István</i> főszerkesztő, <i>Békési János</i> szerkesztő	1990—

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG ELNÖKEI:

<i>Vitális Sándor</i>	1956—1960
<i>Papp Ferenc</i>	1961—1968
<i>Rónai András</i>	1969—1985
<i>Öllős Géza</i>	1986—

HIDROLÓGIAI TÁJÉKOZTATÓ SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA

A *Hidrológiai Tájékoztató* első száma 1961 márciusában jelent meg, *Papp Ferenc* egyetemi tanár, Társaságunk akkori elnökének kezdeményezésére.

A Tájékoztató célja, hogy kapcsolatot teremtsen az elmélet és a gyakorlat — a tudományos érdeklődésű, az államigazgatásban, az üzemelő vállalatoknál, a tervezőknél és a kivitelezőknél dolgozó tagtársak — között. A Tájékoztató megjelenéséhez 1961-ben az Országos Vízügyi Főigazgatóság nyújtott segítséget, 1970-től pedig a FORRÁS Vízgazdálkodási Egyesülettel együtt adták ki.

1990-től a FORRÁS Vízgazdálkodási Egyesülés már nem tudta biztosítani az anyagi segítséget, így ettől a Társaság adja ki a kiadványt. Esetenként egyes szervek anyagilag támogatják a lap megjelenését, melyet ezúton is köszönünk.

A kiadvány az elmúlt időszakban oly korban jelent meg, amikor a vízgazdálkodás fejlődése a társadalmi-gazdasági követelményeknek megfelelően nagymértékű volt, és főként az ivó- és ipari vízellátást, az öntözést szolgáló nagy művek, és a szennyvíztisztítás fejlődött. A vízgazdálkodással kapcsolatos mennyi-

ségi igények minőségi követelményeket támasztottak, és a víz, mely az előző időszakban szabad természeti forrás volt, egyre inkább a gazdálkodás tárgyává vált.

A *Hidrológiai Tájékoztató* az 1961—1962. években évente háromszor, 1963—1978 között évente egyszer, 1979—1990 között évente kétszer, 1991-ben egyszer, 1992-ben kétszer jelent meg. A cikkek írása és a kiadvány szerkesztése teljes mértékben társadalmi munkában történt. A felelős szerkesztő kezdettől *Vitális György*, a Szerkesztő Bizottság elnöke 1974—1977 között *Áll Lajos* volt, 1978-tól *Környei László*. A Szerkesztő Bizottság tagjai: a Magyar Hidrológiai Társaság főtítkára, az állandó központi bizottságok elnökei, a szakosztályok és a területi szervezetek által delegált egy-egy tagtárs, valamint (1989-ig) *Németh Bertalan*, a FORRÁS Vizgazdálkodási Egyesülés igazgatója.

Az 1990-es vezetőségválasztó közgyűlés óta az új Alapszabály szerint a Szerkesztő Bizottság tagjait a közgyűlés által választott szerkesztő bizottsági elnökön és a szerkesztőn kívül az Elnökség által felkért, jelenleg 20 fő szerkesztő bizottsági tag képviseli.

A Tájékoztató az elmúlt időszakban az anyagi lehetőségek, illetve a nyomdai kapacitás szerint több budapesti, illetve vidéki nyomdánál került kiadásra. Kezdetben a VITUKI Sokszorosító Üzeme, majd Dunaújváros, Békéscsaba, Nyíregyháza, Szolnok után az 1974. évtől a VIZDOK Nyomda, 1984-től jogutódja, a Vízügyi Dokumentációs Szolgáltató Leányvállalat Nyomdája, 1990-től jogutódja az AQUA Könyvkiadó és Nyomda Leányvállalat Nyomdája (Budapest) készíti el a Tájékoztatót.

Társaságunk tagsága az elmúlt 30 év alatt 1000 főről 1982-ben 5800 főre növekedett, míg a jelenlegi létszám 4700 fő. Közben megnőtt a Társaság tevékenysége, kibővültek a művelt szakterületek határai, új feladatok kerültek a kutatás, a tervezés, az építés és az üzemelés homlokterébe. Természetesen ezzel nőtt a szakinformáció iránti igény is. Budapesten új szakosztályok alakultak, területi szervezeteink száma ugrásszerűen gyarapodott, és az ország egészére kiterjedt, megalakultak az első körzeti csoportok, üzemi szervezetek. A Szerkesztő Bizottság fő feladatának tekintette, hogy a hét évtizedes múltra visszatekintő, elsősorban elméleti cikkeket közlő *Hidrológiai Közlöny* mellett a kiadvány a szerzők az elméleti alapokon nyugvó gyakorlati munkájukat rövid cikkekben közöljék, és ezek szolgálják a Társaság tagságának jó tájékoztatását.

A *Hidrológiai Tájékoztató* a meteorológia, a hidrológia, a hidroaulika, a vízföldtan, a limnológia, a vízkémia, a balneológia,

a folyamszabályozás, az árvízvédelem, a lecsapolás, a vízrendezés, az öntözés, az ivó- és ipari vízellátás, a vztisztítás, a csatornázás, a szennyvíztisztítás, a vízminőség-védelem, a vízgazdálkodás és a vízkészlet-gazdálkodás területén fejlődésében vizsgálja az egyes szakmai kérdéseket.

A társasági élet mellett — a lap terjedelemben adott határon belül — a magyar vízügy kiemelkedő történelmi személyiségeiről, és az elmúlt korok vízügyi történeti emlékeiről is megemlékezik. Érdemi tartalommal, de korlátozott számban közli a megjelent szakkönyvek ismertetését.

Közli az ifjúsági tagok munkáit, valamint a diplomatervpályázatok kivonatait.

A *Hidrológiai Tájékoztató*nak 1961. márciusától 1992. októberéig összesen 50 száma jelent meg, 3904 oldal terjedelemben, 162 200 példányban.

A kiadvány korlátozott és meghatározott lapterjedelme évente átlag 40—50 cikk közlését teszi lehetővé, mely egyrészt azt jelenti, hogy a Szerkesztő Bizottság mindig rendelkezik elegendő közlésre váró anyaggal, másrészt ez esetenként torlódást okoz, és így e közlésre váró anyag csak éves késéssel kerül nyomdába. A rendelkezésre álló nagy számú anyag leihetőséget biztosít arra, hogy a közölt anyag színvonala megfelelő legyen, illetve javuljon, és kielégítse a tagság és a Társaság vezetőségének kívánalmait. A Szerkesztő Bizottság tudja, hogy a kiadvány, mely valamennyi egyéni taghoz, és a jogi tagokhoz kerül, nem tudja hiánytalanul kielégíteni mindenki igényét, de az olvasók nagy része hasznos tájékoztatást kap, és szakmai alapanyagként tudja felhasználni a közölt cikkeket.

Az első húsz évfolyam (1961—1980) tartalomjegyzékét 1985-ben, az 1981—1990. éveket 1991-ben tettük közzé.

Reméljük, hogy a *Hidrológiai Tájékoztató* a jövőben is elnyeri tagtársaink megbecsülését, rokonszenvét, és Társaságunkban, a *Hidrológiai Közöny* mellett, ezután is széles körű tájékoztatója lesz a vízért vagy a víz kártételei ellen küzdő szakembereknek.

IRODALOM

Vitális Gy.: Beköszöntő. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1961. március, 5.

Vitális Gy.: Az 50 éves Magyar Hidrológiai Társaság és a *Hidrológiai Tájékoztató*. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1967. május, 5.

Vitális Gy.: 100 éves a Földtani Közöny, 50 éves a *Hidrológiai Közöny* és 10 éves a *Hidrológiai Tájékoztató*. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1970. június, 15—16.

- Környei L.: 20 éves a Hidrológiai Tájékoztató. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1980. április, 5.
- Illés Gy.: 25 éves a Hidrológiai Tájékoztató. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1985. 3.
- Környei L.: Beszámoló a Hidrológiai Tájékoztató Szerkesztő Bizottságának 1986—87. évi munkájáról. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. április, 46—47.
- Juhász J.: 30 éves a Hidrológiai Tájékoztató. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 5.
- Környei L.: A Hidrológiai Tájékoztató 1988—1990-ben megjelent számainak értékelése. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 76.
- Vitális Gy.: 30 éve szerkesztem a Hidrológiai Tájékoztatót. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1991. április, 81—84.

NEMZETKÜZI KAPCSOLATOK BIZOTTSÁGA

Az MHT a nemzetközi kapcsolatok ápolását és kiterjesztését már megalakulásakor (1949-ben) célul tűzte ki. Az akkor még csak 404 taggal működő Társaságban *Salamin Pál* "Vízi tudományos élet Franciaországban" és *Mosonyi Emil* "Skandinávia vizerői" címmel tartott beszámolót szaküléseken. A külföldi tudományos élet iránti érdeklődés, illetve a kapcsolattartási szándékot jelzi, hogy 1952-ben a Társaság hozzájárult a Nemzetközi Hidrológiai és Meteorológiai kongresszus előkészítéséhez. Az 1957. december 7-i közgyűlésen az 1300 tagot számláló Társaság éves munkáját értékelő fórumon *Bözsöny Dénes* főtitkár a társasági tagok kiutazásairól szólva már Indiától, Európán keresztül Afrikáig sok országba ellátogató magyar kutatók utazásairól számolt be. Az 1959. évi záró közgyűlésen pedig a nemzetközi együttműködés kérdése is szerepelt, hiszen a ki- és beutazások jelentős száma a rendszeres kapcsolatok megvalósításának a lehetőségét nyújtotta.

1959-ben pl. 83 tagtársunk utazott tanulmányutakra (csoportosan), konferenciákra, ahol előadásokat tartottak, illetve nemzetközi szervezetekben végeztek munkát (limnológiai dunai munkaközösség, Nemzetközi Hidrológiai Szövetség).

A magyarországi eredmények iránt érdeklődő külföldi szakemberek is egyre többen látogattak hazánkba. Az 1960-ban Budapesten rendezett Hidraulikai Konferencián 53 külföldi résztvevőt regisztráltak. Az ÖWW-től a magyar—osztrák együttműködési megállapodás előkészítésére hivatalos delegáció tett látogatást az akkor már 1400 tagot számláló Társaságnál. A nemzetközi kapcsolatok kiszélesedését jelzi az az adat is, amely szerint 1961-ben 201 külföldi intézménynek küldtük meg a *Hidrológiai Közönyt*, amelyért csereanyagokat kaptunk.

A nemzetközi kapcsolatok bővítése miatt 1961-ben az Elnökség javaslatára megalakult az MHT Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága (NKB), amelynek feladata lett a külföldi kapcsolatok

kézben tartása, és az Elnökség munkáját szolgáló javaslatok, vélemények kialakítása. Ekkortól választott a Társaság az NKB javaslatára külföldi tiszteleti tagokat, akik országukban a magyar vízügyi tudomány és technika eredményeinek megismertetéséért nyerhették el ezt a címet. Így pl. 1962-ben lett tiszteleti tag *L. J. Tison* professor Franciaországból, a Nemzetközi Hidrológiai Szövetség főtitkára; *S. Kolupaila*, a Notre Dame-i Egyetem professzora, *Julius Kar* professor, az Österreichische Wasserwirtschaft főszerkesztője, majd *Szergej Leljavszkij*, a kairói Egyetem Öntözési Tanszékének professzora.

A Társaság élénk nemzetközi kapcsolatait jelzi az 1961-ben rendezett hazai nemzetközi rendezvény is, a vízminőségi kongresszus, amelynek sok külföldi résztvevője volt (54 fő). A magyar szakértők ugyancsak széles körű tevékenységet fejtettek ki külföldi konferenciákon tartott előadásaikkal (USA, NDK, Ausztria, Lengyelország), illetve külföldi csoportos tanulmányutakon való részvétellel. Ezt a tevékenységet néhány tagtársunk külföldi intézmények által való elismerése is jelzi. Így *Németh Endre* professor és *Lászlóffy Woldemár* professor a londoni Tudományos Akadémia levelező tagja lett. *Sebestyén Olgát* a SIL alelnökévé, *Bogárdi Jánost* a WMO Európai Hidrológiai Munkacsoportja elnökévé, *Sesztay Károlyt* a Nemzetközi Hidrológiai Szövetség Felszíni Vizek Szakosztályának elnökévé választották. *Ubell Károlyt* ugyanebben a Szövetségben pedig a Bibliográfiai Bizottság elnökévé választották. Az NKB-nak már ekkor feladatoként határozta meg *Lászlóffy Woldemár*, a Bizottság elnöke a külföldi társegyesületek és nemzetközi szövetségek munkájának figyelemmel kísérését, amely feladat mind a mai napig időszerű célja lehet az NKB-nak.

Az 1965—1968-as években a vízgazdálkodás önálló ágazattá való válása idején a Magyar Hidrológiai Társaságot ugyancsak élénk nemzetközi kapcsolatok jellemzik. 1965-ben az MHT-nak már 20 külföldi tiszteleti tagja van, évente 70—100 tagtárs utazik külföldre, államközi megállapodások jönnek létre a határmenti kapcsolatokról, amelyeknek következtében a szomszédos országokba irányuló csoportos szakmai tanulmányutakat szervezett a Társaság.

Az 1968. évi vezetőségválasztó közgyűlés a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságát, *Lászlóffy Woldemár* elnöksége mellett, három tagra (*Cseuz László*, *Erdélyi Mihály* és *Környei László*), majd 1971-ben négy tagra (*Szalay Miklós* belépésével) bővítette. Megállapították, hogy a szakembercsere a MTESZ és a szocia-

lista országok társszervezete között folytatódott, és jól szolgálta a nemzetközi kapcsolatok ápolását. Nyugati cégek bemutatóinak szervezésében, és a magyar vízügyi eredmények bemutatására külföldön (Irán, Jugoszlávia, Franciaország) magyar műszaki hetek kiállításainak szervezésében vett részt a Társaság.

A nemzetközi szervezetekben való társasági közreműködés bővült. Az 1967-ben alakult CIGR MNB-nek három vezetőségi tagja *Tóth Mihály*, *Szalai György* és *Oroszlány István* Társaságunknak aktív tagjai voltak.

Az MHT-nek a CIGR-ben való tevékenységét nemzetközi konferenciák szervezése fémjelzi ("A mezőgazdasági vizgazdálkodás színvonala és az arra ható tényezők komplett vizsgálata", 1968 Budapest, valamint az "Öntözővíz egyenlőtlenségéből fakadó károk". 1969 Budapest című konferenciák). Bővült a külföldi tiszteleti tagok köre (1971-re 36 fő), és a kapcsolattartás új formájaként négy külföldi levelező tagja is lett a Társaságnak.

Az NKB feladatköre 1971-ben olyan volt, hogy az a jelenben is élő feladatokat tartalmazott. Az akkor 3146 fős MHT nemzetközi kapcsolatainak formája kiterjedt

- a szomszédos és szocialista országok testvérszervezeteivel való kapcsolatok ápolására (osztrák, jugoszláv, NDK, bolgár).
- külföldi előadók részvételével rendezett ankétok szervezésére,
- külföldi, illetve vízügyi szervezetek munkájában való részvételre (SITH, SIL, CIGR, ICID),
- külföldi rendezvényeken, tanulmányutakon szerzett tapasztalatokról beszámolók szervezésére,
- folyóirat- és kiadványcserére,
- csoportos tanulmányutak szervezésére, és
- külföldi tiszteleti tagokra vonatkozó javaslatok megtételére.

E formai keretek között 1971—1973-ig igen élénk nemzetközi információcsere zajlott. 1972-vel magyar kezdeményezésre megindult a szocialista országok vízügyi egyesületei vezetőinek tanácskozássorozata, amelyen azóta is kétévenként az elnökök és főtítkárok tárgyalják meg a testvérszervezetek együttműködésének időszerű kérdéseit.

Három év alatt a szakosztályok 15 nemzetközi részvételű rendezvényen vitatták meg a szennyvíztisztítás, a hidrológia, a hígtrágya-hasznosítás, a területi vízgazdálkodás, a felszíni víztisztítás, a vízgazdálkodás-tervezés időszerű kérdéseit. Sikeresen bonyolódtak a csoportos tanulmányutak Jugoszlávia, Csehszlovákia, Bulgária szakmai érdekességeinek meglátogatására. Folytatódott tagtársaink külföldi konferenciákon való részvétele és a nemzetközi szervezetekben való közreműködése (pl. ICID, CIGR, SIL).

A nemzetközi munka kiszélesítését jelzi az 1974-ben megválasztott új Bizottság is, amelynek az elnöke (*V. Nagy Imre*), a titkára (*Vermes Miklós*) és négy tagja (*Krempels Tibor, Lászlóffy Woldemár, Starosolszky Ödön* és *Szalay Miklós*) került megválasztásra. A kialakult jó gyakorlatot folytatva és fejlesztve, eredményes a testvéregyesületekkel közös konferenciák (Vízellátás, Várna, 1974, Fürdőkultúra, Urbanizáció, Budapest, 1976) jelzik az eredményes nemzetközi munkát.

Az ÖWWV-val való eredményes kapcsolatot jelezte az előadók kölcsönös cseréje, szakmai tanulmányutak előkészítése és támogatása. A nemzetközi szervezetekkel való társasági kapcsolataink azzal erősödtek, hogy a SIL és a SITH lehetővé tette, hogy magyar szakemberek vegyenek részt a Szövetség munkájában (forint-tagdíjfizetés mellett), bővült a magyar részvétel az IWSA munkájában is. Tanulmányutakon jártak tagtársaink (3 év alatt 477 fő) Ausztriában, Szibériában és Romániában, illetve Csehszlovákiában vízierőművek, gyógyfürdők, szennyvíztisztító-telepek, tározók tanulmányozása céljából.

Az 1977. évi vezetőségválasztó közgyűlés által megválasztott új bizottság az alábbi összetételben kezdte meg a munkát. Elnök: *Goda László*, titkár: *Szalay Miklós*, tagok: *Krempels Tibor, Pataki Nándor, Szvetnik Antal, Starosolszky Ödön*.

Az 1978—80-ig terjedő időszakban is folytatódtak a nagy sikerű tanulmányutak Szibériába, Jugoszláviába, Bulgáriába, Csehszlovákiába (200-nál több résztvevővel). Évente 15—20 szakember vett részt és tartott előadást konferenciákon (szocialista országokban) és az osztrák cserekapcsolat terhére történtek ki- és beutazások évente 5—5 fő részvételével. Folytatódott a nemzetközi szervezetekben tagjaink tevékenysége és külön hangsúlyt kapott az évente szaporodó tiszteleti tagokkal való kapcsolatok ápolása. Rendszeres volt a kiadványcsere is.

Az időszakot lezáró és az új ciklust nyitó, 1980-ban tartott vezetőségválasztó közgyűlés által megválasztott bizottság (NKB)

létszáma 5 főre csökkent, melynek elnöke maradt *Goda László*, titkára lett *Csekő Géza*, s a Bizottság tagjai *Starosolszky Ödön*, *Valló Sándor* és *Zákonyi János* maradtak, illetve kerültek megválasztásra.

Az 1985-ig terjedő időszakot a nemzetközi munka szerveztségének javulása jellemezte. Együttműködési szerződést kötött az MHT a holland testvérszervezettel, amelynek révén magyar szakemberek vehettek részt a cserekapcsolat terhére a hollandiai rendezvényeken, illetve tanulmányutakon. Noha a csere-tanulmányutak lehetősége csökkent, mégis eredményes utakat bonyolított le a Társaság Ausztriában, Olaszországban, Franciaországban, és néhány szocialista országban. Rendezvényeinkre rendszeresen érkeztek külföldi előadók, sőt a hivatalos úton Magyarországra látogatók — köztük — tiszteleti tagjaink is — számos előadást tartottak az MHT fórumain. Eredményesek voltak a magyarországi csoportos tanulmányutak, amelyeket a szakosztályok szervezéssel és lebonyolítással segítettek. Rendszeressé váltak a tanulmányúti tapasztalatok, illetve a konferenciákon szerzett tapasztalatokról szóló beszámolók, publikációk.

Az 1985. utáni időszakot (elnök *Csekő Géza*, titkár *Abaffyné Bothár Anna*) a gazdasági helyzet romlása következtében érthetően bizonyos visszaesés jellemezte. Ennek ellenére a Társaság egyes területeken tovább bővítette vagy fenntartotta kapcsolatait, pl. a területi szervek igyekeztek közvetlen kapcsolatot teremteni a határ túloldalán működő testvérszervezetekkel, vendégelőadók (pl. tiszteleti tagok) tartottak előadásokat, a vándorgyűléseken tárgyalták a kapcsolatfejlesztést, tanulmányutakat szerveztek.

A Társaság tisztújítása során 1990-ben a NKB új elnöke *Starosolszky Ödön*, titkára újból *Abaffyné Bothár Anna* lett.

A társadalmi-politikai átalakulás élenkítőleg hatott a nyugati kapcsolatokra. Számos országból érkeztek küldöttek, akik a kapcsolatok erősítésére tettek javaslatokat. Így pl. 1990 nyarán került sor az Amerikai Hidrológiai Intézettel közös amerikai—magyar környezeti hidrológia és hidrogeológia konferenciára, amelyen kerekén 50 előadás hangzott el. A Társaság kapcsolatba lépett az új Brit Hidrológiai Társasággal, a német Gáz és Víz Egyesülettel. Az izraeli kapcsolatok kölcsönös látogatásokkal kezdődtek.

Az NKB komoly előrehaladásként könyveli el, hogy a Társaság alapszabályát megváltoztatták és a Társaság megnyitotta a rendes tagságot a külföldi állampolgárok előtt, akik eddig csak

tiszteleti tagok lehettek. A korlátozás megszűnése révén első-sorban a szomszédos országokból remélhetünk tagságot.

Az NKB kötelezettséget érzett arra, hogy a nem kormányzati nemzetközi szervek magyar nemzeti bizottságaival kapcsolatot tartson és ezért az összes vízzel foglalkozó nemzeti egyesület képviselőivel 1991-ben koordinációs értekezletet hívott össze. Ezen az érdekelt szaktárcák nemzetközi főosztályai is képviseltették magukat.

Az NKB tervei között szerepel több rendezvény, illetve egyes hazánkban sorra kerülő nemzetközi rendezvények támogatása, a külföldi társszervezetekkel való kapcsolattartás és együttműködés, különös tekintettel kiadványok cseréjére és egymás rendezvényein való részvételre. Kiemelten kívánjuk kezelni a Duna és Tisza vízgyűjtőterületén fekvő országok társintézményeivel folytatandó együttműködést, amely révén az állami szervek együttműködése kiegészíthető, illetve támogatható.

Az NKB elnökei és titkárai:

Elnökök:		Titkárok:	
Lászlóffy W.	1964—1974	—	
V. Nagy Imre	1974—1977	Vermes Miklós	1974—1977
Goda László	1977—1985	Szalay Miklós	1977—1978
Csekő Géza	1985—1990	Csekő Géza	1978—1985
Starosolszky Ödön	1990—	Abaffyné Bothár A.	1985—

IRODALOM

- Szőnyi É.: Összefoglaló tagtársaink 1964. és 1965. évi külföldi útjáról és a külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1966. június, 155—156.
- Szőnyi É.: Összefoglaló tagtársaink 1966. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1967. május, 125.
- Összefoglaló tagtársaink 1967. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1968. június, 133.
- Összefoglaló tagtársaink 1968. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1969. június, 151.
- Összefoglaló tagtársaink 1969. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1970. június, 188—189.
- Összefoglaló tagtársaink 1970., 1971. és 1972. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1973. 122—123.
- Összefoglaló tagtársaink 1973. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1974. 87—88.
- Összefoglaló tagtársaink 1974. évi külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1975. 121—122.
- Csekő G.: Összefoglalás tagtársaink külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásairól (1975—1979). *Hidrologiai Tájékoztató*, 1982. október, 23—28.
- Csekő G.: Beszámoló tagtársaink külföldi útjáról és külföldi szakemberek látogatásáról (1980—1985). *Hidrologiai Tájékoztató*, 1987. április, 36—40.
- Abaffyné Bothár A. — Csekő G.: A Magyar Hidrológiai Társaság nemzetközi tevékenysége 1986—87-ben. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1989. április, 45—46.
- Csekő G.: Összefoglaló tagtársaink külföldi útjáról és külföldi szakemberek beutazásáról (1980—1991). *Hidrologiai Tájékoztató*, 1992. április, 52—54.

OKTATÁSI BIZOTTSÁG

Az Oktatási Bizottságot a Társaság közgyűlésének javaslatára az Elnökség alapította, mert a vízügyi szakképzés fejlesztési igényei szükségessé tették a Társaság kezdeményezéseit és munkáját e téren.

A Bizottság tevékenységét elsősorban az akkori, és a fejlődő igények formálták, igazodva a Társaság adottságaihoz. A tevékenység fő fejezetei a következők:

- a vízügyi szakembernevelés igényeinek feltárása,
- az iskolai szakemberképzés tartalmi fejlesztése és eredményeinek értékelése,
- a tanfolyami szakemberképzés tartalmi fejlesztése és eredményeinek értékelése,
- egyes szakembercsoportok szakmastruktúrájának elemzése és következtetések a struktúra fejlesztésére,
- a képzést érintő pályázatok kiírása és eredményeik értékelése,
- tanfolyamok, valamint kül- és belföldi tapasztalatcserék szervezése.

A Bizottság elnökét és titkárát a Társaság közgyűlése választotta meg, tagjait kezdetben a Bizottság elnöke, később az Elnökség kérte fel a vezetőségválasztó közgyűlések közötti időszakra. A tagok létszáma 5—21 fő között váltakozott. A tagok sorában hivatásos szakoktatók, valamint a gyakorlat tekintélyes képviselői találhatók. A Bizottság tagjait 1990-től a Szakosztályok delegálják.

Elnökök:	Titkárok:	
Szablya Ferenc	—	1968—1971
Szablya Ferenc	Juhász József	1971—1974
Szablya Ferenc	Wisnovszky Iván	1974—1977
Wisnovszky Iván	Salamin András	1977—1990
Dulovics Dezsőné	Gilyén Elemérné	1990—

A Bizottság számos esetben tartott kibővített és kihelyezett ülést. Utóbbiaknak helyszíne többnyire valamilyen vízügyi oktatási létesítmény székhelye volt.

A Bizottság munkamódszere: szakértők felkérésével egy-egy tárgykör mélyreható elemzése, a tárgyban különösen érintett

szakosztályok képviselőinek, más érdekelteknek, és a Bizottság tagjainak jelenlétében. Minden esetben a vitát követően emlékeztető készül, amelyek ajánlás jellegű megállapításokat rögzítenek. Ezek az ajánlások közvetlenül vagy a Társaság elnökének útján jutnak el az ajánlás megvalósításáért felelős személyekhez vagy szervekhez.

A Bizottság 1982-ben szervezett nagyrendezvényt, a *vzellátási és csatornázási szakoktatás hazai fejlesztéséről*, több külföldi vendégoktató részvételével. Ennek a nagyrendezvénynek az adott időszereuséget, hogy a hetvenes években igen fellendült szakterületi fejlesztés, és a szakirányú oktatási háttér között nem volt megnyugtató egyensúly. A nagyrendezvény élesen világított hazánk elmaradásaira e téren. Azóta az OVH félézemi gyakorlócsarnokot adott át Baján a szakirányú gyakorlati oktatáshoz, a Vizgazdálkodási Intézet részére. Új víztechnológiai iskola kezdte meg működését Kazincbarcikán. Megindult a vzellátási és csatornázási művezetőképzés, a vzellátási és csatornázási és közműfenntartási szaküzemmnérnök-képzés, a közműépítő szakmnérökképzés, csak a legfontosabb eredményeket számba véve.

A Bizottság az alapítást követő időben jelentős szerepet vállalt az iskolai szakoktatás hézagait kitöltő képzés szervezésében. Különösen jelentős volt a hazánkban újdonság, a csatornabúvárképzés, amelynek kezdeményezője a Bizottság akkori elnöke volt.

A Bizottság működésének első éveiben néhány nagy jelentőségű létesítmény fejlesztési tervének bírálatát szervezte meg.

Az oktatás-tartalmi fejlesztés igen sokrétű feladatot adott a Bizottságnak. Ezeknek jelentős része tantervvéleményezéssel zárult. Számos esetben azonban nemcsak tantervet, hanem gyakorlati felszereltséget is tett mikroszkóp alá a Bizottság. E téren különösen az iskolalátogatások voltak eredményesek.

Az oktatástartalmi koncepciók kidolgozása igen nagy jelentőségű volt a *mérnök-közgazdasági továbbképzés* számára a Társaság Közgazdasági Szakosztályának közreműködésével, melynek eredményei a 80-as években már érzékelhetők.

Koncepcionális tartalmi fejlesztést kezdeményezett a Bizottság az *automatizált vízrendszerek kezelő szakembereinek továbbképzésére*. Ez is több éves oktatás-fejlesztési munkát indított el, melynek részeredményeit már hasznosítják az iskolai és tanfolyami képzésekben egyaránt.

A Bizottság *szakemberstruktúra-elemzése*i ugyancsak jelentősen segítették a vízügyi oktatás fejlesztését. A struktúra-elemzés a dinamikusan fejlődő vizellátás és csatornázás szakembercsoportra és a társulatok szakembereinek csoportjára terjedt ki. Mindkét elemzést ajánlások tették teljessé. Az elemző munkákat rendre segítették a modellként kiválasztott vállalatok, intézmények vezetőinek részelemzése.

1976 előtt több vizellátási és csatornázási továbbképző tanfolyamot szervezett a Bizottság. Az ezt követő időszakban a Társaság viszonylag kevés szakmai tanfolyam szervezését vállalta, mert a vízügyi szervezet tanfolyami oktatási szervezőközpontot üzemeltet 1976 óta. Néhány interdiszciplináris témakörben mégis eredményes volt a Társaság tanfolyamszervező munkája. Ezek a területek: a számítástechnika, a fürdőüzemeltetés és egyéb határterületek.

Napjainkban az önkormányzatok szakemberigényének elemzésével és munkájuk segítségével foglalkozik az Oktatási Bizottság.

Igen jelentős a Bizottság szerepe a Társaság *Diplomaterv Pályázatának* szervezésében és lebonyolításában. Eredetileg ez a munka külön bizottságra hárult, az utóbbi években azonban ezt a szervezést az oktatási és az ifjúsági bizottságok vették át, és a szakosztályokkal együtt valósították meg. A pályázattértékelő munkában iránymutató volt a 70-es évek elején *Lászlóffy Wolde-már* professzor működése. A pályázat kezdettől fogva jelentős szerepet töltött be a fiatal szakemberek társaságitag-toborzásában, és a társasági életbe illeszkedésében. A 80-as évektől a pályázat nyertesei cikk vagy előadás formájában bemutatják diplomamunkájukat.

Újabbán a *Diplomaterv Pályázat* ünnepélyes eredményhirdetését az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán a díjazott pályázatok nyilvános kiállításával kötjük össze. 1990-től a *Diplomaterv Bíráló Bizottság* elnöke: *Wisnovszky Iván*.

Úgy véljük, hogy a Társaság Oktatási Bizottsága jelentősen járul hozzá a vízügyi szakoktatás fejlesztéséhez társadalmi háttér-munkájával.

Az Oktatási Bizottság elnöke a Társaság képviselője a MTESZ Központi Oktatási Bizottságában. Ezt a feladatot rendre elvégezték az elnökök, számos esetben elismerést szerezve a Társaságnak.

IRODALOM

Wisnovszky I.: Az Oktatási Bizottság 1975. évi munkájáról. *Hidrologiai Tájékoztató*, 1976. 85.

IFJÚSÁGI TANÁCS

A Magyar Hidrológiai Társaság mindenkor fontos feladatának tekintette a fiatal szakemberek bevonását a szakmai közéletbe. Az 1950-es években szerveződtek, főként egyetemistákból az első ifjúsági bizottságok. Ezek összefogása, és egyben a fiatalokkal való szorosabb kapcsolattartás igénye hívta életre 1965-ben az Ifjúsági Csoportot.

Az Ifjúsági Csoportból alakult a Társaság közgyűlésén választott háromfős vezetőséggel működő Ifjúsági Tanács (IT) 1974-ben.

Az Ifjúsági Tanács feladata a Társaság keretében művelt szakágak területén dolgozó fiatalok szakmai fejlődésének elősegítése és érdekképviselése.

Az Ifjúsági Tanácsnak tagja minden 35 évesnél nem idősebb tagtársunk, továbbá a Társaság jogi tag vállalatainál dolgozó fiatal szakember, vagy vízügyi szakképzésben részt vevő tanuló, ha tagja a Magyar Hidrológiai Társaságnak.

A fiatalok szélesebb körű bevonása, és így a hatékonyabb munka- és kapcsolattartás volt a cél, amikor 1980-ban a korábban háromtagú vezetőséget kibővítették. Az Ifjúsági Tanács elnökét és titkárát a közgyűlés választja, vezetőségi tagjait a szakosztályok és a területi szervezetek vezetősége delegálja 1980 óta.

Az Ifjúsági Tanács közgyűlésen választott eddigi vezetői:

Vezetőségi tagok:

Börzsönyi András, Demeter Péterné, Kontur István 1974—1977
Bakonyi Réka, Börzsönyi András, Juhász József 1977—1980

Elnökök:

Juhász József 1980—1985
Buzás Zsuzsanna 1985—1990
Simó Tibor 1990—1991
Oelberg Gusztáv 1991—

Titkárok:

Buzás Zsuzsanna 1980—1985
Juhász József 1985—1990
Werner János 1990—

Amíg egy oktatási intézmény, vagy egy munkahely hatásköre csak a fiatalok egy adott csoportjára terjed ki, addig az Ifjúsági Tanács feladata, hogy a vízügy egészét érintően tevékenykedjen.

A reánk háruló feladatokat — sajátos helyzetünkből fakadóan — új kezdeményezésekkel, és a Társaság elnökségének hatékony, aktív támogatásával igyekeztünk, illetve igyekszünk megoldani.

Kezdeményezéseink közül legnagyobb hagyománnyal az 1967 óta két évente megrendezett Ifjúsági Napok néven ismeretes szakmai rendezvény rendelkezik.

1980—1984 között Vizügyi Számítástechnikai Továbbképzés címen évente egy-egy tanfolyamot szerveztünk, sorrendben Budapesten, Szentendrén, Baján és újra Budapesten.

A számítástechnika mint téma kiválasztásának helyességét, és az ez irányban megmutatkozó igényt mutatja az is, hogy mintegy 180 fő figyelte két napon keresztül a színvonalas előadásokat. A második tanfolyamra Szentendrén került sor, a harmadiknak a Bajai Főiskola adott otthont. E harmadik tanfolyamot Fortran nyelvtanfolyammal kötöttük egybe. A negyediket két témakörben ismét Budapesten tartottuk. Az egyik tanfolyam a Basic-nyelvet ismertette, a másik a PTK 1095-ös programozható számítógépek használatával volt kapcsolatos.

Az Oktatási Bizottság által bonyolított Diplomaterv Pályázat Bíráló Bizottságának tagja az IT képviselője, a mi javaslatunkra 1981-től a *Hidrológiai Tájékoztató* közli a díjnyertes munkák rövid kivonatát, és koordináljuk a szakmunkák szóbeli ismeretét a Társaság előadói ülésein.

Az MHT Elnöksége 1981-ben az Ifjúsági Tanács javaslatára határozatot hozott a Sajó Elemér Alapítvány létesítéséről. Az Alapítvány célja az ország vizügyi szakközépiskolaiban tanuló diákok szakmai fejlődésének elősegítése, és értékelése pályázati keretek között. Az országos értékelést évente, az IT által javasolt, az Elnökség által felkért Bíráló Bizottság végzi. Minden iskola legjobb szakdolgozatot készítő diákját díjazzuk, és az országos verseny első három helyezettje a Társaság éves vándorgyűlésén a pénzjutalmon kívül díszes emléklapot, az első helyezett pedig a *Sajó Elemér*-emlékérmet is elnyeri. Az Alapítvány pénzügyi fedezete (150 ezer forint) 1986-ban 17 jogi tag vállalat adományából gyűlt össze, és 1987. január 29. óta a Budapest V., Deák Ferenc utcai OTP Fiók kezeli.

1980. júniusában és 1984. márciusában Ágazati Ifjúsági Fórumot szerveztünk. Célunk az volt, hogy közvetlenül, első kézből kapjunk információt a fiatal szakemberek gondjairól, és azokról az általunk sejtett, de kevésbé ismert okokról, melyek a szakcikkek publikálásában, előadások tartásában, és a konferenciákon való részvételben a fiatalok arányának csökkenését eredményezte.

A pályakezdő fiatal szakemberek a munkába állást követően közel egy időben találják magukat szemben a munkahelyi és

társadalmi beilleszkedés, a családalapítás és az otthonteremtés gondjaival. Ezek közül talán legfontosabb a lakásszerzés, melyhez szükséges anyagi feltételek biztosítására megnőtt a másodállást, mellékfoglalkozást folytató, vagy kisvállalkozásban részt vevő fiatal értelmiségiek aránya. Mivel előbbieket szabadidejükben végzik, a szakmai közéleti tevékenység háttérbe szorul.

Ezért tartjuk fontosnak a szakma iránti szeretetre és hivatástudatra, a szakmai közéleti tevékenység fontosságára nevelő előadásokat, amelyeket a Szeniorok Tanácsának nagy tapasztalatú tagjai tartanak 1985 óta a BME és az Ybl Miklós Főiskola hallgatóinak "a fiatalok és idősebbek" tanácsainak közös rendezvényén.

Fontos feladatunk a Társaság szakosztályaival, illetve területi szervezeteivel közös előadóülés szervezése, a fiatal szakemberek bemutatása és előadókészségük fejlesztése érdekében.

Szakmai tanulmányutakat szervezünk (1984 Bulgária, 1985 Csehszlovákia, 1986 NDK) a fiatal szakemberek részére a szomszédos országok vízügyi tevékenységének, létesítményeinek megismerésére, szakmai kapcsolatok kiépítésére. Az ország és Európa gazdasági-politikai átalakulása következtében az ilyen tanulmányutak száma csökkent, azonban a kialakuló új formák lehetőségét biztosítanak az ilyen jellegű hagyományok folytatására.

Évtizedes hagyományt ápol az évente megrendezésre kerülő "Hidrológus Szilveszter", melyet a BME mindenkori ötödéves vízépítő szakos hallgatóival közösen rendezünk meg és a "Hidrológus Farsang". Ez utóbbi a Társaság egészére kiterjedő rendezvény, mely az ország vizes szakembereinek fehér asztal melletti találkozója.

Az IT legfontosabb feladatának tartja, hogy a megváltozott feltételek figyelembevételével segítséget nyújtson ahhoz, hogy a fiatalok minél előbb és minél nagyobb szakmai rutinnal rendelkező szakemberekké váljanak.

Eddigi Ifjúsági Napok

A rendezvény éve	A rendezvény témája	A résztvevők száma
1967	Fiatal mérnökök tanácskozása, Bp. (fiatal mérnökök problémáinak megvitatása)	110 fő

1971	Általános vizellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás, hidrológia, hidrobiológia, vízgépészet, mezőgazdasági vízhasznosítás, Budapest	64 fő
1972	Fiatal hidrogeológusok találkozója, Miskolc	80 fő
1973	Ifjúsági napok és tanulmányút, Szeged (általános hidrológia, hidrobiológia, vizellátás, szennyvíztisztítás)	120 fő
1975	V. Ifjúsági Napok és tanulmányút, Győr (általános vizellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás, vízvédelem, tervezés és vízépítés)	136 fő
1975	Keletmagyarországi Ifjúsági Műszaki Napok Takarékoság a vízgazdálkodásban, Szolnok	80 fő
1977	VI. Ifjúsági Napok, Szekszárd Síkvidéki vízrendezés, erózióvédelem és kisvízfolyások rendezése	60 fő
1979	VII. Ifjúsági Napok, Szeged A Tiszavölgy és az Alföld vízgazdálkodási kérdései	123 fő
1981	VIII. Ifjúsági Napok, Budapest Korszerű szennyvíztisztítás	350 fő
1983	IX. Ifjúsági Napok, Szolnok Vízgazdálkodás a mezőgazdaságban	120 fő
1985	X. Ifjúsági Napok, Keszthely Állóvizeink vízgazdálkodása és vízminőség-védelme, különös tekintettel a Balaton, Kis-Balaton térségére	100 fő
1987	XI. Ifjúsági Napok, Miskolc Települési vízgazdálkodás	100 fő
1989	XII. Ifjúsági Napok, Kaposvár Mezőgazdasági és belterületi vízrendezés Vízépítés és vízgazdálkodás a Balaton környékén Vizellátás, csatornázás és szennyvíztisztítás	80 fő
1991	XIII. Ifjúsági Napok, Baja Települési infrastruktúra	60 fő

Galló G.: Megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Ifjúsági Csoportja. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1969. június hó. 148—149.
 Juhász J. — Major J. X. (Jubileumi) Ifjúsági Napok, Keszthely. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1986. április, 37—38.

VÍZÜGYI TÖRTÉNETI BIZOTTSÁG

1972 májusában *Lászlóffy Woldemár*, a vízügy nagyjainak egyike felhívással fordult a Társaság tagjaihoz egy vízügytörténeti munkacsoport megalakítása céljából. Ezzel megkezdődött a Hidrológiai Társaság Vízügyi Történeti Bizottságának szervezése. A Bizottság alakuló ülését 1973. május 29-én tartotta; feladatait szellemi atyja, *Lászlóffy Woldemár* fogalmazta meg az alábbiak szerint:

A történeti emlékek felkutatása, leltárba vétele, egyes jellegzetes tájak vizgazdálkodási fejlődéstörténetének megírása, vízépítési emlékeink ápolása, és egyes vizgazdálkodási tevékenységek, technikai eljárások fejlődésének ismertetése, a korai szakmai irodalom feltárása, a vízügyi szakoktatás történetének, a hazai vízjog kialakulásának, nagyjaink életrajzának, vízimérnökeink külföldi munkásságának összefoglalása, azaz a vízügyi tudománytörténet alapjainak feltárása, a vízügyi történeti kutatás művelése, a vízügyi tudománytörténeti kutatások, és az egyes szaktudományok közötti kapcsolat vizsgálata.

Az azóta megalakult vízügyi közgyűjtemények (múzeum, leltár) a fent megfogalmazott feladatokat némileg módosították, nem kérdőjelezve meg a célt, hogy a Bizottság a hazai vizgazdálkodás fejlődésének szélesebb körben történő megismertetését, s a szakma történetének népszerűsítésével az ágazathoz tartozó szakemberek identitás-összetartozás érzését kívánja erősíteni.

A vízügyi tudományos és műszaki hagyományainak megőrzését és feltárását, történetének megismerését és megismertetését elősegítendő, a Bizottság — éves munkaterveinek megfelelően, három-négy alkalommal — előadásokat rendez, gyűjtemények és tárgyi emlékek bemutatását teszi lehetővé. Az előadóülésekhez esetenként szakmai történeti jellegű filmek vetítése is kapcsolódik, de sor kerül muzeális értékű tárgyaknak a Magyar Vízügyi Múzeum részére történő felkutatására, illetve megszerzésére is.

Kezdetben egy-két évente rendezték meg az ún. Vízügyi Történeti Napokat, amelyeken legfrissebb történeti kutatásairól

adtak számot az előadók, újabban egy-egy évfordulóhoz csatlakozva szervez a Bizottság ankétokat, előadóüléseket.

A Bizottság súlyt helyez a más egyesületek történeti jellegű kérdésekkel foglalkozó bizottságaival, szakosztályaival való kapcsolattartásra is. Állandó gyümölcsöző az együttműködés a *Magyarhoni Földtani Társulat*, az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület* és a *Magyar Geofizikusok Egyesülete* történeti bizottságaival.

Szoros a kapcsolat az MHT területi szerveivel, szakosztályai-
val, ezt a rendszeres összejövetelek, a közös előadóülések is demonstrálják.

A kiemelkedő munkájuk révén ismertté és tisztelet által övezetté vált nagyjainkról, elődeinkről a Bizottság rendszeresen tart megemlékezéseket. E megemlékezések formái különbözők, az előadóületektől, az emléktáblák, síremlékek megkoszorúzásáig terjed.

A Bizottság számos esetben vállal védnökséget, illetve nyújt segítséget a vízügyi történettel kapcsolatos kiadványok megjelentetését illetően. Külön említést érdemel a "Vízügyi Történeti Füzetek", valamint a vízügyi közgyűjtemények archív anyagait feltáró "Források a vízügy múltjából" című sorozat.

A Bizottság tagjainak létszáma 15 fő. Ezenkívül további 15—20 fő külső munkatársként segíti a Bizottság működését.

Elnökök:

Marczell Ferenc 1972—1990
Fejér László 1990—

Titkárok:

Csath Béla 1972—1977
Tokár Tiborné 1977—1990
Kaján Imre 1990—

IRODALOM

- Lászlóffy W.: A Magyar Hidrológiai Társaság Vízügyi Történeti Bizottsága. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1973. 15—17.
Lászlóffy W.: Az I. Vízügyi Történeti Napok. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1974. 14.
Marszell F.: Beszámoló a Magyar Hidrológiai Társaság Vízügyi Történeti Bizottsága tevékenységéről. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1989. október, 55—57.
Fejér L. — Kaján I.: Beszámoló a Vízügyi Történeti Bizottság 1990/91. évi tevékenységéről. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1992. április, 36.

KÖRNYEZETVÉDELMI BIZOTTSÁG

A magyar gazdasági és társadalmi életben végbement változások időszerűvé tették, hogy a Magyar Hidrológiai Társaság 1980-tól kezdve kiemelten foglalkozzék a környezetvédelem kérdé-

seivel. A Társaság környezetvédelmi bizottság létrehozását határozta el.

A Társaság azért döntött úgy, hogy nem szakosztályi, hanem bizottsági keretek között folytatja szervező tevékenységét, mivel a környezetvédelemnek, mint céltudatos tevékenységnek át kell hatnia valamennyi szakosztály munkáját. Feladata a Társaság környezetvédelmi tevékenységének összehangolása.

A Bizottság létrejöttékor az 1980. évi közgyűlésen elnökké *Papp Ferencet*, titkárrá *Puskás Máriát* választotta.

A társadalmi igény a bizottság működésével szemben egyre sürgetőbben merült fel az idők folyamán, ezért 1986-ban a Bizottság újjáalakult. Új elnöke *Konkoly János*, titkára *Bratán Mária* lett. A főhatóságok és intézmények képviselőiből ismét 16 tagot kért fel az elnökség.

Az 1990-es tisztújító közgyűlésen az elnök személyében változás történt: *Konkoly Jánost Símor József* váltotta. A Bizottság összetétele is jelentősen megváltozott, mert az elfogadott új alapszabály szerint tagjait a szakosztályok delegálják, és legfeljebb három felkért tagja lehet a Bizottságnak.

A Bizottság rendszeres időközönként tartotta üléseit, 1985 és 1991 között minden évben 2—3 rendezvényt szervezett. Ezek témái a mindenkori aktualitásokhoz kapcsolódtak.

Feldolgozási módszerük a társadalmi vita volt, melynek eredményeit az érdekelt állami és társadalmi szervezetekhez megküldött ajánlásokban foglalta össze.

Ezen túlmenően szerepet vállalt egyes nagyrendezvények, vándorgyűlések szakmai programjának lebonyolításában.

A rendezvények közül kiemelésre érdemes a Dunántúli-középhegység karsztvízvédelmével, a Tatai-tó rekonstrukciójával kapcsolatos feladatokkal, a Velencei-tó élete és vízgazdálkodásával, az aszói veszélyeshulladék lerakótelep megnyitásával és a paksi atomerőmű hőkezelésének szabályozásával foglalkozó rendezvényük.

A Bizottság az elmúlt öt év rövid időszaka alatt megtalálta helyét a Társaságon belül. Tovább kell fejlesztenie a kapcsolatot a Társaság szakosztályaival és területi szervezeteivel. Figyelemmel kell kísérnie azok környezetvédelmi tevékenységét, segítenie kell munkájukat, és mindezekben koordináló feladatot kell ellátnia.

A Bizottság általános feladatának tekinti a környezetvédelem, illetve a környezetgazdálkodás olyan szolgálatát, ami elsősorban a vízgazdálkodással összefüggő, a felszíni és felszín alatti vizek-

kel szemben jelentkező, mindenkori társadalmi igények kielégítését célozza. Ezen belül különös figyelmet fordít a vízminőség-szabályozás elveire, a mennyiségi és minőségi védelemre, valamint a vízzel szemben támasztott mindenkori társadalmi igények megfogalmazására.

IRODALOM

- Papp F.: Megkezdte működését a Magyar Hidrológiai Társaság Környezetvédelmi Bizottsága. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1979. április, 7.
- Bratán M.: Újjalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Környezetvédelmi Bizottsága. *Hidrológiai Tájékoztató*, 1986. október, 38.

A KITÜNTETÉSEK BIZOTTSÁGA

A Bizottság a jelenlegi néven 1991-től működik. Előtte a Társaság szakmai kitüntetései az ügyét 1929-től 1959-ig ad hoc jellegű Bizottság, 1960—1974 között a Szakmai Kitüntetéseket odaitelő (majd: előkészítő) Bizottság, ezt követően 1974—1990 között a Vásárhelyi Pál-díj, emlékérmek és kitüntetések Bizottsága intézte.

A Magyar Hidrológiai Társaság Alapszabálya szerint a Kitüntetések Bizottsága javaslatot tesz a Társaság által érintett területeken dolgozók, és a Társaság keretében kifejtett munka társadalmi megbecsüléséért kiadható társasági, állami, MTESZ, stb. díj, emlékérmek és kitüntetések odaitételére, az alapítólevél vagy előírás szellemének megfelelően.

A Bizottság elnökből és hat (régebben: négy) tagból áll. A Bizottság egyik tagja a Társaság főttkára. Elnökét és tagjait a közgyűlés választja.

A kitüntetéseket a Bizottság javaslata alapján a Társaság Elnöksége adományozza.

A kitüntetések rendjéről a következők tájékoztatnak:

Jelenleg is adható társasági elismerések és kitüntetések

Tiszteleti tagság: 1929-től; kiadható szigorú létszámkötöttség nélkül, általában 1—2 fő/év részére.

Vásárhelyi Pál-díj: alapítva (az OVH-val egyetértésben) 1970-ben; kiadható 1971—1975 között max. 3 díj/év, 1976-tól 1992-ig max. 1 díj/év. (1993-ban helyébe a Kvassay Jenő-díj lép.)

Dr. Schafarzik Ferenc-emlékérem: alapítva 1942-ben; kiadható max. 1 érem/év.

Bogdánfy Ödön-émlékérem: alapítva 1951-ben; kiadható max 2 érem/év.

Pro Aqua-émlékérem: alapítva 1976-ban (amikor is — a következőben felsorolt — addigi emléklapokat az Elnökség megszüntette); kiadható max. 10 érem/év.

Megszüntetett emléklapok

Vásárhelyi Pál-émléklap: 1951—1977 között; kiadva átlagosan 5 lap/év.

Wein János-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Dr. Fodor József-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Dr. Dalmady József-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Sajó Elemér-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Dr. Entz Géza-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Zsigmondy Vilmos-émléklap: 1960—1974 között; kiadva max. 1 lap/év.

Kvassay Jenő-émléklap: 1960—1971 között; kiadva max. 1 lap/év.

Pécs József emléklap: 1961—1971 között; kiadva max. 1 lap/év.

Az adományozás rendje, feltételei

Az elismerések és kitüntetések adományozásának rendjét — főleg 1974-től — szigorú előírások szabályozzák. Közülük kiemeljük az adományozás feltételeinek rövid, részleteket mellőző leírását.

Tiszteleti tag: Választható az a magyar vagy külföldi állampolgár, aki a Társaság valamely szakterületén tevékenységével kiemelkedő érdemeket szerzett, és akit annak elismeréseként a Társaság a tiszteleti tagok sorába beiktat.

Vásárhelyi Pál-díj: Olyan — nemzetközi szempontból is figyelemre méltó — új eredmények elérése, amelyek a tervezési vagy a tudományos munkák terén példamutatóak, országosan kiemelkedőek.

Dr. Schafarzik Ferenc-émlékérem: Az emlékéremmel az a rendes vagy tiszteleti tag tüntethető ki, aki a Társaság szakterületének valamely ágában hosszú időn át példamutató elméleti és gyakorlati tevékenységet, vagy szakirodalmi munkásságot végzett. Az emlékérem — indokolt esetben — egy kimagasló szakmai élet munkásságáért is adományozható.

Bogdánfy Ödön-émlékérem: Az emlékéremmel az a rendes vagy tiszteleti tag tüntethető ki, aki a Társaságban elmélyült, magasszintű, tudományos, gyakorlati tevékenységet, vagy szakirodalmi munkásságot fejt ki. Az emlékérem — indokolt esetben — a Társaságban végzett kimagasló szakmai élet munkásságáért is adományozható.

Pro Aqua-émlékérem: Az emlékéremmel az a rendes, tiszteleti vagy ifjúsági tag tüntethető ki, aki a Társaságban érdemes szakmai, illetve társasági szervező munkásságot fejt ki.

A Társaság kitüntetett tagjainak a névsorát a Bizottság — az MHT Titkárságának a közreműködésével — folyamatosan vezet; az újonnan kitüntetettekről a *Hidrologiai Közöny* évről évre méltatásban megemlékezik.

Elnökök:

Lászlóffy W. 1960—1977
Karászi Kálmán 1977—1980
Varga Miklós 1980—1985
Csermák Béla 1985—

Titkár:

Csobok Veronika 1977—

GAZDASÁGI BIZOTTSÁG

A Gazdasági Bizottság 1974. évi megalakulását — központi bizottságként — szükségessé tette, hogy Társaságunk gazdálkodásához — mivel gazdálkodását a mindenkori pénzügyminiszteri rendelkezések, valamint a MTESZ belső gazdálkodási szabályzataiban foglaltaknak megfelelően kell folytatnia — az operatív feladatokat ellátó titkárságnak társadalmi bizottságként folyamatos segítséget nyújtson a gazdálkodáshoz.

Fő tevékenységi (szakmai) területe:

— A Társaság gazdasági ügyeiben éves, közép és hosszú távlatban javaslatot tenni az Elnökség részére.

- A Gazdasági Bizottság az Intéző Bizottság javaslattevő szerveként feladatát éves munkaterv alapján végzi.

Ennek keretében céljai a következők:

- Az eredményes gazdálkodás elősegítése céljából folyamatosan tesz javaslatot a gazdálkodás javítása érdekében.
- Folyamatosan figyelemmel kíséri, illetve szükség esetén elősegíti a Társaság költségvetési egyensúlyának biztosítása érdekében hozott határozatok megvalósítását.
- A Társaság területi szervezeteinek gazdálkodásához folyamatosan — instruálásokon keresztül — segítséget nyújt.
- A MTESZ Gazdasági Bizottságában képviseli a Társaság érdekeit.
- A Társaság költségvetésének, valamint beszámolójának elkészítésében közreműködik.
- Fontosabb kérdések tekintetében szükség szerint az Elnökséget tájékoztatja.

Taglétszáma (a taglétszám alakulása a kezdettől napjainkig):
5—7 fő.

Elnökök:

Vavrik Ferenc 1974—1977
Muts Rudolf 1977—1980
Fekete Zoltán 1980—

Titkárok:

Cserjés Mátyás 1974—1977
Németh Bertalan 1977—1981
Kőhidi Andor 1981—1992

A Gazdasági Bizottság:

- Évenként általában négy esetben ülésezik. Ennek keretében megtárgyalja a munkaterv szerinti célok végrehajtását, fontosabb rendelkezéseket, és erről az Intéző Bizottságot tájékoztatja.
- Részt vesz, illetve képviselteti magát a Társaság intéző bizottsági, illetve elnökségi ülésein.

FEGYELMI BIZOTTSÁG

A *Fegyelmi Bizottság* feladata fegyelmi eljárás lefolytatása olyan egyesületi tag ellen, aki az állami és társadalmi rend ellen vétett, az Alapszabályt súlyosan megsértette, a Társaság határozatainak végrehajtását megtagadta, a tagok között egyenetlen-

seget szított, egyesületi taghoz nem méltó magatartást tanúsított, vagy ha az erkölcs szabályai ellen súlyosan vétett.

A Fegyelmi Bizottság elnökei és jelenlegi tagjai.

Elnökök:

<i>Sabathiel József</i>	1958—1968
<i>Németh Bertalan</i>	1968—1971
<i>V. Nagy Imre</i>	1971—1974
<i>Abos Brunó</i>	1974—1977
—	1977—1980
<i>Makrai Mihály</i>	1980—

Tagok: *Cziráky József, Gaál Ferenc, Molnár László és Szöcs József.*

SZAKÉRTŐ BIZOTTSÁG

A MTESZ 2/1982. és 1/1984. számú főtítkári utasítás, valamint a Társaság Elnökségének 1980. májusi határozata alapján — az előírt és engedélyezett keretek között — a Társaság szerződéses munkát vállalhat. E munkánkat Társaságunk "A szerződéses munkavégzés szabályzata" szerint végzi, a Szakértő Bizottság felügyelete mellett.

A Bizottság feladata a szerződéses munkák gondozása, koordinálása és ellenőrzése.

A Szakértő Bizottság elnökét, titkárát és 10 tagját a közgyűlés választja. Határozatképességéhez az elnök és legalább 5 tag jelenléte szükséges. A végzett munkákról évente egyszer beszámol az Elnökségnek.

A Bizottság elnöke:

<i>Juhász József</i>	1983—1984
<i>Becker Károly</i>	1984—1985
<i>Tóth Mihály</i>	1985—1989
<i>Kumánovics Gy.</i>	1989—1991
<i>Varjú Lajos</i>	1991—

titkára:

<i>Buzás Zsuzsanna</i>	1983—1984
<i>Kontur István</i>	1985—1990
<i>Almássy András</i>	1990—1991
<i>Vermes György</i>	1991—

SZENIOROK TANÁCSA

A Társaság — követve a MTESZ-nek azt a kezdeményezését, hogy a műszaki értelmiség idős tagjai életkörülményeinek figyelemmel kísérése és főleg szakmai feladatokba történő hatékony

bevonása szervezeten lehetővé váljon — 1982-ben alakította meg a Szeniorok Tanácsát is. Az "idős" tagok körébe tartozónak azokat a társasági tagokat tekinti, akik a nyugdíjas kort elérték.

A Tanács működését első ízben a Társaság 1985. évi közgyűlése szabályozta, majd — a változott körülményeknek megfelelően — 1991. évi közgyűlése foglalta be a Társaság Alapszabályába (10. §. 6. szakaszában) és azt az Ügyrend 12. §-ának 5. pontjában részletezte. Ez a változtatás lényegileg azt jelentette, hogy a Társaság "senior" tagjainak tevékenysége — a szakosztályok, a társaság bizottságainak és területi szervezeteinek együttműködése mellett a Társaság munkájában való ösztönzésével, szakmai tapasztalataiknak élővé tételével, minél jobban hasznosítható legyen.

A Tanács elnökét és titkárát a közgyűlés választja, munkájukat négy-hat — felkért — tagja segíti.

Megalakulásától haláláig a legnehezebb, a célokat kereső szakaszban nagy energiával tiszteleti tagunk *Ziegler Károly* irányította és ő tette le azokat az alapokat, mely szerint a Tanács később munkáját végezhetette. Munkája sok tekintetben koronája volt annak a több, mint fél évszázados kiemelkedő szakmai tevékenységnek, amellyel beírta nevét a magyar vízgazdálkodás történetébe és a működésünk irányát is meghatározta. Ugyancsak meg kell emlékeznünk az őt követő elnökről, *Bözsöny Dénes*ről, is, aki örökét átvéve, nagy lelkesedéssel dolgozott azon, hogy a szeniorok munkája a Társaság tevékenységében minél jobban érvényesülhessen. Váratlan halála akadályozta meg abban, hogy munkája kiteljesedjék.

A Tanács vezető tisztségviselői:

Elnökök:		Titkárok:	
<i>Ziegler Károly</i>	1982—1985	<i>Barna Aladár</i>	1982—1987
<i>Bözsöny Dénes</i>	1985—1987	<i>Bartha István</i>	1987—
<i>Barna Aladár</i>	1987—		

A szeniorok létszámáról olyan értelemben nem lehet beszélni, mint az más szervezeteknél lehetséges, becslés alapján az ilyen tagok száma 500—600-ra tehető, akiknek egy része a Társaság különböző szervezeteiben fejt ki aktív tevékenységet.

A Szeniorok Tanácsa több irányban fejt ki tevékenységét. Elsősorban arra törekszik, hogy e korosztálynak a szakterületekhez való kapcsolódása ne szűnjön meg, számukra a vízgazdálkodási tevékenység folyamatos működése, a végbemenő fejlődés, annak műszaki és gazdasági folyamatai ismertekké válja-

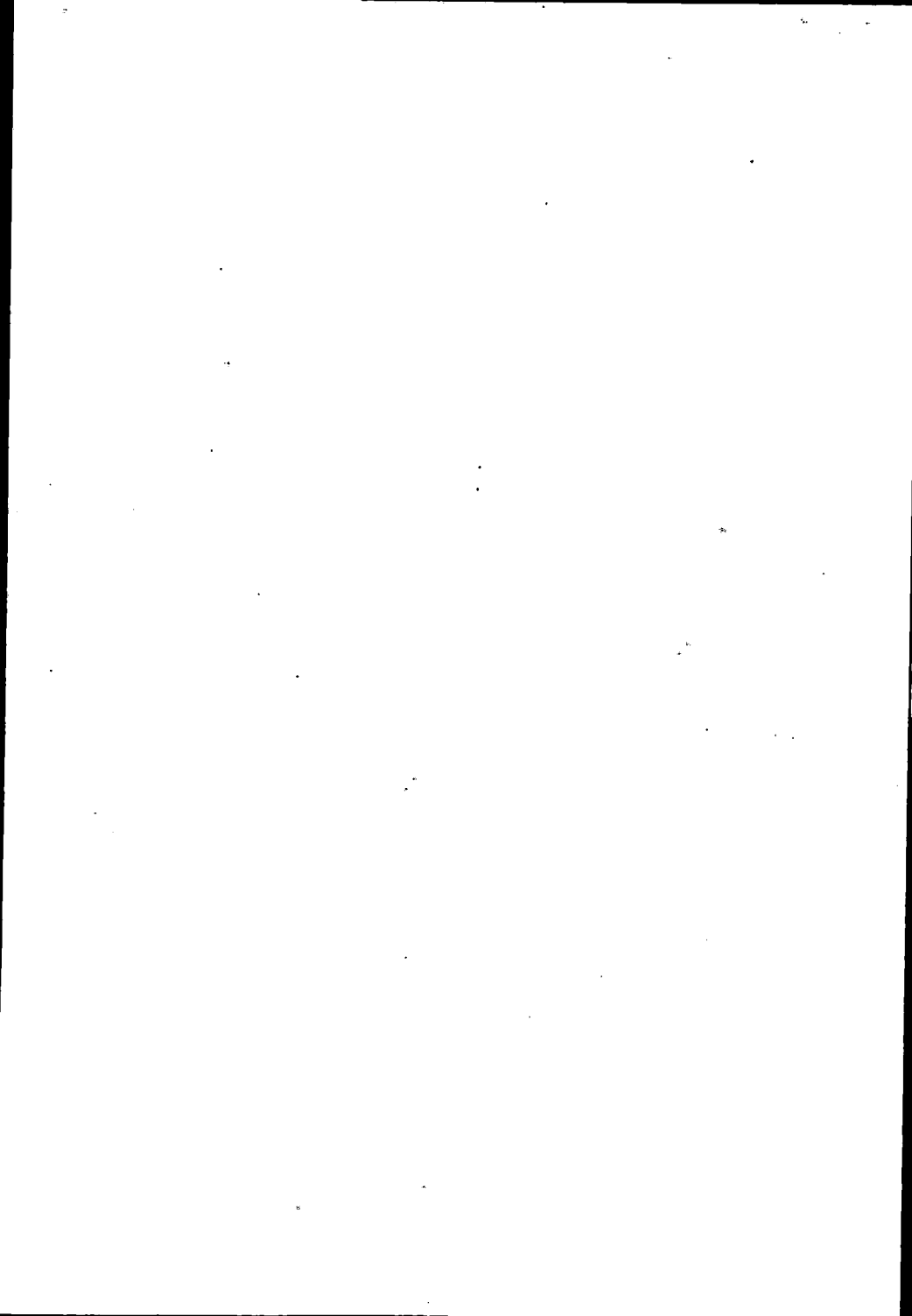
nak számukra. Egyik legfontosabb feladatának tartja azt is, hogy az élettapasztalataik a Társaság tevékenységébe szervesen beépüljenek és azok a jövő számára megőrizhetők legyenek. Különös jelentőséget tulajdonít a Tanács annak, hogy az idősebb korosztály tapasztalatai a Társaság fiatal tagjai számára hasznosíthatók legyenek. Mindezek érdekében előadóüléseket, kerekasztal-beszélgetéseket, tanulmányi kirándulásokat rendez — a Társaság más szervezeteivel együtt.

Mindezek mellett gondoskodik azoknak a baráti találkozónak a megszervezéséről, amelyeken köszöntik a Társaság 70 évnél idősebb, kerek születési évfordulóikat betöltő (70, 75, 80 és így tovább) tagtársaink köszöntéséről.

A Tanács úgy tervezi, hogy — minden, elsősorban az anyagiakat érintő — nehézség ellenére — a jövőben is a megkezdett irányban fejleszti tovább tevékenységét.

IRODALOM

Barna A.: A Szeniorok Tanácsának 1990/91. évi működése, és annak néhány problémája. Hidrológiai Tájékoztató, 1992. április, 55.

A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG VEZETŐ ÉS ELLENŐRZŐ TESTÜLETEI

KÖZGYŰLÉS

A Magyar Hidrológiai Társaság vezetésében elsődleges fontosságú szerepet tölt be a legfőbb szervként működő *közgyűlés*, amely a Társaságot érintő minden kérdésben dönthet.

A tisztújító közgyűlés háromévenként ül össze, emellett két tisztújító közgyűlés között évente rendes közgyűlés is összeül, hogy meghallgassa a vezetőség beszámolóját, s döntsön az időközben felmerült és hatáskörébe tartozó kérdésekben.

A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik a Társaság Alapszabályának megállapítása, módosítása, jóváhagyása.

Megvitatja, értékeli a két közgyűlés között a Társaság egésze által végzett munkát, kijelöli a feladatokat, meghatározza ezek koncepcióját, fő irányait.

Megválasztja a Társaság vezető szerveit, s közzéteszi a szakosztályok, területi szervezetek helyileg megválasztott tisztségviselőinek (elnök, titkár) személyét.

Dönt a szervezeti egységek létrehozásáról vagy feloszlatazásáról, összevonásáról, szervezeti felépítésük módosításáról.

Határoz a nemzetközi kapcsolatok építésével összefüggő szervezeti, a Társaság részvételével kapcsolatos kérdésekben, és dönt a hazai szervezeti kapcsolatok létesítéséről, azok szervezeti formáiról is.

Átadja a Társaság kitüntetéseit, emlékérmeket, valamint a hazai és külföldi tiszteleti tagok emléklapjait.

Fentiek mellett a közgyűlés még további olyan lényeges kérdésekben is meghatározó fórum, amelyeket jogszabály, vagy az Alapszabály hatáskörébe utal.

A közgyűlést az Elnökség kérésére az elnök hívja össze. A már említett tisztújító és rendes közgyűlés mellett sor kerülhet rendkívüli közgyűlés összehívására is, különleges okok, vagy a tagság 10⁰/₀-ának egybehangzó írásbeli kérésére, a cél megjelölésével.

A közgyűlésen a Társaság minden tagja részt vehet.

A közgyűlés határozatképes, ha azon a tagok több mint fele

jelen van. Határozatképtelenség miatt meghatározott napirenddel másodsorra összehívott közgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes.

ELNÖKSÉG

Két közgyűlés közötti időszakban az Elnökség irányítja a Társaság munkáját, a közgyűlés által megszabott elvek és határozatok szellemében. Figyelemmel kíséri, és szükség szerint irányítja a Társaság évenként készülő munkatervének teljesítését, a munka eredményességét.

Az Elnökség tagjai az elnök, az alelnökök, a főtitkár, a főtitkárhelyettesek, a szakosztályok elnökei, a területi szervezetek elnökei, a szerkesztő bizottságok elnökei, a Társaság folyóiratainak főszerkesztője és szerkesztői, az állandó központi szakmai bizottságok elnökei, és az Elnökség közgyűlés által választott tagjai, legfeljebb 3 tag. A Társaság hazai tiszteleti tagjai és a Vásárhelyi Pál-díjjal kitüntettek pedig önkéntes alapon, de szavazati joggal vesznek részt az Elnökség munkájában. Létszámuk a határozatképességet nem befolyásolja. Az Elnökség ülésein tanácskozási joggal vesz részt a Felügyelő Bizottság, valamint a szakosztályok, területi szervezetek és az állandó szakmai központi bizottságok titkárai.

Az Elnökség üléseit legalább félevenként tartja, határozatait szótöbbséggel hozza. Az elnökségi ülés akkor határozatképes, ha tagjainak legalább a fele + 1 fő az ülésen részt vesz. Az Elnökség határozatai a szervezeti egységekre nézve kötelező érvényűek.

Az Elnökség határoz azokban az ügyekben, melyek nem a közgyűlés hatáskörébe tartoznak, felelősséggel a közgyűlésnek tartozik.

Megvitatja és jóváhagyja az ügyrendet, a Társaság éves költségvetését, és ennek teljesítését. Dönt a Társaság hazai és nemzetközi nagyrendezvényeinek ügyében, a Társaság által adományozott kitüntetések odaítéléséről, és más kitüntetési javaslatokról, jóváhagyja a Társaság éves munkatervét, dönt a tagdíjkérdésekben.

INTÉZŐ BIZOTTSÁG

Az Elnökség által meghatározott módon az operatív irányítást, vezetést, egyeztetési és végrehajtási feladatokat látja el a két elnökségi ülés közötti időben, és előkészíti az elnökségi üléseket.

Az Intéző Bizottság tagjai: az elnök, az alelnökök, a főtítkár és a főtítkárhelyettesek; állandó meghívottként — tanácskozási joggal — részt vesz a Gazdasági Bizottság elnöke, a *Hidrológiai Közlöny* főszerkesztője, a *Hidrológiai Tájékoztató* szerkesztője és a Felügyelő Bizottság elnöke. Esetenként a Társaság bármely tagja is meghívható, tanácskozási joggal.

Az Intéző Bizottság üléseit szükség szerint, de legalább két-havonta tartja. Döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök döntése az irányadó.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

A *Felügyelő Bizottság* (továbbiakban: FB) — 1949-től 1977-ig Számvizsgáló, 1952—1958 között Könyvvizsgáló Bizottság, 1977-től 1990-ig Ellenőrző Bizottság néven dolgozott. Tehát 1949-ben, az önálló egyesületté váláskor a jelenlegi bizottság jogelődje már működött. Megalakuláskor a Számvizsgáló Bizottságnak négy választott tagja volt. Az egyesület gazdasági tevékenységével, és az ügyviteli munka ellenőrzésével foglalkoztak. Korlátozott hatáskörben működtek, az egyesületi munka általános feladatainak vizsgálatára, illetve ellenőrzésére, hatáskörük nem volt. A számvizsgáló bizottsági tagok nem lehettek a Választmány tagjai.

Az FB jelenleg elnökből, alelnökből és 4 tagból áll. A közgyűlés az elnököt és tagjait 3 évi időtartamra, titkos szavazással választja. Az Elnökség ülésén tanácskozási joggal vesz részt az elnök.

Számvizsgáló Bizottság

Tagjai:

Kassai Ferenc, Lenkei Tibor, Nemezc Ernő,
Szebényi Lajos 1949—1952

Könyvvizsgáló Bizottság felelőse:

Bidló Gábor 1952—1958

Számvizsgáló Bizottság

Elnökök:

Vágás István 1958—1961

Lipták Ferenc 1961—1974

Domokos Miklós 1974—1977

Ellenőrző Bizottság

Elnökök:

<i>Simády Béla</i>	1977—1980
<i>Baksa István</i>	1980—1990

Felügyelő Bizottság

Elnök:

<i>Szöllősi Zoltán</i>	1990—
------------------------	-------

Megnövekedett hatáskörrel az FB figyelemmel kíséri a Társaság alapszabályszerű működését, a közgyűlési határozatok végrehajtását, továbbá a rendelkezésre álló eszközök az Alapszabályban meghatározott célokra történő hatékony, célszerű felhasználását, és ellenőrzi a Társaság pénzügyi gazdálkodását. Az FB megállapításairól tájékoztatja az Elnökséget, és jelentést tesz a közgyűlésnek. Gondoskodik az ellenőrzési tapasztalatoknak a vizsgált szervezetekkel való megismertetéséről.

Az FB elnökét és tagjait a Társaság hatáskörében intézkedési jog nem illeti meg.

Az FB szükség szerint, de évente legalább négy alkalommal tart ülést. Határozatképes, ha ülésein tagjainak legalább fele + 1 fő jelen van. Határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az FB tagjai éves munkaterv alapján végzik feladataikat. Ennek keretében rendszeres kapcsolatot tartanak a szakosztályokkal és a területi szervezetekkel.

TITKÁRSÁG

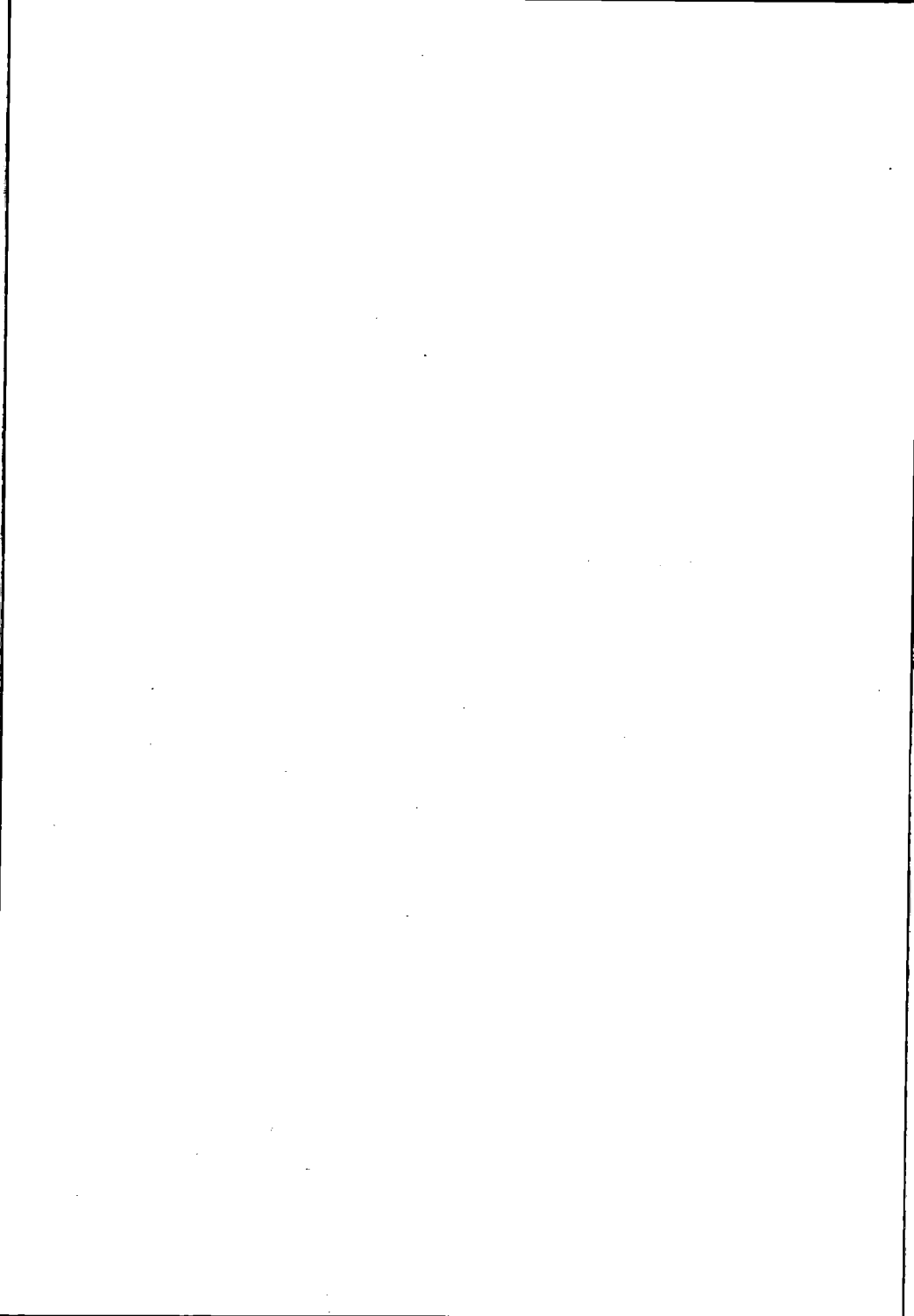
A Magyar Hidrológiai Társaság Titkársága a társadalmi tevékenység feltételeit biztosítja; a munka szervezési, ügyviteli, pénzügyi-gazdálkodási, hivatali feladatait látja el. Tevékenységét a Társaság alapszabálya és ügyrendje szerint végzi, a minenkori állami rendeletek, előírások szigorú betartásával.

A Titkárság munkáját a titkárságvezető irányítja. A Magyar Hidrológiai Társaság Titkárságának vezetői és dolgozói

Vezetői:

<i>Fáy Jenőné</i> egyesületi titkár	1949—1950
<i>Herke Paula</i> egyesületi titkár	1950—1984

<i>Korenych Ida</i> egyesületi titkár	1984—1985
1985-től főtitkárhelyettes (közgyűlés által választott)	1985—1988
<i>Tóth Mihályné</i> mb. egyesületi titkár	1988—1989
<i>Geszler Ödönné</i> egyesületi titkár	1989—1990
1990-től főtitkárhelyettes (közgyűlés által választott)	1990—
Dolgozói:	
<i>Bálint Zita Csilla</i>	1968—1976
<i>Benedek Edit (Tamás Lászlóné)</i>	1953—1955
<i>Faragó Julianna</i>	1974—1977
<i>Fenyősy Rozália</i>	1981—1982
<i>Gábris Éva</i>	1959—
<i>Graff Lujza (Szabó Gézáné)</i> 1958—1964 és	1967—1982
<i>Hevesy Ida (Korenych Ida)</i>	1974—1984
<i>Lovas Lajosné</i>	1982—1991
<i>Némethné Szokoli Tünde</i>	1991—
<i>Rainer Micsinyei Margit (Szepesi Gy.-né)</i>	1977—1981
<i>Sárközi Éva</i>	1986—1988
<i>Szabó Lászlóné</i>	1983—1991
<i>Szentesiné Babos Éva</i>	1983—1991
<i>Szőnyi Éva (Vankó Attiláné)</i>	1963—1971
<i>Szviezsényi Zoltánné</i>	1952— (1 évig)
<i>Taub Mária</i>	1990—1992
<i>Tóth Mihályné</i>	1983—1990
<i>Varga Katalin (Szörényi Endréné)</i>	1974— (fél évig)
<i>Vértes Arpádné</i>	1971—1980

FÜGGELÉK

A MAGYARHONI FÜLDTANI TÁRSULAT HIDROLÓGIAI SZAKOSZTÁLYÁNAK ALAPÍTÓ TAGJAI

1917. február 7.

Ascher Antal	Leidenfrost Gyula
Ballenegger Róbert	Lengyel Zoltán
Bartucz Lajos	Lóczy Lajos (ifj.)
Bekey Imre Gábor	Löblovitz Zsigmond
Bogdánfy Ödön	Marenzi Ferenc Károly
Braun Gyula	Maucha Rezső
Dános Miklós	Oelhofer Henrik
Emszt Kálmán	Papp Károly
Farkass Kálmán	Pálfy Mór
Földes Lipót	Pitter Tivadar
Grosz Lajos	Réthly Antal
Hoffmann Alajos	Roller Benő
Hojnos Rezső	Schafarzik Ferenc
Hollós András	Schréter Zoltán
Horváth Béla	Szalay-Ujfalussy László
Jekelius Erich	Toborffy Géza
Jugovics Lajos	Vigh Gyula
Kaas Albert	Vogl Viktor
Kalamaznik Nándor	Weszelszky Gyula
Kormos Tivadar	Zalányi Béla
Kovács Sebestyén Aladár	Zielinszky Szilárd
Kulcsár Kálmán	Zsigmondy Dezső

**A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG ELNÖKSÉGE ÉS
ALAPÍTÓ TAGJAI
A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁNI ÚJJÁALKULÓ ÜLÉSEN**

1949. január 26.

Elnökség

Vitális Sándor elnök	Lenkei Tibor
Mosonyi Emil és Szalai Tibor alelnök	Nemecz Ernő
Pap István titkár	Szebényi Lajos
Salamin Pál	Balogh Kálmán
Bozóky-Szeszich Károly	Finály Lajos
Venkovits István	Frolow V. (francia)
Lindner Károly	Gedeon Tihamér
Reich Lajos	Láng Sándor
Gergelyffy Lászlóné	Lászlóffy Woldemár
Kassai Ferenc	Noszky Jenő (ifj.)
	Papp Ferenc

Alapító tagok

Bleier Sándor	Metzler Jenő
Bukovszky János	Molnár Dénes
Csajághy Gábor	Németh Endre
Darvas Lajos	Noszky Jenő (id.)
Dobránszky Antal	Papp Szilárd
Erdélyi György	Pávai Vajna Ferenc
Fehér Miklós	Sarló Károly
Földvári Aladár	Schréter Zoltán
Frank Miklós	Schulhof Ödön
Harsányi Szabolcs	Sümeghy József
Horusitzky Ferenc	Szádeczky Elemér
Jáky József	Szabó Mátyás
Jolánkai Gyula	Szentes Ferenc
Jugovics Lajos	Szilágyi Gyula
Kenessey Elek	Szurovy Géza
Lammel Kálmán	Tamás György
Mazalán Pál	Vadász Elemér
Mátrai István	Vendel Miklós

A JOGI TAG VÁLLALATOK NÉVSORA
(Az 1992. március 31-i állapot szerint)

AQUA CONSTRUCT magyar—osztrák Kft	Budapest
AQUARIUS Vízeszerzési és Vízvédelmi Kft	Budapest
Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Központi Szervezet	Budapest
Bányászati Aknamélyítő Vállalat	Budapest
BUSZESZ Élelmiszeripari Rt	Budapest
EGIS Gyógyszergyár Rt	Budapest
FOLYAMAT Mérnöki Iroda	Budapest
Folyamszabályozó és Kavicskotró Rt	Budapest
Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat	Budapest
Fővárosi Csatornázási Művek	Budapest
Fővárosi Fürdőigazgatóság	Budapest
Fővárosi Mélyépítési Tervező Vállalat	Budapest
Fővárosi Mérnök Tervező Rt	Budapest
Fővárosi Településtisztasági Szolgáltató Vállalat	Budapest
Fővárosi Vízművek	Budapest
Sir Alexander GIBB and Partners	Budapest
HIDROCOOP Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Egyesülés	Budapest
KONNEX Mérnökiroda Kft	Budapest
Kőbányai Sörgyár	Budapest
Környezetgazdálkodási Intézet	Budapest
Középdunavölgyi Vízügyi Igazgatóság	Budapest
Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium	Budapest
Központi Bányászati Fejlesztési Intézet	Budapest
Magyar Olaj és Gázipari Rt	Budapest
Mélyépítési Tervező Vállalat	Budapest
NIVELCO Műszeripari Kft	Budapest
OMIKRON Kft	Budapest
Országos Vízügyi Főigazgatóság	Budapest
Pannonpipe Műanyagipari Kft	Budapest

Országos Vízügyi Beruházási Vállalat	Budapest
Pest megyei Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat	Budapest
Pest megyei Tanácsi Tervező Vállalat	Budapest
Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Rt.	Budapest
Út- Vasúttervező Vállalat	Budapest
Vízgazdálkodási Társulatok Országos Választmánya	Budapest
Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ	Budapest
VIZITERV Mérnökszolgálati Vállalat	Budapest
Vizkutató és Fűró Vállalat	Budapest
Vízügyi Építő Vállalat	Budapest
Ajkai Alumíniumipari Kft	Ajka
Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság	Baja
Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	Szeged
Alsó-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség	Baja
AQUA-FILTER Kft	Mezőfalva
Bakonyi Bauxitbánya Vállalat	Tapolca
Balatonfelvidéki Vízitársulat	Tapolca
Baranya megyei Fürdő Vállalat	Harkány
Baranya megyei Tanácsi Tervező Vállalat	Pécs
Baranya megyei Vízmű Vállalat	Komló
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Vízművek Vállalat	Miskolc
Bácskai-Margittaszigeti Vizi Társulat	Mohács
Beregi Vízgazdálkodási Társulat	Vásárosnamény
Beton- és Vasbetonipari Művek Dunaújvárosi Gyára	Dunaújváros
Békés megyei Viz- és Csatornamű Vállalat	Békéscsaba
Békéscsabai Konzervgyár	Békéscsaba
BIOGAL Gyógyszergyár Rt	Debrecen
Bódvölgyi Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Edelény

Borsodi Szénbányák	Miskolc
Borsodnádasi Lemezgyár	Borsodnádasi
Budapesti Vegyiművek Hidasi Gyáregysége	Hidas
Büki Gyógyfürdő Vállalat	Bükkfürdő
CSOMIÉP Beton- és Meliorációs Termék Gyártó Kft	Hódmezővásárhely
Csongrád és környéke Vizgazdálkodási Társulat	Csongrád
Csongrád megyei Viz- és Csatornamű Vállalat	Szentes
DATAQUA Elektronikai Kft	Balatonalmádi
Debreceni Vízmű- és Gyógyfürdő Vállalat	Debrecen
Dél-Bács-Kiskun megyei Vízmű Vállalat	Kiskunhalas
Dél-Békési Vizgazdálkodási Társulat	Orosháza
Délbudai térség Viz- és Csatornamű Társulat	Érd
Dél-dunántúli Vízügyi Építő Vállalat	Kaposvár
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Pécs
Délzalai Viz-, Csatornamű- és Fürdő Vállalat	Nagykanizsa
DIMÁVAG Rt	Miskolc
Dunai Kőolajipari Vállalat	Százhalombatta
Dunakeszi térségi Csatornamű Társulat	Dunakeszi
DUNAFERR Acélművek Kft	Dunaújváros
Dunamenti és Kiskunsági Vizgazdálkodási Társulat	Dunavecse
Duna menti Regionális Vízművek	Vác
Dunántúli Regionális Vízművek	Siófok
Dunántúli Vízügyi Építő Vállalat	Veszprém
Dunaújvárosi Ingatlankezelő és Városgazdálkodási Vállalat	Dunaújváros
Dunaújvárosi Polgármesteri Hivatal	Dunaújváros
Dunaújvárosi Viz- és Csatornaművek	Dunaújváros
Dunaújvárosi Vízi Társulat	Dunaújváros
Dunavölgyi Vizgazdálkodási Társulat	Dabas
Ecsediláp—Krasznabalparti Vizgazdálkodási Társulat	Mátészalka

Eger—Tarnavölgyi Vizgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Eger
Egyesült Mezőgazdasági Termelőszövetk.	Kondoros
ELEKTERFÉM Kiszövetkezet	Nyíregyháza
Ercsi Cukorgyár	Ercsi
EVIG Kisépítőgyár Leányvállalat	Cegléd
Észak-Bács-Kiskun megyei Vízmű Vállalat	Kecskemét
Északdunántúli Regionális Vízművek	Tatabánya
Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Győr
Északmagyarországi Regionális Vízművek	Kazincbarcika
Északmagyarországi Vizgazdálkodási Társulatok Egyesülete	Miskolc
Északmagyarországi Vízügyi Igazgatóság	Miskolc
Északaljai Vízügyi, Csatornamű és Fürdő Vállalat	Zalaegerszeg
Fejér megyei Vízművek	Székesfehérvár
Felsőszabolcsi Vizgazdálkodási Társulat	Kisvárdra
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	Nyíregyháza
Fűzfői Papírgyár	Fűzfőgyártelep
Galgavölgyi Regionális Vízügyi és Csatornamű Társulat	Aszód
GEOTECHNIKA Kft	Sióagárd
Győr és környéke Vízmű- és Fürdő Vállalat	Győr
Győri Vizgazdálkodási Társulat	Győr
Gyulai Vízművek	Gyula
Hajdú-Bihar megyei Vízügyi és Csatornamű Vállalat	Debrecen
Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő Vállalat	Hajdúszoboszló
Haltenyésztési Kutató Intézet	Szarvas
Heves megyei Vízmű Vállalat	Eger
Hidasháti Állami Gazdaság	Murony
Hidroplasztik Kft	Nagykanizsa
Homokhátsági Vízügyi Társulat	Kiskőrös
HUNGÁRIA Kft	Szabadegyháza
HUNNIAKOOP Szabolcsi Baromfi-feldolgozó és Értékesítő Vállalat	Kisvárdra

IKARUS Járműgyártó Rt Székesfehérvári Gyára	Székesfehérvár
Jász-Nagykun-Szolnok megyei Víz- és Csatornaművek	Szolnok
Kapuvári Vizgazdálkodási Társulat	Kapuvár
Kapos—Koppányvölgyi Vizi Társulat	Tamási
Kelet-Baranyai Vizgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Mohács
Keletmagyarországi Vízügyi Építő Vállalat	Debrecen
Kiskunmajsa és környéke Vizgazdálkodási Társulat	Kiskunmajsa
Kisvárdai Szeszipari Vállalat	Kisvárdá
Kőolaj- és Földgázbányászati Vállalat	Nagykanizsa
Körös—Berettyói Vizgazdálkodási Társulat	Békés
Körösí Vizgazdálkodási Társulat	Gyula
Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság	Gyula
Közép-dunántúli Környezetvédelmi Felügyelőség	Székesfehérvár
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Székesfehérvár
Közép-dunántúli Vizgazdálkodási Társulatok Egyesülése	Székesfehérvár
Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Felügyelőség	Szolnok
Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	Szolnok
Közúti Gépellátó Vállalat	Cegléd
Ceglédi Gyáregysége	Pécs
Mecseki Ércbányászati Vállalat	Mezőhegyes
Mezőhegyesi Mezőgazdasági Kombinát	
Mezőtúr—Tiszazugi Vizgazdálkodási Társulat	Mezőtúr
Mérnök-Mester Menedzser Kft	Nyíregyháza
Miskolci Vízművek, Fürdők és Csatornázási Vállalat	Miskolc
Mosonmagyaróvári Vizgazdálkodási Társulat	Mosonmagyaróvár
Nagykőrösi Konzervgyár	Nagykőrös
Nagykunsági Vizgazdálkodási Társulat	Karcag

Nitrogénművek	Várpalota
Nitrokémiai Ipartelepek	Fűzfőgyártelep
Nógrád megyei Beruházási Vállalat	Salgótarján
Nógrád megyei Önkormányzat	Salgótarján
Nógrád megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Salgótarján
"Nyírség" Konzervipari Vállalat	Nyiregyháza
Nyírségi Vizgazdálkodási Társulat	Nyiregyháza
Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Szombathely
Öntözési Kutató Intézet	Szarvas
Órségi Vízrendezési és Talajvédelmi Társulat	Szombathely
Paksi Atomerőmű Vállalat	Paks
Papíripari Vállalat Dunaújvárosi Gyára	Dunaújváros
Partfigyelő és Fenntartó Költségvetési Üzem	Dunaújváros
PATEX Alba Color Kft	Székesfehérvár
PATEX Szövő Rt Tolnai Gyára	Tolna
Pápakörnyéki Vízitársulat	Pápa
Pest megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Budaörs
"Petőfi" Mezőgazdasági Termelőszövetkezet	Csárdaszállás
"Petőfi" Mezőgazdasági Termelőszövetkezet	Köröstarcsa
Petőházi Cukoripari Rt	Petőháza
Pécsi Bőrgyár	Pécs
Pécsi Hőerőmű Vállalat	Pécs
Pécsi Vízmű	Pécs
Pollack Mihály Műszaki Főiskola	
Vizgazdálkodási Intézete	Baja
Principális és Felső-Zalamenti Vízitársulat	Nagykanizsa
Rinya—Dombómenti Vizgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Nagyatád
Sajó Hangonyvölgyi Vizgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Putnok
Sarkadi Cukorgyár	Sarkad
Sárréti Tej Rt	Szeghalom
Sárvízi Malomcsatorna Vízi Társulat	Székesfehérvár

Sopron és környéke Víz- és Csatornamű Vállalat	Sopron
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Nyíregyháza
Szeged és környéke Vizgazdálkodási Társulat	Szeged
Szegedi Vízművek és Fürdők	Szeged
Szekszárdi Húsipari Vállalat	Szekszárd
Szekszárd—Paksi Vizi Társulat	Szekszárd
Szerencsi Cukorgyár	Szerencs
Székesfehérvári Könnyűfémű	Székesfehérvár
Szobi Szörp Rt	Szob
Szolnok megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat	Szolnok
Tanulmányi Állami Erdőgazdaság	Sopron
Tatabányai Bányák Vállalat	Tatabánya
Tápió—Hajta Vizgazdálkodási Társulat	Nagykátá
Tisza-Kunsági Vizgazdálkodási Társulat	Kiskunfélegyháza
Tisza-Marosszögi Vizgazdálkodási Társulat	Hódmezővásárhely
Tiszamenti Regionális Vízművek	Szolnok
Tiszamenti Vegyiművek	Szolnok
Tisza-Szamosközi Vizgazdálkodási Társulat	Fehérgyarmat
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság	Debrecen
Tolna megyei Környezetvédelmi Szolgáltató Vállalat	Szekszárd
Tolna megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Szekszárd
Vas megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Szombathely
Váckörnyéki Vizgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat	Göd
Vásárhelyi Pál Építőipari és Vízügyi Szakközépiskola	Nyíregyháza
Velence-tavi Intéző Bizottság	Agárd
Velence-tavi Regionális Víz- és Csatornamű Társulat	Agárd
Veszprém megyei Víz- és Csatornamű Vállalat	Veszprém

Veszprémi Szénbányák Vállalat	Veszprém
WEDECO Kft	Vác
Wiedemann Építőipari és Vállalkozási Rt	Tolna
Zagyvavölgyi Vizgazdálkodási Társulat	Pásztó

A TISZTELETI TAGOK NÉVSORA

1929	1962	1975
Farkass Kálmán	Papp Ferenc	Lászlóffy Woldemár
Marenzi Ferenc	1963	1977
Károly	Tóry Kálmán	Ajtay Zoltán
1930	1964	Horváth Sándor
Böckh Hugó	Király Lajos	Kolta János
Szontagh Tamás	Sebestyén Olga	Nemes Gerzson
1940	1965	Salamin Pál
Weszelszky Gyula	Dévény István	Schneider Szilárd
1941	Dudich Endre	Szablya Ferenc
Emszt Kálmán	1966	Varró István
Horusitzky Henrik	id. Ziegler Károly	Várnai Tivadar
Rohringer Sándor	1967	1978
1944	Boronkay Pál	Abos Bruno
Pap Ferenc	Hallóssy Ferenc	Bogárdi János
Vendl Aladár	Scherf Emil	Rónai András
1954	Schréter Zoltán	1980
Lampl Hugó	Tavy Lajos	Alföldi György
Trummer Árpád	1971	Föris Gyula
1958	Csajághy Gábor	Kertai Éde
Ditróy János	Holló István	Láng Sándor
Sikó Attila	Ihrig Dénes	Mantuano József
1959	Papp Szilárd	Mispál István
Maucha Rezső	Schmidt E. Róbert	1981
1960	Vendel Miklós	Frank Melánia
Horváth József	1974	Orosziány István
1961	Bélteky Lajos	Szakáll Kálmán
Németh Endre	Hartyányi László	Zádor Alfréd
Szilágyi Gyula	Kövessy Gábor	1982
	Pichler János	Fehérváry István

1983
Borbély Sándor
Kessler Hubert
ifj. Szabó Zoltán

1984
Némethy László

1985
Bokor Mihály
Gábri Mihály
Gerhard Kálmán
Hortobágyi Tibor
Nagy L. Dénes
Varga Jenő
Varsa Ferenc
Zákonyi Ferenc

1986
Garád Róbert
Kiss György
Schlégel Oszkár
Szász helyi Pál

1987
Bözsöny Dénes
Majorlaki József
Simonfai László
Szebenyi Lajos
Takács Lajos

1988
Barna Aladár
Hajdu György
Holényi László
Lipták Ferenc
Pálincás Lajos

1989
Kiss István
Bartha István
Jalsovszky Jenő

1990
Bernolák Jenő
Csermák Béla
Bartsch Lajos
Forgó László
Illés György
Mosonyi Emil

1991
Cziráky József
Horváth József
Mistéth Endre
Uherkovich Gábor

1992
Budavári Kurt
Bukovszky György
Gy. Molnár László
Muhits Katalin

KÜLFÖLDI TISZTELETI TAGOK

ABRAMOV, Nikolaj Nikolajevics	(Szovjetunió, 1977)
ALTMANN, Klaus	(NSZK, 1982)
ANDRÉ, M. Henri	(Franciaország, 1977)
BANAL, Michel	(Franciaország, 1967)
BERGMANN, Heinz	(Ausztria, 1990)
BEURLE, Georg	(Ausztria, 1967)
BILLIB, Herbert	(NSZK, 1974)
BRUK, István	(Jugoszlávia, 1967)
BUCKSCH, Roland	(Ausztria, 1974)
BÜGYIN, F. I.	(Szovjetunió, 1961)
CHARTIER, Marcel M.	(Franciaország, 1971)
CLESTRE, Pietro	(Olaszország, 1977)
CSALLÁNY, Sándor	(USA, 1992)
D'ANCONA, Umberto	(Olaszország, 1965)

DAERVES BORNOZ, R. L.	(Franciaország, 1982)
DOOGE, James C. I.	(Írország, 1971)
DYCK, Siegfried	(NDK, 1982)
von der EMDE, Wilhelm	(Ausztria, 1977)
ERTEL, Hans	(NDK, 1967)
ESCANDE, Leopold	(Franciaország, 1964)
GÜNTSCHL, Ernst D.	(Ausztria, 1971)
HOHL, Rudolf	(NDK, 1961)
HOPPE, Walter	(NDK, 1961)
JAATINEN, Simo	(Finnország, 1990)
JAQUET, Joseph	(Franciaország, 1967)
KACZMAREK, Zdzislaw	(Lengyelország, 1967)
KALININ, G. P.	(Szovjetunió, 1963)
KAR, Julius	(Ausztria, 1963)
KARRI, Kenneth D.	(USA, 1992)
KENNEDY, J. F.	(USA, 1963)
KOLUPAILA, S.	(USA, 1963)
KRAMER, D.	(Hollandia, 1964)
KRESSER, Werner	(Ausztria, 1961)
KRICKIJ, Sz. Ny.	(Szovjetunió, 1962)
LAMBOR, Julian	(Lengyelország, 1962)
LITEANU, Emil	(Románia, 1964)
LELIAVSKY, S.	(EAK, 1963)
MANCZAK, Henryk	(Lengyelország, 1974)
MATUL, Kazimierz	(Lengyelország, 1965)
MENKELJ, M. F.	(Szovjetunió, 1961)
MILORADOV, Milorad	(Jugoszlávia, 1977)
La MOREAUX, P. E.	(USA, 1964)
MORARIU, Tiberiu	(Románia, 1967)
MURAWSKY, Tadeus	(Lengyelország, 1981)
NAWROCKA, Elzbieta	(Lengyelország, 1977)
NOUGARO, Jean	(Franciaország, 1965)
NYEVRAJEV, G. A.	(Szovjetunió, 1967)
OVCSINYIKOV, M. A.	(Szovjetunió, 1961)
PARDÉ, M.	(Franciaország, 1961)

PRINS, Jacob Egbert	(Hollandia, 1977)
REMÉNIÉRÁS, Gaston	(Franciaország, 1971)
RODDA, John C.	(Anglia, 1992)
SAUER, Kurt	(NSZK, 1971)
SAXENA, P. C.	(India, 1977)
SCHILLER, Heinz	(Németország, 1991)
SCHOEMAKER, Harold Jan	(Hollandia, 1974)
SICKERT, Eberhard	(Németország, 1992)
SIKORA, Anton	(Csehszlovákia, 1991)
SPERLING, Walter	(NSZK, 1962)
SREBRENOVIC, Dionis	(Jugoszlávia, 1974)
STEHLIK, Béla	(Csehszlovákia, 1971)
TISON, Leon	(Belgium, 1963)
UJVÁRI, József	(Románia, 1967)
YEVJEVICH, Vujica	(USA, 1990)
VASZILIEV, O. F.	(Szovjetunió, 1977)
VELEV, Dimo	(Bulgária, 1964)
VLADISAVLJEVIC, Zivko	(Jugoszlávia, 1967)
VOJTECH, Stehik	(Csehszlovákia, 1991)
VOLKER, Adriaan	(Hollandia, 1967)

A TÁRSASÁGI KITÜNTETETTEK NÉVSORA

Vásárhelyi Pál-díjjal kitüntetettek

1971	1974	1977
Dégen Imre	Karászi Kálmán	Hajdu György
Rónai András	Németh Endre	Juhász József
Szesztay Károly	Oroszlány István	1978
		Ihrig Dénes
1972	1975	1979
Lászlóffy Woldemár	Hortobágyi Tibor	Salamin Pál
Schmidt E. Róbert	Takács Lajos	1980
	id. Ziegler Károly	Csermák Béla
1973	1976	1981
Bolberitz Károly	A bizottság a díjat	Vezse Sándor
Lampl Hugó	nem adta ki.	
Zsuffa István		

1982 Szigyártó Zoltán	1985 Berczik Árpád	1990 Bognár Győző
1983 Urbancsek János	1986 Illés György	1991 Bencsik Béla
1984 Starosolszky Ödön	1987 Mátrai István	1992 Vitális György

Dr. Schafarzik Ferenc-émlékéremmel kitüntetettek

1943 Pávai Vajna Ferenc	1965 Németh Endre	1983 Karácsonyi Sándor
1947 Lászlóffy Woldemár	1967 Salamín Pál	1984 Major Pál
1950 Maucha Rezső	1971 Öllős Géza	1985 Környei László
1951 Vitális Sándor	1974 Kovács György	1986 Vitális György
1952 Papp Ferenc	1977 Bozóky-Szeszich Károly	1987 Mucsy György
1954 Sebestyén Olga	Erdélyi Mihály	1988 Dobos Irma
1955 Mosonyi Emil	1978 Frank Melánia ifj. Szabó Zoltán	1989 Zorkóczy Zoltán
1958 Dévény István Schulhof Ödön	1979 Berczik Árpád Nagy L. Dénes	1990 Csanády Mihály
1960 Ihrig Dénes	1980 Scheuer Gyula	1991 Vágás István
1961 Varga Lajos	1981 Entz Béla	1992 Szlávik Lajos
1962 Schmidt Eligius Róbert	1982 Korim Kálmán	

Bogdánfy Üdön-émlékéremmel kitüntetettek

1951	1965	1983
Papp Szilárd	Kolosváry Gábor	Bukovszky György
Páter János	1967	Goda László
1952	Bolberitz Károly	1984
Csajághy Gábor	Entz Béla	Fáy Csaba
Salamin Pál	1971	Marjai Gyula
1954	Berczik Árpád	1985
Lesenyei József	Juhász József	Holl Lajos
Sarló Károly	1974	Marczell Ferenc
1955	Starosolszky Ödön	1986
Hortobágyi Tibor	1977	Baranyó Géza
Rónai András	Felföldy Lajos	Körösmezey László
1958	Szalay Miklós	1987
Finály Lajos	Szigyártó Zoltán	Koltay József
Holló István	Török László	Pataki Nándor
Mazalán Pál	1978	1988
Oroszlány István	Csanády Mihály	Vermes László
1960	Vágás István	Perecsi Ferenc
Bélteky Lajos	1979	1989
Galli László	Bencsik Béla	Juhász Endre
1961	Öllös Géza	Békési János
Fazekas Károly	Szeifert Gyula	1990
1962	1980	Ember Károly
Szesztay Károly	Dabolczi János	Sellyey Gyula
1963	1981	1991
Urbancsek János	Krempels Tibor	Becker Károly
1964	1982	Domokos Miklós
Károlyi Zoltán	Bozzay Józsefné	1992
	Gerhard Kálmán	Barna Bertalan
		Wisnovszky Iván

Vásárhelyi Pál-émléklappal kitüntetettek

1951	1952	1954
Cziráky József	Dippold Anna	Almássy Bálint
Farkas Imre	Juhász József	Balló Iván
Györke Olivér	Leél-Össy Sándor	Borbély Sándor
Szabó Zoltánné	Szesztay Károly	Szabó László
Veszprémi Béla	Tamás Gizella	Tilesch György
Végh Sándorné		Török László

1955
Berczik Árpád
Békési János
Holly Ferenc
Tóth István

1958
Bartha Tibor
Dvihally Zsuzsa
Ember Károly
Molnár Miklós
Öllös Géza
Pásztó Péter
Puskás Tamás
Szigyártó Zoltán
Vágás István
Wisnovszky Iván

1960
Bartos Sándor
Dobos Alajos
Starosolszky Ödön

1961
Körösmezey László
Muszkalay László
Szolnoky Csaba
Zsuffa István

1962
Lipták Ferenc
Szeifert Gyula
Tölg István
Vitális György

1963
Benedek Pál
Haszpra Ottó
Rácz Miklós
Szabó Ernő

1964
Cserjés Mátyás
Horváth Imre
Kontur György
Schiefner Kálmán

1965
Csapody István
Major Pál
Rákóczi László
Vermes Zoltán

1966
Csanády Mihály
Hock Béla
Kováts Zoltán
Márki-Zay Lajos

1967
Domokos Miklós
Lesenyey Gábor
Molnár Béla
Pálfai Imre
Sellyey Gyula

1971
Bukovszky György
Fázold Ádám
Magyari Gábor
Salamin András
Szalontai Gergely
Szilágyi Elemér

1974
Kontur István
Raum László
Rónaki László
Tóth József
Varga István

Wein János-émléklappal kitüntetettek

1960
Illés György

1961
Bolberitz Károly

1962
Öllös Géza

1963
Abos Brunó

1964
Bozóky-Szeszich
Károly

1967
Szakáll Kálmán

1971
Valló Sándor

1974
Kolin László

Dr. Fodor József-émléklappal kitüntetettek

1960	1964	1971
Csoport Dezső	Szablya Ferenc	Csanády Mihály
1961	1965	1974
Besenyőy István	Nagy L. Dénes	Béress Béla
1962	1967	
ifj. Szabó Zoltán	Majorlaki József	

Dr. Dalmady Zoltán-émléklappal kitüntetettek

1960	1964	1974
Frank Miklós	Sziráky István	Cziráky József
1961	1965	
Berencsi György	Somfai Jenő	
1963	1967	
Székely Miklós	Moll Károly	

Sajó Elemér-émléklappal kitüntetettek

1960	1965	1971
Pichler János	Mantuano József	Bözsöny Dénes
1961	1966	1974
Csermák Béla	Balló Iván	Domokos Miklós
1963	1967	
de Chatel Rudolf	Csoma János	

Dr. Entz Géza-émléklappal kitüntetettek

1960	1963	1967
Entz Béla	Varró István	Uherkovich Gábor
1961	1964	1974
Kol Erzsébet	Megyeri János	Bozzay Józsefné
1962	1966	
Török Piroska	Berczik Árpád	

Zsigmondy Vilmos-emléklappal kitüntetettek

1960	1964	1971
Kassai Ferenc	Erdélyi Mihály	Scheuer Gyula
1961	1966	1974
Varga Jenő	Zoller József	Dobos Irma
1962	1967	
Juhász József	Korim Kálmán	

Kvassay Jenő-emléklappal kitüntetettek

1960	1963	1967
Simonfai László	Horváth Sándor	Török László
1961	1965	1971
Hartyányi László	Molnár Endre	Vágás István

Péché József-emléklappal kitüntetettek

1961	1964	1967
Ubell Károly	Szigyártó Zoltán	Starosolszky Ödön
1962	1965	1971
Ivicsics Lajos	Kozák Miklós	Hankó Zoltán
1963	1966	
Kovács György	Zsuffa István	

Pro Aqua emlékéremmel kitüntetettek*

1977	Joó Ottó	Szeifert Gyula
Bartha István	Karácsonyi Sándor	Szlávik Lajos
Csoma János	Korim Kálmán	Uherkovich Gábor
Decsi Sándorné	Kováts Béla	Vass Béla
Ember Károly	Mucsy György	Vermes László
Gábos László	Perényi Károly	Vitális György

* Az MHT Elnöksége az 1977. évben az eddigi emléklapok helyett alapította a PRO AQUA emlékéremet.

1978

Barna Aladár
Békési János
Dávid László
Fömötör Gyula
Horváth István
Kőrösmezey László
Stéfán Márton
Szabényi Lajos
Szabóczy Pál
Tölg István
Várszegi Csaba
Vig Károly

1979

Bratán Mária
Donászy Ernő
Gaál Ferenc
Garád Róbert
Hajós Béla
Holl Lajos
Kovács Lajos
Marcell Ferenc
Simor József
Szöllösi-Nagy
András
Tóth Mihály
Wisnovszky Iván

1980

Bakonyi Péter
Dobos Irma
Fázold Ádám
Goóts Kálmán
Király István
Kovács Zoltán
Nagy Illés
Sellyey Gyula
Thyll Szilárd
Tóth József
Vavrik Ferenc
Zorkóczy Zoltán

1981

Benkovits Ferenc
Csinády László
Juhász József
Koch László
Magó István
Murai Gyula
Szóke Miklós
Vukovary Attila

1982

Andrikovics Sándor
Bukovszky András
Cseri Géza
Dely Géza
Kardos Mária
Kontur István
Musulin Béla
Péter Gábor

1983

Buzás Zsuzsanna
Domokos Miklós
Jeczko János
Horváth Antal
Juhász László
Kaliczka László
Obert Ferenc
Pálfalvay Kálmán

1984

Barna Bertalan
Hrehuss György
Kovács Dezső
Major László
Markó László
Stein Judit
Szabóné
Muhits Katalin
Vigh Sándor

1985

Bosznay Miklós
Csekő Géza
Herke Paula
Hörcher Ferenc
Lotz Gyula
Stéfán Mártonné
Timár Mátyás
Vajk Ödön

1986

Bancsi István
Boga Tamás László
Bucányi György
Hembach Kamill
Nováky Béla
Philipp István
Puskás Tamás
Végváriné
Bede Ildikó

1987

Cziráky József
Dulovics Dezső
Hajék Sándor
Kovács S. Krisztina
Köves László
Stimm Miklós
Szalai Árpád
Tóth László

1988

Aujeszky Géza
Bencze Kázmér
Eszék Ottó
Kiss István
Laczay István
Marek Miklós
Pados Imre
Vörös Ferenc

1989	Homonnay	Orosz Ottó
Antalné	Andrásné	Radványi Rudolf
Ansgter Mária	Kőrösi Zoltán	Szilágyi Mihály
Déri Tibor	Miskolczi Lajos	Tóth Sándor
Ivicsics Ferenc	Szalay Miklós	1992
Károlyi Csaba	Várnai Iván	ifj. Goda László
Kelemen László	Zákonyi János	Jolánkai Géza
Litauszki István	1991	Kardos Imre
Ponyi Jenő	Abaffyné	Kovács Sándor
Primás Antal	Bothár Anna	Mészáros Gábor
Tarján Tibor	Bukovszkyné	Ördögh József
Váradi József Gyula	Inotai Mária	Szabó Lajos
1990	Csobok Veronika	Szepessy József
Baksa István	Geszler Ödönne	Taxner Ernőné
Blum Anna	Halász Rudolf	Virág Mihály
Eiben Endre	Köhidi Andor	

A Bogdánfy Ödön-pályadíj nyertesei*

1964

Bratón Mária — Mohos Pál — Zsuffa István

1965

I. díj Scherf Emil

II. díj Török László — Tóth József

1969

I. díj Kövér Béla
Végyvári Rezsőné

II. díj Jani Sándor — Takács Ottóné

III. díj Hörcher Ferenc

megvétel Pallós Gábor

* A Hidrológiai Közlemény hirovatában fellelhető adatok alapján.

1970

- I. díj Domokos Miklós
II. díj Szlabóczky Pál
Csanády Mihály
III. díj Gajárszky Győző
megvétel Gyulavári Imre

1971

- I. díj Cech Vilmos — Csekő Géza
II. díj Oláh János
Varga István
III. díj Fleps Walter
megvétel Rajkai Vilmos

1972

- I. díj —
II. díj Tokár Tiborné
III. díj Kovács György, Molnár György,
Gajárszky Győző
megvétel Kardos Mária
Róser Ottó

1973

- I. díj Toókos Ildikó — Tóth Andrásné
II. díj Tokár Tiborné
Kontur István
III. díj Bosznay Miklós
megvétel Déri József
Demjén János — Lublói Pál
Vánca András Lajos

1974

I. díj —

II. díj Kalmár István

megvétel Orbán Endre — Szlabóczky Pál

A Lászlóffy Woldemár diplomaterv-pályázat helyezettjei

1974

Egyetemi kategóriában

Rátky István	I. díj
Kaló András	II. díj
Vincze László	II. díj
Keszey Zsolt	III. díj
Savanyu Katalin	III. díj
Sebestyén István	III. díj
Várnai Ferenc	III. díj

Főiskolai kategóriában

1977

Földházi Gábor	I. díj
Reininger Róbert	I. díj
Sárkány Ferenc	I. díj
Horváth Tibor	II. díj
Husztai András	II. díj
Mosó Imre	II. díj
Rokob Ágnes	II. díj
Balla Balázs	III. díj
Csáka Gyula	III. díj
Dobróka József	III. díj
Eszes István	III. díj
Román Árpád	III. díj
Selényi Péter	III. díj

Garai Lajos	I. díj
Garamszegi Gyula	II. díj
Paróczai Dezső	II. díj
Török László	II. díj
Sövény Judit	III. díj
Trifonov Tamás	III. díj

1978

Egyetemi kategóriában

Kiss Gyula Ferenc	I. díj
Kövendi Dénes	I. díj
Madarász István	I. díj
Mendler Tamás	II. díj
Nagy András	II. díj
S. Nagy Endre	II. díj
Rónai Andrásné	II. díj
Zerkowitz Tamás	II. díj
Pap Gyula	III. díj
Perlai Béla	III. díj
Somogyi Miklós	III. díj
Tóth Csaba	III. díj

Főiskolai kategóriában

Varga Ilona Zsuzsanna	I. díj
Kun Csaba	II. díj
Márton Lajos	II. díj
Mendler Tamás	II. díj
Czér Péter	III. díj
Erdős Péter	III. díj
Tóth István	III. díj

1979

Dobos Gábor	I. díj
Pleva Mária	I. díj
Csongrádi Katalin	II. díj
Kiss Beatrix	II. díj
Andó Mihály	III. díj
Dankó Zsolt	III. díj
Fehérvári Sándor	III. díj
Sidó Szabolcs	III. díj
Tavi Adrienne	III. díj

Takács László	I. díj
Barta László	II. díj
Bartal György	II. díj
Váczi László	II. díj
Bartha Miklós	III. díj
Jakusovszky Pál	III. díj
Kovács Tibor	III. díj
László Zsuzsanna	III. díj

1980

Láncos László	I. díj
Takács Imre	I. díj
Primás Éva	II. díj
Szlatkovszky Zoltán	II. díj
Hódi Gábor	III. díj

Szepesfalvy Ákos	I. díj
Ganyecz Mihály	II. díj
Komjáti Sándor	II. díj
Bohr József	III. díj
Kehrer Károly	III. díj
Kovács Sándor	III. díj

1981

Egyetemi kategóriában

Józsa János	I. díj
Kardoss László	II. díj
Werderits János	II. díj
Hojdákne	
Kovács Eleonóra	III. díj
Ignác József	III. díj

Főiskolai kategóriában

Katula Zsuzsanna	I. díj
Medvey Gábor	II. díj
Nagy Edit Mária	II. díj
Barta Kálmán	III. díj
Csordás József	III. díj
Pécsinger Judit	III. díj

1982

Endrey Tünde	I. díj
Kondásné Gál Ilona	II. díj
Rab Ferenc	II. díj
Csanda László	III. díj
Siposné	
Kőszegi Ágota	III. díj
Szerencsi László	III. díj

Simonfai György	I. díj
Görgényi Péter	II. díj
Mikó Dániel	II. díj
Kercser Viktor	III. díj
Mezeiné Forgács Éva	III. díj
Szabó László	III. díj

1983

Krempels Gabriella	I. díj
Szabó János	II. díj
Fazekas László	III. díj
Kisházi Péter	III. díj
Varga Ferenc	III. díj

Fehérvári Miklósné	I. díj
Kapu Zoltán	I. díj
Varga József	I. díj
Merekva Lajos	II. díj
Szabó László	II. díj
Bacsa Attila	III. díj
Mikola István	III. díj
Tóth Lajosné	III. díj

1984

Egyetemi kategóriában

Fekete Balázs	I. díj
Gresz István	I. díj
Balogh Imre	III. díj

Főiskolai kategóriában

Nagy István	I. díj
Tóth Péter	I. díj
Czingulszki József	III. díj
Fehér László	III. díj
Göncz László	III. díj
Urbánkó József	III. díj

1985

Csoma Rózsa	I. díj
Pétery Kristóf	II. díj
Herpai Lászlóné	III. díj
Marton Gábor	III. díj
Mezei Gábor	III. díj
Werlein Ferenc	III. díj

Szerdahelyi István	I. díj
Mentes Andrea	II. díj
Pataki Tamás	II. díj
Cseh Béla	III. díj
Nagy Sándor	III. díj
Kővári László	III. díj

1986

Molnár Csaba	I. díj
Babják Mónika	II. díj
Gondár Károly	II. díj
Sőregi Katalin	II. díj
Dimitrov Gabriella	III. díj
Rózsa Attila	III. díj
Zalavári Gabriella	III. díj

Molnár László	I. díj
Szakács Péter	II. díj
Vajtó Lajos	II. díj
Beregszászi Csaba	III. díj
Karancsi Szilárd	III. díj
Pizág Csaba	III. díj

1987

Szabó Éva	I. díj
Török Zsuzsanna	III. díj

Sándor Levente	I. díj
Szalay Katalin	I. díj
Demes Zoltán	II. díj
Mező Beatrix	II. díj
Virágh Ágnes	II. díj
Takács István	III. díj
Tatár Zoltán	III. díj

1988

Egyetemi kategóriában

Csarnai Gábor	I. díj
Horváth István	II. díj
Petkovicsné Kiss Györgyi	II. díj
Szél Sándor	III. díj

Főiskolai kategóriában

Galambos István	I. díj
Cziráki József	II. díj
Pap Zoltán	II. díj
Dezsényi Ákos	III. díj
Szikszai Lajos	III. díj
Tóth Erika	III. díj

1989

Kovács Balázs	I. díj
Szabó Gábor	II. díj
Piukovics Gábor	III. díj

Molnár László	I. díj
Balogh Zsolt	III. díj
Lőrincz Károly	III. díj
Szabó József	III. díj

1990

Gampel Tamás	I. díj
Ijjas István	II. díj
Karcagi Erna	II. díj
Lippai Márta	III. díj
Mazsaroff Miklós	III. díj
Szekretár Norbert	III. díj

Dömötör Szilveszter	II. díj
Mátyus Zoltán	II. díj
Rác Éva	II. díj
Fazekas Zoltán	III. díj
Gyenes Tibor	III. díj
Kari Attila	III. díj

1991

Mantuano Tamás	I. díj
Harsányi Sarolta	II. díj
Bakó Éva	III. díj
Kara Zsuzsanna	III. díj
Lossos László	III. díj
Tóth Sándor	III. díj

Illyés Edina	I. díj
Beckné Bagyó Katalin	II. díj
Pfeiffer Rikárd	II. díj
Áncsáné Dargó Marianna	III. díj
Kovács Ferenc	III. díj
Szegedi Péter	III. díj

**A Sajó Elemér-pályázat (1982—1990), illetve
a Sajó Elemér Alapítvány pályázatának (1991—) nyertesei:**

1981—82.

- I. díj Tóth László
- II. díj Ágh Zoltán — Való Zoltán
- III. díj Fekete Ilona

1982—83.

- I. díj Bánfi Ágnes
- II. díj Markó Vendel — Pintér Tibor
- III. díj Fehér Tamás — Tallér Mihály
- III. díj Kovács László

1983—84.

- I. díj Bugyi Rozália — Keller Zoltán
- II. díj Bognár Gyöngyi — Bokor Péter
— Szabó Marianna
- II. díj Faba Mihály
- III. díj Bede Marianna —
Bánvölgyi Marianna

1984—85.

- I. díj Schill Ferenc — Süveges Zoltán
 - II. díj Seres László
 - III. díj Kenyeres Márta
Imre Andrea — Gaál Dezső
- dicséretben részesült: Szabó Attila — Ruzsa János
Kunos Levente Zsolt
Bársony Erika —
Szunyogh Györgyi
Tarján Klára
Bajusz Csaba — Putoczki Gábor
Karacs Ferenc

1985—86.

- I. díj Pápa Árpád — Sipos László
 - II. díj Szabó Szabolcs — Nagy Attila
 - III. díj Czákó Dóra — Máder Erika
- dicséretben részesült: —

1986—87.

- I. díj Nagy Attila
 - II. díj Ragány Albert — Ortelli Béla
— Kántor Katalin
 - III. díj Bécsi Gábor
Szamosvári Attila —
Mészáros Ottó
- dicséretben részesült: Bábel Pál — Tuba László
Varga Gábor
Herman Ibolya — Majnár Ágnes
Ollé Frigyes — Munkácsi Ferenc
Horváth Katalin — Tóth Vera
Horváth Norbert — Dunai Zoltán

1987—88.

- I. díj Hirmann Csaba — György Edit
 - II. díj Horváth Edit — Váradi Zsófia
 - III. díj Föhécz Éva — Molnár Virág
- dicséretben részesült:

1988—89.

- I. díj Keve Gábor — Lelovics László
 - II. díj Kozák Péter
 - III. díj Décse Sándor
- dicséretben részesült: Széplaki Beatrix
Szamosvári Tamás —
Szemén József
Bedő Máté — Pálos Imre
Farkas László

1989—90.

I. díj Gulyás Gábor

II. díj Teski Hajnalka — Uri Mariann

III. díj Csányi Mónika

dicséretben részesült: Básti László

1990—91.

I. díj Hajdú Attila

II. díj Lajter Zoltán — Uri Szabó István

III. díj Csizmadia Zoltán

dicséretben részesült: Makai Balázs — Szalai Márk
Gyűrűsi Csaba — Légrádi Sándor
Herczeg Mónika

Vitális Sándor szakirodalmi nívódíjjal kitüntetettek

- 1979 Kornisné Akantisz Zsuzsa
Szalay Miklós
- 1980 Korim Kálmán
Toókos Ildikó
- 1981 Juhász József
Joó Ottó
Lotz Gyula megosztott
- 1982 Böcskei László
Écsi Imre
Nagy Gábor megosztott
Vigh Zoltán
Csanády Mihály
Kárpáti Zoltán megosztott
- 1983 Benedek Pál
Liczkó István
Uzarovics Román
Szolnokyi Csaba megosztott
- 1984 Domokos Miklós
Dövényi Péter
Erki Imre
Gálfi János
Horváth Ferenc
Liebe Pál megosztott
- 1985 Szepessy József
Szlávik Lajos
- 1986 Karácsonyi Sándor
Pálfai Imre
- 1987 Juhász József
Csányi Béla
Liczkó István
Somlyódy László megosztott

1988	Csernyánszky László Kolin László Várszegi Csaba	megosztott
	Petrasovits Imre Szalai György	megosztott
1989	Domokos Miklós Sass Jenő Völgyesi István	megosztott
1990	Dévai István Felföldy Lajos Plósz Sándor Wittner Ilona Lacza István	megosztott
1991	Nováky Béla Szeredi István	

MTESZ-díjasok

Vitális Sándor	1970	Holl Lajos	1980
Illés György	1971	Nagy L. Dénes	1981
Dégen Imre	1972	Szépfausi József	1981
Dévény István	1973	Alföldi László	1981
Garád Róbert	1973	Hegedüs Lajos	1982
Gergely István	1973	Bencsik Béla	1984
Bözsöny Dénes	1974	Fázold Ádám	1984
Berczik Árpád	1976	Juhász József	1986
Karászi Kálmán	1976	Becker Károly	1987
Bendefy László	1978	Marczell Ferenc	1988
Nemes Gerzson	1978	Környei László	1989
Szalai György	1979	Vitális György	1991

**A Magyar Hidrológiai Társaság közgyűlései
(1949—1992)**

I. 1949. január 26.	alakuló közgyűlés*
II. 1952. március 12.	évváró közgyűlés
III. 1954. december 7.	vezetőségválasztó közgyűlés
IV. 1955. december 7.	évváró közgyűlés
V. 1958. december 13.	vezetőségválasztó közgyűlés
(ünnepi közgyűlés a Társaság
megalakulásának 10 éves
évfordulója alkalmából)
VI. 1960. január 21.	évváró közgyűlés
VII. 1961. február 24.	vezetőségválasztó közgyűlés
VIII. 1962. február 2.	évváró közgyűlés
IX. 1963. március 14.	évváró közgyűlés
X. 1964. május 28.	vezetőségválasztó közgyűlés
XI. 1965. március 6.	évváró közgyűlés
XII. 1966. március 1.	évváró közgyűlés
XIII. 1967. május 2.	jubileumi közgyűlés
(a Társaság 50 éves
fennállása alkalmából)
XIV. 1968. március 8.	vezetőségválasztó közgyűlés
XV. 1969. március 24.	évváró közgyűlés
XVI. 1971. április 26.	vezetőségválasztó közgyűlés
XVII. 1972. április 24.	évváró közgyűlés
XVIII. 1973. május 18.	évváró közgyűlés
XIX. 1974. szeptember 3.	vezetőségválasztó közgyűlés
XX. 1975. április 28—29.	évváró közgyűlés (Gyula)
XXI. 1976. május 13—14.	évváró közgyűlés (Szolnok)
XXII. 1977. szeptember 27.	vezetőségválasztó küldött-
közgyűlés

* A helymegjelölés nélküli közgyűléseket Budapesten tartották.

- XXIII. 1978. május 9—10. évváró küldöttközgyűlés (Miskolc)
- XXIV. 1980. október 24. vezetőségválasztó küldöttközgyűlés
1984. április 25. küldöttekkel bővített elnökségi ülés (két közgyűlés közötti beszámoló)
- XXV. 1985. október 3. vezetőségválasztó küldöttközgyűlés
- XXVI. 1988. október 11—12. beszámoló küldöttközgyűlés (Szolnok)
- XXVII. 1990. október 16. vezetőségválasztó küldöttközgyűlés
- XXVIII. 1991. június 26. évi rendes közgyűlés (Székesfehérvár)
- XXIX. 1992. szeptember 6. évi rendes közgyűlés (Szeged)

**A Magyar Hidrológiai Társaság nagyrendezvényei
(1949—1992)**

1949. VIII. 13—14. **SZEGEDI VÁNDORGYŰLÉS**
Helye: Szeged
Témája: A Tisza csatornázása
1950. IX. 29.—X. 1. **BALATONI KONGRESSZUS**
Helye: Siófok—Tihany—Hévíz
Témája: A Balaton vízgazdálkodása
1951. IX. 30. **BALATONI ANKÉT**
Helye: Balatonfüred
Témája: A Balatonnal kapcsolatos tudományos kutatások megszervezésének elősegítése
1952. V. 3—4. **MISKOLCI HIDROLÓGIAI ANKÉT**
Helye: Miskolc
Témája: A borsodi iparvidék hidrológiájával kapcsolatos tudományos kérdések megvitatása, és a további kutatásokra vonatkozó irányelvek kitűzése

1952. VII. 4—6. **KESZTHELYI ANKÉT**
 Helye: Keszthely
 Témája: A Balaton komplex fejlesztése
 (vizellátás, csatornázás, területrendezés, erdészet, meteorológia)
1952. IX. 20—21. **HIDROLÓGIAI ANKÉT**
 Helye: Pécs
 Témája: A Mecsek vízháztartása és vizgazdálkodása
 A Magyar Tudományos Akadémia közreműködésével
1952. X. 18—19. **AGGTELEKI ANKÉT**
 Helye: Jósvafő
 Témája: Az Aggteleki Baradla Cseppkőbarlang és az újonnan felfedezett Békebarlang tudományos problémáinak megvitatása
 A Magyarhoni Földtani Társulat közreműködésével
1952. X. 22. **ZÁRTKÖRŰ TISZACSATORNÁZÁSI ANKÉT**
 Helye: Szeged
 Témája: A Tisza-csatornázás, ezen belül a szegedi vizlépcső kutatási kérdéseivel kapcsolatos vita
1953. VI. 13—14. **TISZACSATORNÁZÁSI ANKÉT**
 Helye: Szeged
 Témája: A tiszavölgyi öntözés, belvízrendezés, folyószabályozás, árvédelem és a hajózás problémáinak megvitatása, valamint Szeged város helyzetének vizsgálata a Tisza-csatornázással kapcsolatban
1953. IX. 26—27. **HIDROLÓGIAI ANKÉT**
 Helye: Hévíz
 Témája: A Balatonkörnyék ivóvizellátása, csatornázása és szennyvíztisztítása

1954. II. 26—27. **VÍZELLÁTÁSI ANKÉT**
Helye: Budapest
Témája: A Vízgazdálkodási Kerettervben legnehezebben felmérhető föld alatti vízkészlet minél pontosabb meghatározása érdekében a megfelelő hidrológiai tájegységek kiválasztása és ezen belül a készlet megbontásán felül várható, utánpótlódó vízhozam meghatározása. A helyes úttechnikai kiképzések és azoknak a jelenlegihez mértén várható vízhozam növelő hatása.
A Magyar Tudományos Akadémia közreműködésével
1954. V. 14—15. **ÖNTÖZÉSI ANKÉT**
Helye: Debrecen
Témája: A Tiszalöki Öntözőrendszer tudományos és gyakorlati kérdéseinek megvitatása műszaki és mezőgazdasági szempontból
A Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével
1954. VIII. 21—23. **ÖNTÖZÉSÜZEMI ANKÉT**
Helye: A Tiszavölgy déli része
Témája: Az irányító, kutató és műszaki szakemberek a mezőgazdákkel és agronómusokkal közös tárgyalása a nagyüzemi öntözések tudományos és gyakorlati problémáiról. (Helyszíni tanulmányozással)
1954. IX. 24—25. **V. BALATONI ANKÉT**
Helye: Hévíz
Témája: A Balatonra vonatkozó balneológiai és láphasznosítási kérdések
1955. VIII. 26—28. **ÖNTÖZÉSI VÁNDORGYÜLÉS**
Helye: A szolnoki és a Békés megyei állami gazdaságok

Témája: Az alkalmazott öntözési módok és öntözött területek helyszíni tanulmányozása. A II. ötéves terv öntözési létesítményeinek leggazdaságosabb berendezésére és üzemeltetésére javaslat összeállítása a tanulmányút tapasztalatai alapján

1955. IX. 14—16.

VÍZRAJZI KONGRESSZUS

Helye: Budapest

Témája: A Magyar Vízirajzi Szolgálat 70 éves jubileuma alkalmából rendezett kongresszus; hajózás, folyószabályozás, árvízvédelem, vízrendezés, öntözés és csatornázás

Külföldi szakemberek részvételével

A Magyar Tudományos Akadémia és az Országos Vízügyi Főigazgatóság közreműködésével

1956. IV. 17—18.

ORSZÁGOS TALAJERÓZIÓS ANKÉT

Helye: Budapest

Témája: A szakemberek figyelmének felhívása az erózió pusztításának rendkívüli mértékére, valamint tájékoztatás az egyes intézményekben folyó kutatásokról; a talajerózió elleni küzdelemben eddig elért eredményekről és a legjobban bevált módszerekről

A Magyar Agrártudományi Egyesület és az Országos Erdészeti Egyesület közreműködésével

1956. V. 26—27.

VI. BALATONI ANKÉT

Helye: Balatonfüred

Témája: A Balatonnal kapcsolatos eddigi tudományos kutatások összefoglaló ismertetése és a további tervek (egészségügyi, biológiai és vízkémiai, műszaki, hidrológiai, meteorológiai, geofizikai, tájrendezési, mezőgazdasági hasznosítási, sport—kultúra)

1956. X. 19—20. **BÁNYAVIDÉKEK VÍZGAZDÁLKODÁSA ANKÉT**
 Helye: Budapest
 Témája: Az egyes bányavidékek — első-sorban szénbányák — vizellátásának, szennyvíztisztításának, szennyvízelvezetésének, továbbá vízrendezésének tervezéséhez a műszaki és tudományos alapok megteremtése
 Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közreműködésével
1957. VII. 5—6. **VÍZELLÁTÁSI ANKÉT**
 Helye: Eger
 Témája: Heves megye vizellátásának és szennyvíztisztításának megoldására javaslat
1957. X. 11—12. **SZENNYVÍZ ANKÉT**
 Helye: Miskolc
 Témája: Borsod megye szennyvízproblémáinak megvitatása
1958. V. 15—16. **SALGÓTARJÁNI VÍZELLÁTÁSI ANKÉT**
 Helye: Salgótarján
 Témája: Salgótarján, illetve Nógrád megye vizellátási és csatornázási helyzetét az ország szakembereinek bevonásával megvitatni és ezzel a leggazdaságosabb műszaki megoldás meghatározásához segítséget nyújtani.
1958. VII. 18—19. **JUBILEUMI ANKÉT A GYŐRI VÍZMŰ 75 ÉVES FENNÁLLÁSA ALKALMÁBÓL**
 Helye: Győr
 Témája: Győr vizellátása és csatornázása
 A Győri Viz és Csatornaművek közreműködésével
1958. X. 3—4. **HÉVÍZI ANKÉT**
 Helye: Hévíz
 Témája: Hévíz fürdő fejlesztésének orvosi, műszaki követelményei, településfejlesztési terve és a Gyógyfürdőkórház rekonstrukciójának programja

1958. XI. 5—6. **BORSODI REGIONÁLIS VÍZMŰ ANKÉT**
Helye: Miskolc
Témája: Borsod megye vízszükséglete, a vizkutatások eredményei, a vízellátás rendszere, a regionális vízmű üzemeltetési és gazdasági problémái
1959. V. 7. **MÉLYSÉGI VIZEK ANKÉT**
Helye: Budapest
Témája: Egyrészt a mélységi vizek egységes vízgazdálkodásának megteremtése érdekében a megfelelő közvélemény kialakítása, másrészt a mélységi vizek feltárásával, üzemeltetésével és ellenőrzésével kapcsolatos technikai feladatok megbeszélése, a mélységi vizekkel való gazdálkodás lehetőségének megteremtése.
Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közreműködésével
1959. V. 12. **A FŐVÁROSI VÍZMŰVEK TÁVLATI FEJLESZTÉSI TERVE ANKÉT**
Helye: Budapest
Témája: A Fővárosi Vízművek távlati fejlesztési terve
A Fővárosi Vízművek közreműködésével
1959. VI. 4—5. **ÖNTÖZÉSI ANKÉT**
Helye: Szolnok
Témája: Az öntözéses gazdálkodás akadályait képező legjelentősebb tényezők feltárása és azoknak a legfelsőbb vezetés felé való terjesztése azzal a céllal, hogy az e téren szükséges kormányzati intézkedésekre felhívja a figyelmet (üzemszervezés, növénytermesztés, talajtan, kultúrtechnika)
A Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével

1959. VI. 19—20. VÍZÜGYI ANKÉT
Helye: Sopron
Témája: Sopron vízellátásának és csatornázásának fejlesztési lehetőségei
1959. X. 9—10. ORSZÁGOS SZENNYVÍZ KONFERENCIA
Helye: Miskolc
Témája: A hazai szennyvíztisztítás, ezen belül az ipari szennyvíztisztítás problémái és a megoldási lehetőségek
Külföldi szakemberek részvételével
1960. II. 27—28. A TISZÁNTÚLI HÉVIZEK MŰSZAKI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HASZNOSÍTÁSA ANKÉT
Helye: Hajdúszoboszló
Témája: A tiszántúli hévizek műszaki és mezőgazdasági hasznosításának megvitatása
1960. V. 3—4. A VÍZGAZDÁLKODÁSI TUDOMÁNYOS KUTATÁS FEJLŐDÉSE ÉS EGYES IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI ANKÉT
Helye: Budapest
Témája: A vízgazdálkodási tudományos kutatás fejlődésének bemutatása és a legidőszerűbb kérdések megvitatása
A Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet közreműködésével
1960. V. 13—14. LÁPHASZNOSÍTÁSI ANKÉT
Helye: Keszthely
Témája: A balatoni berkek láphasznosítási és vízgazdálkodási kérdései
1960. IX. 5—10. HIDRAULIKAI KONFERENCIA
Helye: Budapest
Témája: A hidraulikai kutatások eredményeinek bemutatása
Külföldi szakemberek részvételével

1960. IX. 30.—X. 2. **HÉVÍZI VÁNDORGYÜLÉS**
 Helye: Hévíz
 Témája: Hévíz balneológiai és meteorológiai kérdései
 A Magyar Meteorológiai Társaság és a Balatoni Intéző Bizottság közreműködésével
1961. IV. 11—13. **NEMZETKÖZI HIDROLÓGIAI ELŐREJELZÉSI KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Témája: A dunai országok első hidrológiai és előrejelzési konferenciája
 Külföldi szakemberek részvételével
 A Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Társaság közös rendezvénye
1961. VI. 21—23. **VÍZMINŐSÉGI KONGRESSZUS**
 Helye: Budapest
 Témája: A hazai felszíni vizek ivó-, ipari és mezőgazdasági hasznosításának kérdései
 Külföldi szakemberek részvételével
1961. VIII. 30—31. **VÍZELLÁTÁSI ANKÉT ÉS TANULMÁNYÚT**
 Helye: Dunaújváros — Pécs — Mohács
 Témája: Dunaújváros ipari és ivóvízellátása; a mohácsi vízkivételi mű; Pécs ivó- és ipari vízellátása
1962. I. 26—27. **DEBRECEN VÁROS VÍZELLÁTÁSÁNAK TÁVLATI PROBLÉMÁI, kerekasztal-konferencia**
 Helye: Debrecen
 Témája: Debrecen város fejlesztési és iparosítási tervének összeállításához a vízkészlet mennyiségi meghatározása; Debrecen vízellátásának távlati terve

1962. V. 16. **A SZOCIALISTA VÁROS ÉS
A VÍZGAZDÁLKODÁS ANKÉT**
Helye: Dunaújváros
Tárgya: A szocialista városok egyes vízgazdálkodási kérdéseinek megvitatása
1962. V. 20. **A SZOCIALISTA FALU ÉS A MEZŐ-
GAZDASÁGI TELEPÜLÉSEK
VÍZELLÁTÁSA ANKÉT**
Helye: Budapest
Témája: A szocialista mezőgazdaság vízellátási kérdéseinek megvitatása
A Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével
1962. VII. 3—4. **DUNÁNTÜLI VÁNDORGYÜLÉS**
Helye: Budapest — Dorog — Győr — Balatonfűzfő — Almádi — Balatonfűred — Tihany — Balatonföldvár — Zamárdi — Siófok — Székesfehérvár
Témája: Fenti városok vízgazdálkodási létesítményeinek tervezési, kivitelezési és üzemelési tapasztalatai; a műszaki fejlődés által elért eredmények bemutatása
1962. IX. 7—11. **JUBILEUMI KONFERENCIA A VÍZRAJZI
SZOLGÁLAT 75 ÉVES ÉS A VITUKI
10 ÉVES FENNÁLLÁSA ALKALMÁBÓL**
Helye: Budapest
Témája: A vízgazdálkodás 75 éves fejlődése
A Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Társaság közös rendezvénye
1962. X. 2—4. **TISZANTÜLI VÁNDORGYÜLÉS**
Helye: Debrecen — Hajdúszoboszló — Hortobágy — Nyíregyháza — Tiszavasvár — Tiszalök — Tokaj
Témája: Fenti útvonalon a vízgazdálkodási létesítmények megtekintése és helyszíni ismertetés

1962. XII. 7. A BÁNYAVÍZ ELLENI VÉDEKEZÉS ÉS
A BÁNYAVIZEK HASZNOSÍTÁSA
ANKÉT
Helye: Tatabánya
Témája: A bányavíz elleni védekezés és a
bányavíz hasznosításának műszaki és
gazdasági kérdései
Az Országos Magyar Bányászati és
Kohászati Egyesület közreműködésével
1963. VIII. 22. NÁDUDVARI ANKÉT
Helye: Nádudvar
Témája: A Nádudvari Vörös Csillag Tsz
öntözéssel gazdálkodásának ismertetése
és helyszíni bemutatása
1963. X. 14—16. TELEPÜLÉSEK ÉS IPARTELEPEK VÍZ-
GAZDÁLKODÁSI ÜZEMEI ÉS A REGIO-
NÁLIS VÍZGAZDÁLKODÁS KONGRESZ-
SZUS
Helye: Budapest
Témája: A víznek, mint az ipari termelés
egyik fontos nyersanyagának bemu-
tatása
Külföldi szakemberek részvételével
1963. V. 30—31. II. ORSZÁGOS SZENNYVÍZ
KONFERENCIA
Helye: Miskolc
Témája: A borsodi iparvidék szennyviz-
tisztítása; a hazai szennyvíztisztítás
fejlődése
1963. IX. 9—14. SZENNYVÍZÖNTÖZÉSI KONFERENCIA
Helye: Budapest
Témája: A szocialista országok tapasztalat-
csere-megbeszélése a szennyvízöntözés
tárgyában
Külföldi szakemberek részvételével
A Magyar Tudományos Akadémia, az
Országos Vízügyi Főigazgatóság és a
Társaság közös rendezvénye

1964. IX. 9—11. A VÍZGAZDÁLKODÁSI TERVEZÉS FEJLESZTÉSE KONFERENCIA
Helye: Budapest
Témája: Hazai és külföldi tapasztalatok ismertetése és megvitatása, a műszaki és gazdasági tervezés hatékonysága
Külföldi szakemberek részvételével
A Vízügyi Tervező Vállalat közreműködésével
1964. XI. 16—17. GEOTERMIKUS ENERGIAHASZNOSÍTÁSI ANKÉT
Helye: Budapest
Témája: A hazai geotermikus energia termelése és gazdaságos felhasználása
Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, a Magyarhoni Földtani Társulat, az Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület és a Magyar Geofizikusok Egyesülete közreműködésével
1965. IX. 6—9. A DUNA-CSATORNÁZÁS SZEREPE ÉS JELENTŐSÉGE A TRANSZKONTINENTÁLIS VÍZIÚT HÁLÓZATBAN ANKÉT
Helye: Budapest
A Gépipari Tudományos Egyesület és a Közlekedéstudományi Egyesület közreműködésével
1966. V. 28—29. AZ 1965. ÉVI NAGY DUNAI ÁRVÍZ MŰSZAKI TAPASZTALATAI KONF.
Helye: Budapest
Témája: Az árvíz levonulása során szerzett tapasztalatok tudományos és gyakorlati vonatkozású megvitatása és a további teendőkre javaslat kialakítása
Külföldi szakemberek részvételével

1966. IX. 25—28.

SZERVESANYAG-MEGHATÁROZÁSI
PROBLÉMÁK ÉDESIVIZEKBEN
SZIMPÓZIUM

Helye: Tihany

Témája: Kémiai, biológiai, biokémiai meghatározási módszerek megvitatása, a kutatási eredmények ismertetése
Külföldi szakemberek részvételével

1967. V. 2—3.

ÜNNEPI KÖZGYÜLÉS ÉS TUDOMÁNYOS
ÜLÉSSZAK A TÁRSASÁG 50 ÉVES
JUBILEUMA ALKALMÁBÓL

Helye: Budapest

Témája: A Társaság 50 éves munkájának és a Társaság által művelt szakterületek fejlődésének bemutatása
Külföldi szakemberek részvételével

1968. V. 6—8.

100 ÉVES A FŐVÁROSI VÍZMŰVEK
ÜNNEPI ÜLÉS

Helye: Budapest

Témája: A Fővárosi Vízművek 100 éve, jelene, és fejlődésének bemutatása
Külföldi szakemberek részvételével
A Fővárosi Vízművek és a Társaság közös rendezésében

1968. VIII. 26—30.

A MEZŐGAZDASÁGI VÍZGAZDÁLKODÁS
SZÍNVONALA ÉS AZ ARRÁ HATÓ
TÉNYEZŐK KOMPLEX VIZSGÁLATA
KONGRESSZUS

Helye: Budapest

Témája: mint fent

A CIGR Magyar Nemzeti Bizottság közreműködésével

1968. IX. 23.—X. 12. **ORSZÁGOS VÍZÉPÍTŐIPARI NAPOK**
 Helye: Budapest, Miskolc, Szolnok, Pécs
 Témája: Vízművek, csatornák és szenny-
 vztisztító telepek, építéstechnológiá-
 jának fejlődése; öntözőművek; árviz-
 védelmi töltések és földgátak építése;
 vizkutató, mélyfúrású kutak építése.
 Külföldi szakemberek részvételével
 Az OVH Vízépitőipari Központ és az
 Országos Vízkutató és Fúró Vállalat
 közreműködésével
1969. V. 5—6. **VÍZMŰ TANÁCSKOZÁS**
 (A környező államok vízművei vezetőinek
 tanácskozása)
 Helye: Budapest
 Témája: Nyugat-Berlin vízellátásának is-
 mertetése. Kutak előregedése, annak
 leküzdése. Tapasztalatcsere.
 Külföldi szakemberek részvételével
 A Fővárosi Vízművek és a Társaság
 közös rendezvénye
1969. V. 9. **A BALATON VÍZGAZDÁLKODÁSA**
ANKÉT
 Helye: Budapest
 Témája: Az eddigi eredmények áttekinté-
 se; a további teendők meghatározása.
 A Magyar Agrártudományi Egyesület
 és a Természettudományi Ismeretter-
 jesztő Társulat közreműködésével
1970. X. 12. **A VÍZGAZDÁLKODÁS TÁVLATI FEJ-**
LESZTÉSI KONCEPCIÓRÓL
KONFERENCIA
 Helye: Budapest
 Témája: A Vízgazdálkodási koncepció ter-
 vének társadalmi vitája az OMFB ál-
 tal készített tanulmányterv alapján a
 MTESZ 17 érintett egyesületének be-
 vonásával

1970. X. 19—24.

II. VÍZMINŐSÉGI ÉS VÍZTECHNOLÓGIAI KONGRESSZUS

Helye: Budapest

Témája: A felszíni és felszín alatti vizek minősége; vízbeszerzéssel kapcsolatos fizikai, kémiai és biológiai problémák; korszerű ivóvízkezelés; a vízminőség szerepe a vízszállításban és felhasználásban

Külföldi szakemberek részvételével
A Magyar Tudományos Akadémia, és az Országos Vízügyi Hivatal közreműködésével

1971. VI. 14—18.

BUDAPESTI SZENNYVÍZTISZTÍTÁSI KONFERENCIA

Helye: Budapest

Témacsoportok: Vízminőség-szabályozás; biológiai szennyvíztisztítás és iszapkezelés; fizikai és kémiai szennyvízkezelés

Külföldi szakemberek részvételével
Az Országos Vízügyi Hivatal közreműködésével

1972. IX. 14—16.

KORSZERŰ ESZKÖZÖK ÉS MÓDSZEREK A TERÜLETI VÍZGAZDÁLKODÁSBAN ANKÉT

Helye: Székesfehérvár

Témája: A területi vízgazdálkodás korszerű fejlesztésének megvitatása

1973. IV. 10—13.

KORSZERŰ FELSZÍNI VÍZTISZTÍTÁS I. VÍZMINŐSÉGI SEMINÁRIUM

Helye: Kaposvár

Témája: A felszíni vizek korszerű tisztítása
Magyar Tudományos Akadémia Vízgazdálkodástudományi Bizottsága és az Országos Vízügyi Hivatal Vízellátási és Csatornázási Főosztályának közreműködésével

1973. IX. 25—27. **A VÍZGAZDÁLKODÁSI TERVEZÉS
FEJLESZTÉSE KONFERENCIA**
Helye: Budapest
Külföldi szakemberek részvételével az
OVH Vízkészletgazdálkodási Központ
és a Vízügyi Tervező Iroda közremű-
ködésével
1973. X. 11—13. **ZAGYVA—TARNA NAPOK '73**
Helye: Salgótarján
Témája: A térség vízgazdálkodása
A Középdunavölgyi Vízügyi Igazgató-
ság közreműködésével
1974. V. 21—22. **A MÁSODLAGOS SZENNYEZŐDÉS
PROBLÉMÁI AZ IVÓVÍZELLÁTÁSBAN
II. VÍZMINŐSÉGI SZEMINÁRIUM**
Helye: Sopron
Témája: A jelenleg ismert és alkalmazott
vízkezelés szerepe és hatásossága a
mikroszennyező anyagok eltávolítása
terén; vízkezelési tapasztalatok; a fi-
zikai, kémiai és mikrobiológiai víz-
minőség alakulása és az azt befolyá-
soló tényezők a vízelosztó rendszer-
ben; a csőhálózat tervezése, létesítése,
üzemeltetése és a vízminőség
Az MTA Vízgazdálkodás-tudományi
Bizottsága és az OVH Vízellátási és
Csatornázási Főosztályának közremű-
ködésével
1975. V. 20—21. **A VÍZELLÁTÁS VÍZSZERZÉSI
VONATKOZÁSAI ÉS PROBLÉMÁI
III. VÍZMINŐSÉGI SZEMINÁRIUM**
Helye: Nyíregyháza
Témái: A vízellátás vízszerzési problémái;
vízminőség-szabályozás; eutrofizálódás;
a felszíni és felszín alatti vízszerzés
és a tisztítástechnológia kapcsolata
Az MTA Vízgazdálkodástudományi
Bizottsága és az OVH Vízellátási és
Csatornázási Főosztálya közreműködé-
sével

1975. IX. 22—26. **FÜRDŐKULTÚRA, BALNEOTECHNIKA ÉS URBANIZÁCIÓ KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Témája: Hévízgyaldalkodás; a fürdőkultúra kialakítása; tervezési irányelvek, gazdaságosság; urbanizációs problémák
 Külföldi szakemberek részvételével (szocialista országok vízügyi tudományos egyesületeinek küldöttei)
1976. VI. 7—11. **A HIGTRÁGYA KEZELÉSE ÉS MEZŐGAZDASÁGI HASZNOSÍTÁSA KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Témája: A higtrágyakezelés és hasznosítás technológiája; létesítményei; közegészségügy; állategészségügy; vízminőség-védelem és környezetvédelem; gazdasági kérdések
 Külföldi szakemberek részvételével
 A Magyar Agrártudományi Egyesület és az Építőipari Tudományos Egyesület közreműködésével
1976. IX. 30.—X. 1. **BALATONI ANKÉT**
 Helye: Keszthely
 Témája: A Balaton vízgyűjtőterülete; vízgazdalkodási problémák; a Balatonparti üdülőterület problémái
1976. X. 6—8. **KÖRNYEZETVÉDELEM ÉS VÍZGAZDÁLKODÁS KONFERENCIA**
 Helye: Sopron
 Témái: A Duna komplex vízgazdalkodása; vízminőségének és élővilágának kérdései; a Bős—Nagymarosi Vízerőműrendszer környezeti hatásai
 Víz közművek
 Erózióvédelem és földműfenntartás
 Folyó- és tószabályozás
 Az Északdunántúli Vízügyi Igazgatóság közreműködésével

1977. V. 19—20.

VÍZTISZTÍTÁS, SZENNYVÍZTISZTÍTÁS,
VÍZI KÖRNYEZET VÉDELME NEK KAP-
CSOLATA

IV. VÍZMINŐSÉGI SZEMINÁRIUM

Helye: Győr

Témái: Víz tisztítás, szennyvíztisztítás, vízi
környezet

Az Északdunántúli Vízügyi Igazgatóság, az MTA Vízgazdálkodástudományi Bizottsága és az OVF Vizellátási és Csatornázási Főosztályának közreműködésével

1978. V. 24—25.

VÍZ- ÉS CSATORNAMŰVEK

ÜZEMELTETÉSE

V. VÍZMINŐSÉGI SZEMINÁRIUM

Helye: Szombathely

Témája: Víztermelő és víztisztító telepek

üzemeltetése; vízvezeték-hálózatok és tárolók üzemeltetése; csatornahálózatok és hálózati átemelők üzemeltetése; szennyvíztisztító telepek üzemeltetése
A Nyugatdunántúli Vízügyi Igazgatóság, a Vas megyei Víz- és Csatornaművek, az MTA Vízgazdálkodástudományi Bizottsága és az OVH Vizellátási és Csatornázási Főosztályának közreműködésével

1978. XI. 28—29.

A RENDSZERELEMZÉS ALKALMAZÁSA
A VÍZGAZDÁLKODÁSBAN

KONFERENCIA

Helye: Budapest

Témája: A több célú vízgazdálkodási rendszerek tervezése

Vízgazdálkodási rendszerek tervezésének optimalizálási és szimulációs modelljei

Vízgazdálkodási rendszerek optimális üzemirányításának módszerei

A rendszerelemzés vízgazdálkodási alkalmazásának tapasztalatai

Az OVH és a Magyar Alkalmazott Rendszerelemzési Bizottság Vizgazdálkodási Szakbizottságának közreműködésével

1979. V. 17—18.

I. ORSZÁGOS VÁNDORGYŰLÉS

Helye: Keszthely

Témája: Kommunális ipari vízellátás, csatornázás

Mezőgazdasági vizgazdálkodás

Hidrológia, vizgazdálkodás és környezetvédelem

Árvízvédelem és vízszabályozás

1979. IX. 6—8.

BELVÍZGAZDÁLKODÁS, KÖRNYEZETFEJLESZTÉS ANKÉT

Helye: Debrecen

Témája: Belvízrendezés, belvizgazdálkodás; belvízrendezés, környezetfejlesztés; a talaj termőképességének megóvása és fokozása belvizgazdálkodással

1979. X. 9—13.

III. VÍZMINŐSÉGI ÉS VÍZTECHNOLÓGIAI KONFERENCIA

Helye: Budapest

Témája: A víz újrahasználata a vízellátásban

— A vízkészletek minőségének alakulása a víz újrahasználatok szempontjából,

— a víz újrahasználat az iparban,

— a víz újrahasználata az ivóvízellátásban

Külföldi szakemberek részvételével a Magyar Tudományos Akadémia és az IWSA Magyar Nemzeti Bizottság közreműködésével

1980. V. 5—9.

**SZÁMÍTÓGÉPI PROGRAMOK A VÍZGAZDÁLKODÁS GYAKORLATÁBAN
SZEMINÁRIUM**

Helye: Budapest

Témája: A vízgazdálkodás mérnöki gyakorlatában használatos programok szakmai, számítástechnikai ismertetése

A BME Vízgazdálkodási és Vízépítési Intézete, a Vízgazdálkodási Intézet, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet, a Vízügyi Tervező Vállalat és a Mélyépítési Tervező Vállalat közreműködésével

1980. V. 13—14.

**A NAGY VÍZI LÉTESÍTMÉNYEK
KÖRNYEZETI HATÁSAI ANKÉT**

Helye: Tatabánya

Témája: A Bős—Nagymarosi vízlépcsőrendszer környezeti hatásai

A Hazafias Népfront közreműködésével

1980. V. 23—24.

**VÍZ- ÉS CSATORNAMŰVEK
REKONSTRUKCIÓJA
VI. VÍZMINŐSÉGI SZEMINÁRIUM**

Helye: Miskolc

Témája: Víztermelő telepek; víztisztító telepek; gépházak és tározók; több célú és regionális rendszerek; az ÉRVV víztermelő telepei; csatornahálózatok, szennyvíztisztító telepek rekonstrukciója

Egységesítés a víz- és csatornaművek területén

Laboratóriumi ellenőrzés, vízminőségi és közegészségügyi követelmények

Az MTA Vízgazdálkodástudományi Bizottsága, az OVH Vízellátási és Csatornázási Főosztálya és az ÉRVV közreműködésével

1981. VII. 1—2. **II. ORSZÁGOS VÁNDORGYŰLÉS**
 Helye: Pécs
 Témája: Hidrológia, hidrogeológia
 Árvízvédelem, belvízvédelem
 Regionális víz- és csatornaművek
 Vízellátás (VII. Vizminőségi Szeminárium)
 Balneológia, balneotechnika
1982. VI. 23—25. **III. ORSZÁGOS VÁNDORGYŰLÉS**
 Helye: Debrecen
 Témája: Mezőgazdasági vizgazdálkodás
 Vízépítés
 Települési és ipari vízellátás, csatornázás kapcsolata
 (VIII. Vizminőségi Szeminárium)
 Hévíznyerés és hévízgazdálkodás, gyógyvízhasznosítás
1982. IX. 15—20. **NEMZETKÖZI GYÓGYVÍZTECHNIKAI TÁRSASÁG (SITH) XVIII. KONGRESSZUSA**
 Helye: Balatonfüred
 Témája: A gyógyfürdők és gyógyhelyek kialakítása és a gyógyvizek, gyógyfürdők, valamint a gyógyhelyek védelme a fejlődő civilizációban
 Az ásvány-, gyógy- és hévizek optimális hasznosítása
 Az ásvány- és gyógyvizek jelentősége a modern terápiában
 Az ásvány-, gyógy- és hévizek jelentősége az idegenforgalomban, illetve a nemzetközi egészségügyi turizmusban
1983. V. 30.—VI. 4. **TELEPÜLÉSI ÉS EGYÉB SZERVES HULLADÉKOK ÁRTALMATLANÍTÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MEZŐGAZDASÁGI HASZNOSÍTÁSRA KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Külföldi szakemberek részvételével
 Az ISWA Magyar Tagozata és az Építéstudományi Egyesület közreműködésével

1983. VI. 29—30. **IV. ORSZÁGOS VÁNDORGYÜLÉS**
 Helye: Győr
 Témája: Árvízvédelem
 Melioráció
 vízminőség-védelem. környezetvédelem
 A vízi közművek és a belterületi vízrendezés meghatározó szerepe a községek fejlődésében
 (IX. vízminőségi szeminárium)
1984. III. 28. **Az 1983. ÉVI ASZÁLY METEOROLÓGIAI OKAI. HIDROLÓGIAI ÉS VÍZGAZDÁLKODÁSI KÖVETKEZMÉNYEI ANKÉT**
 Helye: Budapest
 A Vizgazdálkodási Tudományos Kutató Központ, a Magyar Agrártudományi Egyesület, a Magyar Meteorológiai Társaság és Társaságunk közös rendezvénye
1984. VII. 4—6. **V. ORSZÁGOS VÁNDORGYÜLÉS**
 Helye: Szarvas
 Témája: Mezőgazdasági üzemek vizgazdálkodása
 A mezőgazdasági vizgazdálkodás közgazdasági kérdései
 A vizgazdálkodási adatbázis fejlesztése
 Felszíni vizek minősége, tisztításának időszerű kérdései az ivóvízellátás szempontjából
 (X. vízminőségi szeminárium)
1985. IX. 30.—X. 2. **VÍZGAZDÁLKODÁSI ÉS KÖZMŰVESÍTÉSI KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Témája: Vízellátás
 Csatornázás és szennyvíztisztítás
 Közműhálózat-építés és rekonstrukció
 Mélyépítési és vízi munkálatok
 A főváros és környéke fürdői
 Külföldi szakemberek részvételével az Építéstudományi Egyesület közreműködésével

1986. VI. 9—11. **HYDROCAD '86 KONFERENCIA**
 Helye: Budapest
 Témája: Számítógéppel segített tervezés a vízépítésben és a vízkészlet-gazdálkodásban — nemzetközi konferencia
 Számítástechnika alkalmazása a vízgazdálkodásban — magyar szekció
 Mikroszámítógépek a vízgazdálkodásban és az oktatásban — kiállítás
 Külföldi szakemberek részvételével
 Az IAHR Magyar Nemzeti Bizottságával és a Neumann János Számítógéptudományi Társasággal közös szervezésben
1986. VI. 17—19. **VI. ORSZÁGOS VÁNDORGYÜLÉS**
 Helye: Hévíz
 Témája: A tavak élete és vízgazdálkodása (Velencei-tó, Fertő tó, Balaton)
 Tókönyvéki víziközművek
 Az ásvány-, gyógy- és hévizek, valamint a bányászat hatása a vízgazdálkodásra
1987. VII. 9—11. **VII. ORSZÁGOS VÁNDORGYÜLÉS**
 Helye: Salgótarján
 Témája: Dombvidéki vízgazdálkodás
 Vízkészletvédelem
 Regionális Vízművek
1987. IX. 28—29. **IPARI HIDROTECHNOLÓGUSOK ELSŐ ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA**
 Helye: Gyula
 Témája: Ipari vízgazdálkodási tevékenység az egyes tárcákhoz tartozó ipari üzemeknél. Az ipari hidrotechnológusok szerepe az üzemben, jelentőségük a vízgazdálkodásban
1987. X. 8—10. **XXIX. HIDROBIOLÓGUS NAPOK**
 Helye: Tihany
 Témája: Sebestyén Olga emlékének szentelt rendezvény a planktonkutatás újabb eredményeivel foglalkozott

1987. XI. 16—17. XI. IFJÚSÁGI NAPOK
 Helye: Miskolc
 Témája: Települési vízgazdálkodás
 Vízellátás, csatornázás, vízépítés, víz-
 minőség-védelem, vízkárelhárítás, hé-
 vízhasznosítás
1988. V. 25—26. IV. NEMZETKÖZI VÍZMINŐSÉGVÉDEL-
 MI ÉS VÍZTISZTÍTÁSI KONFERENCIA
 Helye: Siófok—Balatonszéplak
 Témája: Vízkészletek minősége, korszerű
 vizsgálati módszerek, fizikai-kémiai
 vízkezelési eljárások, biológiai eljárá-
 sok, szennyező anyagok eredete, ke-
 zelése, vízminőség az iparivíz-rendsze-
 rekben
1988. IX. 29—30. III. VÍZÉPÍTŐIPARI KONFERENCIA
 Helye: Debrecen
 Témája: Innováció a vízépítőiparban
 Újszerű anyagok és építéstechnológiák
 a vízépítésben. Műszaki fejlesztési
 eredmények a környezetvédelem, hul-
 ladékkezelés, víz- és szennyvíztisztítás
 területén. Anyag- és energiatakarékos
 technológiák alkalmazása környezet-
 védelmi beruházások építése és üze-
 meltetése területén.
1988. X. 6—8. XXX. HIDROBIOLÓGUS NAPOK
 Helye: Tihany
 Témája: Duna-kutatás, Tisza-kutatás, a
 Balaton és a Kis-Balaton kutatásának
 legújabb eredményei
1988. X. 18. ORSZÁGOS TEXTILIPARI ANKÉT
 Helye: Sződliget
 Témája: Ipari innováció és a vízgazdálko-
 dás összefüggései. Vízgazdálkodási
 kérdések a textiliparban

1989. VII. 6—7. VIII. ORSZÁGOS VÁNDORGYÜLÉS
 Helye: Nyiregyháza
 Témája: Nemzetközi vízgyűjtőkön való együttműködés
 Árvízvédelem és folyószabályozás
 Sikvidéki mezőgazdasági vízgazdálkodás
 Vízbázisok védelme
1989. IX. 14—15. XII. IFJÚSÁGI NAPOK
 Helye: Kaposvár
 Témája: Mezőgazdasági és belterületi vízrendezés. Vízépítés és vízgazdálkodás a Balaton környékén. Vízellátás csatornázás és szennyvíztisztítás
1989. X. 4—6. XXXI. HIDROBIOLÓGUS NAPOK
 Helye: Tihany
 Témája: Szikes és asztatikus vizek kutatása és jelentőségük
1989. X. 5—6. ASZÓD—GALGAMÁCSAI VESZÉLYES-HULLADÉK-LERAKÓ TELEP
 Helye: Aszód—Budapest
 Témája: A veszélyeshulladék-lerakó telepen alkalmazott műszaki megoldások megtekintése. A lerakó társadalmi fogadtatása. A veszélyeshulladék-lerakás nemzetközi gyakorlata osztrák és német előadók ismertetése
1990. X. 3—5. XXXII. HIDROBIOLÓGUS NAPOK
 Helye: Tihany
 Témája: Trofikus Szintek, Tápanyagforgalom, vízminőség változások, tápanyagterhelés, termőképesség, populációdinamikai vizsgálatok
1990. X. 30—31. IPARI HIDROTECHNOLÓGUSOK
 II. ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJA
 Helye: Lillafüred

- Témája: Az ipari hidrotechnológusok tevékenysége és helyzete a víz- és környezetgazdálkodás területén előkészítés aia: álló törvények és rendeletek tükrében. Az ipari hidrotechnológusok javaslatai az ipari vízgazdálkodás irányítási és szabályozási területén
1990. XI. 8—9. EMLÉKÜLÉS AZ 1965. ÉVI DUNA-VÖLGYI ÁRVÍZ 25. ÉVFORDULÓJA ÉS AZ 1970. ÉVI TISZA-VÖLGYI ÁRVÍZ 20. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL
Helye: Baja—Szeged
Témája: Az árvízi eseménysor felidézése, a tapasztalatok és hasznosításuk a későbbi védekezéseknél
1991. III. 20—21. OSZTRÁK—MAGYAR KEREKASZTALKONFERENCIA
Helye: Sopron—Eisenstadt
Témája: Az önkormányzatok szerepe és feladatai a víz- és csatornamű vállalatok üzemeltetésében
1991. V. 22. A HORTOBÁGY—BERETTYÓ FŐCSATORNÁN LÉTESÜLT ÁRVÍZKAPU ÉPÍTÉSÉNEK 50. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL EMLÉKÜLÉS
Helye: Mezőtúr
Témája: A Hortobágy—Berettyó szabályozása, árvízvédelmi helyzete, vízgazdálkodási és vízminőségi kérdései, természetvédelmi kérdések
1991. VI. 26—27. IX. ORSZÁGOS VÁNDORGYŰLÉS
Helye: Székesfehérvár
Témája: A Dunántúli-középhegység vízgazdálkodása, Viziutak, holtágak, tavak hasznosítása. Szennyvizek hatása a környezetgazdálkodásra
1991. VIII. 28—29. XIII. IFJÚSÁGI NAPOK
Helye: Baja
Témája: Települési infrastruktúra
Vízellátás, csatornázás, szennyvíztisztítás. Hidrológia. Vízkészlet-gazdálkodás. Környezetvédelem

1991. IX. 15—19. XXVII. SITH KONGRESSZUS
Helye: Hajdúszoboszló
Témája: Gyógyviz és ásványvíz termelése, palackozása. Gyógyvizek kémiaja, vizsgálata. Ásvány- és gyógyvizek kezelése. Balneotechnika
1991. X. 16—18. XXXIII. HIDROBIOLÓGUS NAPOK
Helye: Tihany
Témája: 100 éves a Balaton-kutatás
A Balaton földrajzi, földtani, kémiai,, biológiai, geofizikai, néprajzi kutatásának eredményei a múltban és ma.

A HYDROLOGIA HUNGARICA ALAPÍTVÁNY

A hazánkban végbemenő történelmi változások szükségessé tették, hogy a vízzel foglalkozó tudományok és szakmák területén tudományos és a műszaki gyakorlat fejlesztése érdekében folyó tevékenységet a megváltozott gazdasági folyamatokba illeszkedő megoldások segítsék elő, és azokat jobban megalapozzák. E célból a Magyar Hidrológiai Társaság 1992. márciusában "*Hydrologia Hungarica*" néven alapítványt hozott létre.

Az alapítvány célja, hogy a szélesen értelmezett hidrológia (azaz: a vízzel foglalkozó tudományokat és szakterületeket, valamint a vizgazdálkodást ebbe beleértve) területén társadalmi keretekben folyó tudományos tevékenységet anyagi eszközökkel támogassa.

Az alapítvány Alapító Okirata szerint anyagi eszközeivel nyújt segítséget a hidrológia területén a tudományos és gyakorlati eredmények közkinccsé tételéhez. Ez egyrészt a Magyar Hidrológiai Társaság kiadványai megjelentetésének támogatása formájában történhet, másrészt az alapítvány önállóan vagy másokkal közösen kiadványokat adhat ki.

Fontos célja az alapítványnak a szakterületen folyó kiemelkedő tevékenységek, valamint a Magyar Hidrológiai Társaság Alapszabályában meghatározott pályadíjak anyagi forrásainak bővítése, továbbá önálló, fontos és időszerű témák kidolgozására pályázatok meghirdetése és azok díjazása.

Lehetősége van az alapítványnak arra is, hogy a hidrológia kérdéseivel foglalkozó rendezvényeket támogassa, és agyagi eszközökkel segítse a szakemberek hazai és külföldi érintkezését.

Az alapítvány — szerződéses feltételek mellett — vállalkozási tevékenységet is folytathat.

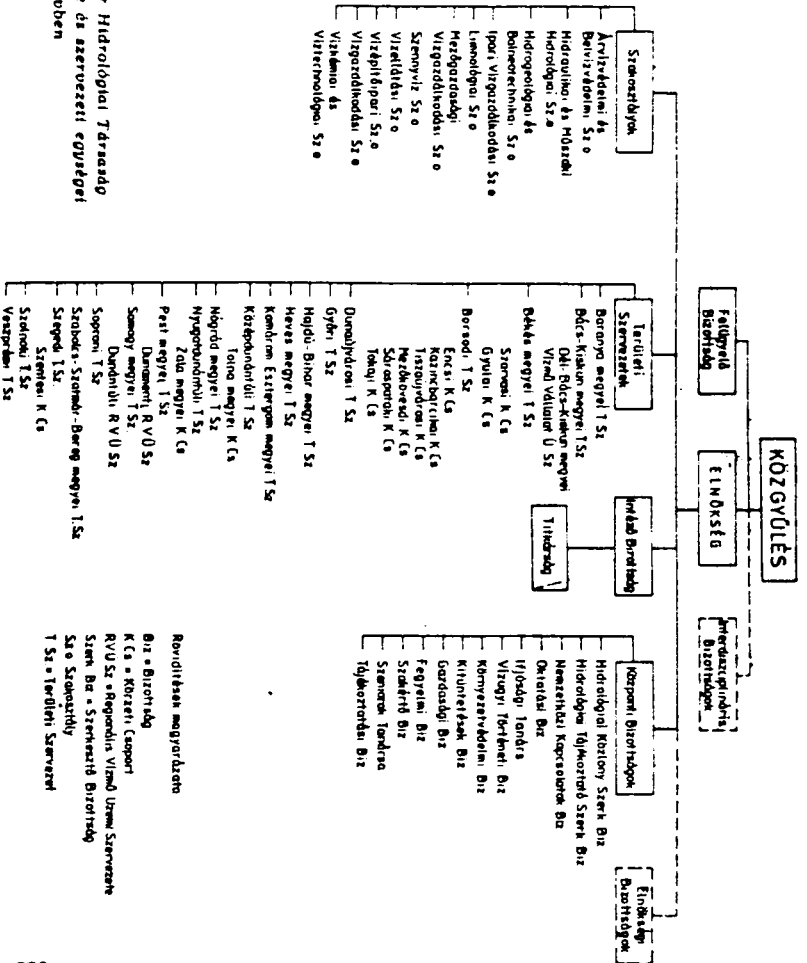
A *Hydrologia Hungarica Alapítvány* önálló jogi személyiséggel rendelkezik, nyitott, ahhoz minden olyan bel- és külföldi természetes és jogi személy csatlakozhat, aki a céljaival való egyetértését kinyilvánítja, és kész anyagi hozzájárulást nyújtani. Az alapítványhoz csatlakozók az alapítóéval egyenlő jogokat élveznek, és rájuk az alapítványokkal kapcsolatos általános jogszabályok vonatkoznak.

Az alapítvány legfőbb szerve a közgyűlés, melynek tagja az alapítványn kívül minden csatlakozó. A közgyűlések között az alapítvány tevékenységét kilenctagú kuratórium irányítja, melyet a közgyűlés választ meg. A kuratórium felét a Magyar Hidrológiai Társaság által megnevezett jelöltek közül, másik felét a csatlakozók közül háromévi időszakra a közgyűlés választja.

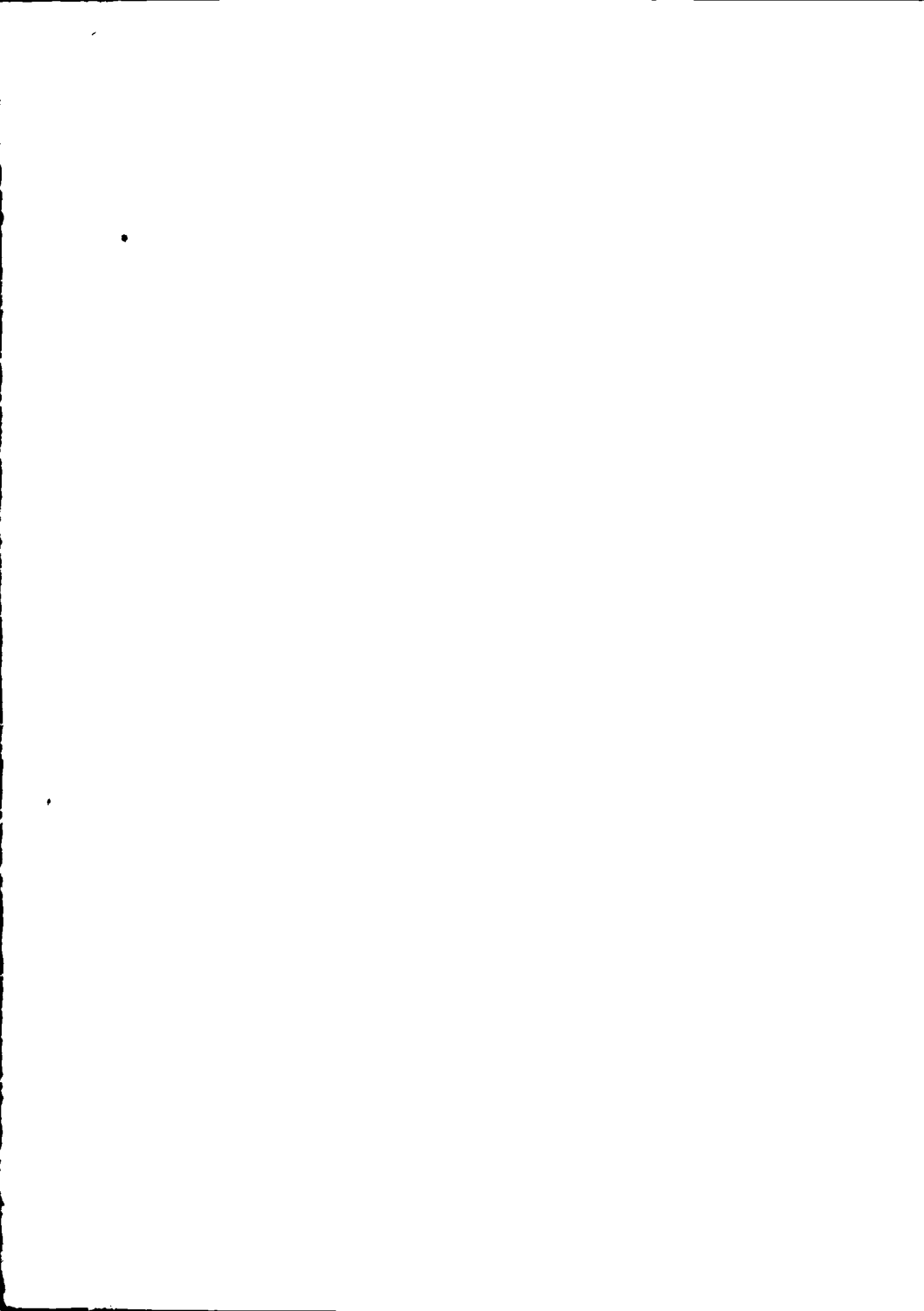
Az alapítvány által nyújtandó anyagi támogatásokra az Alapító Okirat úgy rendelkezik, hogy ebben a kuratóriumnak van kizárólagos hatásköre, és e célra az alapítvány jövedelmének mindenkor 80%-a használható fel, és az csak konkrétan meghatározott célokra adható. A támogatások odaitélésével, és az ezzel kapcsolatos javaslattételekkel kapcsolatos kérdéseket és eljárási szabályokat a Magyar Hidrológiai Társaság és a *Hydrologia Hungarica Alapítvány* Kuratóriuma között, mint két önálló jogi személy között kétoldalú, a két szervezet alapszabályainak megfelelő megállapodás rögzíti.

Az alapítvány titkársági és kezelési teendőit a Magyar Hidrológiai Társaság Titkársága — a Kuratóriummal kötött szerződésben foglalt szabályok szerint — látja el.

A *Hydrologia Hungarica Alapítvány* bankszámláját a Magyar Hitelbank kezeli.

A Magyar Hidrológiai Társaság szervezetének szervezeti egységei az 1992 évből

Ara: 350,— Ft